כ"ד אדר תשמ"ב, 17.2.82 מיספר 2320
שנה 46 המחיר: 25 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

מחקר של פסיכולוג:

תוקפנותו
של
בגין -
תוצאה
של

ילדות בלי אבא

וימר יעקבסון טמיר
עלית טוב לי עם קוקוס
עלית
chocolate coated
coconut bar

קוקולד
חטיף קוקוס מצופה
בשוקולד חלב.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך־תבנית: יוסי שגון • רכזי מערכת: שרית ישי ושלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מוטוביץ וגיורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קורא יקר,

כאשר ייכתבו דיברי ימינו, יצטרך ההיסטוריון לשקול היטב מהי מידת האחריות להידרדרות המוטלת על שכם העיתונות.

אחרי מילחמת יום־הכיפורים, השתתפתי בסימפוזיון מטעם אגודת־העיתונאים בירושלים, ובו נדון חלקה של העיתונות באסון שהתרגש על עם־ישראל. האווירה של ספינת־השוטים, הרוח של „אנו ואפסנו עוד", פולחן־האלילים של משה דיין וגולדה מאיר, הבוז הטוטאלי לערבים, ההתעלמות מיוזמות־השלום של מצריים — באיזו מידה היתה העיתונות אחראית להם?

לא היססתי אז לקבוע כי, לדעתי, העיתונות אשמה יותר מאשר הפוליטיקאים, הממשלה והכנסת. שהרי אילו מילאה העיתונות את תפקידה, אלמלא מכרה את נפשה לשילטון, אלמלא מעלה בתפקידה, לא היו הדברים מתרחשים כך.

אפשר לחזור כיום על ביקורת זו. ההידרדרות של המדינה בכל השטחים — באיזו מידה אחראית לכך העיתונות ומחדליה?

אם הכנסת ירדה לשפל המדרגה — באיזו מידה אחראים לכך כתבי־הכנסת, המתעלמים מכל עניין רציני, הנתפסים כימעט בילעדית לרכילויות, המטפחים חבורה של רודפי־פירסומת ומדליפים ומעודדים אותם לערוך שערוריות, תחת לעודד אותם לעשות עבודה רצינית?

באיזו מידה מעודדים הכתבים המדיניים את הממשלה במעשיה חסרי־האחריות, על־ידי טיפוח פוליטיקאים־כסילים המדליפים להם מידע? האם הכתבים הצבאיים ממלאים את תפקידם בביקורת על מעשי המופקדים על מערכת־הביטחון האדירה, בניתוח מהלכים צבאיים, עיסקות־נשק והחלטות אחרות?

וכן הלאה וכן הלאה. הרשימה ארוכה ועגומה, והשאלות רבות.

בוודאי, העיתונות מצייצת מדי פעם. היא עוסקת בלי־הרף בשערוריות בכוסמים. אך את שאלות־הגורל של המדינה היא זונחת כליל.

רמאללה אינה פולין

בנוף זה בולטת קרן־אור זוהרת: החבורה הקטנה של העיתונאים המסקרים את המתרחש בשטחים הכבושים.

היא ממלאה את תפקידה. היא דואגת לכך שהציבור הישראלי יראה את הנעשה בשטחים אלה בשמו ומטעמו. היא נזעקת למראה עוולות, ואף מתייצבת להגנה על חופש־העיתונות.

כך עשתה השבוע, והדבר ראוי לציון. מוסדות העיתונות הישראלית לא עשו דבר וחצי־דבר כדי להגן על חופש־העיתונות בשטחים הכבושים. להיפך, הם מחפים על דיכויו ומצדיקים אותו לא פעם במאמרים ראשיים.

השבוע פנה „תא כתבי השטחים" אל מועצת־העיתונות, ועד עורכי העיתונים היומיים ואגודת העיתונאים, ותבע מהם לפעול לביטול צו־הריתוק, המונע משלושה עורכים בכירים בגדה המערבית למלא את תפקידם. השלושה הם מאמון אל־סייד, עורך אל־פג'ר („השחר"), אכרם חנייה, עורך אל־שעב („העם") ובשיר בע'גותי, עורך אל־טליעה („החלוץ"). מזה חודשים רבים הם מרותקים למקומות־מגוריהם, ואינם יכולים להגיע למערכות עיתוניהם.

מוסדות העיתונות והעיתונאים בכל העולם מחו על צעדים אלה — אך מוסדות העיתונות בישראל שותקים. מילבד הפגנה קטנה, שאירגנתי עם כמה עמיתים נגד סגירת אל־פג'ר, שותקת הארץ. עיתונאי ישראל מוכנים למחות על המתרחש בברית המועצות ובפולין, ולעת מצוא גם בארגנטינה — אך לא על מה שמתרחש בשמם במרחק של כמה קילומטרים מהם. הס מלהזכיר.

מסופקני אם יוזמת „תא כתבי השטחים" תשנה עמדה זו. אך עצם העובדה שהיתה פניה כזאת, מוסיפה כבוד לבעליה.

היתה לה תוצאה מיידית אחת: בהפגנה של ציניות האריך המימשל הצבאי למחרת היום את צווי־הריתוק בחצי־שנה נוספת.

מוחזקים, משוחררים

ממשלת ישראל אינה מסתפקת במעשיה בשטחים אלה. היא גם רוצה להכתיב לעיתונות כיצד לקרוא להם. על פי ההנחיה הממשלתית, בוטלו כל השטחים („השטחים הכבושים", „השטחים המוחזקים", „השטחים המשוחררים") וגם הגדה המערבית ורצועת־עזה. עכשיו קיימים רק „יהודה, (ה)שומרון וחבל־עזה".

הכתבים מרדו נגד תכתיב מילולי זה. אחרי הכיבוש של 1967 הם קראו לעצמם „תא כתבי יהודה ושומרון". לאחרונה הם ביטלו שם זה, והחליטו כי שמם הרישמי הוא עתה „תא כתבי השטחים".

אך בעיקר הם ראויים לשבח על פעילותם בשטח המיקצועי. רפיק חלבי (הטלוויזיה), יהודה ליטני (הארץ), דני רובינשטיין (דבר), דייוויד ריצ'ארדסון (ג'רוסלם פוסט), ויו"ר התא אמנון קפליוק (על המשמר) דואגים לכך שרוב הדברים המתרחשים בגדה המערבית לא יישארו בסוד. מובן שהעולם הזה קיבל על עצמו משימה זו, מאז היום הראשון של הכיבוש, ונושא בתפקיד זה. אך בשטח הזה, לפחות, אין קולנו הקול היחידי הקורא במידבר.

הצטיינותה של חבורה זו בולטת במיוחד בהשוואה למיגזרים אחרים של העיתונות — ובעיקר בהשוואה לכתבים „לענייני ערבים", שרובם שונאי־ערבים, והפועלים ברובם בשרות התעמולה של מישרד־החוץ והמילחמה הפסיכולוגית של מוסדות אחרים.

הציבור כולו חב תודה לקומץ העיתונאים האמיצים בשטחים המוחזקים.

אורי אבנרי

כתבת השער הקידמי:

חסך אבהי

פסיכיאטר נודע חקר את התנהגותו של מנחם בגין והגיע למסקנה: גילויי התוקפנות שלו הם תולדת ילדות ללא אב!

68

כתבת השער האחורי:

סוד הפיוס

אהוד אולמרט, הוא פרקליט ידידו של בצלאל מיזרחי, מיזרחי הוא ידידו של גנדי. מה מסתתר מאחרי ההתפטרות?

8

מאסר ויהי מה

אדם הורשע שלא כחוק, על־ידי שופטים שלא ידעו את החוק, נכלא, ואחרי שהתברר שיש לשחררו נכלא שוב על־פי צו מינהלי.

7

ערפאת ביקש שלום

„חיסול ישראל בשלבים" כינה בגין את יוזמת השלום של אש"ף. תסריט מדיני של חשבון עובר ושב שבסופו נלחם צה"ל באמריקאים.

23

ריקלים THE RECKLESS

ניתוח הדיוקן עצמי של היורד משולם ריקלים, המכנה עצמו „פטריוט ישראלי," והמתחיל להשפיע על מעשי ממשלת ישראל.

57

מתי אחראי הרופא?

בעת ניתוח פשוט נפגעה שלפוחית השתן של ילדה. האם יכולים ההורים לתבוע את הרופאים? ניתוח המצב המישפטי בישראל.

62

פלאטו־שרון אימץ ילדה

המיליונר ואשתו מגדלים בביתם המפואר את בת העוזרת, ומתכוננים לאמץ ילדים נוספים.

52

מתח גבוה בחברת־החשמל

המערך זכה בבחירות לוועד עובדי חברת־החשמל. חקירת **העולם הזה** מגלה: הוא לא יכול היה שלא לזכות, בגלל שיטת־הבחירות שהומצאה לצורך זה.

13

הניתוח שלא היה

מישרד־הבריאות מנע מהפרופסור דני גור לבצע ניתוח־לב־פתוח, והמירוץ להקמת תעשייה פרטית של כירורגיית־לב החל.

72

יד ושם וירושה

האשה הורישה את כל רכושה ליד ושם. המישפחה טוענת: חולת־רוח!

70

הייתי מקצוען

הכדורגלן **גיורא שפיגל** פרש מהמגרש, נכנס לעיסקי־ביטוח, מתכונן לכתוב ספר וטוען בראיון השבוע: „אני לא ממורמר!"

41

לי לה לו

מציאות ושידוכים, שיקוצים וברכות ועוד שונות ומשונות במדור החדש.

44

הזוהר האבוד: שבוע־האופנה הוא לא מה שהיה פעם 39

מדורים קבועים:

תשקיף	4
במדינה	5
אתה והשקל	10
מיכתבים	14
תשבץ	18
הורוסקופ — מזל דגים	20
ממסיבה למסיבה	24
עולם קטן — צ'ילה, סרטאווי לעזרת יהודים, איראן	27
אנשים בעולם	29
אנשים	31
בלונים	35
יומן אישי — עת לטעת ועת לעקור נטוע	36
הגדון — לא למילחמה!	37
רחל המרחלת	45
שידור	46
מדריך שידורים	47
מה הם אומרים — אהרון אוזן, מוחמד ותד, ארל ויליאמס, חווה לוי, אבינועם קורן וטוביה סער	48
קולנוע	51
איש ממאדים — נעשה ונשמע!	54
נמר של נייר — ג'ון סטיינבג, חדווה הרכבי, אהרון שי ואהובתו של ביאליק	60
זה היה העולם הזה שהיה	64
ספורט — מרגלי כדורסל ונשות כדורגלנים	67

תשקיף

פרס איחד

את הליכוד

כמה מראשי המערך מתלוננים בשיחות פרטיות על כך ששימעון פרס, יו״ר מיפלגת־העבודה, איחד כהכל־פיו את הליכוד.

לדבריהם, ניהלו כמה עסקנים שיחות בטלות ובלתי־מחייבות עם פרס, על האפשרות שברבות הימים תיפול ממשלת־הליכוד ותבוא במקומה קואליציה אחרת, עוד בכנסת הנוכחית. פרס התלהב מן הרעיון והחל להכריז עליו בכל אמצעי־התיקשורת. התוצאה היתה גל־ההתפייסויות בניצוחו של מנחם בגין — לוי־קצב, ארידור־המר ועוד.

אשת דרוקמן

במדיטציה

הודעתה של סגנית שר־החינוך, מרים גלזר־תעסה, שוועדה, שהיא תעמוד בראשה, תבדוק את מידת ההשפעה של כיתות פולחניות שונות על הנוער בישראל, תגרום לבעיות בבית מישפחת הרב חיים דרוקמן.
אשתו של ח״כ המפד״ל, שרה, מתרגלת מזה שנים מדיטציה טרנסנדנטלית בידיעת בעלה, היודע גם להעריך את תוצאות התירגול.

עסקים עם נכדו

של חומייני

יהודי, המשתמש בדרכון לא־ישראלי, מנהל בקפריסין חברה מיסחרית לייבוא, שבעליה הוא נכדו של האיית־אללה חומייני. חברה זו קונה כמויות ענקיות של דברי־מזון וציוד שונה מישראל. המתווך של חברה איראנית זו לגבי העסקים עם ישראל הוא יהודי מלונדון, בעל רשת־חנויות שם, הנמצא כעת בארץ, לצורך רכישות בממדים נרחבים.

החברה של נכדו של חומייני מקבלת ומעניקה אשראי, כשמדובר בייבוא דיברי־מזון. הנטייה היא לרכוש סחורות תמורת נפט איראני.

דירה חינם לשר

עתה מתברר כי שר־הדתות, אהרון אבו־חצירא, גר בעבר במשך שנה בדירה השייכת ליועצו, משה גבאי, העומד למישפט יחד עימו.
לגבאי יש כמה דירות בעיר אשדוד, והוא העמיד אחת מהן לרשות השר, שלא שילם שכר־דירה ליועצו.

הסדר בליכוד

ברמת־גן

הסדר, שעל פיו יוצב הד״ר ישראל פלד שוב בראש רשימת הליכוד, וסגנו יהיה עורך־הדין משה מירון, מסתמן ברמת־גן.

לפלד פנו ח״כים מחרות והודיעו לו שהם יתמכו בו. מירון, החושש שהחוק הנורווגי לא יעבוד בכנסת, והוא לא יהיה ח״כ, מעדיף לרוץ כסגנו של פלד, מאשר להתמודד לבדו, ללא גיבוי מיפלגתי ולהיכשל.

שלום־בית במפד״ל

שר־החינוך זבולון המר ומזכיר הפועל־המיזרחי, רפאל בן־נתן, איש סיעת־למיפנה, יעמדו ביחד בראש מיבצע „שנת שיקום המפד״ל", שיתחיל בקרוב.

המיבצע ייערך תחת הכותרת „60 שנה להפועל המיזרחי", ויעסוק רשמית בשילוב שבין „תורה ועבודה".

שרידי אלבין —

החוצה

אחרי ניצחונו של ח״כ צבי רנר בבחירות באיגוד העובדים הליברליים, הוא מתכוון עתה לנהל מאבק מישפטי נגד יעקב דקל ומשה קינן, מאנשי מיקי אלבין, שהם חברים באיגוד, כדי להוציאם משורות האיגוד.

התחיה בבתי־הספר

מישרד־החינוך יאלץ לטפל בתלונות של הורים, שילדיהם פותו על־ידי אנשי תנועת־התחיה לעזוב את בתיהם ואת לימודיהם ולרדת לימית, כדי לעצור את הנסיגה מסיני.

למרות שאנשי התחיה לא פעלו בתוך בתי־הספר עצמם, הם הבטיחו שהם ידאגו להשלמת חומרי־הלימודים לתלמידים שיבואו לפיתחה.

שם־אור הודח

שר־התיקשורת, מרדכי ציפורי, הדיח השבוע מתפקידו את יועצו לענייני תיקשורת, יונתן שם־אור.

יונתן הוא בנה של העיתונאית אורה שם־אור, ואחיה של העיתונאית מירית שם־אור, אשתו של הזמר צביקה פיק, וכמוה, הוא איש הימין הקיצוני ביותר.

ישראלים

יישארו באופירה

נראה כי המצרים מוכנים להשאיר באופירה, אחרי הנסיגה, מפעילים של מועדון־הצלילה במקום. למצרים אין צוות להפעלת המועדון.

חברת ספנות

חדשה

חברת „פרדס סינדיקט" וחברת „פרידנזון להובלה יבשתית" הקימו בשותפות שווה חברת־ספנות שתיקרא „אפ״ק". מנכ״ל החברה, אביב כרמי, היה מנהלי קווי הים התיכון של חברת־הספנות „צים".

בצים חוששים כי החברה החדשה תתחרה בה בקווי־ספנות במיזרח הים־התיכון.

המצאת מרידור

בטלוויזיה

שמועות עקשניות טוענות שצוות של מחלקת־החדשות של הטלוויזיה מסריט בימים אלה את תהליך הפקת האנרגיה, שעליה הכריז ערב־הבחירות השר יעקב מרידור.
הכוונה היא לשדר את הסירטון ביום שבו יודע השר על פרטי המצאתו.

„דבר" הרוויח

מהמאבק

המרוויח העיקרי מהמאבק שהתנהל בין „מעריב" ו„ידיעות אחרונות" על השותפות עם „הארץ" בלוח הכפול, הוא דפוס „דבר".

לאחר שמעריב זכה בתחרות, התחיל ידיעות אחרונות להפיק עירון שיתחרה בעירון של הארץ, ועיתון זה מודפס בדפוס דבר. לטווח ארוך יותר צפוייה הרחבת שיתוף־הפעולה בין ידיעות אחרונות ויומון ההסתדרות.

הליכוד מתנער

מעיתונו

בישיבת מזכירות תנועת החרות נשמעו השבוע התקפות חריפות על ביטאון הליכוד „יומן השבוע", שעדיין לא יצא. השר חיים קורפו, יו״ר ועדת־הביקורת של התנועה, וגידעון גדות תקפו את יוזמי הביטאון, כשהם מסתמכים על גילויי „העולם הזה" (2319).

יו״ר המזכירות, שר־האוצר יורם ארידור, סיכם את הדיון באומרו, כי לליכוד אין קשר ל„יומן השבוע", ואין הוא אחראי לו. יוזם הביטאון הוא הח״כ רוני מילוא.

לוריא הוצע

תפקיד

לאחרונה הוצע לקריקטוריסט רענן לוריא תפקיד רשמי בשירות־המדינה, עם חוזה מיוחד למשך שנתיים.

ההצעה, שהופנתה אליו בנוכחות איש־טלוויזיה, נועדה לדעתו למנוע ממנו להעיד בדיון העומד להתחדש בפרשת אריה נאור. דיון זה, בבית־הדין המישמעתי של עובדי־המדינה, יתחיל באמצע חודש מארס השנה.

התנחלות חדשה —

לביא

קבוצה של עובדי התעשייה האווירית התארגנה כדי להקים התנחלות חדשה בגדה המערבית.

ההתנחלות תיקרא בשם לביא.

העד לא נרצח

המישטרה החליטה לגנוז את תיקו של משה בן־שימעון, שנמצא מת ביום שבו עמד להעיד במישפטם של הנאשמים בגניבת דלק מצה״ל.

תחילה נראה היה שמדובר בהתאבדות, אך היו עדויות שהצביעו על רצח. המישטרה חקרה בכיוון זה, אך נתקלה במבוי סתום. חקירת המישטרה הסתיימה במסקנה שהאיש מצא את מותו בנסיבות שאינן פליליות.

100 דולר

ל־800 מילה

התעריף שישלם ביטאון הליכוד „יומן השבוע" לעיתונאים שיכתבו בעילום־שם — מתוך בושה או כדי להעלים חלטורה זו מעיני מעסיקיהם — הוא בסך 100 דולר ל־800 מילים.

עיתונאי שיסכים לחתום על דבריו יקבל יותר.

החקירה

נגד זייגרמן

נראה שהחקירה נגד ח״כ הליברלים, דרור זייגרמן, לא הניבה תוצאות.

יריביו, כנראה מאנשי קבוצת השר אברהם שריר, העבירו למישטרה מידע על־כך שהח״כ שלח לחו״ל בני־מישפחה וחברים ליברליים, כאשר היה יו״ר חטיבת הסטודנטים בסוכנות היהודית.

במדינה

העם

נושא השבוע

כאשר הרמקול האדיר של „הקונסנזוס הלאומי" מתחיל לפעול, שום קול אחר אינו יכול להישמע.

ישראל היא מדינה חופשית. כל אדם יכול לדבר ולכתוב בה כאוות־נפשו. כל עיתון יכול להעלות נושאים ככל העולה על רוחו.

אך יש בישראל מנגנון נסתר, כימעט אוטומטי, המאפשר לממשלה להכתיב למדינה כולה נושא לדיון. פלוני מחליט על נושא־השבוע, ו־אז כל הפוליטיקאים מדברים עליו, הכנסת רועשת, העיתונים יוצאים חוצצים, הרדיו והטלוויזיה מרעישים שמיים וארץ. המנגנון האדיר של התעמולה בעולם מצטרף ל־מסע. קהילות יהודיות מכריזות, אמצעי התיקשורת בארצות־הברית מזדעקים, חברי־קונגרס מתקוממים. עולם כמרקחה.

מנגנון זה נוצר ושוכלל עוד ב־ימי דויד בן־גוריון. הוא הופעל ב־פרשות כמו זו של המדענים הגר־מניים במצריים, ב־1963. הוא פועל כיום כמו ביומו הראשון.

הפסקת זרם. לפני שבוע היה המנגנון כולו מופנה לעבר לבנון ו„המחבלים".

תקרית קטנה בגבול ירדן נופ־חה לממדי־ענק, עד שהעולם כולו הזדעזע. מישלוחי־נשק שיגרתיים לאירגוני אש"ף הפכו סכנה לשלום־העולם. מאות מאמרים על נושא זה פורסמו בישראל, מאות רבות נוספות בעיתוני העולם. הכנסת דנה, נערכו מסיבות־עיתונאים רו־עשות, מומחים מכל הסוגים הופעלו כבובות הקשורות בחוטים.

ואז, לפתע, נעצר המנגנון כולו בבת־אחת, כאילו הפסיק מישהו את הזרם. נשיא ארצות־הברית הודיע למנחם בגין, בשפה שלא השתמעה לשתי פנים, כי מילחמה בלבנון אינה באה ברגע זה בחשבון (ראה הנדון).

המנגנון נח רק במשך רגע קט. מישהו קבע שוב את נושא־השבוע. הפעם: ירדן.

כספר וויינברגר, המייצג את מיס־חר־הנשק האמריקאי, רוצה למכור נשק לירדן. אריאל שרון הזדעק. שרון, המייצג את מיסחר־הנשק הישראלי, אחד החשובים בעולם, צריך היה להבין לנפשו של עמיתו האמריקאי, אך הדבר לא השפיע עליו. הוא הפעיל את פעמון־האז־עקה בישיבת־הממשלה.

מאותו הרגע פעל הכל כשורה. אמצעי־התיקשורת הישראליים הז־דעקו כאיש אחד. הכנסת התכנסה והחליטה כימעט פה־אחד. הליכוד והמערך התחרו זה בזה בלהט לאו־מי. „ידידי ישראל" ברחבי העולם קיבלו את האות, ומטח של מאמרים ונאומים ירד על העיתונות האמ־ריקאית והקונגרס.

מה? איך? למה? בכל ה־המולה המסוברקת, לא נשמע כימ־עט אף צליל ענייני אחד. האם קיי־מת סכנה אמיתית? אם כן, מה גודלה? איך אפשר למנוע אותה? מהי, בכלל, מדיניות ישראל כלפי ירדן? האם אפשר למנוע מישלו־חי־נשק לירדן, כאשר ממשלת־ישראל מגבירה את קצב ההתנחלות בגדה המערבית, כפי שעשתה ה־שבוע ברעש רב?

כל זה אינו חשוב. כי המנגנון פועל. כאשר ייעצר, יימצא לו נו־שא־חדש, לשבוע הבא.

טיול־חורף שנמנע

עיתונות

פצצת סירחון

מי שתל ב„הארץ" ידיעה כוזבת של מילחמה פסיכולוגית?

הידיעה היתה מדהימה: הן בכו־תרתה, הן בתוכנה, הן במיקומה.

היא הופיעה במיסגרת מיוחדת בלתי־רגילה בראש העמוד הראשון של הארץ. הכותרת: „מיסמך חדש של אש"ף קורא: לסלק את כל ה־יהודים מפלסטין — הוקרא בסמינר שנערך בלונדון בנוכחות המלך חוסיין — מחברו סייע בניסוח תוכנית פאהד." על הידיעה חתם יוסי מלמן, סופר הארץ בבריטניה.

הקוראים התמימים של הארץ הזדעזעו בצדק. הם גם יכלו להסיק את המסקנה המתבקשת: אחרי פירסום דבריו של עיצאם סרטאווי (העולם הזה 2317) בלה מונד ה־פאריסאי, שבו קרא איש־אש"ף בכיר זה לאירגונו לאמץ קו של התפייסות עם ישראל, מתגלה עתה האמת. היא מאשרת את התוכנית השטנית הישנה של אחמד שו־קיירי: לזרוק את כל היהודים לים.

היכן? מתי? קוראים פחות־תמימים יכלו לשים לב לכמה עוב־דות תמוהות, הקשורות בפירסום זה.

קודם כל, מתי נקרא מיסמך זה? בידיעה נאמר „לאחרונה", ולא צו־יין בה מקום ותאריך. אך ברור לפי הידיעה שהיה זה כנס פומבי, שהרי נכחו בה מלך ירדן, שני יש־ראלים ואישים רבים אחרים.

נאמר בידיעה כי את המיסמך ה־נורא, הקורא לגירוש כל היהודים מפלסטין, חיבר חאלד אל־חסן, איש־אש"ף, מי שניסח גם את תוכ־נית־פאהד. שלא כמו הקוראים ה־תמימים, יודעים המומחים כי אל־חסן הוא מראשי המחנה המתון באש"ף. האם סביר כי איש כזה יחבר מיסמך כזה, להשמעה פומ־בית בכנס בינלאומי, ויתכחש בו לכל עמדותיו המוצהרות?

מיסמך חדש של אש"ף קורא: לסלק את כל היהודים מפלשתין

הוקרא בסמינר שנערך בלונדון בנוכחות המלך חוסיין ★ מחברו סייע בניסוח „תכנית פאהד"

מאת יוסי מלמן
סופר „הארץ" בבריטניה

הכותרת בעמוד הראשון של „הארץ"
ברווז שחור

גם צירוף הדברים עשוי היה לעורר חשד. בידיעה קטנה אחת, בת 16 שורות בסך־הכל, הצליח המחבר לכרוך יחד את אחמד שו־קיירי, המלך חוסיין (שממשלת־ישראל מנהלת נגדו עתה מסע־הכפשה, כדי למנוע את מכירת ה־נשק האמריקאי לירדן) ותוכנית־פאהד (שממשלת־ישראל מנהלת מילחמה בה מאז פירסומה, מפני שהיא דורשת את החזרת הגדה ו־הרצועה.)

עוד פרט תמוה: נאמר בידיעה כי בכנס השתתפו שני ישראלים „התומכים בהקמת מדינה פלסטי־נית": אורי דייוויס ומקסים גילן. יודעי־דבר מבחינים בין השניים, שהם גם אויבים־בנפש: גילן דוגל בהקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל, ואילו דייוויס קורא למדי־נה פלסטינית במקום ישראל. זהו דבר והיפוכו.

מי שתל? עין עיתונאית מאו־מנת יכלה להבחין בנקל בפרט מר־כזי אחד: הכתב מלמן לא היה נוכח בכנס שעליו הוא מדווח, ש־הרי אחרת היה מזכיר את המקום והתאריך. הוא קיבל את הידיעה ממישהו.

מיהו מישהו זה? מוסד עלום־שם או מישרד־החוץ? ואם כן, מדוע לא הזכיר מלמן את הגורם שמסר לו את הידיעה? ומדוע מצא בעל־הידיעה לנכון לשתול את ה־ידיעה בהארץ דווקא, תחת למסור אותה לכל כלי־התיקשורת? מה או מי הניע את הארץ לפרסם את הידיעה בצורה כה חריגה, במיס־גרת מיוחדת בראש העמוד הרא־שון?

איזו מין מדינה: חלק מן התעלומה ניתן לפענח בעזרת ה־עובדות.

הכנס המדובר לא התכנס „באח־רונה", לפני יום־יומיים או שבוע. הוא נערך בנובמבר 1981 — שלושה חודשים לפני שהסיפור פורסם, כ־ידיעה טריה ורוטטת, בראש העמוד הראשון של היומון. מובן שכתב הארץ לא נכח בו. מישהו שתל אצ־לו את הידיעה.

הידיעה עצמה כוזבת לחלוטין. חודשיים לפני שהארץ זיעזע את הארץ בסקופ זה, פירסם מקסים גולן דו"ח ארוך ומפורט על כנס זה בביטאונו, ישראל אנד פלס־טיין, המופיע בשפה האנגלית ב־פאריס. עיתון־האח שלו בארץ, במרחב, פירסם דו"ח זה בעברית.

הדו"ח של מקסים היה רחוק מ־להיות אופטימי. הכנס הלונדוני התקיים במכון רב־היוקרה ליחסים בינלאומיים בלונדון („צאטאם האוס"). היוזמה והמימון באו מצד עיראק. הזמנתו של אורי דייוויס, ישראלי־לשעבר ואנטי־ציוני, ה־תומך בחוגים הקיצוניים ביותר ב־אש"ף, העידה על מגמת היוזמים.

הכנס כולו היה ביטוי נוסף ל־מאבק הפנימי המתנהל באש"ף בין מתונים וקיצוניים — בין הדוגלים בדו־קיום בין מדינת־ישראל ומדי־נה פלסטינית בגדה וברצועה, כמו סרטאווי, ובין הדוגלים בהקמת פלסטין „דמוקרטית וחילונית", ש־פירושה חיסול ישראל.

שפיק אל־חוט, איש אש"ף מביי־רות, קרא במקום הצהרה, שתב־עה „לשחרר את היהודים מן ה־ישות הציונית". כלומר: לחסל את ישראל ולהפוך את היהודים לאז־רחים במדינה פלסטינית. זוהי תוכ־נית שאין כימעט אדם בישראל ה־מסוגל להסכים לה. אך מכאן עד לתוכנית שטנית „לסלק את כל ה־יהודים מפלסטיין" הדרך ארוכה מאוד — דרך שכולה כזב. ייחוס שקר זה לחאלד אל־חסן דווקא לא בא אלא כדי להדביק תדמית שט־נית לתוכנית־פאהד ולמחנה המתון באש"ף.

גילן עורר ויכוח במקום, כאשר התנגד לדברי אל־חוט ואמר כי „כשם שהיהודים לא ישחררו את הערבים, הערבים לא ישחררו את היהודים." הוא הכריז שהוא תומך בהקמת מדינה פלסטינית לצד יש־ראל, לפי גבולות 1967 — ולתבי־עה זו הצטרפו רוב משתתפי ה־כנס, ובכללם היוזמים העיראקיים ומישלחת של השמאל המצרי.

הרעלת בארות. הפרשה כולה מטילה אור מדאיג על נכונותה של העיתונות הישראלית לשמש מכשיר לפירסום ידיעות שתולות של מוס־דות־סתר. ברור כי אין בעיתונות מנגנון־בקרה יעיל, למניעת פירסו־מם של ברווזים שחורים כאלה.

בחירת הארץ, הנחשב כ„מתון", לעומת שני הצהרונים השייכים לימין הקיצוני, ולעומת כלי־התיק־שורת האלקטרוניים, שהם ממלכ־תיים, באה כדי לטשטש את מקור־הידיעה ולהקנות לה אמינות־יתר.

מכיוון שאין אף ביטאון יומי אחד בישראל הדוגל בקו של שלום, עלו־לה ידיעת־כזב כזאת לגרום להר־עלת־בארות שאין לה תקנה.

כשאני צריכה להפקיד שיקים בשעה שתיים, הבנקאי שלי מוותר על ארוחת צהריים.

והעיקר: להפקיד שיקים בכספומט זה בכלל לא מסובך.

„אני לא אוהבת לצבור אצלי הרבה שיקים. אני לא מרגישה בטוח. אבל היתה לי בעיה: עד אחת בצהרים אני מנהלת את הבוטיק שלי. בשתים אני צריכה להיות בבית להאכיל את הילדים. מארבע אחה"צ אני שוב בבוטיק. כשאני גומרת יום עבודה אני ממהרת הביתה לבעלי ולילדים. הסיפור הרגיל של אשה עובדת. הזמן היחיד שיש לי להפקיד שיקים הוא כשהסניפים סגורים...

הבעיה נפתרה כשיום אחד מישהו הכיר לי בנקאי שאפשר להפקיד אצלו שיקים בכל שעה, ובפחות מדקה (אם מכינים קודם בבית את המעטפה).

כדאי גם לך להכיר את הבנקאי הכי מהיר בעיר. כספומט.

כספומט. הבנקאי הכי מהיר בעיר.

כספומט

בנק לאומי • בנק דיסקונט

בנק אגוד• בנק ערבי ישראלי• בנק עליה לאומי • בנק ברקליס דיסקונט

במדינה

מיפלגות

פרוטקציה ברומא

מדוע ניסה סגן־השר שילנסקי לטשטש מעשה־מירמה של שליחים מישראל?

סגן־שר דוב שילנסקי הוא אדם מוזר. השבוע הוסיף קו נוסף לשירטוט המוזרות שלו.

האיש, שהגיח בשעתו פצצה במישרד־החוץ כדי למחות על הסכם־השילומים, הוכיח שוב שתגובותיו חורגות מן המוסכמות, וגם מן החוקים.

תעודות כשרות. העניין התחיל בגילוי כי בקרב ה„נושרים" ברומא — מהגרים מברית־המועצות שסירבו לעלות לישראל — נערכת התרמה לטובת קרן לב״י. זוהי הקרן המוזרה שקמה כדי לספק לרמטכ"ל את הכספים הדרושים לו לניסויים האידיאולוגיים והחינוכיים שלו, מחוץ למיסגרת תקציב־הביטחון הענקי.

ח"כ עוזי ברעם נרעש מן הידיעה. הוא זעק חמס: הייתכן כי מוסד ישראלי מוסר לנושרים תעודת־כשרות תמורת כסף?

מהות העיסקה כלל לא הוסתרה. נאמר לנושרים כי הקבלות של התרומות ללב״י תשמשנה להם ככרטיס־כניסה לקהילות היהודיות בארצות־הברית ובארצות אחרות.

ברעם, שהיה בטוח כי המדובר ביוזמה של לב״י, תקף בחריפות מוסד זה.

שילנסקי יודע כבר. אז בא הגילוי השני: לב״י כלל לא ידע על העניין כולו. המוסד לא הפיץ את בקשות־ההתרמה ברומא, ולא קיבל אף לירטה שחוקה אחת משם. ברור שנוצר צורך דחוף לפנות למישטרת רומא, לאיתור הנוכלים.

בית־הדין לא ידע את החוק - האיש נשלח לכלא

על פי גזר־דין בלתי־חוקי - וכאשר התברר

הדבר, נכלא על פי צווים מינהליים של הרמטכ"ל ושר־הביטחון

מאסר בלתי־חוקי

שופטי בית־המישפט הצבאי בלוד החליטו, ברוב דיעות, להרשיע את הנאשם. גזר־הדין היה חמור: 18 שנות־מאסר. הנאשם, ערבי אזרח ישראל, הושלך לבית־הסוהר.

בני מישפחתו החליטו לערער. הם העבירו את הטיפול בתיק לידי מישרד פרקליטים בתל־אביב.

כאשר עיינו הללו בפסק־הדין ובגזר־הדין, נדהמו. התברר להם כי אסור היה להרשיע את הנאשם, כשם שאסור היה לבית־המישפט לגזור לו עונש מאסר או כל עונש אחר. ישיבתו בבית־הסוהר היא בניגוד לחוק.

הסיבה לכך: בית־המישפט הצבאי בלוד, שדן בכל העבירות על־פי תקנות ההגנה לשעת־חירום, אינו בית־דין צבאי רגיל.

בבית־מישפט מיוחד זה תיתכן הרשעה־בדין רק בדרך אחת: כאשר ההרשעה מתקבלת פה־אחד, כשכל שלושת השופטים מסכימים לגבי אשמתו של הנאשם.

לא כך היה במיקרה זה. רק שניים מן השופטים הסכימו כי האיש אשם, ואילו השלישי התנגד. פירוש הדבר למעשה: על־פי תקנות ההגנה לשעת־חירום יצא האיש זכאי במישפטו, ולבית־המישפט כלל לא היתה סמכות לגזור לו עונש!

לפרקליטים, שהתעניינו כיצד התרחש הדבר, התברר כי בראש ההרכב שדן את הנאשם ישב שופט חדש, שאינו מכיר את „תקנות ההגנה לשעת־חירום" על בוריין, וכלל לא ידע על הדרך היחידה שבה אפשר להשיג הרשעה בבית־המישפט־הצבאי.

הפרקליטים התקשרו אל נשיא בית־המישפט הצבאי בלוד, וזה הסכים לכנס מייד את בית־המישפט מחדש. השופט שישב בראש ההרכב כעס על הפרקליטות הצבאית, שללא ספק ידעה שלא היתה לו סמכות להרשיע את הנאשם ולגזור את דינו.

לפני שבוע התכנס בית־המישפט הצבאי בלוד. הפרקליטים תבעו לשחרר את הנאשם לאלתר. אך התביעה לא היתה מוכנה לוותר.

התובע הצבאי שלף צו־מעצר מינהלי, החתום על־ידי הרמטכ"ל. צו זה הוצא על־פי תיקון חדש לחוק אחר, שהתקבל בכנסת התשיעית. עד עתה נעשה בו שימוש רק לגבי אדם אחד — הרב מאיר כהנא.

הפרקליטים עירערו על הוצאת צו־המעצר המינהלי לפני בית־המישפט המחוזי בירושלים.

במהלך העירעור הובא לבית־המישפט צו־מעצר מינהלי חדש, החתום על־ידי שר־הביטחון. הסיבה לכך: צו־מעצר החתום על־ידי הרמטכ"ל, כוחו יפה למשך 48 שעות בלבד.

בית־המישפט המחוזי בירושלים דן בעניין בדלתיים סגורות, והחליט לדחות את עירעורם של הפרקליטים. בינתיים הגישה הפרקליטות הצבאית עירעור על הזיכוי לבית־הדין הצבאי לעירעורים, ואילו פרקליטי הנאשם פנו לבג"ץ, כשהם מערערים על החלטת בית־המישפט המחוזי בירושלים.

עתה יושב האזרח הישראלי במעצר מינהלי, ועובדה זו מעוררת כמה שאלות חסרות־תקדים בחומרתן:

- **כיצד יתכן שבראש בית־המישפט הצבאי יישב אדם שאינו מכיר כהלכה את החוק, שעל־פיו הוא דן בדיני נפשות?**
- **מדוע לא הסבה הפרקליטות הצבאית את תשומת־ליבם של השופטים לעובדה שאסור היה להם להרשיע את הנאשם, ואסור היה להם לגזור את דינו?**
- **האם יתכן להסתמך על עובדות שהתבררו במישפט שבו זוכה הנאשם כדי להוציא נגדו צו־מעצר מינהלי?**

לשאלה האחרונה יש השלכות חשובות וחמורות, החורגות בהרבה מעבר למיקרה המיוחד הזה. התהליך המישפטי במדינת־ישראל עלול להשתעבד לשיקולים שאין להם דבר־וחצי־דבר עם חוק וצדק. כאשר אנשים, שנערך להם מישפט והם יוצאים זכאים בדינם, מופקרים לשרירות־ליבם של הרמטכ"ל או שר־הביטחון, וחומר־הראיות שהובא לבית־המישפט — והתברר כי אינו מספיק להרשעה — די בו לצורך מעצר מינהלי.

יתרה מזו: מיקרה זה עשוי להפריך את הצידוק שנותנים בדרך־כלל למעצר מינהלי: שלמרות שאשמת העציר ברורה, אין חומר־ראיות מספיק להבאתו לדין. במיקרה זה הובא האיש למישפט, יצא זכאי בדינו — אך למרות זאת הוצא נגדו צו־מעצר מינהלי!

מאמרו של אורי אבנרי, „פגישה בדמשק" (העולם הזה 2318) טען כי סירובה של רק"ח לקחת חלק במישלחת של כוחות־השלום לכנס המועצה הלאומית הפלסטינית בדמשק — אם תוזמן! — החניק יוזמה זו בעודה באיבה.

על כך הגיבה רק"ח במיכתב הבא של דוברה, עוזי בורשטיין:

בהעולם הזה (מס' 2317) פורסם תרגום ראיון של ד"ר עסאם סרטאווי בלה מונד. בפירסום הובלטה טענתו של סרטאווי, כי הנהגת אש"ף אינה פועלת לחיזוק מחנה השלום בישראל. כמסקנה ישירה מביקורת זו פורסם הראיון בהעולם הזה תחת הכותרת: „אש"ף עזר לבגין" ובהמשך אף „אש"ף עוזר לבגין". סרטאווי בוודאי מוצא דרכים רבות להשמיע דעותיו באוזני מנהיגי אש"ף, אולם פירסום ראיון עם תוכן כזה בלה מונד, המכוון גם לקהל הישראלי, מזיק, לדעתנו, לעניין השלום, למאבק שוחרי השלום בישראל.

פגישה בדמשק:

רק"ח מודה

סגן מזכ"ל המיפלגה, ח"כ תופיק טובי מצא לנכון להעיר באופן ענייני, ולחלוטין לא קנטרני, על ראיון סרטאווי ואמר: „שסרטאווי ואחרים הופכים את היוצרות. הבעייה אינה סירוב אש"ף להכיר בישראל או להיפגש עם אישים ישראליים, אלא הבעייה היא סירובם של ממשלת הליכוד ושל הנהגת המערך להכיר בזכויות הלאומיות של העם הערבי הפלשתינאי, כולל זכותו למדינה עצמאית משלו בצד מדינת ישראל, ולהכיר באש"ף."

עד כמה שאין כל מקום להאשים אותנו בהתנגדות לפגישת אישי־ציבור מישראל עם מנהיגי אש"ף תעיד העובדה, שבאותה הרצאה אמר ח"כ תופיק טובי: „אנחנו מקדמים בברכה את הנכונות של ח"כ יוסי שריד להיפגש עם יאסר ערפאת כדי לקדם את השלום וההכרה ההדדית בזכויות הלאומיות של שני העמים."

לכל הדעות, התגובה עניינית וזכתה לפירסום בכלי־התיקשורת. לכן חמורה מאוד תגובתו של אורי אבנרי שכותב: „בכך עזר (הכוונה לתופיק טובי) בעקיפין לאירגוני הרצח הפרו־סוריים, הקוראים לרציחתו של סרטאווי." זו עלילה והסתה נגדנו והננו מוחים על כך. אגב הדבר לא מפריע לאורי אבנרי לפרסם באותו גיליון של עיתונו את תוכנית השלום הסורית ולקדמה בברכה.

באותו מאמר נגד מיפלגתנו הקומוניסטית מגלה אורי אבנרי, כי היה נסיון ליזום נסיעת מישלחת מישראל לדמשק, בזמן קיום המועצה הלאומית הפלשתינאית שם (אפריל 81'). הוא מספר, כי פנה למזכ"ל המיפלגה הקומוניסטית, ח"כ מאיר וילנר, בעניין זה וקיים שיחה ידידותית איתו.

נודע לי, כי באותה שיחה א. אבנרי סיפר למ. וילנר, כי עסאם

ח"כ וילנר ודובר בורשטיין

מדוע סירוב מראש?

סרטאווי קיים כמה ימים קודם לכן פגישה בפאריס עם אלוף (מיל') מתתיהו פלד, והם הסכימו ביניהם שסרטאווי יציע לאש"ף להזמין מישלחת מישראל למועצה הלאומית הפלשתינאית בדמשק. סרטאווי אמר למ. פלד, שהוא יציע זאת „בתנאי שרק"ח תיתן הסכמתה לבקשה."

המועצה הפלשתינאית התקיימה כאמור באפריל 81', כלומר לפני הבחירות לכנסת ה־10. אורי אבנרי אמר למאיר וילנר, כי נסיעה כזאת תעזור גם בבחירות... אורי אבנרי מצא לנכון אף להדגיש

(המשך בעמוד 8)

ואז בא הגילוי השלישי. לא הי[...] צורך בפעולת־בלשות לגילוי ה[...] רמאים. הם ידועים לסגן־השר ב[...] מישרד ראש־הממשלה, דוב שי[...]לנסקי.

בפאתוס הרגיל שלו הודיע שי[...]לנסקי שאין ביכלל מה לדאוג. נו[...]דע לו על העניין כבר לפני כמ[...] חודשים. (בהערה זו ביקש שי[...]לנסקי להקניט את ברעם, שהת[...]פאר בגילוי השערוריה. משמע[...] ברעם מתפאר? שילנסקי יוד[...] מזמן!)

מה עשה סגן־השר כאשר נוד[...] לו העניין? הוא נעזר בסוכני[...] הסוכנות ברומא כדי לשכנע א[...] יוזמי הפעולה להפסיקה. מכיוו[...] שסבר כי אלה פעלו בתום־לב, ל[...] הודיע על כך למישטרה, וגם ל[...] טרח להודיע על כך לקרן לב״[...]

שלושה שליחים. כל זה הי[...] מוזר מאוד־מאוד.

מה פירוש המילים „בתום־לב[...] בהקשר זה?

האם היה מותר למישהו להפי[...] מיסמכים של לב״י בלי רשו[...] הקרן?

מה קרה לכספים שנתרמו, ושל[...] הגיעו מעולם לידי לב״י?

במה שונה הפעולה הזאת מכ[...] פעולת־מירמה אחרת, שבעליה נש[...] לחים לכלא?

ממתי הפך עורך־הדין שילנסק[...] למוסד מישפטי, שהוא גם חוק[...] גם תובע, גם גוזר דין וגם מע[...]ניק חנינה?

יתכן שהתשובה לשאלות אל[...] טמונה בגילוי שבא ממקור אחר[...] בעלי היוזמה היו שלושה שליח[...] מישראל. מכיוון שהם זכו בהכ[...] די שילנסקי, סביר להניח [...] שלושתם היו אנשי הליכוד, פר[...]טקציונרים מיפלגתיים. אם כן, הי[...] לשילנסקי מניע טוב לטשטש א[...] הפרשה.

רק"ח מודה

(המשך מעמוד 7)
שכל העניין סודי ושאפילו חבריו הקרובים ביותר בשל"י אינם יודעים על כך.

ח"כ מאיר וילנר הביע בשיחה את דעתו, כי עדיין לא בשלו התנאים לביקור מישלחת מישראל במועצה הלאומית הפלשתינאית בדמשק, ושאין כל אפשרות שאש"ף יזמין כיום מישלחת מישראל למועצתה בדמשק. לכן כל העניין אינו ממשי והעלאתו אך תביא נזק, הן לאש"ף והן לכוחות השלום בישראל. ח"כ מאיר וילנר הדגיש, שאילו היו התנאים בשלים לכך, היה ברצון נוסע במישלחת כוחות שלום ישראלית לדמשק או לכל בירה ערבית אחרת. אך יוזמת־נפל תפעל אך כבומרנג, ולא תהיה אלא סנסציה שתשאיר טעם תפל.

בסוף השיחה עם אורי אבנרי אמר לו מאיר וילנר, כי הוא מוכן להתייעץ עם חבריו בהנהגת המיפלגה, אם כי הוא בטוח שדעתו תתקבל. ואומנם, הלישכה הפוליטית של המיפלגה אישרה פה אחד את תשובתו הנכונה והריאליסטית.

לתדהמתנו, אורי אבנרי עושה מטעמים גם מהעובדה שמאיר

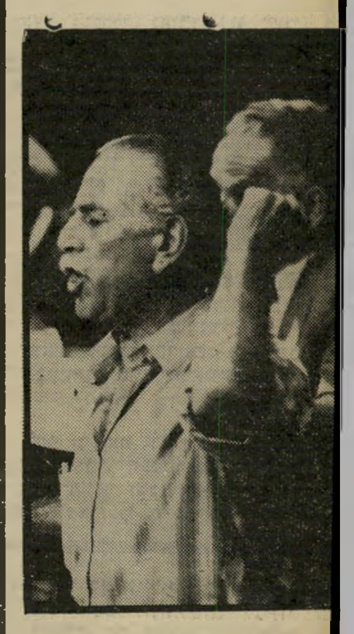

חכ טובי
מדוע?

וילנר ביקש להתייעץ ורומז רמזים: „מי יודע עם מי הוא מתייעץ." כך לא יאה בין כוחות השלום. אורי אבנרי צריך לדעת שבמיפלגה הקומוניסטית יש הנהגה קולקטיבית.

בקיצור, אנו מתנגדים להצעות הרפתקניות, שתוצאתן היחידה יכולה להיות רק יצירת סנסציות מזיקות. ובאשר לפגישות של שוחרי השלום מישראל עם נציגי אש"ף, אנו צידדנו ומצדדים בכך. פגישות כאלה התקיימו, וניזום שימשיכו.

עוזי בורשטיין, דובר רק"ח

● **תגובת אורי אבנרי:** דובר רק"ח מאשר את כל העובדות שהיו כלולות בכתבה. הוא חולק רק על פירושן. על כך יש להעיר: (א) יוזמה להזמנת מישלחת־שלום ישראלית למושב המועצה הלאומית הפלסטינית בדמשק חובלה כבר בשלב מוקדם על־ידי החלטת רק"ח שלא לקחת בה חלק. אין לדעת ה היתה הנהגת אש"ף מחליטה, סופו של דבר, אחרי דיונים ומאבקים פנימיים. השאלה המכרעת יא: מדוע לא השאירה רק"ח את החלטה בידי אש"ף? (ב) הניסוח מדוייק של התקפת ח"כ תופיק טובי על עיצאם סרטאווי לא היה שוב. הנקודה החשובה היא שכל טאוני חזית־הסירוב הסתמכו ל טובי כאסמכתא להתקפתם על טאווי. בעוד שהנהגת אש"ף רבה בפירוש לגנות את סרטאווי, א הותקף על־ידי שלושה גורמים לבד: אל־צעיקה הפרו־סורית, רגון־הטרור של אחמד ג'בריל, ק"ח. מוזר ביותר שטובי תקף ריס שסרטאווי כלל לא אמר תם — וזה אחדי **שהעולם ה** (2137) פירסם את הנוסח המלא [illegible]

יום לפני שאהוד אולמרט התפייס עם גנדי - הוא ייצג במס־ההכנסה את גניש, ידידו של מיזרחי, ידידו של גנדי

הידידים המוזרים של אולמרט

בועת־הספכון ששמה ח"כ אהוד אולמרט התפוצצה לפני כמה ימים בקול ענות־חלושה.

לפני חמש שנים הופיע אולמרט על הבימה כאביר בלי־חת ובלי־דופי, הלוחם בדרקון „הפשע המאורגן". במטח של נאומים, הכרזות וראיונות קולניים חשף את ראשי הפשע במדינה. הוא המטיר האשמות ימינה ושמאלה. אחד מיעדיו העיקריים היה האלוף (מיל') רחבעם זאבי, המכונה גנדי, ידידם של כמה מן האישים העומדים, לדבריו, בראש הפשע המאורגן.

גנדי הגיש נגד אולמרט מישפט, למרות שדברי הח"כ היו מוגנים אוטומטית על־ידי החסינות הפרלמנטרית הכל־יכולה. אולמרט טען שהוא מוכן לוותר על החסינות, אך במישפט היה הדבר רחוק מלהיות ברור. המישפט נסחב, והיה רחוק מהכרעה.

ואז, לפני שבועיים, קרה דבר מדהים. אולמרט וגנדי, שני האויבים־בנפש, נפגשו אצל מנחם בגין, הושיטו זה לזה ידיים ועשו שלום, כמו שני ילדים שהיו „ברוגז". הלוחם ב„פשע המאורגן" והאיש שהואשם על־ידו כידיד הפושעים הגדולים ביותר התפייסו.

אומנם, אולמרט נשאר אולמרט. כאשר יצא מפגישת־ההתפייסות, מיהר להכריז שאינו חוזר בו ממה שאמר על גנדי בעבר, אלא הבטיח רק להימנע מהשמעת דברים כאלה עליו בעתיד.

היתה זאת התחמקות מכוערת — שהרי אם נכון מה שאמר על גנדי בעבר, והוא עומד על כך, איך זה הגיש לו יד בטקס פומבי של התפייסות? וכיצד התחייב שלא להתקיפו עוד בעתיד?

בעיקבות ההתפייסות ביטל גנדי את מישפטו נגד אולמרט, ואילו אולמרט ויתר על החזרת הוצאותיו במישפט.

המעמד כולו היה מדהים. עיתונאים, שתמכו בעבר באולמרט, הביעו פומבית את ההשערה כי הח"כ מכר את עצמו למימסד, ושרצה להתחנף למנחם בגין עושה־השלום. לפי תמונה זו פשוט החליט אולמרט שהפיק את כל הפירסומת האפשרית מיומרותיו כלוחם בפשע, ושהוא רוצה עתה לקדם את עצמו בצמרת הליכוד.

אולם כל אלה היו הסברים תמימים. חקירת „העולם הזה" העלתה עובדות מדהימות, המטילות אור חדש לגמרי על ההתפייסות — ועל ח"כ אהוד אולמרט, הלוחם בפשע.

ידיד של ידיד

לפני שבועיים, ב־4 בפברואר 1982, התקיימה במישרד־החקירות של מס־ההכנסה בתל־אביב בפינת הרחובות המסגר ויצחק שדה, ישיבה בלתי־רגילה. נציב מס־ההכנסה, דוב נייגר, הטריח את עצמו בכבודו ובעצמו לרדת מירושלים ביום־גשם קר.

נושא־הדיון היה הקבלן שלום אהרון גניש, שנעצר כמה פעמים בזמן האחרון, והחשוד בהעלמות־מס אדירות.

במקום נכחו, כמובן, פרקליטו של גניש, רם כספי, ושני רואי־החשבון שלו. נכח גם נציג פרקליטות־המחוז לעבירות מיסים וכלכלה, יעקוב אור, המלווה את הפרשה מאז שנחקר גניש לראשונה. לחדר הוזמן חוקר ממחלקת־החקירות, שריכז את החומר בידיו. לעומת זאת בלט היעדרו של סגנו של נייגר, יוסף לוין, מנהל אגף־החקירות של מס־ההכנסה. הוא התקשר מירושלים וטען שהשלג היורד בבירה אינו מאפשר לו להשתתף.

אולם נכח בחדר אדם נוסף, אורח בלתי־צפוי לגמרי. היה זה ח"כ אהוד אולמרט.

מה הוא עשה שם?

בישיבות מסוג זה, שהן סודיות לחלוטין, אין איש יכול להשתתף אלא כנציג של החשוד, המצוייד ביפוי־כוח רשמי. אולמרט הופיע, במפתיע, כנציג אחת החברות של גניש.

גם כך היתה נוכחות הח"כ מוזרה. כי אולמרט הוא עורך־דין צעיר, שאינו מומחה לענייני־מס. בהשוואה לרם כספי, אחד מאילי־המיקצוע, הוא פרקליט צוער. אין מנוס מן ההשערה שמי ששלח את אולמרט לישיבה זו לקח בחשבון שהוא חבר־כנסת, ואחד הפוליטיקאים הבולטים בליכוד.

כל זה היה מוזר למדי. אך מוזר ביותר היבט אחד של תסבוכת זו, הנוגע במישרין לח"כ הממושקף ולאויבו, גנדי.

גניש הוא ידידו של בצלאל מיזרחי, ועשה עימו עסקים רבים בשותפות. בצלאל מיזרחי הואשם על־ידי אולמרט כמי שנמנה עם ראשי הפשע המאורגן. גנדי הוא ידידו של מיזרחי, וידידות זו היתה הסיבה העיקרית להאשמות שהטיח בו אולמרט.

24 שעות אחרי שהתקיימה הישיבה במישרד־החקירות של מס־ההכנסה, נפגשו אולמרט וגנדי בביתו של בגין, וביצעו את ההתפייסות ההיסטורית.

באותה פגישה היסטורית נוכח רם כספי — פרקליטו של גנדי נגד אולמרט, ועמיתו של אולמרט בהגנה על גניש, ידידו של מיזרחי, ידידו של גנדי.

מה נדון בישיבת־העבודה במס־ההכנסה? לשם מה היה צורך בשרותיו של הפרקליט־הח"כ, איש צמרת הליכוד?

פגישת־העבודה היתה צריכה להכריע אם תיקו של גניש, על העלמות־מס בערך של עשרה מיליון לירות בשנת־המס 1978, ייסגר במס־ההכנסה, או שיועבר לטיפולה של הפרקליטות, לשם הגשת כתב־אישום. הח"כ קיבל על עצמו, לצרכי הישיבה, את ייצוג חברת שלום גניש בע"מ, בעוד שעורך־הדין המנוסה, רם כספי, ייצג את גניש עצמו.

אולמרט לא דיבר בישיבה כלל, מלבד שאלה אחת ששאל: האם התיק כבר הועבר לפרקליטות?

בענייני־מס ניתן לעיתים להגיע להסדר, שלפיו משלם המעלים כופר, תחת להיתבע לדין פלילי. אם התיק נמצא עדיין בטיפול שילטונות־המס, יכול הנציב להחליט על הכופר. אך אם התיק הועבר כבר בפרקליטות, רק היועץ המישפטי לממשלה רשאי להחליט על כך, ואין אפשרות להסתיר את הסיבות להחלטתו מכלי־התיקשורת.

האלוף (מיל') זאבי
אולמרט התפייס

כשהבין אולמרט שהתיק עדיין בידי שילטונות־המס — הכפופים לשר־האוצר, יורם ארידור, ולסגנו, חיים קופמן, שניהם מראשי חרות — הוא ביקש רשות לעזוב את הישיבה.

הדבר לא מצא־חן בעיני כספי. הוא אמר לאולמרט שאם הוא עוזב, הרי שגם הוא ייצא. אולמרט נשאר, בלית ברירה, אך לא לזמן רב. לפני שעזב, הוחלט לקיים פגישה נוספת בסוף החודש, והישיבה הופסקה.

אם כן, לשם מה נכח אולמרט? הנוכחים בישיבה יכלו להסיק כי בא להזכיר עובדה חשובה: שהחשוד גניש אינו רק קבלן, אלא גם בעל קשרים פוליטיים.

הקשר בין גניש וחרות נוצר ב־1979. עסקן חרות אפרורי, דויד („דודי") אפל, בא אליו לרכוש דירה. השניים התיידדו, ואפל הפך מנהל אחת מחברות־הבנייה של גניש, חברת שלום גניש בע"מ. זוהי גירסה אחת.

יש גם גירסה אחרת, שהוכחשה. לפיה הכיר אפל את גניש בנסיבות אחרות לחלוטין: אפל השיג לבצלאל מיזרחי רשיונות־בנייה ראשונים ביבנה ולא קיבל את הפיצוי המגיע לו, ואז התערב בפרשה ידידו של מיזרחי, שלום גניש, ותיווך בין השניים.

אפל (30) פעיל־חרות מנעוריו, הוא בנו של אברהם אפל, מבאי ביתו של בגין. אפל־הבן, שהוא כעת מועמד לתפקיד יושב־ראש סניף־הצפון של התנועה בתל־אביב, שימש כעוזר למנהל פארק־הירקון, ואחר־כך היה בעל חנות כל־בו לתינוק בתל־אביב, כך שאולי ברור מדוע רצה גניש בקירבתו. אך לא ברור מדוע התקרב אפל לידידם של טוביה אושרי, רחמים אהרוני, מוניה שפירא וכמובן מיזרחי, שאותו אף מיטן.

סקופ

באמצעות אפל הכיר גניש את מיכה רייסר, כיום ח"כ מטעם חרות, ואז מנהל מרכז ה־בנייה הישראלי ועוזרו של דויד לוי. גם אפל וגם רייסר מאשרים שגניש הכיר את רייסר דרך אפל, אך אפל טען בשיחה עם העולם הזה שהוא אינו זוכר במדוייק ב־אילו נסיבות נפגשו השניים. אחר־כך הכיר גניש את ממלא־מקום ראש־עיריית תל־אביב, איש־חרות יגאל גריפל, והיו שטענו שאף את השר דויד לוי. אפל מכחיש את העניין בתוקף. על כל פנים, גניש קיבל, ללא מיכרז הזמנה להקמת יותר מאלף יחידות־דיור לזוגות צעירים ולזכאי מישרד־השיכון, ו־הפך אביה של קבוצת הכדורגל בית"ר תל־אביב.

חשוד גניש

כספי עם בצלאל מיזרחי

הפרקליט של גניש, מיזרחי, וגנדי סידר את ההתפייסות

מיזרחי, חרות ופלאטו

לגבי גניש (37) היה זה זינוק מיטאורי. האיש, תושב הרצ־ליה, יליד טריפולי, שיצא לעבודת־בניין בגיל 14, אחרי שמונת שנות־לימוד, ושלא היה מוכר בציבור כ־קבלן מפורסם, עלה לכותרות. ב־ראיון עיתונאי סיפר על אהבתו

ח"כ אולמרט תוקף את הפשע המאורגן

מייצג את ידידו של מיזרחי

הגדולה למישחק הרולטה, והיה קשור לפרשיות שונות, שהועלו ב־כתבות רבות מעל עמודי העולם הזה (2266 והלאה) שבהן תואר כמהמר בלאס־וגאס בסכומי־ענק.

גניש היה בעליהן של 19 חב־רות־בנייה, שפוזרו בין פקידי־השומה השונים. אחת החברות הי־תה שותפות ש־ב־ג עם בצלאל מיז־רחי (וקבלן אחר, ששון חוגי, ש־יצא אחר־כך מהשותפות). החברה בנתה את בית מרס שהתפרסם ב־קשר עם רצח איש־העסקים דויד שולמן.

הסתבכותו עם שילטונות־המס ו־המישטרה החלה בינואר 1981. הוא נעצר אז על־ידי חוקרי־המכס, כ־חשוד באי תשלום מע"מ. אחרי ש־שוחרר, היו רינונים שדויד לוי התערב למענו, אך הדבר הוכחש נמרצות על־ידי כל הגורמים ה־קשורים בפרשה. בשעת מעצרו הוחרמו מביתו פיסלוני־זהב שמכר לו שמואל פלאטו־שרון. אז טען גניש שהוא מממן את פלאטו.

ביולי שעבר הוא נעצר על־ידי מחלקת החקירות של מס־ההכנסה, בחשד שהעלים הכנסות בעשרות מיליוני לירות, באמצעות חברותיו השוגות. מכיוון שנעצר אדם שהיה מזוהה, לפחות פוליטית, עם הלי־כוד שניצח שבועות אחדים לפני־כן בבחירות — נהגו כלפי גניש בזהירות רבה. היועץ המישפטי ל־ממשלה הורה ליעקב אור מפרקליי־טות המחוז לענייני עבירות מיסים וכלכלה לעקוב אחרי מהלך החקי־רה באופן אישי.

היו רינונים ש„אישיות בכירה בחרות" התקשרה עם חוקרי גניש, ביום שהוא הו־בא לבית־המישפט להארכת מעצרו, והתעניינה בטיפול בו.

כשהשתחרר גניש, אחרי ימים אחדים, הוא הזים את הטענות, ואף טען שאיש לא התעניין בגורלו ו־בגורל מישפחתו. אפל טוען שלא רק שלא התערבו לטובתו, אלא היו אף מי שביקשו שיישב.

אחרי ששוחרר גניש ממעצרו, ניסה אפל לבדוק את השטח ולהשיג את שרותיו הטובים של אולמרט, למרות שגניש הקיף את עצמו כבר אז בסוללת עורכי־דין מעולים. ה־מטרה בגיוסו של אולמרט היתה לתת בסיס פוליטי למאבקו.

הפשרה אינה פשרה

לפני חודש נעצר גניש בפעם השלישית, והפעם על־ידי ה־מישטרה, כחשוד בהחזקת מאות אלפי דולרים בביתו. גם הפעם שוחרר.

בינתיים המשיכה מחלקת־החקי־רות של מס־ההכנסה בתל־אביב להכין את תיקו של גניש, ועל רקע זה התקיימה פגישת־העבודה ה־חסוייה, שבה השתתף אולמרט.

כשהתבקש אולמרט להגיב על השתתפותו בפגישה, כפרקליט חברת שלום גניש בע"מ, לצידו של רם כספי, הוא טען בתוקף ש־אין לו שום קשר לגניש, ושלא הופיע בשום פגישה, בשמו של גניש או חברתו.

שאלה: „בכל זאת, איך שמך מתקשר לפרשה?"

תשובה: „אני יועץ מישפטי של דויד אפל, שהוא שותף של גניש."

שאלה: „אך הרי אפל אינו קשור כלל לפרשה!"

תשובה: „זה לא עניין שבו אני מוסר הודעה לעיתונות. אני את גניש אינני מייצג. מעבר לזה, זה לא מעניין."

שאלה: „אז מה בכל זאת עשית בפגישה?"

תשובה: „זהו סיפור אחר, ו־אני לא חייב למסור על־כך פרטים."

העולם הזה שאל את אולמרט אם אין קשר להתפייסות שהשיג עורך־הדין כספי בינו ובין גנדי, ובין ה־עובדה שהוא מייצג ביחד עם כספי את גניש. תשובתו: „היוזמה ל־פגישה אצל בגין היתה של עורך־הדין כספי, בידיעתי. הפשרה אינה פשרה כלל. מדובר על ביטול ה־מישפט שהגיש נגדי זאבי, תמורת הסכמתי שלא לדרוש צו להוצאות כספיות. ברור שלא נסוגותי מאף מילה שאמרתי, וכל מה שאמרתי מבחינתי שריר וקיים. אמרתי כי ההתחייבות שניתנה לבגין מתיי־חסת לגבי העתיד. פירוש הדבר, כי אותם נושאים שלגביהם הוגשה ה־תביעה, ובוטלה, מבלי שאחזור בי מדברי, אין בכוונתי לשוב ולהע־לותם בעתיד, הואיל ובעיני ביטול המישפט, משמעותו ניצחון חד־משמעי לעמדתי ולמאבקי."

גנדי לעומת זאת, טען שהוא מנוע מלהתייחס לנושא, בתוקף ה־הסכם שהם חתמו. „זה שהצד ה־שני לא מכבד את ההסכם, זו בעייה שלו."

בין ההאשמות שהטיח בזמנו אולמרט בפני גנדי, ושבעטיין הגיש נגדו זאבי תביעה על הוצאת־דיבה, היתה הטענה שגנדי ניהל מערכת־יחסים עניפה עם בצלאל מיזרחי.

כששאל העולם הזה את דוב נייגר על הפגישה, ומי שהשתתף בה, ענה הנציב נעים־ההליכות שפגישות־עבודה מסוג זה הן חסויות, ועל־פי החוק הוא מנוע מלמסור פרטים על עצם קיומן של הפגישות, מי נכח בהן, ובמה דנו. נייגר ציין שעל פי החוק, כל מי שמשתתף בפגישות מסוג כזה חייב להיות בעל נגיעה ישירה לפרשה. אם הוא עורך־דין, צריך להיות לו יפוי־כוח מהלקוח שלו.

בפגישה זו לא דנו בפרשת דויד אפל, שאותו מייצג אולמרט, לטע־נתו, אלא בפרשת גניש. אפל, ש־מעולם לא נחקר ולא נחשד בפרשה זו, לא היה נושא לדיון כלל. ה־חקירה נגד חברת שלום גניש בע"מ, שאותה ייצג אולמרט, היא לגבי תקופה שבה לא היה אפל עובד החברה. יתרה מזאת, אולמרט אף אינו מייצג את אפל. כששאל העולם הזה את אפל על קשריו עם אולמרט, הוא אמר שאולמרט הוא חברו־מילדות. „אם אצטרך לקחת עורך־דין שיגן עלי, הייתי לוקח את אודי," אמר אפל — וציין בפירוש שהוא מתכוון לעתיד הי־פותטי, ולא לפרשה בהווה.

עורך־הדין רם כספי נשאל על הקשר עם אולמרט ל־גניש, והוא אישר שאולמרט מייצג חלק מסויים בתיק. הוא הסכים להגדרת „העו־לם הזה" שהוא מייצג את גניש אישית, בעוד שאול־מרט מייצג את החלק ה־אחר.

על נציב מס־ההכנסה הופעלו לחצים שונים מצד סגן־שר־האוצר, חיים קופמן, ומצד השר יעקב מרי־דור, שיבדוק מה קורה בתיקו של גניש. כניסתו של אולמרט למע־רכה ממחישה לעיני הנציב שצמרת הליכוד, שאנשיה שולטים במישרד־האוצר, עוקבת מקרוב אחרי מה־לך החקירה.

דבר אחד ברור: הופעתו של אולמרט בפרשה זו מטי־לה אור מוזר מאוד על הד־ברים שאמר על גנדי לפני ארבע וחצי שנים: „זהו מו־דל של תופעת השחיתות החברתית שעליו דיברה וע־רת־שימרון". יתכן שאולמרט לא התנגד להתפייסות עם מי שהגיש נגדו אז תביעת־דיבה, משום שהוא מעורב כיום בדיוק במה שעליו הת־ריע אז בקול גדול וחזק: „הידרדרות המוסר החברתי בישראל." בן־ציון ציטרין ■

אולמרט עם פלאטו־שרון

גניש מימן את פלאטו

מאת מאיר תדמור

„מחמר" נסגר ו„רנו" ניצל מהחרם הערבי!

יש לי הפעם סיפור לא נורמאלי, המשתרע על פני שלוש יבשות ו־12 שנים. נתחיל באירופה. רנו, החברה לייצור רכב שבבעלות ממשלת־צרפת, תפסיד השנה כ־85 מיליון דולר, כתוצאה מהחרם הערבי. מישרד־החרם הערבי הורה למדינות־החברות להחרים את כל מוצריה.

למה? כאן נכנסת לתמונה ארצות־הברית. העילה לחרם היא, כוונתה של רנו לחדור לשוק האמריקאי. החדירה נעשית באמצעות חברת אמריקן מוטרוס (הידועה בראשי התיבות אי־אם־סי) ש־46% מהבעלות עליה נרכשו על־ידי רנו. יחד עם רכישת הבעלות החלקית על חברה זו, רכשה רנו גם את כל התחייבויותה של החברה האמריקאית.

כאן נכנסת לתמונה היבשת השלישית, ובמרכזה ישראל. מתברר שלאמריקן מוטרוס יש חוזה עם חברת מתמר הישראלית, להספקת מכללי ג'יפים להרכבה במיפעל שליד חיפה. החוזה האחרון היה בהיקף של מיליון דולר, לקניית מכללי 200 ג'יפים. את החוזה להספקת מכללי הג'יפים לישראל רכשה אמריקן מוטרוס, כאשר רכשה את מיפעלי קייזר ב־1970.

עכשיו נחזור להתחלה: החרם על רנו מוטל מכיוון שהיא שותפה, כדברי דובר מישרד־החרם הערבי, להספקת מכללי ג'יפים לצה"ל באמצעות חברה אמריקאית. כל הטיעונים של הצרפתים שהג'יפים המורכבים בישראל מיועדים למישטרת־ישראל ולצרכים אזרחיים, לא נתקבלו על דעת מישרד־החרם. ראשי רנו שהופתעו, אומרים למי שמוכן להאזין, כי לא תיארו לעצמם שדבר כזה יקרה: „אנחנו הרי חברה ממשלתית!"

לרנו יש סיבה לדאגה. היא מוכרת מדי שנה כ־1000 מכוניות פרטיות וכ־2000 משאיות ואוטובוסים לארצות ערב. זהו נתח לא מבוטל, המייצג כ־10% ממכירות מחלקת־המשאיות של החברה, אף כי העולם הערבי כולו מהווה רק 4%—5% מכלל מכירותיה.

עכשיו, אומרים משקיפים ישראליים, בארצות־הברית צריך לגבור הלחץ על הנהלת „אמריקן מוטורוס". הם טועים; כבר אין צורך. מיכתבי הפיטורין לעובדי „מתמר" נשלחו בשבוע שעבר. המיפעל כבר לא ירכיב ג'יפים. ול„רנו" נפתרה הבעייה.

כסף מריח, מסריח ונדבק

כיצד להתגונן בפני שודדי בנקים? הנה תשובה מוחצת המתפרסמת בעיתונים אמריקאיים: כסף מרית, כסף מסריח, מלכלך, נדבק, מתפוצץ, מזוייף, משדר, ומה לא?

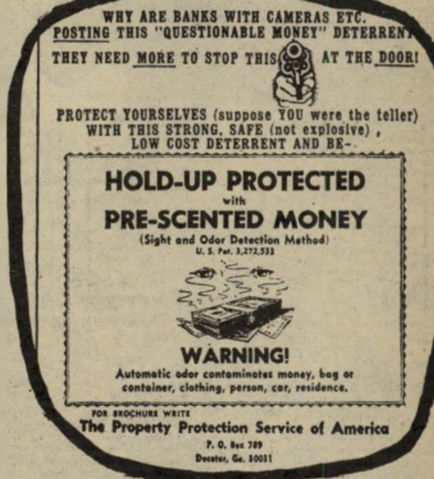

שטרות ממולכדים
מודעה של השירות להגנת הרכוש

הנה, למשל, במודעה של „השרות להגנת הרכוש". היא מציעה שטרות ממולכדים בריח שלא ניתן להסירו, והוא נדבק לכל דבר שהשטרות נוגעים בו.

אחד מהאמצעים החדשים ביותר הוא משדר זעיר המוכנס לתוך חבילות של שטרות מזוייפים והמופעל בעת שהשודד לוקח את החבילה. על־ידי כך מתאפשר איתור מהיר של השודד ושל שללו המזוייף. פטנט אחר הוא של בלוני צבע המתפוצצים ומסמנים בצבע אדום כל מי שמחזיק בכסף. הבעייה עם הצבע היא שלא ניתן להסיר אותו; אבל זו הבעייה של השודד.

הסוחרים בחיפה ובתל־אביב - „עסקנים זוטרים בליכוד"

„נראה, שציבור הסוחרים ימשיך לסבול מכך שראשי אירגוני־הסוחרים בתל־אביב ובחיפה הינם עסקנים זוטרים במיפלגות הליכוד ועסקנותם ונאמנותם המיפלגתית חשובות להם מהאינטרסים החיוניים של סוחרי ישראל." על החתום, הנהלת אירגון־סוחרי־ירושלים.

אתם רואים, יש אינטרסים משותפים ויש גם ניגודי אינטרסים, כפי שאומר מזכיר התאחדות־הסוחרים של ירושלים, אברהם בירנבוים. על מה המערכה והקצף?

מסביר בירנבוים: „בסוף נובמבר פנינו לכל אירגוני־הסוחרים בארץ בהצעה להשבית את המיסחר בארץ לשבוע ימים, כמחאה על כך ששר־האוצר הודיע שמס־ההכנסה על רווחים אינפלציוניים מדומים ומס־העסקים העירוני יבוטלו רק בשנת התקציב הבאה."

נו? „לא קיבלנו תשובה. ועכשיו מאוחר מדי. אין עוד סיכוי שהכנסת תספיק לחוקק את החוק עד סוף מרס. האדון ארידור החליט לתת לנו פטור של 15% מה־הכנסה, כאשר התעשיינים ימשיכו ליהנות, זו השנה הרביעית, מהקילת מלאי."

נו, באמת! יש רק אמצעי אחד לאלץ את ארידור לקיים את הבטחת ערב־הבחירות שלו — לחץ באמצעות שביתה.

„כבר דפקו אותנו מספיק — מס־עסקים, חוק הגנת הצרכן, וכמעט גם חוק הגנת הדייר. עד מתי?" שואלים הסוחרים.

אגב, הציטוט שבראש הסיפור לקוח ממיכתב המופנה אל איגוד לשכות־המיסחר.

לקרוא עיתון מהטלוויזיה

החל ב־1 באפריל השנה, יוכלו מנ"לים של 70 ידיעוני־חדשות (ניוז־לטרס) לפסוח על שרותי־הדואר של ארצות־הברית ולשגר את פירסומיהם ישירות למנויים באמצעים אלקטרוניים. השרות החדש הקרוי ניוז־נט (רשת חדשות), התקבל בהתלהבות גדולה.

ידיעוני החדשות יוזנו לתוך מערכת הניוז־נט באמצעות סלילים מגנטיים, ויועברו דרך הטלפון למנויים, שיוכלו לקרוא אותם באמצעות המסופים שברשותם.

חברת ניוז־נט עומדת להציע ללקוחותיה לשכור את הציוד על בסיס חודשי, תחת לחייב את המשתמשים בשרותיה בתשלום שנתי, כפי שהיה נהוג בשרותים דומים עד כה. כל מנוי ישלם עבור השרות לפי זמן השימוש בפועל. כך יחוייבו הלקוחות בתשלום של 24 דולר לכל שעת שימוש במערכת.

השיטה החדשה של העברת מידע מעוררת עניין רב בארצות־הברית, בהיותה הקדמה לניסוי רב־ממדים של עיתונות אלקטרונית, העשוייה לתפוס ברבות הזמן את מקומה של העיתונות המודפסת.

גם אתא ג' תחזור

בזמן האחרון יש לי בעיות בבורסה. הבורסה עולה, ועל מה שלא תמליץ, על פי רוב תהיה צודק. וזו באמת בעיה. תמיד תוכלו לתפוס טרמפ על מניות יורדות, הנמנות, נניח, עם הענף הבנקאי. אל דאגה, הן גם יעלו.

מי שמעיין היטב בגליון־השערים היומי, ימצא מציאות. ונא לזכור — האופציות עושות תמיד יותר מהמניות, גם בעליה וגם בירידה. האופציות של פועלים תמיד תעשינה יותר מהמניות הרגילות, ועל בטוח. ומה רע למשל במניות, ובעיקר באופציה של מיזרחי? גם הן בטוחות יותר, אף כי קצת פחות, גם אם מנכ"ל הבנק, אהרון מאיר לא חושב כך. אלה הן דוגמות למשקיע הסולידי.

המשקיע הפחות סולידי ימשיך להשקיע בטמפו, בקונסורציום, בתיא, באתא, ואפילו בנחושתן. אתא ג' יצאה מן האופנה. היא תחזור, אל דאגה. הממונים הישירים נטלו חופשת־חורף; הם יחזרו, ועוד איך!

הספקולנט ופקיד השומה

נמשיך בסיפור אמיתי. אחד מהיועצים להשקעות סיפר לי, איך עשה את טעות חייו: בביקור האחרון שלו אצל פקיד־השומה, התפתה להפצרותיו של הפקיד ויעץ לו במה להשקיע את חסכונותיו. אחרי שבועיים, כאשר ערכם של ניירות־הערך המומלצים ירד בכ־10%, קיבל טלפון בהול מפקיד־השומה, שסיפר לו, שאשתו לא ישנה כבר יומיים. למה? שאל. „הפסדנו 15 אלף לירות בשבועיים, לפי עצתך. מה יהיה?" „יהיה טוב. תחכה עוד שבועיים והכל יסתדר." תנחשו עכשיו מי לא ישן בלילות — פקיד השומה או היועץ.

הבורסה

מריצים את המניות ונחים

המומחים שלי אומרים, שהבורסה נעשתה נזילה מאוד. לא בגלל נזלת אלא בגלל הכסף הרב שגורם לה להיות נזילה. מהירות המחזור — או במילים אחרות מספר הידיים המחזיקות במניות והמחליפות מניות — גדל בקצב גדול.

סימן טוב? לאו דוקא. אך בינתיים יש הרבה חבר'ה שעושים כמה אחוזים על מניה מסויימת, מוכרים, נחים וקונים מניה אחרת ושוב מחליפים את הסוסים ברעננים יותר. יש כל מיני סוסים, יש מימוש, יש היצע, יש ביקוש, יש שמועה ויש סתם אינטואיציה של שכן.

מנכ"ל מאיר
לא חושב כך

בסך הכל השוק היה טוב כי שבוע האחרון וגם בראשית שבוע זה. הספקולנטים המשיכו להריץ את המניות המסומנות שלהם, מבלי להודות בכך. עכשיו יש כבר שיטה חדשה. לא מטרטרים את המניה, מריצים קצת, נחים, מריצים עוד קצת ושוב נחים. סולידי, אבל אותו ממזר, שמחכה בפינה לירידה הגדולה.

בתל־אביב המכפיל לא חשוב!

בשבוע שעבר תיארתי את שיטת הצ'ארטיסטים; השבוע נטפל בשיטה אחרת לחיזוי וכדאיות ההשקעה במניות. המכפיל של מניה מוגדר בספרי הכלכלה כך: „היחס בין מחיר המניה ביום מסויים ובין הרווח למניה בשנת־העסקים האחרונה."

כל מה שצריך לעשות הוא לחלק את הרווח למניה — המתפרסם במאזן החברה ובידיעוני החדשות של הבנקים — במחיר המניה ליום מסויים, לפי בחירתכם; אחרי שחילקתם זה בזה תקבלו מיספר שהוא־הוא המכפיל. ככל שמיספר זה קטן, הכדאיות — או אם תרצו, הרווחיות של החברה — גבוהה יותר, ולהיפך.

יש רק בעייה אחת עם המכפילים של המניות בבורסה של תל־אביב. הם לא מתנהגים על־פי התיאוריה. הם טובים ומתאימים לבורסות בחו"ל — בארץ, כל קשר הוא מיקרי בלבד. ובכל זאת יש רבים שהם חסידי „המכפיל". הם אהובים במיוחד על הספקולנטים — לא המכפיל, אלא החסידים.

הדרך מיצור ליצוא
עוברת
על הגשר הבינלאומי.
הדרך ליצוא קלה יותר ופשוטה יותר
כשהיא עוברת בבנק הפועלים.
הכנס לאחד מסניפינו בכל רחבי הארץ
והקם את הגשר הבינלאומי שלך
קרוב לבית.
נצל את הגשר הבינלאומי
בוא לגדול אתנו.
בנק הפועלים בע"מ
GENTRANSCO
LONDON-PARIS
Tonka
בריסל
פרנקפורט
פריס
ציריך
לוכסמבורג
רומא
ירושלים
טהרן
קהיר
בוסטון
ניו יורק
קרקס
סן פאולו
האוקינוס
אנטארקטיקה

هل تريد أن تسمع نصيحة من شاب مثلك؟ ادخل الى جارك

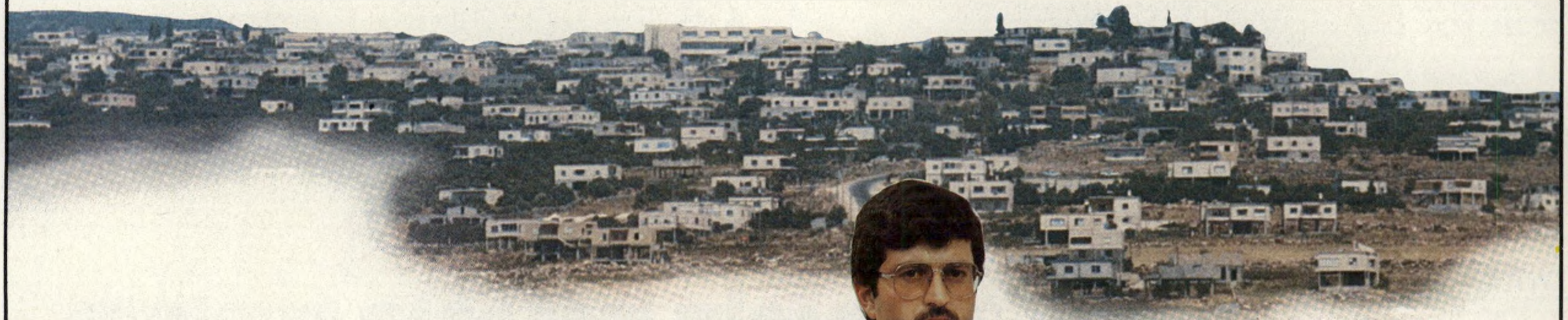

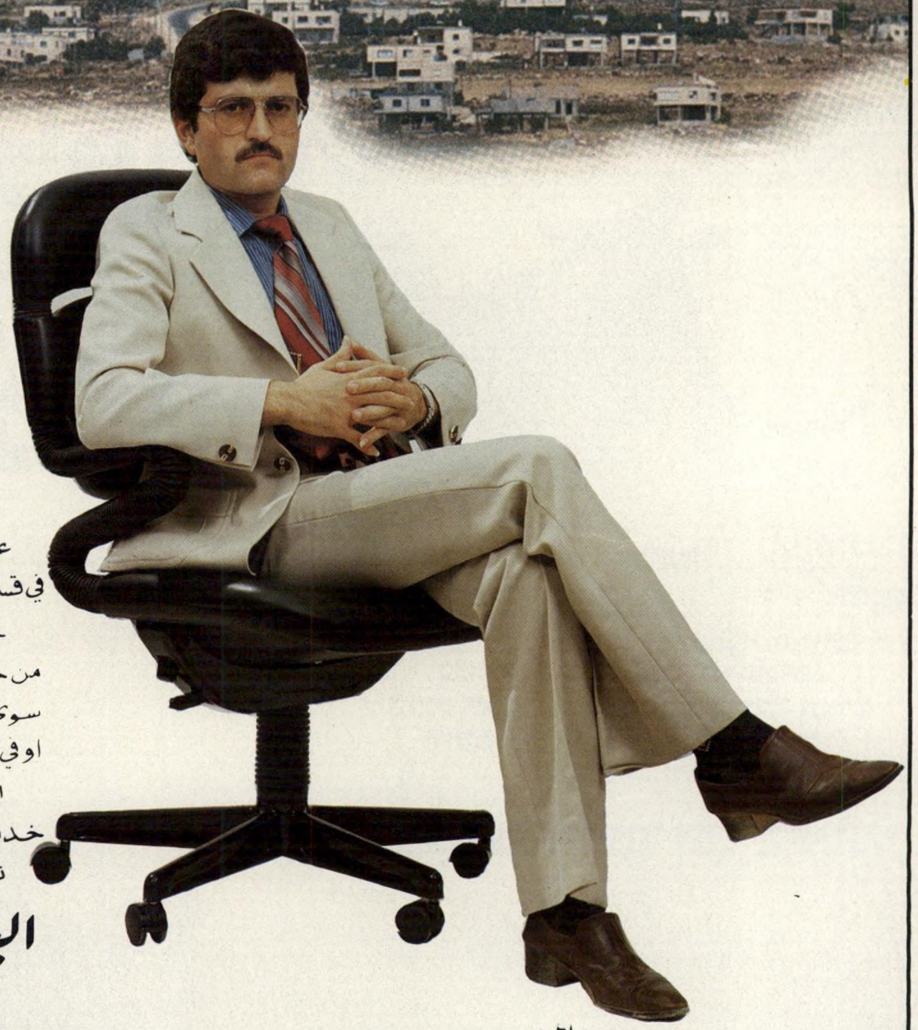

عمري ٢٦ عاما، مدير شاب لمصرف مزدهر. دراستي في قسم ادارة الاعمال في جامعة حيفا تزيدني خبرة وثقافة

حداثة سني افضلية: عندما يزورني شاب مثلي أثبت له من خلال تجربتي الشخصية، كيف أن برنامج توفير لا يتطلب سوى ادخار شهري بسيط. يمكنه ان يساعد في تطوير الاعمال او في التخلص من مأزق مالي مفاجئ.

ان كنت تريد ان تسمع من شاب مثلك فتفضل اليّ. انني في خدمتك، مثلي مثل باقي موظفي فروع البنك العربي الاسرائيلي.

تفضل اليَ فنحن جيران

البنك العربي الاسرائيلي هو جارك

אני בן 26 ואני ממנהלי הבנק הצעירים. במקצועי הייתי מנהל חשבונות, עברתי השתלמויות במסגרת בנק לאומי ואני ממשיך ללימודי תואר במינהל עסקים באוניברסיטת חיפה.

הגיל הצעיר שלי הוא רק יתרון. המבוגרים מקבלים אותי בכבוד — הם יודעים שאני מסוגל לתת להם עצה טובה, וכשבאים אלי הצעירים, הם מוצאים אדם שמבין בדיוק את בעיותיהם. כשנכנס אלי בחור צעיר אני יכול להראות לו מנסיוני כיצד חשבון חסכון שאינו דורש השקעה חדשית גדולה מדי יכול, בסופו של דבר, לעזור.

אם אתה רוצה ללמוד ממישהו שמתמודד עם אותן בעיות כמו שלך, דלתי פתוחה תמיד.

בנק ערבי ישראלי - השכן שלך.

مدير الفرع
صالح ابو ريش - يركا

סאלח אבו־ריש
מנהל סניף ירקא

בנק ערבי ישראלי البنك العربي الإسرائيلي

שילטון הבוסים מלפני דור
עדיין קיים בחברת־החשמל
תודות לשיטות־בחירות מתוחכמות

יו"ר אוברקוביץ'
הבחירות הדמוקרטיות ביותר

מורד פוטרמן
רק אחד בכל מקום

שיות למיפלגתיות־רובניות, כלומר — מי שזוכה בפתק הצבעה אחד יותר, זוכה בכל המקומות במועצה. לשם השוואה, בבחירות האחרונות שנערכו לכנסת, זכה הליכוד ב־10,405 קולות יותר מהמערך. אילו היו אלה בחירות מיפלגתיות־רובניות, כפי שנהוג בחברת־החשמל, היה הליכוד זוכה ב־120 מושבים בכנסת.

אנשי הליכוד בחברת־החשמל ידעו שסיכוייהם לזכות ברוב הקולות הם אפסיים, משום שלמערך, השולט שנים רבות בוועד־העובדים, יש דרכים להבטיח לעצמו את הנצחון. לכן הם דרשו לשנות את שיטת הבחירות. אחר־כך הם ניסו לשכנע את המערך לערוך רשימת מועמדים אלא גודל הדרישה.

אנשי־המערך ניסו להוריד את המחיר. כדי לא לפגוע באיש מעסקניהם, ולהשאירו, חלילה, ללא כיסא, הם פשוט הגדילו את מיספר המושבים במועצה. לכן גדל לפני הבחירות האחרונות מיספרם של נציגי הפועלים במועצת מחוז הדרום מ־37 ל־47. עשרת המושבים החדשים הוצעו לאנשי־הליכוד.

היה זה מעט מדי לטעמו של הליכוד. לכן דחו אנשיו את ההצעה לרוץ בבלוק אחד עם המערך. הם פנו להסתדרות בדרישה, שנחתמה על־ידי רבע מכלל עובדי מחוז־הדרום, לשנות את שיטת הבחירות. ועדת הביקורת של ההס־

המעוז לא נפל

ושב־ראש ועד עובדי חברת־החשמל, יורם אוברקוביץ', יכול היה לשפשף את ידיו בהנאה. המערך ניצח ברוב מוחלט בבחירות למועצת עובדי מחוז־הדרום של החברה, שאותן הוא הגדיר כ„דמוקרטיות ביותר."

בחברת־החשמל מועסקים יותר מ־11 אלף עובדים, והוועד הנבחר שלה הוא הוועד החזק בקבוצת „13 הוועדים" — אימת ההסתדרות והממשלה. לכן היתה התרגשות רבה סביב הבחירות בחברה, ומסיבה זו הטיל המערך את כל כובד־מישקלו, כדי שנצחונו, במעוז הוותיק, יהיה מוחלט.

הבחירות נערכות בנפרד, בכל אחד משלושת מחוזות החברה. המחוז הצפוני, שבו עובדים כארבעת אלפים איש, נכנס איש ליכוד אחד למועצת־העובדים, על פי הסכם מראש עם המערך. הבחירות במחוז ירושלים יערכו בקרוב.

במחוז הגדול והבעייתי, מחוז הדרום נערכו הבחירות לפני שבועיים. במחוז זה, המשתרע מחדרה דרומה, כשיבעת אלפים עובדים בעלי זכות בחירה — מהם יותר מעשרה אחוז עובדים זמניים בתחנת־הכוח בחדרה. המערך חשש ביותר מעובדים אלה, שקשה מאוד לפתות אותם. ושאיש אינו יודע מראש לטובת מ יצביעו.

תרגיל בחירות ערמומי

יטת הבחירות היא מוזרה ביותר, ומזכירה את ימיה הטובים של מפא"י. למועצה נבחרים בבחירות אישיות־לכאורה נציגים של קבוצות שונות. החשובה ביותר היא קבוצת הפועלים, אחריה באה קבוצת הפקידים, שעימה נמנה אוברקוביץ'. קבוצות אחרות הן של המהנדסים והטכנאים. במועצה 73 מושבים, מתוכם שמורים 47 לפועלים.

שמות כל המועמדים מודפסים על פתק־הבוחר, והעובד מוחק את אלה שאין הוא רוצה שיבחרו (ראה גלופה). מכיוון שהבחירות מקיפות את כל המחוז, והבוחר אינו מכיר את כל המועמדים, יש לעיתים מי שעוזר לו ומגיש לו מחוץ לקלפי רשימה מחוקה בחלקה, כדי להקל עליו את ההצבעה.

התוצאה היא תרגיל־בחירות ערמומי, המעניק למיפלגה המנצחת על חודו של קול את הקופה כולה.

על המושבים השמורים לנציגות הפועלים התחרו 95 מועמדים. רק אחד מהם היה בלתי־תלוי. 47 היו אנשי מערך ו־47 היו אנשי ליכוד. על כל בוחר היה למחוק לפחות 48 שמות, ולהשאיר לא יותר מ־47, כדי שהפתק יהיה כשר.

העובד המקבל רשימה מוכנה, אינו מצביע לטובת המועמדים השונים, אלא לטובת מיפלגה, וכך הופכות הבחירות מאי־

מוסכמת על על שני הצדדים, ש־40 אחוז בה יהיו חברי הליכוד.

כששמע על־כך אוברקוביץ' הוא דחה את הרעיון על הסף והגדירו כ„פגיעה בטעם הטוב." אך לא העיקרון קומם אותו,

תדרות דחתה את התביעה בתירוץ שיש צורך בחתימות של עובדים מכל הארץ.

בלהט הוויכוח בין שני הגדולים, הופץ בתחנת הכוח־בחדרה כרוז, שהיה חתום על־ידי עובד הרתכייה, ישראל פוטרמן. בכרוז, שבו נמסר תא־דואר לצורכי התארגנות, קרא הרתך המצטיין להקמת רשימה של קבוצת עובדי־הביצוע, כדי להגן על האינטרסים של אותה קבוצה. הוא הציע לשנות את שיטת הבחירות לאיזורית. כך שלכל קבוצה, בכל תחנה, יובטח ייצוג בוועד על־פי גודלה.

הכרוז, שקרא להתנער משתי המיפלגות, עורר כנראה דאגה בקרב הנהלת חברת־החשמל. בהנהלה יושבים עדיין אנשי־המערך, להבדיל ממועצת המנהלים, שאותה הצליחה ממשלת הליכוד להחליף בנאמניה. הכרוז חולק ב־15 בינואר, ואחרי יומיים הורו לפוטרמן לעבור לתחנת־הכוח רידינג, למרות שהוא היה דרוש בחדרה.

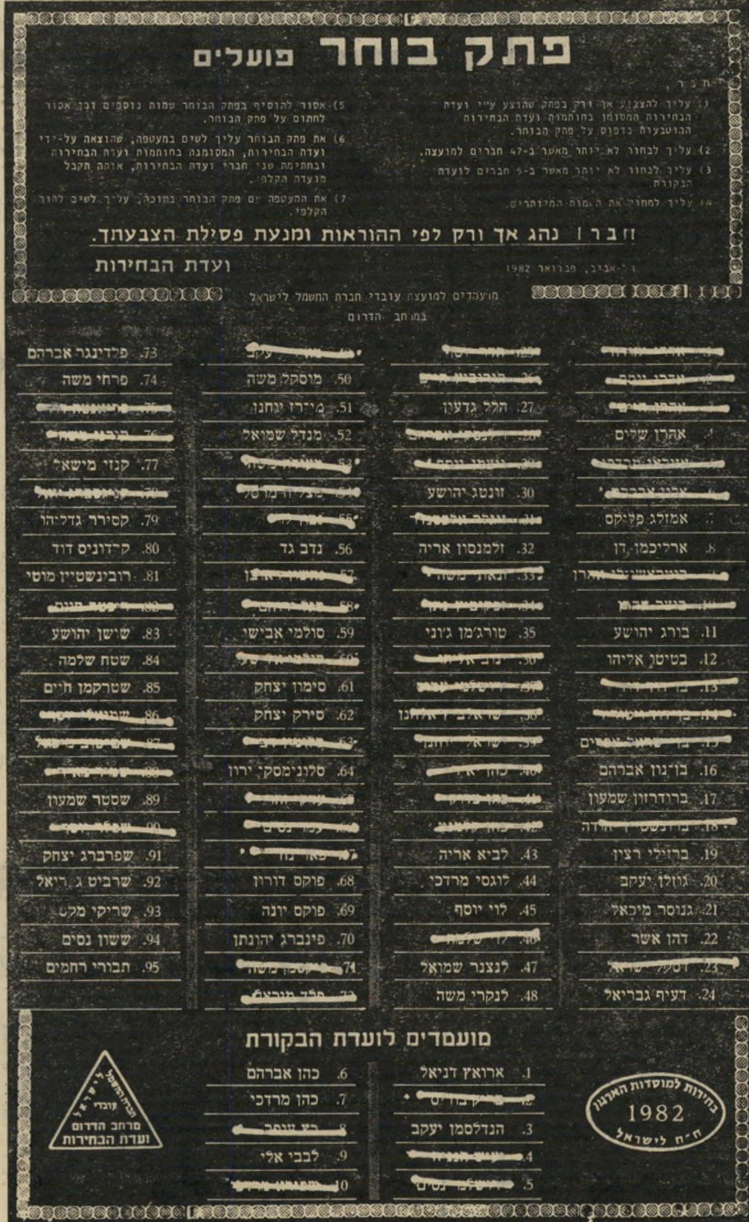

פתק בוחר פועלים

1) עליך להצביע אך ורק בפתק שהוצע ע"י ועדת הבחירות המסומן בחותמת ועדת הבחירה והמודפסים בדפוס על פתק הבוחר.
2) עליך לבחור לא יותר מאשר ב־47 חברים למועצה.
3) עליך לבחור לא יותר מאשר ב־5 חברים לועדת הבקורת.
4) עליך למחוק את השמות המיותרים.
5) אסור להוסיף בפתק הבוחר שמות נוספים וכן אסור לחתום על פתק הבוחר.
6) את פתק הבוחר עליך לשים במעטפה, שהוצאה על־ידי ועדת הבחירות, המסומנת בחותמת ועדת הבחירות ובחתימה שני חברי ועדת הבחירות, אותה תקבל מועדת הקלפי.
7) את המעטפה עם פתק הבוחר בתוכה, עליך לשים לתוך הקלפי.

חבר! נהג אך ורק לפי ההוראות ומנעת פסילת הצבעתך.

ועדת הבחירות

תל־אביב, פברואר 1982

מועמדים למועצת עובדי חברת החשמל לישראל במחוז הדרום

4. אהרן שלים
7. אמזלג פליקס
8. אריליכמן דן
11. בורג יהושע
12. בטיטן אליהו
16. בן־נון אברהם
17. ברודרזון שמעון
19. ברזילי רצון
20. גוזלן יעקב
21. גנוסר מיכאל
22. דהן אשר
24. דעיף גבריאל
27. הלל גדעון
30. זונטג יהושע
32. זלמנסון אריה
35. טורג'מן ג'וני
43. לביא אריה
44. לוגסי מרדכי
45. לוי יוסף
47. לנצנר שמואל
48. לנקרי משה
50. מוסקל משה
51. מירז נחנן
52. מנדל שמואל
56. נדב גד
59. סולמי אבישי
61. סימון יצחק
62. סירק יצחק
64. סלונימסקי ירון
68. פוקס דורון
69. פוקס יונה
70. פינברג יהונתן
73. פלדינגר אברהם
74. פרחי משה
77. קנזי מישאל
79. קסירר גדליהו
80. קרדוניס דוד
81. רובינשטיין מוטי
83. שישן יהושע
84. שטח שלמה
85. שטרקמן חיים
89. שסטר שמעון
91. שפרברג יצחק
92. שרביט גבריאל
93. שריקי מקס
94. ששון נסים
95. תבורי רחמים

מועמדים לועדת הבקורת

1. ארואץ דניאל
3. הנדלסמן יעקב
6. כהן אברהם
7. כהן מרדכי
9. לבבי אלי

בחירות למוסדות הארגון 1982 ה״ח לישראל

הסתדרות עובדי חברת החשמל לישראל מרחב הדרום ועדת הבחירות

פתק־הבוחר המסומן על־ידי המערך
בחירות מיפלגתיות בתחפושת אישית

„שיגיד לי, ואני אדאג..."

כשנשאל על כך אוברקוביץ', טען שלא היתה כאן הגלייה מטעמי־בחירות: „אין לכך אחיזה במציאות. פגשתי את פוטרמן ברידינג, ואמרתי לו שאם הוא חושב שיש כאן תרגיל, שיגיד לי, ואני אדאג שהוא יוחזר לחדרה. עד היום הוא עוד לא פנה אלי."

באווירת מתיחות הלכו הפועלים ביום השלישי לפני שבועיים לקלפי. בחדרה רווחו שמועות שהעובדים הזמניים יקבלו את פתקי ההצבעה המחוקים מידי מנהל־העבודה במקום, איש המערך, דבר שהגביר את ההתרגשות.

לרשימת מומלצי הליכוד הצטרפו עובדי־המישמרות, שטענו כי המערך זנח אותם, כשניסו להיטיב את תנאי־עבודתם על־ידי הפסקת חשמל כללית במדינה. אך גם זה לא עזר לליכוד. הפתקים המסומנים־מראש חולקו באלפיהם, והעובדים העדיפו להכניס אותם לתיבת הקלפי ולא למחוק בעצמם, אם מתוך אדישות ואם מתוך צייתנות.

המכבש פעל והמערך זכה ברוב, שהעניק לו, לפי השיטה המקורית, את כל המושבים, יורם אוברקוביץ' זכה בהישג אישי חשוב וראשי־ההסתדרות יכלו להמשיך לישון בשקט. שמורת הטבע שבה מתקיים עדיין שילטון בוסים בנוסח מפא"י של שנות ה־50', תמשיך בינתיים להתקיים.

שניים יצאו מנוצחים מן המאבק — ממשלת הליכוד, שלא הצליחה להשיג דריסת־רגל בוועד הגדול ורב־העוצמה, והמיעוט, שנשללה ממנו הזכות להיות מיוצג במוסדות הנבחרים על־פי כוחו במוסדות הנבחרים. שלא לדבר על כך כי בלהט המאבק הבין מיפלגתי, נשכחו, כמעט ענייניהם המיקצועיים של העובדים.

אבל אוברקוביץ' סיכם זאת בגאווה: „היו אלה הבחירות הדמוקרטיות ביותר." כשנשאל מהי, לפי דעתו, דמוקרטיה, השיב: „כל־אחד על־פי תפיסתו."

בן־ציון ציטרין

מכתבים

שלום, שלום, ואין שלום

הקורא מתריע נגד אי־סובלנות.

האזנתי לשירים היפים בגלי־צה"ל בשעת לילה קטנה. מגיש התוכנית אמר, שהוא היה מכניס

זמרים פיטצג'רלד וארמסטרונג
לתוכנית הלימודים

את השיר של אלה פיטצג'רלד ולואי ארמסטרונג כשיר חובה לתוכנית־הלימודים של בתי־הספר.

אני הייתי מכניס לשם משהו יותר דחוף, והוא: לימודי סובלנות כלפי דיעות ואמונות שאינן לפי המתכונת היהודית.

בבתי־הספר מטפחים בלב הנוער הישראלי תסביך עליונות דתי־לאומני ובוז כלפי מי שאינו יהודי, וזאת בשעה שרוב התלמידים והוריהם אינם יודעים אפילו מה כתוב במזוזה המקשטת את דלתם.

התוצאה של צביעות זו מתגלה בחיים של ריקנות רוחנית ותחרות על הישגים חומריים וכבוד. החותמת "יהודי", המופיעה בתעודות־הזהות, היא תחליף לחיים מוסריים. זוהי תעודת־עניות למורים, כאשר אלה הם פני הדור. עם שמילת המפתח שלו היא שלום, חייב ללמוד לחיות בשלום, בכבוד ובי־סובלנות עם כיתות דתות זרות. מצווה זו חרותה במגילת־העצמאות, אך במציאות היא נרמסת.

ג'יי גורודוב, חולון

● ● ●

העיריה לא מסוגלת

חפסל שהקים את הפסל והמיזרקה שבכיכר דיזנגוף מוחה על יחס העירייה כלפי יצירתו.

עיריית תל־אביב לא ניסתה לנקות את פסל הזכוכית שבכיכר דיזנגוף מזה שלוש שנים וחצי, וב־13 בינואר השנה לקחתי על עצמי את התפקיד. תכשירי הניקוי יוצרו על־ידי חברה ישראלית שתרמה אותם, וחברה זו מוכנה להמשיך ולספק לעיריה תכשירים אלה בעתיד, כדי לסייע לה לשמור על ניקיונה של מיזרקת הזכוכית. עבודת יום אחד גרמה לשינוי מדהים במיזרקה ושיפרה את האווירה למען אלפי האנשים העושים שימוש בכיכר דיזנגוף.

העיריה גם לא טרחה להחליף את הנורות שנשרפו בבריכת המיזרקה לפני כמה שנים. לעומת זאת דואגת העיריה להחליף נורות באיזורים אחרים בעיר, ולשמור על ניקיונם. איזו סיבה יכולה להיות לכך שהעיריה מזניחה חלק זעיר זה של תל־אביב, חלק שהעיריה טוענת כי הינו מרכזה של העיר?

כמו־כן דרשתי וחקרתי בהתמדה מדוע יש צורך בששת אהילי הפלסטיק המכוערים המכסים על הנורות שבבריכה, ומדוע אי־אפשר להחליפם בזכוכית רגילה, בלתי־שבירה, שחברה ישראלית מוכנה לספקה, ואשר השימוש בה ישפר את דמותה של הכיכר כולה.

אלן דויד, תל־אביב

לקראת שידור

דן כנר, חיוך שובר לבבות / יום שישי — תנועות ידיים יפות / הרב ארידור מסביר ושם דגש / סרט ארוך ארוך, מתוק, מרגש.

שבת — להיטים לועזיים, ציורים יהודיים / גרו וולף: בילוש אגף קיצוץ כרובים / יום ראשון — ג'יי־אר לוחץ על סוס / ירון לונדון: דילמה בקצב של בלו.

יום שני — לפיד מפטר את כולם / במבט שני: זה לא סוף העולם / יום שלישי — קשרים רדומים, טלפתיה / עו"ד פאפו, חיים יבין, אנטי־פתיה.

יום רביעי — מפליגים בספינת־האהבה / מחכים חצי שעה לבדיחה טובה / יום חמישי — יש! כדורסל, שידור ישיר / לקראת שידור: דן כנר, קשר עניבה אדיר.

צבי מרום, רמת־השרון

הגורם והסיבה

"אני קלאודיוס" גילה לחוקר ההומור את שאלת היסוד ("חשבון עובר ושב" 2315).

מה אומר ומה אגיד? אני מזמן מעריץ את הטור, וכשזה חסר לפעמים (כשהכותב במילואים?) זה חסר לי מאוד.

בעבודתי כפרופסור לפסיכולוגיה, אני גם חוקר את התופעה ש־

(המשך בעמוד 16)

גחלת - חסכון לחינוך גבוה

לכל תושבי הארץ
ההשקעה הטובה ביותר מכל תכניות החסכון

למען הילד - חיסכו ב"גחלת"

כדאי מאד לחסוך לחינוך גבוה ב"גחלת"
לכיסוי הוצאות שכר־לימוד במוסדות להשכלה גבוהה

- ★ החסכון לחינוך גבוה נושא 7% ריבית נצברת
- ★ הקרן והריבית צמודים 100% למדד המחירים לצרכן
- ★ כל ההטבות פטורות ממס־הכנסה
- ★ ביטוח חיים להבטחת המשך התשלומים.

ההרשמה לחסכון לחינוך גבוה:
ב"גחלת", אלנבי 91, ת"א (מיקוד: 65174) ובאמצעות הדואר
לנוחיותך אפשר לקבל פרטים נוספים גם בטלפון מספר: (03)294631

בקשה לפרטים לחסכון לחינוך גבוה

שם החוסך ______ מס' ת.ז. ______
הכתובת ______
שם הנהנה ______ תאריך לידה ______ מס' ת.ז. ______
שם הנהנה ______ תאריך לידה ______ מס' ת.ז. ______
טלפון ______
תאריך ______ חתימה ______

לכבוד "גחלת" בע"מ רח' אלנבי 91, תל־אביב, מיקוד 65174

עצירות? נפיחות?

עזרת ביקוניס היא

עזרה טבעית

עצירות — זאת בעיה!

אז מדוע **ביקוניס** ולא משלשל אחר? כי **ביקוניס** הנו משלשל עדין המכיל צמחים רפואיים טבעיים. כי **ביקוניס** מקל על העצירות בעדינות ובטבעיות ואינו גורם לשלשול ולכאבי בטן.

כשאת/ה שותה **תה ביקוניס** טעים וריחני בלילה לפני השינה, הוא מעורר בעדינות תהליכים טבעיים בגופן כדי לגרום להקלה בבוקר שלמחרת.

זה טבעי, כמו הטבע עצמו. **ביקוניס**, השם המפורסם באירופה, מצוי גם בבתי המרקחת בישראל בצורת תה עלים, תה נמס־אינסטנט, או טבליות.

...והטבע יעשה את שלו

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118

יש לך סוד?
אל תיתן לאחרים לגלותו!

- ✶ התקן מכשיר להתראה מפני האזנה לטלפונים.
- ✶ מזכירות אוטומטיות.
- ✶ מגלי מתכת.
- ✶ שירות לגילוי האזנה.

"רדיו דוקטור"
שלום עליכם 18 תל־אביב,
טלפון: 03־286444

רובקס
מעודפי יבוא

למוסדות, מסעדות, ועדי עובדים וקיבוצים. קערות, מגשים וצלחות במחירים מיוחדים, אפשרות יצור מגשים בהזמנות מיוחדות.

קיבוץ גלויות 26 תל־אביב,
טלפון: 822962, 830141

חדשות רהיטי מבט

מטבחים, חדרי-שינה וארונות-קיר
במבחר עשיר ובאיכות מעולה
עכשיו ב-4 מסלולי-רכישה לבחירתכם:

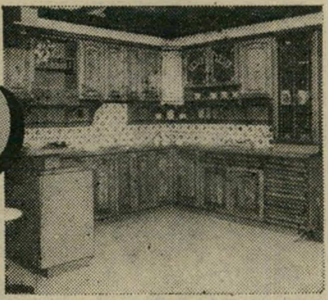

15% הנחה

15% הנחה ממחיר המחירון
למשלם במזומן עם ההזמנה.

4 תשלומים + מיקדמה

מיקדמה של 40% עם ההזמנה,
היתרה ב־4 תשלומים חודשיים שווים.

6 תשלומים + מיקדמה

מיקדמה של 30% עם ההזמנה, והיתרה
ב־6 תשלומים חודשיים שווים.
(בתוספת של 10% למחיר המחירון).

8 תשלומים + מיקדמה

מיקדמה של 20% עם ההזמנה, והיתרה ב־8
תשלומים חודשיים שווים,
(בתוספת של 15% למחיר המחירון).

אפשרויות כל כך נוחות אסור להחמיץ! כדאי להזדרז — המיבצע מסתיים ב־31 במרץ.

איכות אפשר להרגיש

רהיטי מבט

את האיכות המעולה, העיצוב המרשים והמיבחר העשיר של רהיטי מבט אפשר לראות ולבדוק בחנויות מבט ואצל הסוכנים המורשים:

תל־אביב: מרכז תצוגה, בית כלל, דרויאנוב 5; מבט, בן יהודה 120; מבט, ככר המדינה, הי באייר 64; רהיטי מוניטין 122, נחלת בנימין 122; רהיטי דימור, ארלוזורוב 53; • **בני־ברק:** מת"ת — תומכי תורה, סוקולוב 15. • **כפר־סבא:** רהיטי השרון, טשרניחובסקי 28 • **חדרה:** רהיטי מבט, הגבורים 88 • **נתניה:** רהיטי מבט, שמואל הנציב 13, רהיטי מבט, הרצל 13 • **חיפה:** בית הזורע — שמרת, אלנבי 117 • **נהריה:** רהיטי נתן, שדרי הגעתון 20 • **רמלה:** רהיטי אלי — מבט, הרצל 95 • **רחובות:** רהיטי אלי — מבט, הרצל 203 • **ניר צבי:** רהיטי רון בע"מ (חדרי שינה בלבד) • **קרית מלאכי:** רהיטי מבט, הרצל 31 • **באר שבע:** רהיטי מבט, רח' קק"ל 106 • **ירושלים:** רהיטי גאנז — מוביליה בע"מ, הרצוג 61 • **אשדוד:** בזרהיט, רוגוזין 7 • **ראש־פינה:** מרכז חומרי בניה, בן ברק • ובכל סניפי שק"ם רהיטים בארץ

ראש־ממשלה בגין ושר ברמן
כולם ליברלים

מכתבים

(המשך מעמוד 14)
קוראים לה „הומור", וזה יש שם — לא להאמין! אבל בהירהוריו של אני קלאודיוס (מנחם הקיסר) עלית על עצמך. כל כך צחקתי שגיליתי את שאלת היסוד שמד־איגה פסיכולוגים, ה־cause and effect. ה־cause היה ההומור, וה־effect, שעשיתי במכנסיים (ממש) מרוב צחוק.

פרופסור שלמה הררי,
סן־דייגו, קליפורניה

● ● ●

הצעה לשידוך

הקורא אינו מבין מדוע רו־צה השר ברמן להיפרד מ־ראש־הממשלה בגין.

מר בגין, ראש־הממשלה שלנו, הוא איש ליברלי לגמרי. הוא חוזר ואומר זאת השכם והערב.

מר בגין שלנו הוא גם דימוקרט לעילא. גם זאת הוא חוזר ואומר בכל הזדמנות. הוא לא רק די־מוקרט, אלא אף ריפובליקאי — כלומר: שאינו דוגל במלכות — ואף זאת הוא אומר.

מר בגין גם מבקש להיטיב עם העם, ובעם כלולים הבורגנים הזעירים והבינוניים, שמר ברמן דואג להם. מכיוון שכך, אינני מצליח להבין מדוע מאיים השר יצחק ברמן כי יתפלג ממיפלגתו אם יהיה ליכוד הליכוד. לדעתי, לא יכולה המיפלגה הליברלית למצוא לה מהיג מתאים יותר מאשר מנחם בגין, גדול הליברלים ב־דורנו.

צבי קנטר, תל־אביב

● ● ●

הזכות לחופש

בעד מאבק היהדות המת־קדמת.

זכותו של אדם לחופש דת ול־חופש מדת, הינה זכות אנושית ואזרחית אלמנטרית, והדרך ה־יחידה לקיום משותף של מאמינים והילוניים בחברה דמוקרטית למע־שה. זכות זו מעוגנת במגילת־העצמאות של מדינת־ישראל וב־הכרזה לזכויות האדם של האו"ם, שתיהן משנת 1948. זכות שהופרה ומופרת ברגל גסה על־ידי כל ממ־שלות ישראל.

במאבק לזכות זו, הננו רואים עצמנו שותפים למאבק התנועה ליהדות מתקדמת. פנייתם לבג"צ בעניין הכרת השילטון בזכותם לע־רוך נישואים דתיים לפי הנוסח והסיגנון המקובלים בזרם יהדות זו, הינה צעד נוסף בקידום המאבק לזכויות האדם והאזרח בירשאל.

נאמנים עלינו דברי הרב אלכ־סנדר שינדלר, ש„יש לשבור את המונופול האורתודוכסי בישראל," מכיוון שכל מונופול על אמונתו של אדם הינו ניצול האמונה לר־עת האדם.

הננו מאחלים להם הצלחה ב־מאבקם הצודק.

יצחק חסון, יו"ר
בשם האגודה ההומניסטית
החילונית בישראל

● ● ●

הנזל וגרטל

„אוי, זה בכלל לא מתוק," הת־לונן ד"ר אויזמר.

„זו לא בושה," סיכם מפיבו־שת.

„חבר'ה, מי בא לרקוד ואלס?" שאלה בת־יפתח.

„למי יש מחוגה?" שאל חוני.

„לוט, אתה בטוח שלא השארת שום דבר מאחור?"

„שימשי, אם עוד פעם תקשור את זנבות השועלים, ותקרע ל־אריה את הפה — אבא לא יקנה לך יותר בובות."

„מי הרים לי את היתד," צעק חבר הקיני.

„הכל הבל הבלים," אמר קין — והרג את הבל.

„למה לא מגיע לי לפעמים פרס־חיפה," געה בבכי נבל ה־כרמלי.

עליזה: „בגין, שוב פעם נפלת?"

גולית: „הי ג'ינג'י, תפסיק לז־רוק אבנים, זה נורא מסוכ...אי!"

„מה שקורה לנו, מזכיר לי את עמי ותמי," לחש הנזל לגרטל.

איילה־גיל כנשושה,
קיבוץ נתיב־הל"ה

● ● ●

איך הם יכולים?

לקורא יש שאלות לרק"ח, ולממשלת הליכוד.

איך אתם יכולים לזעוק נגד די־כוי העם הערבי — כאשר המיש־טר שאתם תומכים בו מדכא את העם הפולני?

איך אתם יכולים לזעוק נגד צנזורה כאן — כאשר היא מופע־לת בפולין?

איך אתם יכולים למחות נגד
(המשך בעמוד 18)

הרמטכ"ל המתענג על הרג

„שני הצדדים כה עקשניים שזה פשוט תענוג לראות איך הם הורגים אחד את השני, שימשיכו!" (דברי הרמטכ"ל על מילחמת איראן־עיראק).

דבריו אלה של הרמטכ"ל „השתקן" העלו את רמת דברנותו המתעצמת לשיא חדש של הפקרות מילולית וגילוי אנושי זר ודוחה.

החייל והמחנך מס' 1 של צה"ל מופיע בתכיפות גוברת על המסך הקטן ובאירועים פומביים לרוב, ובארשת פנים קפואה, ללא זיק של הומור וחום אנושי, מביע דיעות פוליטיות לאומניות קיצו־ניות, החורגות ממיסגרת כל קונ־סנזוס לאומי שחובה עליו להישאר במיסגרתו.

רמטכ"ל איתן
סימן חמור לבאות

גרעיני מישפטיו המתומצתים והחריפים (שיש, לצערי, רבים המתפעלים מהם) נופלים על קרקע פוריה של דור חיילים צעיר, שאי־נו פנוי ואינו בנוי למחשבה בי־קורתית עצמית, ומצמיחים צימחי רעל מסוכן.

למשמע דבריו על תענוגו, אי־אפשר שלא להיזכר בדור של קצינים הזכור לשימצה, שהתענג מהרג יהודים באירופה.

תפיסה רעיונית פוליטית מטורפת הצליחה להדביק עם שלם, על קציניו, בראיית היהודים כאוייבי העם הגרמני המסוכנים ביותר.

מכאן ועד ההרג שיש לעשות בהם, ועד התענוג ממראה ביצועו, הדרך קצרה. נראה שהרמטכ"ל שלנו עבר כבר את עיקול הדרך הזו, שקשה לראות מהעבר מזה לאן הוא עלול להגיע בהמשכה.

כלוחם ותיק בשורות ההגנה וצה"ל וכקצין מילואים, אני מלא חרדה מהמחשבה שכזה הוא הרמטכ"ל העומד בראש צבאנו. אני מוחה וקורא למחאה את כל הלוחמים שפויי־הדעת נגד הארכת שירותו, שהיא סימן חמור ביותר לבאות.

דב ירמיה, נהריה

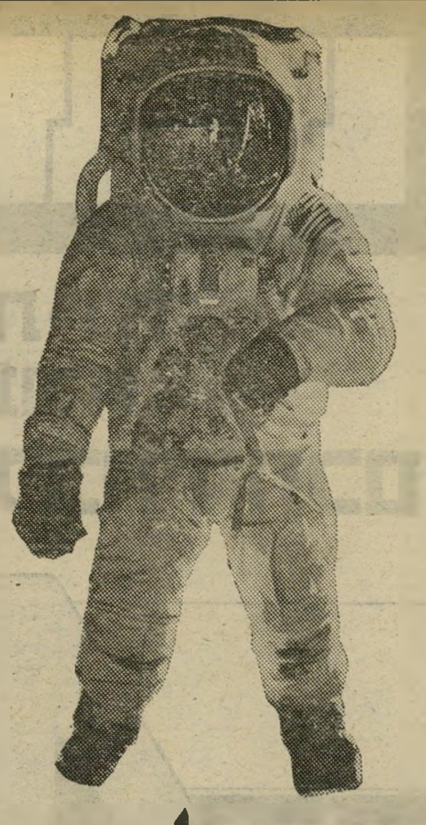

טכנולוגית
עידן החלל-
לכפות
רגליך.

רפידות חום "שולי" מבודדות מפני קור
ורטיבות, ושומרות על רגליים חמימות.
רפידות חום "שולי" מתאימות לכל סוגי
הנעליים ומורכבות מחומרי בידוד חדישים
המבוססים על טכנולוגית עידן החלל.
כשאתה יוצא למזג אויר קר ולח,
הגן על רגלייך ברפידות חום "שולי".
רפידות חום "שולי" יעניקו לך הרגשה
נינוחה וחמימה בכל הגוף בקור, בבוץ ובגשם.

**תן לרגלייך את הנוחות המגיעה להן -
תן להן "שולי".**

להשיג בכל בתי המרקחת.
היבואן: גדלון בע"מ, ת"ד 2115, חיפה 31020.
המפיץ: כימיפל בע"מ, רח' הירקון 319, ת"א 63504.
Scholl

היא כובשת את אירופה עם מנוע 903 סמ"ק 4 בוכנות, הינע קדמי וצריכה של 19.6 ק"מ לליטר.* יש לה 3 דלתות, 5 מקומות מרווחים, ריפוד שאפשר להוריד, לכבס ולהחזיר למקום ומושב אחורי הניתן לניצול ב-7 צורות. מערכות הבילום, המיתלים, המרכב והפגושים שלה - לא היו מביישים מכוניות גדולות יותר.

היום היא עולה רק 137,360 ש'

Fiat Panda

"הקטנה הזאת-גדולה!"

הקניה הטובה ביותר 1982

1982

מיגון נגד חלודה!

FIAT

*ב-90 קמ"ש בתנאי ניסוי של ביהח"ר

המחיר לפי מחירון החברה מס' 18 כולל מע"מ

אדרון

תשבץ

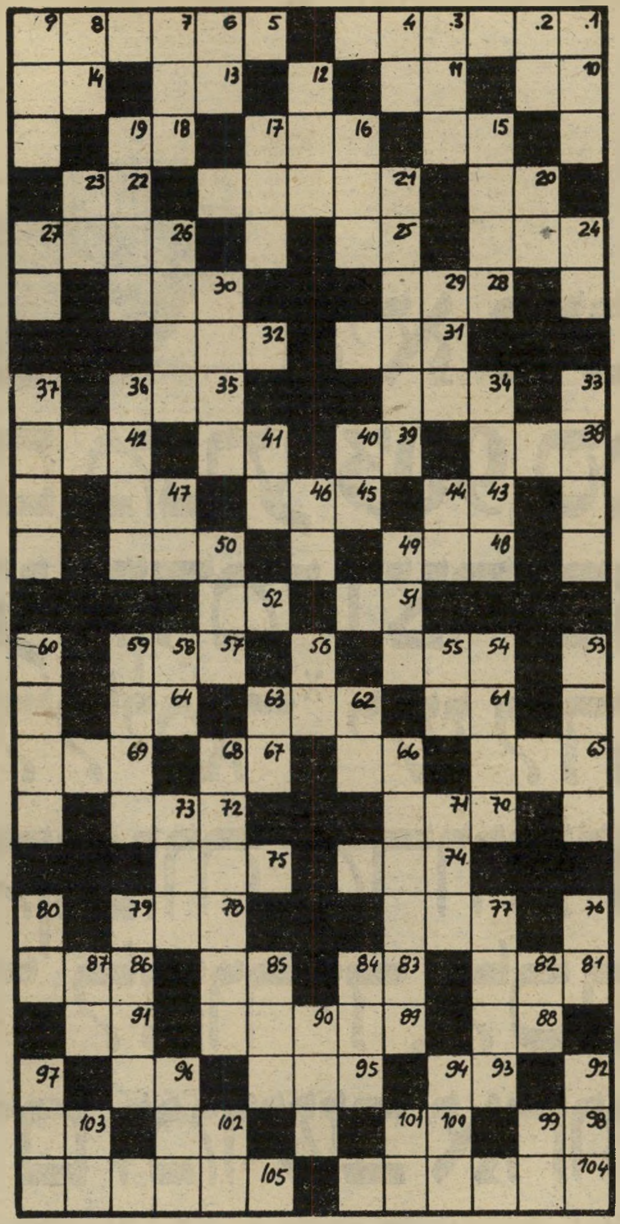

מאוזן:

1) הופעה; 5) רגע קל (3, 3); 10) אמונה; 11) תורת הקבלה (ר"ת); 13) מילת שייכות; 14) פעוט; 15) שמח; 16) מעוף; 18) נקי מעוון; 20) חרון; 21) נחל בגליל המערבי; 12) אדי בוקר; 24) גבעה חשופה; 25) טעמו כצפיחית בדבש; 26) גבאי, ראש העדה; 28) סם; 30) צמח שמרכיבים עליו זן אחר; 31) התאחדות בין לאו־מית של סופרים (ר"ת); 32) פגם; 34) מן העופות אשר שמשו מזון לבני ישראל במד־בר; 35) גאווה; 38) מרוב עצים אין רואים אותו...; 39) שרידי חרבות; 41) חדר, נכנס (ארמית); 42) היה רב ראשי בא"י; 43) הרבה מאד (בהשאלה); 45) אב ובנו שח־קנים בהבימה; 47) בצדק הוא יהודי; 48) התהוללות, קלות־דעת; 50) עבר• על גדו־תיו; 51) מטבע במזרח הרחוק; 52) שמן; 54) נשתתק; 57) שר־צבא דבורה הנביאה; 61) חור; 62) בחילה; 64) זורם; 65) קטל; 66) עמוד נוזלים; 67) מילת שלילה; 69) חוד; 70) ראש מילה לציון תהליכי חיים; 72) תואר בעולם המוס־למי; 74) מרפא; 75) בין ה־שמשות; 77) מסמר דק וקצר; 78) רקוד בקצב שלושה־רב־עים; 81) אולי; 83) שמח; 85) חומר מנקה ומטהר; 86) גאל בכסף; 88) קהילה קדו־שה; 89) השייך לתנועה; 91) מסמר; 93) שקט!; 95) תקר; 96) בעל־חיים סמל הפריון; 98) מוקש; 100) שובב; 102) אחד ההורים; 103) אבן־טובה; 104) מיץ המופרש מבלוטות העשוי לעורר איברים לפעו־לה מגברת; 105) מין סירה.

מאונך:

1) מסוגי הפירות שנתבר־כה בהם ארצנו; 2) נמוך בדר־גה אחת; 3) מילות קסמים; 4) קדומת לשמות הולנדיים; 6) עני מרוד; 7) חתיכה; 8) בהמת משאות; 9) שתיל רך; 12) יוסיף ... יוסיף מכאוב (קהלת א; י"ח); 15) אחד מקרומי השליה; 16) גדול ה־עופות ביקום כיום; 17) כוחל לצביעת העינים; 19) היא „סלע אדום"; 20) חוטם; 21) פנסיה; 23) שהה למשך הלי־לה; 24) רוח רפאים; 26) מג־בעת קיץ ע"ש תעלה; 27) מספר; 29) הגבעה המבוצרת מעל מעיין השילוח; 30) שיר כנסייתי; 33) רכילות, עלילות דברים; 34) מנצח בנועם; 36) בדיקה; 37) אחד המזלות; 40) איבר חיוני; 41) אויב; 44) שמן בעצמות; 46) ידית; 47) יהיר; 49) איבר הנשימה של בעל חיים במים; 50) ערם לערימה; 53) קצה, סוף; 54) מרומם; 55) חיית טרף גדולה; 56) מידה קטנה; 58) דבר־סוד; 59) שובר, אישור על מתן כס־פים; 60) תוך, עומק; 62) משתחווה; 63) טנא; 66) אחת משכונותיה הראשונות של תל־אביב (3, 3); 68) גון נוטה לאפר; 71) עייף; 73) כאב; 76) מרגיש; 77) קריאת כאב; 79) מערכת בעלי־חיים ירודים מאד השוכנים במים; 80) מ־צעירי הצאן; 82) קידומת ל־שמות סקוטיים; 84) חברת ה־שייט הישראלית; 85) ברור, ודאי; 87) שניים; 90) דבש נוזלי; 92) לשון; 94) המכ־שיר שראה יעקב בחלומות; 96) עתון ישראלי; 97) שמש; 99) חס וחלילה; 101) פקודה; 102) גם; 103) מספיק.

מכתבים

(המשך מעמוד 16)

מימשל צבאי בישראל — כאשר שליט פולין הוא גנרל השולט ב־עזרת הצבא?

איך אתם יכולים לטעון שכאן לא נותנים חופש התארגנות פוליטי — כאשר בפולין נזרקים פעילי סולידאריות למחנות־ריכוז?

כל הטענות שלכם נכונות, כולן אחת־אחת — אבל איך אתם, דווקא אתם — יכולים לטעון אותן?

ואגב: אותה שאלה בדיוק, אבל בכיוון ההפוך, אפשר להפנות ל־ממשלת הליכוד.

צבי גרא, ירושלים

● ● ●

מילחמה מיותרת

תהייה על דבריו של ה־רמטכ"ל לשעבר, מרדכי גור.

אני, האזרח הנבוך, שואל: הח"כ מרדכי גור אמר כי אל־לה לישראל להסתבך במילחמה מיותרת. שימו לב למינוח: מילחמה מיותרת. כאילו יש גם סוג אחר של מיל־חמות. לדעתי כל מילחמה היא מיותרת.

מר רבין אמר שנצטרך להיכנס ללבנון. גור ורבין, שניהם חברים במערך. שניהם היו רמטכ"לים. האם בגין ושרון צריכים תומכים מיו־תרים? לא די להם באלה שב־מיפלגתם?

דורון שחורי, קרית־אתא

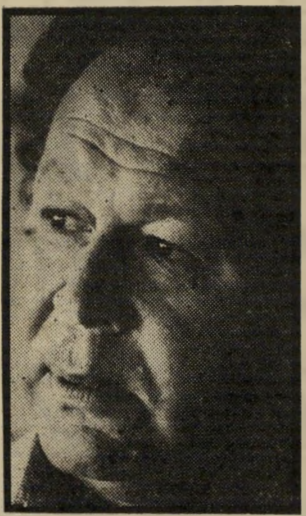

אלוף במילואים גור
תומך מיותר

תלבושת ורודה

הקורא חושב שהרעיון לשנות את רמת הל־בוש של מבקרי הכנסת הוא רעיון גדול.

כמובן שהוא צריך להתבצע בתבונה. אני מציע:

לח"כים — תילבושת אחידה, בצבע שונה לכל מיפלגה.

לעיתונאים — תילבושת ורו־דה (זה ישפיע על הדיווח).

ליתר האזרחים המסתובבים שם — תילבושת אפורה. למבק־רים זרים — חליפות מחומר שקוף — זה יקל על חיפוש נשק.

ה. רלף חלינגר, תל־אביב

ענישה אכזרית

לכל מוסד מתאימה שיטת הענישה שלו, ומה שמת־אים למקומות אחרים, אינו מתאים לכנסת.

ועדת־המישמעת של המערך הח־ליטה להטיל עונשי השעייה לחו־דש עד שלושה חודשים על חברי־הכנסת שלא הצביעו בהתאם להח־לטת המיפלגה. אכן, עונשים נאים, ואולי גם מתאימים לחברי־הכנסת המסויימים הללו, שאני משער כי חלקם פעילים בכנסת באופן מלא.

ההחלטה הזאת, ושיטת הענישה, הביאו אותי לרעיון שאולי, לאור הזילזול שמגלים חברי־כנסת שו־נים, צריך לתת במוסד זה עונשים מסוג אחר, עונשים קשים ואכ־זריים: לחייב את המזלזלים להו־פיע במשך חודש שלם לכל ישי־בות הכנסת. לשם כך יצטרכו להחזיר כמה כרטיסי־טיסה, לדחות נסיעות לחו"ל, ולהתחיל לעבוד.

זו ענישה!

מוטי מנדלוביץ,
קיבוץ אדמית

● ● ●

סחטנים על חשבוננו

תוכניתו של שר־האוצר לקצץ בתקציב־החינוך היא דוגמה מובהקת לקוצר־ראות חברתית, טוען הקורא.

יורם ארידור שואף לחסוך על־ידי קיצוץ מישרותיהם של קציני־ביקור־סדיר ופסיכולוגים. הוא אינו מבין כי „חיסכון" זה יעלה בסכו־מים גדולים פי כמה וכמה בעתיד, כאשר יהיה צורך להגדיל את תקציב־המישטרה, תקציב בתי־המישפט ותקציב בתי־הסוהר, כדי שאלה יטפלו, בסופו של דבר, בבני־הנוער הנזרקים לרחוב והופ־כים לפושעים.

מוטב שארידור ידרוש לקצץ את „הפיצויים" האדירים שסחטו מת־נחלי־ימית, תוך שימוש באמצעים בלתי־קונוונציונליים. לא יתכן ש־כמה אלפי סחטנים ייהפכו למיליו־נרים על־חשבון כל תושבי־המדינה, ועל־חשבון פגיעה נוראה בשכבות החלשות.

שר ארידור
קיצוץ נורא

רמי אפרת, חולון

● ● ●

למה רק תאונות?

לקורא יש הצעות מרחי־קות לכת בעניין חסינות הח"כים.

עד היום איני מצליח להבין מדוע לא יהיו הח"כים חסינים מפני כל עבירה שהיא, כדי שלא יטרידו מדי פעם את מנוחתם ה־חשובה ביגלל כל מיני מעילות, שוחד וגניבות. ולא רק זה: לפי דעתי צריך החוק לתת לח"כים חסינות גם מפני מחלות ומוות. לא סתם בנו את מישכן הכנסת כך שיהיה דומה כל־כך לפנתיאון היווני, מישכן האלים בני האלמוות.

שרון ברוכי, תל־אביב

טל. 777075, 03-746480

רהיטי האורן חוזרים. במחירים שלא יחזרו

עכשיו בדניש — רהיטי אורן מקסימים בעיצוב סקנדינבי: חדרי שינה, פינות אוכל, מערכות ישיבה, חדרי ילדים ופריטי ריהוט אחרים מעץ אורן מאסיבי.
מכירה מיוחדת באולמי התצוגה של דניש ובמחסני דניש בכל הארץ.
ניחות האורן בדניש: חגיגה של ריהוט סקנדינבי במחירים שלא יחזרו.
המחירים במזומן בשיטת "שלם וקח".
אפשרות ל-3 או 6 תשלומים, בתוספת 8% ריבית חודשית.

דניש

5,885
ש' לספה תלת־מושבית

דגם 280 מערכת ישיבה הכוללת ספה תלת־מושבית הנפתחת למיטה זוגית וכורסא. המחיר לכורסא: —.2,130 ש'.

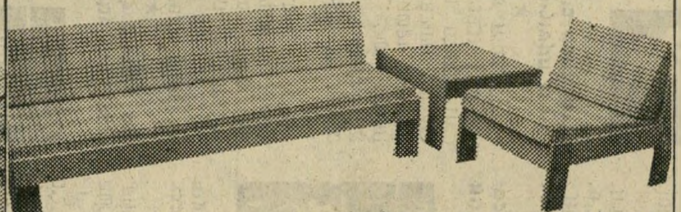

(ניתן לרכוש גם יחידה דו־מושבית).

12,350
ש'

פינת ישיבה BONNY, נוחה ושימושית, עם כריות מתהפכות.
ספה תלת־מושבית, דו־מושבית וכורסא

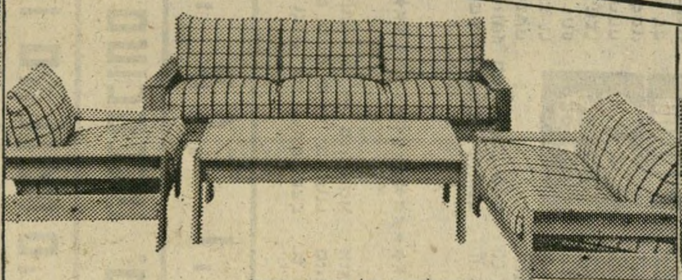

(ניתן לרכוש כל יחידה בנפרד).

8,635
ש' (המחיר לא כולל מזרון)

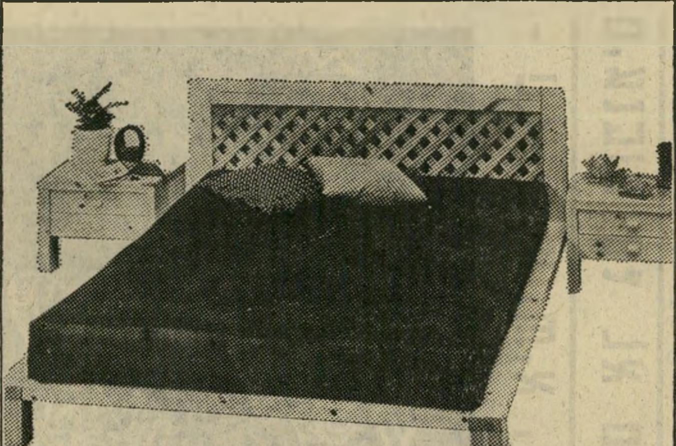

BIBA — מיטה זוגית עם 2 שולחנות לילה תואמים.

4,275
ש' המחיר לשולחן

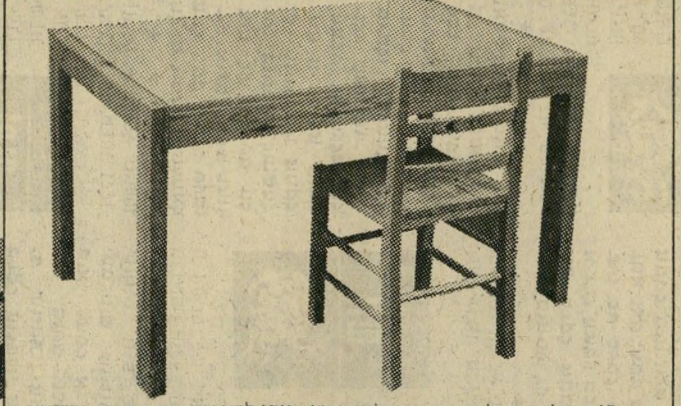

דגם 17 שולחן אוכל עם משטח עליון רחיץ, ניתן להארכה, עם כסאות PINETTA מאיטליה, עשויים עץ מאסיבי.
המחיר לכסא: —.830 ש'.

2,625
ש'

DINETTE 1
פינת אוכל הכוללת
שולחן ושני ספסלים בעיצוב כפרי.

5,415
ש' המחיר למיטה

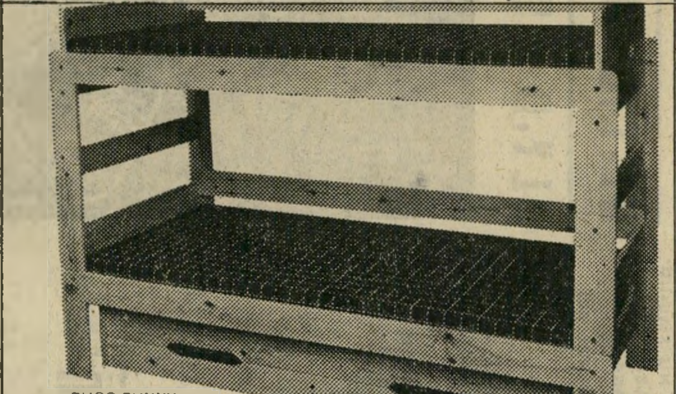

BUGS BUNNY
מיטה דו־קומתית עם ארגז מצעים
המשמש גם כמיטה נוספת (לא כולל מזרונים).
המחיר לארגז: —.2,555 ש'.

מכירה מיוחדת באולמי התצוגה של דניש ובמחסני דניש בכל הארץ. **רמת-גן:** דרך ז'בוטינסקי 104. **תל-אביב:** ככר המדינה ● צומת גהה, קרית-אריה. **באר-שבע:** רח' החלוץ 124. **ירושלים:** רח' הסורג (ע"י ביטוח לאומי). ● רח' ירמיהו 19, רוממה. **אילת:** מרכז מסחרי, צופית עילית. **כפר-שמריהו:** מרכז מסחרי. **חיפה:** ככר סטלה מאריס. הכרמל הצרפתי ● כביש עכו-חיפה, מול צומת קרית-אתא, בנין 3.

ורשבסקי־פריליך

מרים בנימיני

מזל החודש: דגים

כל ילד מכיר ויודע שכשמדובר על מזל דגים, לא ברור על מי מדברים. הדואליות באישיותם כל־כך בולטת, שלעולם אי־אפשר לנחש איזה דג הוא הפעיל — ומה תהיה התנהגותו.

מצד אחד הדגים חביבים, נעימים, חייכניים, מסבירי־פנים, נדיבים ושואפים לעזור לכולם. אך צידם השני מראה על סגירות, מופנמות, התרחקות מהחברה ואי־אמון בידידיהם הקרובים. חשדנות שאינה במקומה, והרגל להיעלב ולהיפגע גם כאשר איש לא התכוון לכך.

לעיתים קרובות הם משמשים „ככומר וידויים" או כ„כותל מערבי". כל ידידיהם אוהבים לספר להם את צרותיהם. אין כמותם כשצריך להאזין ולומר מילה טובה בזמן הנכון. תכונה זו מקנה להם שם של אנשים האוהבים להקריב את עצמם למען אחרים.

קיימת בם סקרנות מיוחדת או כישרון־האזנה נדיר — שבסופו של עניין מביא ברכה רבה לאנושות. בין השאר הם מבורכים בהבנה טבעית של רוב הדברים, ולכן מתעניינים בתחומים שונים ומגוונים. מדעי־הטבע, היסטוריה, גיאוגרפיה, אנתרופולוגיה, גיאולוגיה, פילוסופיה וכל מה שקשור לדת ולאמונה.

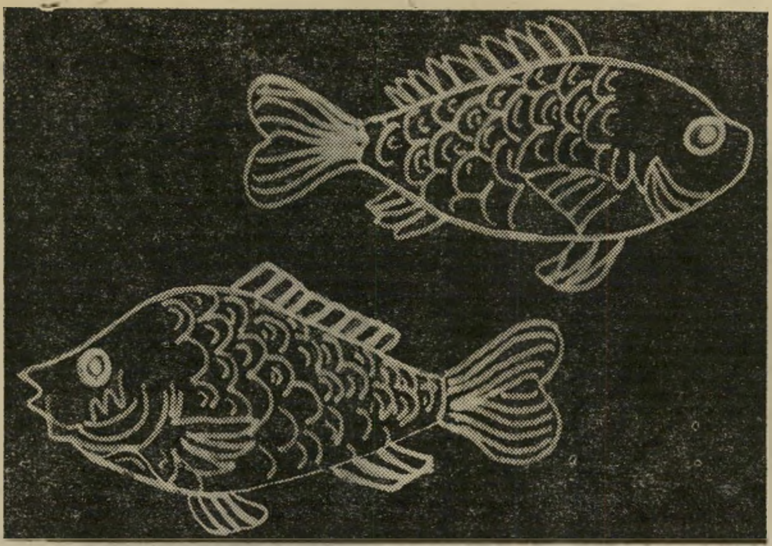

הדגים הם בעלי אישיות כפולה - חביבים ונעימים אך גם מופנמים וחשדניים. יוצרים מקוריים ומוזרים, לא תמיד מובנים. הפכפכותם גורמת להם להצטייר כלא ישרים

הם אינטואיטיביים מאוד ולכן נמשכים לכל דבר שיש בו שמץ של מיסטיקה — הם חשים צורך להאמין בדברים שמעל. החיים הגשמיים אינם מספקים אותם והם מוכרחים למצוא להם שטח שבו יוכלו לעסוק בעניינים רוחניים. רבים מהם מצליחים בשטחים אמנותיים — מוסיקה, ריקוד ומישחק ימשכו אותם במיוחד, אך גם שאר שיטחי האמנות יתאימו להם.

רגישותם הרבה ועומק ההבנה הופכים אותם ליוצרים מקוריים, מוזרים ולא תמיד מובנים. גם כאשר הם עליזים ושמחים, חוט של מלנכוליה נסתרת מלווה את אישיותם, ושנייה אחרי שהם צוחקים, הם מסוגלים לפרוץ בבכי, ולהזיל דמעות על צרות שלהם או של זולתם, עד שיספקו את הצורך החזק שלהם לרחם על עצמם ועל האחרים.

הפכפכותם מדהימה לפעמים, עד שלמרות יושרם הם מצטיירים לפעמים כלא נאמנים לאמת. ומעניין שדווקא הם, כי הם בעלי מצפון וחוש לצדק. אך בגלל הצורך שלהם להסתיר את אישיותם האמיתית ולשמור כל דבר בסוד, מאבדים אנשים את סבלנותם ופשוט מאשימים אותם באי־יושר. דוגמה אפשר להזכיר את אריק שרון, בן מזל דגים, שהתנהגותו לא תמיד מובנת — והפכפכנית בהתנהגותו ובדבריו גורמים לאנשים לתהות כמה דגים מסתתרים באישיותו?

בשנה זו כוכב אורנוס אשר עבר ממזל עקרב למזל קשת, משפיע במיוחד על בני מזל דגים. הוא ישהה במזל קשת כשבע שנים ויגרום לשינויים בשטח הקאריירה, ולהפתעות לא מעטות גם בתחומים אחרים.

בקאריירה

השנה נפתחות אפשרויות חדשות. אלה שרצו לשנות את מקום עבודתם, או לפחות עסק חדש, יחושו שמשהו בא לעזרתם. הכל יהיה לפתע שונה מהרגיל. השינויים לא יבואו בקלות, אך בשנה אחרי התחלת השינוי יגיע גם כוכב יופיטר, השליט השני של מזלם, לבית השירי — בית הקאריירה — ויקדם את ענייניהם.

בני דגים ששאפו לחופש־פעולה ולעצ־

(המשך בעמוד 63)

לטלאיים לא קל. הם חשים עייפות ורוצים לנוח, אך המתח שמלווה את השבוע אינו מאפשר להגשים רצון כל־כך צנוע. המתיחות מתרכזת בעיקר סביב ענייני שותפויות — אם בנישואים או בעבודה. מבחינה כספית המצב משתפר. קיימת אפשרות לקדם תוכניות ורעיונות שהתעכבו משום מה. רצוי לא לשתף איש בתוכניות ולשמור על סודיות מוחלטת. בענייני בריאות המצב אינו מזהיר.

* * *

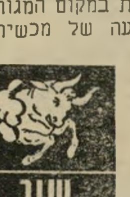

כל התקלות הבלתי צפויות במקום המגורים תיפסקנה השבוע. התופעה של מכשירים חשמליים ואחרים שמתקלקלים בדירתכם תיפסק. גם בעניינים יותר חשובים הקשורים לחיי־הרגש תחושו הקלה רבה. כל הבילבול שחשתם בחודש האחרון יפסק, ותתחילו להבין מה אתם רוצים, במי אתם באמת מעוניינים, ומי משמש לכם כמישחק דמיוני. מיפגשים חברתיים יוציאו אתכם מהרגלים קבועים אשר אליהם נכנסתם.

* * *

הדגש בתקופה זו יהיה על עניינים הקשורים לקאריירה. הזדמנות לקדם את מעמדכם עשויה להביא אתכם למצב של התלבטות קשה. מצד אחד אתם מעוניינים לשנות ולהתקדם, מצד שני קיים חשש שמא התפקיד גדול ממידתכם. רצוי לשקול בזהירות ולא להחליט באימפולסיביות, מכיוון שהתקופה אינה קלה, ועניינים שונים בלתי־צפויים עלולים להפריע להתקדמות שוטפת. שימרו על בריאותכם.

שיפור ניכר במצב־הרוח יורגש השבוע. בן־הזוג נרגע והמתח הרב ששרר ביניכם יורד. הצעות מעניינות ומושכות תושמענה באוזניכם. אלה קשורות בנסיעה לארץ אחרת, וייתכן שכדאי לשקול זאת בכובד־ראש, ולנסות ולשנות את השיגרה. נושא לימודים חדש עשוי להעסיק אתכם, ואלה המתכוננים לבחינות בתקופה זו, יוכלו לעבור אותן בהצלחה. היכרות חדשה עשויה להתפתח בכיוון מרגש ומרתק.

* * *

לאחרונה מתחילים לחוש מצב־רוח כבד ומעט מדכא. קשה להתעורר בבוקר, ועוד יותר קשה למצוא סיבה משמחת על מנת להתחיל את היום. נסו לקחת הכל יותר בקלות, תקופה זו תחלוף כלעומת שבאה. נסיעה שתכננתם עלולה להתעכב ולגרום לרוגז רב, חבל להתעצבן ולבזבז אנרגיה על כעס, העניין בכל זאת יסתדר לטובה, רק המתינו בסבלנות ואל תשכחו את האופטימיות שלכם.

* * *

הביקורת על בן־הזוג מתגברת. לאחרונה אינכם חוסכים את שבט לשונכם, ומערערים את עצביו וביטחונו של זה החי איתכם. נסו להתעלם מהשגיאות והחסרונות המוכרים, הרי אלה חוזרים על עצמם, אם כך למה להתרגז? בתקופה זו צפויות היכרויות חדשות לאלה שהחליטו שהקשר הישן אינו לרוחם, או לאחרים שעדיין לא מצאו את זה שחיפשו. קשר חדש יביא למצב רוח עליז ושיפור בהרגשה.

לבעייה שהביאה אתכם להתלבטויות בחיי־הרגש אתם עשויים למצוא פיתרון השבוע. דברים שיאמרו בצורה ישירה וללא פחד יגרמו להקלה רבה. עומס עבודה והתחייבויות נוספות יוטלו עליכם ולא יהיה קל למצוא מישהו שיוריד את הנטל הנוסף. המצב הבריאותי אינו טוב במיוחד ולמרות חוסר־הזמן, נסו למצוא יותר זמן למנוחה ולשינה. לאורחים שעלולים להגיע, יש להסביר המצב.

* * *

בני עקרב נכנסים לתקופה מוזרה שקשה להסבירה. מצד אחד חשים הרגשת הקלה והשתחררות, היכרויות עם אנשים מעניינים במיוחד, מיפגשים חברתיים מיוחדים, וקשרים רומנטיים שונים מבעבר. מצד שני מלווה את התקופה הקלילה תחושה של כבדות ומתיחות, וקשה לגשר בין שני העולמות. מכיוון שבעולם החיצוני הכל עליז, ובפנים אתם מתרגזים בן רגע על כל שטות שמישהו אומר או עושה.

* * *

עניינים הקשורים במקום המגורים מטרידים אתכם בימים אלה. המתיחות שאותה אתם חשים גורמת למריבות במשפחה, ותגובותיכם קיצוניות מהרגיל. סיכסוכים פתאומיים עם ידידים טובים גורמים לחרטה, ותקריות מוזרות ברחוב קורות בגלל חיפזון וחוסר־זהירות. מכשירים חשמליים עלולים לסכן את ביתכם השבוע, שכן קיימת נטייה לשכוח תנור בוער או מגהץ דולק.

תקופה חדשה וטובה יותר עומדת בפתח. ענייני כספים כבר מטרידים פחות, והפיתרון שיימצא יספק אתכם ואת שותפיכם לעסקים. המצב המעורפל שבו חייתם לאחרונה מתבהר, ושוב אפשר לחדש קשרים ישנים, ולחוש יותר יציבות. אך במקום העבודה המצב אינו פשוט כל כך. סיכסוכים פתאומיים עלולים לפרוץ בגלל עניין קטן ביותר. היו זהירים בדבריכם. התאפקו וחשבו ורק אז תגיבו לדברים.

* * *

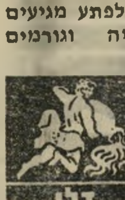

המצב הכספי מאוד מעודד. לפתע מגיעים כספים בצורה בלתי צפוייה וגורמים לשימחה ולרצון לצאת ולבזבז. דווקא כעת רצוי לחסוך ולשמור את הכסף. בעתיד הקרוב תזדקקו לו מאוד. עייפות ומצב־רוח כבד יורגשו בתחילת השבוע, אך אלה יחלפו ותחושו שוב מלאי מרץ ורצון להתחיל בתוכניות חדשות. הנטייה לתאונות מתגברת בתקופה זו. עליכם להימנע מנהיגה מהירה ולהיזהר.

* * *

הפתעות מוזרות יאפיינו את השבוע. לא כולן רצויות, אך אי־אפשר לומר שזה יהיה שבוע שיגרתי או משעמם. מבחינה כספית יש להיזהר במיוחד, לא להבטיח הבטחות שלא תוכלו לעמוד בהן, ולהימנע מקניות יקרות. בכספים שאינם שלכם היו זהירים במיוחד. במפגשים חברתיים או במסיבות צפויות פגישות רומנטיות מבטיחות. נשים בנות דגים רצוי לרכוש בגד חדש, אשר ציבעו יהיה בצבע הים.

לנשים לא מרוצות

אבקת כביסה קלה שמכבסת כמו שצריך

"אבקת כביסה שמכבסת כמו שצריך"– היא אבקה שמנקה את הבד מלכלוך ומכתמים וגם שומרת על סיבי האריג, גמישותם ורעננות צבעיהם. והתוצאה: כביסה נקיה רעננה וריחנית. תהליך היצור המודרני–הופך את רן 2 לאבקת כביסה חדשנית באיכות גבוהה ובמחיר נמוך ומפתיע. את מקבלת כביסה נקיה יותר, במחיר נמוך יותר.

רן 2 מורכבת משני סוגי גרגרים הגרגרים הלבנים והגרגרים הכחולים. לכל סוג תפקיד משלו ויחד הם עושים את מלאכת הכביסה מושלמת.

רן 2 תוקף: מנקה את הלכלוך

הגרגרים הלבנים הם החומר הפעיל אשר תוקף את הלכלוך ומסיר את הכתמים. הכביסה שלך תהיה צחה ונקיה כבר אחרי השימוש הראשון.

רן 2 מלטף: שומר על הבד

הגרגרים הכחולים, מלטפים את הבד ושומרים על גמישותו ורעננות צבעיו. את תווכחי בהבדל כבר אחרי מספר כביסות ב"רן 2".

רן 2 תוקף ומלטף

אבקת כביסה מהפכנית המכילה 2 סוגי גרגרים.

20 שקל | רן 2 שופר-סל רן 2 | 20 שקל

בקנותך בשופרסל שקית 4 ק"ג רן 2 הציגי תלוש זה בקופה ותקבלי הנחה של 20 שקלים

בתוקף עד 31.3.82.

20 שקל | 20 שקל

״מומחי הבנק שלנו מציעים מגוון רחב של תוכניות חסכון והשקעה.״

יוסף גרונר,סניף רעננה

● **תכניות חסכון:** ״נח״, ״כח רב־תכליתי״, ״כח גמיש״, ״כח לבטחון״, ״כח צמוד־דיור״, ״כח צמוד־דולר״, ״כח דולר מדד״, ״כח נעורים״, ״כח לחיילים״, ״חסוך וסע״, ״כח־חידוש״. ● **מטבע-חוץ:** ״דולר סל״, ״יורוסל״, ״S.D.R.״, ״דולר מרק סל״, ״פת״מ פיצויים״, פקדונות לתושבי חוץ ועולים חדשים, ״קרוגראנד״ ● **קופות־גמל:** ״עצמה״, ״תעוז״, ״שיאון״, ״קשת״, ״קופה מרכזית לפיצויים״, ״שגיא״, ״צור״, ״רימון״ ● **קרן השתלמות** - קה״ל. ● עוגן - קרן פנסיה ● **ניירות ערך:** השקעות במניות, באופציות, באגרות חוב להמרה, באגרות חוב צמודות מדד, באגרות חוב במטבע זר, השקעות בבורסות בחו״ל ● **קרנות נאמנות:** שמיר, אופיר, גביש, פיא, מרגלית, בדולח, יהלום, קלע, תרשיש, ענבר, טופז, אודם, צמיד, צמרת.

טל־ארויו

אנשים לשרות אנשים

בנק לאומי

היום של ערפאת

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

יום שני, 10.00. מתחת למיטריות זינקו צוותי־הטלוויזיה מפתחי מכוניותיהם אל שער הבניין ההרוס למחצה. היה זה אחד מגישמי־האביב האחרונים, ובביירות נראתה כמו לונדון של ימי הבליץ. הבורות שהותירו מאחריהן הפצצות הפכו לאגמי־מים, והנחשולים של מי־הגשם גרפו עימם שלל קירעי־בד, ניירות ופיסות־עץ מתוך הבתים ההרוסים.

יום שני, 11.00. מסיבת־העיתונאים התחילה באיחור של שעה. באולם הקטן שבקומת־המרתף, ששימש פעם כחדר התעמלות של בית־ספר, הצטופפו מאות עיתונאים. הזרקורים היו ממוקדים על שני האנשים, שישבו מאחרי השולחן בקצה האולם. היו אלה יאסר ערפאת, ויו״ר המחלקה המדינית של אש״ף, פרוק קדומי. מאחוריהם, כשגבם אל הקיר, ניצבה שורה של שומרי־ראש חמושים.

„מר ערפאת ימסור הודעה מדינית,” היו דבריו היחידים של קדומי.

ערפאת קם ועמד על רגליו. הוא לבש מדים, כרגיל, וכפיה שחורה־לבנה כיסתה את גולגלתו. שלא כרגיל, לא היה שמץ חיוך על פניו. הוא דיבר ללא הקדמות, וללא דיברי־ברכה, ושלא כהרגלו קרא את דבריו מן הכתב, באנגלית.

„העולם כולו יזכור את היום הזה, כיום שבו צילצלו פעמוני־השלום במיזרח־התיכון. היום החלטתי אני, יאסר ערפאת, מנהיג אירגון השיחרור הפלסטיני והמפקד העליון של הצבא הפלסטיני, כי הגיעה העת למדיניות חדשה,אשר תביא לשיחרור מולדתנו, להקמת מדינה פלסטינית ולהפסקת חיי הסבל של עמנו, בעזרת האל.

„השגת מטרות אלה תלויה בהשגת שלום כולל, מלא וצודק במיזרח־התיכון. שלום כזה לא יתכן ללא השלמה ופשרה בין עמנו הפלסטיני הגדול ובין האוייב הציוני. היום הזה אני מבקש להודיע: אנחנו, אירגון השיחרור הפלסטיני, מוכנים להכיר בקיומה של המדינה הציונית, היא מדינת־ישראל, בגבולות אשר היו לה עד לחודש יוני בשנת 1967. אנו מוכנים להכיר גם בזכותה להמשיך ולהתקיים בגבולות אלה כמדינה ריבונית ועצמאית במיזרח־התיכון.”

כאן חדל ערפאת לרגע מן הקריאה, ביודעו היטב מהו הרושם שהותירו המילים הללו. מילמולי־תדהמה נשמעו מכל עבר. כמה כתבים זינקו החוצה מן האולם. מה שנאמר עד עתה כבר היה בגדר ידיעה ראשית בכל עיתון בעולם, ובכל תחנת רדיו או טלוויזיה.

ערפאת שב והרכין את עיניו אל הנייר שבידו. הוא המשיך וקרא בקול חזק ורם:

„נכונות זאת שלנו להכיר בישראל נדונה במוסדות המבצעים ובוועדות של אירגון השיחרור הפלסטיני, והיא מקובלת על דעת הרוב. נכונות זאת חייבת לקבל את אישור המועצה הלאומית שלנו. ואכן — המועצה תתכנס בעוד שבועיים בעמאן, לשם אני יוצא היום כדי להכין את המושב. אני מניח שהמועצה הלאומית תאשר את העמדה העקרונית שאני מציג כאן. אך עליכם לדעת, ועל העולם כולו לדעת, כי עמדת המועצה הפלסטינית תהיה תלוייה במידה רבה מאוד בתגובתה של ישראל על דברים אלה, שנאמרו כאן.”

כתבים נוספים יצאו את האולם, בדרך אל מכשיר־הטלפון הקרוב ביותר. כל מה שבא לאחר־מכן היה בגדר ירידה במתח. ערפאת מנה את דרישותיו של אש״ף: הכרה ישראלית כבנציג האומה הפלסטינית; משא־ומתן ישיר בין הצדדים, שבו יתבעו הפלסטינים כי תוכר זכותם להקמת מדינה בגדה המערבית וברצועת עזה; הכרה בירושלים המיזרחית כבירת מדינתם; הכרה בזכותם של הפליטים לשוב, או לבחור בפיצויים.

אחר־כך בא פרק השאלות. פרק זה היה קצר ביותר. ניתנה האפשרות לשאול שתי שאלות בלבד. השאלה הראשונה הופנתה אל ערפאת. הוא נשאל אם יהיה מוכן לבוא לירושלים. ערפאת אמר שאם יוזמן, יהיה מוכן לשאת נאום בכנסת. השאלה השניה הופנתה אל קדומי. הוא נשאל אם העמדה שהוצגה היא גם על דעתו. קדומי השיב בעקיפין. הוא אמר שהעובדה שהוא יושב כאן מדברת בעד עצמה, וכי יביע את דעתו במלואה בכנס המועצה הפלסטינית.

יום שני, 13.30. ישיבת הממשלה הדחופה התכנסה בביתו של ראש־הממשלה ברחוב בלפור בירושלים. השרים המתינו

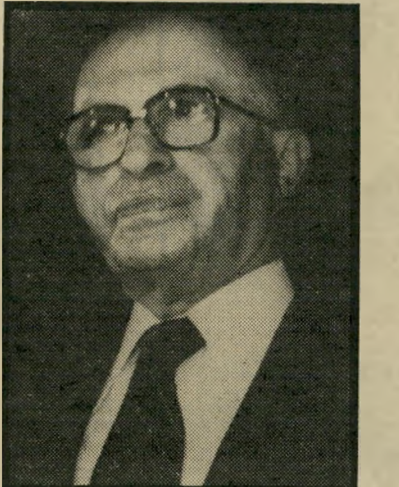

מנחם בגין

מעט עד שראש־הממשלה נכנס לחדר בצליעה, נשען על מקל, ותפס את מקומו בראש־השולחן. נוסף לשרים היו בחדר גם הרמטכ״ל וראש המוסד.

„זהו אחד הימים הקשים של העם היהודי בישראל מאז התכוננה מדינתו,” פתח בגין ואמר, „אך לפני שנדון במתרחש, נשמע דיווח עדכני.” בגין רמז באצבעו כלפי ראש המוסד. זה ידע שגורלו מוטל על כפות־המאזניים: העובדה, שלא היה לו שמץ של מושג על המיפנה המהפכני בעמדת אש״ף עלולה להביא להדחתו לאלתר. הוא דיבר במישפטים קצרים, כדי להעלים את חששותיו.

„לפני חצי שעה הסתיימה פגישת עבודה בוושינגטון, בהשתתפות הנשיא, שר־ההגנה ושר־החוץ. שם סוכם להזמין את ערפאת לביקור רישמי בוושינגטון במרוצת השבוע הזה,” סיפר ראש המוסד.

„הד״ר עיצאם סרטאווי נמצא עתה בבון, גרמניה. זוהי תחנתו האחרונה במסע בן שלושה שבועות שערך בכל רחבי אירופה, כדי לשכנע את ראשי המדינות לחתום ביחד על קריאה לישראל להכיר באש״ף ולפתוח במשא־ומתן, אם יביע אש״ף נכונות להכיר בישראל. מכל ראשי

חיילים ישראליים לחמו נגד צנחנים אמריקאיים

יום אחד אחרי שערפאת הכיר בישראל!

המדינות, גילה רק הלמוט שמידט היסוס. עתה לא יהיה קשה לשכנע גם אותו. אנשי המוסד מנסים לברר עתה מהי עמדת הסובייטים,” סיים את סקירתו איש־המודיעין.

השרים התבטאו בקיצור רב. ראש־הממשלה קטע אותם באמצע, בזה אחר זה. הוא היה נרגז ונסער, והתפתל ללא־הרף על כיסאו. לא רק שבגין לא העיר למודעי כאשר שלף השר הליברלי סיגריה והציתה, אלא שבגין עצמו — לראשונה מזה עשרות שנים — עישן.

השר שימחה ארליך אמר: „ברור שזה מצב מדיני קשה... צריך לשקול מה יהיו צעדינו ואיך למנוע את השואה...”

שר־הפנים, הד״ר יוסף בורג: „עלינו להיצמד לאוטונומיה... ההצהרה הערפאתית אינה רלוונטית להסכמי קמפ־דייוויד...”

השר אליעזר שוסטק: „אני מציע הקמת ועדת שרים מיוחדת לטיפול במצב... מה שיקרה כאן זה לא בריא...”

שר־החינוך, זבולון המר: „נתתי הוראה למנוע שידור הידיעה בכלי־התיקשורת, עד שלא תהיה תגובה של הממשלה... הדבר הדחוף ביותר הוא ניסוח תגובה...”

סגן־ראש־הממשלה, דויד לוי: „צריך לשקול דברים לגופם... יתכן שצריך להכריז על מצב חירום לאומי...”

השר חיים קורפו: „...לקרוא להקמת ממשלת חירום לאומית... לזמן לכאן מייד את פרס ורבין...”

שר־החוץ יצחק שמיר: „מחכה לנו תקופה קשה... צריך לשקול הסכמה להעניק לערביי מיזרח־ירושלים זכות הצבעה באוטונומיה...”

השר יצחק ברמן: „אחרי מה ששמעתי פה אני מעדיף שלא לדבר... שלום.”

הישיבה הסתיימה ללא דברי־סיכום. לא היתה לכך כל חשיבות. היה ברור שהדברים יוכרעו בצוות המצומצם, בגין—שרון—שמיר, שנותרו לבדם ליד השולחן שהשרים עזבוהו. יועץ ראש־הממשלה לענייני תיקשורת התבקש להישאר בחדר.

יום שני 15.00. במהדורת החדשות של קול־ישראל נאמר שערפאת הודיע היום בביירות שיהיה נכון להכיר בישראל

יאסר ערפאת

אם תסכים להחזרת הפליטים הפלסטיניים ליפו ולחיפה, וכי ממשלת־ישראל דחתה את „התוכנית להשמדת ישראל בשלבים”, שהוצעה על־ידי אלוף־המרצחים. ההודעה נמסרה בשם „מקור מדיני בכיר”, ולא כהודעה רשמית מטעם הממשלה. נמסר גם על פנייה מן הליכוד למערך, לכונן ממשלת ליכוד לאומי.

יום שני, 17.00. לישכת מיפלגת־העבודה התכנסה באופן דחוף בכנסת. בישיבה השתתפו גם כל הח״כים. פרס אמר שלמיפלגת־העבודה יש מדיניות מוצהרת וברורה, המסתמכת על האופציה הירדנית. יצחק רבין אמר שבשלב זה צריכה מיפלגת־העבודה לבדוק כיצד משתלבת המדיניות המוצהרת שלה בתוכנית האוטונומיה, שהיא בשלב זה התוכנית המעשית. יוסי שריד הזהיר את חבריו מפני הצטרפות ל„קאקופוניית הגידופים הממשלתית”, ואילו הח״כ חיים („ויוויאן”) הרצוג הציע להמתין לתגובה האמריקאית המוסמכת. בסופו של דבר התקבלה החלטה לשקול הצטרפות לממשלת אחדות לאומית, שבה תקבל המיפלגה עמדות־מפתח „בהתאם לכוחה בציבור”, ולנסח הודעה שבה תידחה יוזמת ערפאת, אך זאת „מנקודת מוצא חיובית.”

באותה שעה התכנס בכנסת גם ריכוז מפ״ם. חזן הזהיר „מהשתלטות בנוסח טרוצקיסטי של של״י על מפ״ם והקיבוץ־הארצי.” יערי, שביקש לדבר בעודו יושב, הזהיר את מפ״ם מפני חריגה מסוכנת מגבולות הקונסנזוס הלאומי, שתחסל אותה כמיפלגה ציונית. ריכוז מפ״ם החליט לא לסכם באותו יום, ולקיים ישיבה נוספת במהלך השבוע.

המיפלגה הראשונה שהגיבה היתה רק״ח. דובר המיפלגה קיים מסיבת־עיתונאים מאולתרת בכנסת, והקריא את הודעת „המוסדות המוסמכים של המיפלגה הקומוניסטית”. הוא אמר שדברי ערפאת הם „בגידה בעם הפלסטיני ובמאווייו הצודקים,” ואמר כי יש חשש שהפת״ח עובר „תהליך של סרטאוויזציה בשירות האימפריאליזם האמריקאי.”

בתל־אביב, בירושלים, בחיפה ובבאר־שבע התחילו להתארגן סטודנטים ומרצים ואנשי תנועות השלום, להחתמה על עצומה הקוראת לממשלה להיענות בחיוב להצהרת ערפאת. באוניברסיטה העברית בירושלים התנפלו אנשי קסט״ל על כמה סטודנטים שהציבו שולחן בקמפוס, והיכו אותם בשלשלאות־ברזל. סטודנטית אחת, עולה חדשה מדרום־אמריקה, נדקרה בסכין.

יום שני, 19.00. מטוס שלא נשא סימני־זיהוי הופל מעל סוריה, בדרכו מביירות לעמאן. סוכנות־ידיעות בלתי־ידועה הודיעה בשם „צבא העם הפלסטיני” כי „הבוגד ערפאת הוצא להורג ככלב.”

יום שני, 21.00. מטוס שני, מדגם בואינג 707, של חברת־התעופה הסעודית, הופל מעל מידבר סיני על־ידי מטוסי־קרב שלא זוהו. המטוס היה בדרכו מביירות לריאד. סוכנות־ידיעות אחרת הודיעה כי ערפאת נהרג בתאונת מטוס. הודעה זו באה בשם אירגונו של אבו־נידאל.

יום שלישי, 1.30. יאסר ערפאת נחת בנמל־התעופה הבינלאומי של קאהיר, והודיע לכמה כתבים שהוזמנו במיוחד למקום על־ידי מישרד אש״ף בקאהיר, כי החליט לקיים את מושב מועצת אש״ף בקאהיר. הוא נשאל על התגובות הישראליות, והשיב כי עדיין לא פורסמה כל תגובה רישמית של ישראל והוא בטוח כי העם בישראל מבקש שלום, ויאלץ את ממשלתו להסכים למשא־ומתן עם הפלסטינים.

יום שלישי, 2.30. בביתו של ראש־הממשלה התקיימה ישיבה בהשתתפות בגין, שרון והרמטכ״ל. בגין ישב בפיז׳מה. אריק לבש מדי צה״ל. בתום הישיבה טילפן רפול לפיקוד־הצפון. בגין חייג באצבעות רועדות את מיספר הטלפון של יועצו לענייני־עיתונות, אורי פורת, והקריא לו את ההודעה שניסח.

יום שלישי, 7.00. קול־ישראל פתח את שידוריו במילים הבאות: „כוחות צה״ל חדרו היום לדרום־לבנון, כדי לקדם התקפה גדולת־מימדים שעמדו לערוך כוחות המחבלים על צפון המדינה, במטרה לכבוש את הגליל. לדיברי מקורות ממשלתיים, אין עוד ספק שהודעת ערפאת מאתמול היתה תרגיל הונאה והסחת־דעת, שנועד להרדים את עירנותה של ישראל. לכוחות צה״ל היו הישגים ניכרים כבר בשעות הקרב הראשונות. הושמדו מאות מחבלים, ונכבשו עשרה כפרים...”

יום שלישי, 9.00. על אחת הגבעות שליד צור, נוצר המגע הראשון בין חיילי צה״ל ובין יחידת הצנחנים מכוח המשימה האמריקאי המיוחד, ששתי דיוויזיות שלו הוחשו ללבנון כדי להשליט הפסקת־אש בין ישראל וחיילי אש״ף. שתי שיריוניות של צה״ל הושמדו, וטנקים ישראליים תקפו בחמת־זעם את המיתחם המבוצר שהספיקו הצנחנים האמריקאים להקים על הגיבעה. האמריקאים ביקשו סיוע־אש מסיירת של הצי השישי שהיתה בקירבת מקום. ברז׳נייב הודיע לרגן בטלפון האדום שהצי הסובייטי במיזרח התיכון יהיה נכון להגיש לאמריקאים סיוע נגד צה״ל, במידת הצורך.

זה היה היום שבו צילצלו הפעמונים.

רגלי זהב

יותר" ●●● אורלי יניב תסיים את תקופת הנידוי שלה מהטלוויזיה ותהיה בצוות שיוביל את שידורי הגביע העולמי בספרד. האולפן יהיה ממוקם בארץ, וידווח על הנעשה בספרד. זאת סיפר לי יואש אלרואי, מנהל מחלקת־הס־פורט בטלוויזיה הישראלית ●●● יואש הנאה שימש בעבר כדוגמן, והוא סיפר שגם היום הוא מקבל הצעות רבות לדגמן מוצרים. אולם הוא דוחה את כולן. „זה כבר לא מעניין אותי. וחוץ מזה אסור לי" ●●● שחקן־הכדורגל אבי כהן, ששיחק בליוורפול והרוויח כסף רב, חזר לארץ ובא למסיבה בגפו. „אשתי חשה ברע ונשארה בבית עם התינוקת," הסביר ●●●

לקחנו שלושתנו טלית, התעטפנו בה, כל השלושה והתפללנו. אלוהים נענה לתפילתנו. יצאנו תיקו 1:1 וזה היה הישג כביר במישחקי הגביע העולמי" ●●● ד"ר

ניסים, האורתופד של השחקנים מזה 40 שנה, היה מוכן ללחוש לי בסוד מי הוא השחקן הנפצע ביותר במישחקים: „זהו צבי רוזן, בעל המזג הסוער, הנוהג

ממסיבה למסיבה
עם נירה גל

אבי סיפר שהוא חזר לארץ כי „לא יכולתי לשאת יותר את הקור האנגלי — גם את מזג־האוויר וגם את קרירותם של האנגלים. התגעגעתי לשמש ולחברים. הכסף לא משחק אצלי תפקיד" ●●● את יהושוע פייגנבוים, אחד השחקנים הגדולים, שעבר מהפועל תל־אביב להפועל רמת־גן, מכנים חבריו „שחקן עם נשמה". שאלתי מדוע? „כי אני לוקח יותר מדי ללב. כשהקבוצה מפסידה, אני מסתגר שבוע בחדר ואי־אפשר לדבר איתי" ●●● יהושוע, ה־מכונה שייע, נזכר: „בשנת 1970, במכסיקו, שיחקנו עם שוודיה על הגביע העולמי. היינו גיורא שפיגל, מוטל'ה שפיגלר ואני, שייע. כינו אותנו השינים. לפני המישחק

חזרה לארץ על שחקן הכדורגל הנודע אבי כהן שחזר לארץ מאנגליה מפחד הקור חבריטי, אמר שפיגלר: „אבי כהן הוא שחקן הכדורגל הטוב ביותר שקם למדינה."

חוה והתפוח שרה ברנס, אשתו של רפי ברנס, שחקן לשעבר בקבוצת מכבי, היא יצרנית אופ־נה. למסיבה היא באה לבושה שרוואל שחור חושפני, פרי יצירתה.

„את הלילה ההוא לא אשכח לעולם," התרגש מאמן קבוצת הכדורגל של הפועל יהוד, צבי רוזן. „כשגיורא שפיגל ואני

היינו בני 18, גסענו למישחקי אליפות־אסיה בטוקיו. ערב אחד איחרנו לארוחת־ערב וקיבלנו עו־נש. היה עלינו להישאר כל הלילה במלון, בעוד ששאר חברי־הניבחרת יצאו לבלות. אנחנו בילינו כל הלילה בחברת המעסות היפאניות היפהפיות, ובירכנו את אלוהים על העונש המהנה שנפל בחלקנו." בסיפור זה נזכר רוזן, במסיבת־הפתעה מפוארת, בנוסח חיים ש־כאלה, שנערכה לשחקן הכדורגל גיורא שפיגל לרגל פרישתו מן ה־מיגרש. מסיבה ספורטיבית זו נער־כה במלון היאט בת"א, כשראובן ברזילי, סמנכ"ל המלון, שהוא אוהד מכבי שרוף, תרם את האולם והמזון. התפלאתי לראות בין ה־מוזמנים את יחזקאל פלומין, סגן שר־האוצר לשעבר, שטרח להסביר: „לכל יהודי מגיע שתהיה לו נשמה יתרה. גם לי. אני אוהד מכבי כבר 40 שנה, ומה־1 בינואר אני מכהן כיו"ר האגודה של מכבי ת"א. במשך שנה וחצי היתה לי תוכנית־פרשנות ברדיו לענייני ספורט" ●●● באותה מסיבה פגשתי גם שחקן מסוג אחר, את שחקן התיאטרון שמוליק סגל, שסיפר: „אני משוגע לספורט, וחבר טוב של גיורא שפיגל. בני הצעיר, עמי, שהוא היום בן 22, שיחק בנעוריו בקבוצת מכבי והיה מתאמן באיצטדיון יחד עם גיורא שפיגל. עמי הוא מתימטיקאי וגם גיורא שפיגל יודע היטב מתימטיקה, אחרי שלמד הנהלת־חשבונות. כשהייתי אומר לגיורא, שעמי שלי יהיה המתימטיקאי הטוב ביותר בין ה־כדורגלנים, ענה לי גיורא: אל תדאג, הוא כבר היום הטוב ב־

חולות לוהטים הוא שם הסרט שבו שיחק השחקן אברהם אייזנברג עם דליה לביא. כשהועלו זכ־רונות מאותה תקופה, צחקה הבוטיקאית מיקי אמ־דורסקי במלוא פיה. משמאל, מטיף להם מוסר ונימוסים בעל הגלריה היפואית אריק ואן־אסל.

מתנה לגיורא שפיגל, מביא חברו הטוב ...וה שנים, מוטל'ה שפיגלר.

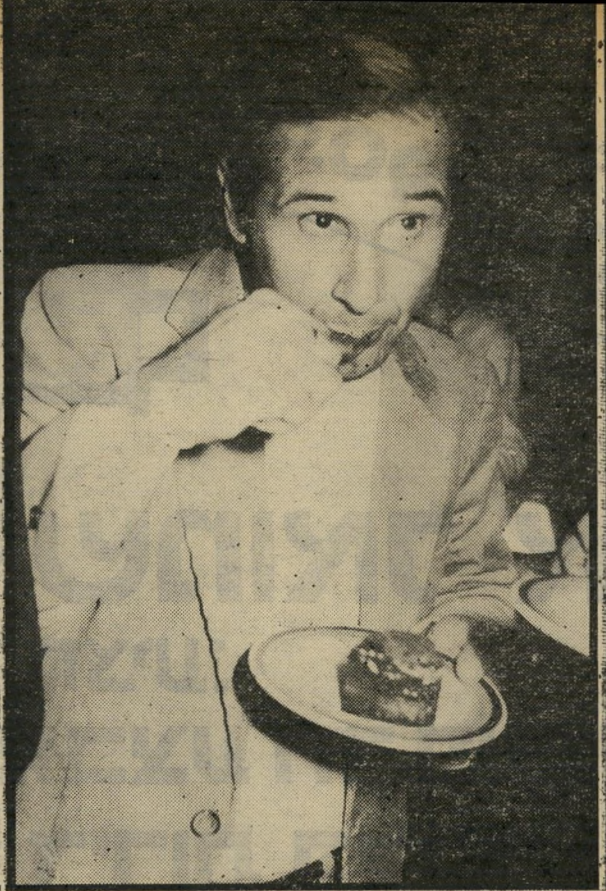

צפוש הוא הכינוי שהודבק לבועז אפלבאום, עוזרו של יושב־ראש מיפלגת העבודה, שימעון פרס. פירושו של כינוי זה: ארסי וחכם.

אימון לפה ניסים בכר, מאמנה לשעבר של שמשון תל־אביב, פרש מאימונים אחרי שנואש מיכולת קבוצתו. בכר עובד היום כפקיד בעיריית ת"א.

סתימת פה דני דבורין, שדרן ספורט בכיר, נמצא עכשיו בדיאטה. במסיבת הספורטאים לא התאפק וזלל ללא הפסק.

להיכנס ולנגח שחקנים. לכן הוא הפצוע ביותר" ●●● כשביקשתי ממוטל'ה שפיגלר סיפור קטן על חברו גיורא שפיגל, ענה לי: „גיורא, חביבתי, אינו סיפור קטן. גיורא זה סיפור גדול" ●●● „מה כולם עושים רוח מזה שחזרתי לבימה? בסך הכל עשיתי גיחה לתפקיד קטן בהצגה בקאמרי ואיני יודעת אם יהיה לזה המשך," התפלאה בסוף השבוע השחקנית **אלישבע מיכאלי**, במסיבה שערכה לכבודה חברתה הבוטיקאית **שרה גרינברג**, לרגל שובה לבימה. אלישבע יושבת־הבית, ישבה קצת במסיבה, התנצלה לפני האורחים, ושבה לביתה ממנו היא שונאת לצאת, לדבריה ●●● באותה מסיבה פגשתי את הבימאי **צדי צרפתי**, שסיפר כי הוא עובד על הצגה חדשה שכולה על טהרת התימנים. „בהצגה הזאת יצחקו התימנים בצליל ובזמר, על עצמם ועל יחס החברה אליהם. בהצגה ישתתפו הזמרת **עדנה גורן**, שאותה אני מחזיר לבימה, ופליטי להקת ענבל **ניסים גרמה, איציק עוקב** ו**יונתן עוקב** ●●● „כשפרס ייבחר כראש־הממשלה, אני אהיה מנכ"ל המדינה," חייך **בועז אפלבאום**, עוזרו של **שימעון פרס** ●●● כששאלתי את בועז מה עושה הבוס שלו לעיתים קרובות בבית־קפה ליד הטיילת, השיב: „לפרס יש רומן ארוך עם השמש, וביום יפה הוא מעדיף לערוך חלק מפגישותיו בבתי־הקפה הרבים שבטיילת התל־אביבית, במקום בבניין המיפלגה השוכן בסמוך לחוף־הים" ●●● **ורד קולק**, ממישפחתו של **טדי קולק**, המעידה על עצמה שכתבה שלושה ספרים ועשתה עשרים סרטים סיפרה לי: „אני אירגנתי את בואה של מישפחת **יואינג** מהסידרה דאלאס לארץ. עבדתי איתם באולפנים בלוס־אנג'לס, התידדנו, הזמנתי אותם לביקור בישראל והם הסכימו ●●● אמרגניה של השחקנית **שרלין טילטון**, המגלמת את **לוסי**, ואמורה להגיע לארץ לירח־דבש יחד עם בעלה הטרי, שלחו מברק תאומר: שרלין תגיע עם בעלה, נכון לאז" ●●● עוד סיפרה ורד: „פנו אלי מה־אגודה למניעת אלכוהוליזם, כדי שנאפשר לשחקנים להשתתף בערב־צדקה לטובת האגודה, כשבאחד הפרקים האהרונים שהוקרנו ב־ארץ חזרה **סו־אלן** אל הטיפה המרה" ●●● ורד סיפרה גם שאם המישפחה, מיס **אלי**, הלא היא **ברברה גל־גדס**, גילמה על הבימה, בהצגת הבכורה העולמית שנערכה במחצית שנות ה־50', את התפקיד הראשי במחזהו של טנסי ויליאמס חתולה על גג פח לוהט, את אותו התפקיד גילמה מאוחר יותר, בקולנוע, אליזבט טיילור. „מפיקי הסידרה דאלאס", הוסיפה ורד, „הסכימו להפסיק במיוחד את צילומיה כדי לאפשר לגיבורים לבוא לארץ" ●●● בינתיים נודע לי שוורד ארזה השבוע את המיזוודות ונסעה לארצות־הברית כדי להכין את סיורם של בני יואינג בארץ.

גדול מאבא „אני אהיה שחקן יותר גדול מאבא שלי," הצהיר גיורא שפיגלר, בנו של שחקן הכדורגל מוטל'ה שפיגלר, המנשק באהבה את אביו בהערצה.

חזרה לבימה השחקנית הוותיקה אלישבע מיכאלי, המקבלת נשיקה ממעריץ — הבימאי צדי צרפתי — לרגל שובה בימים אלה אל קרשי הבימה.

עם תיכוניסטית שחקן הכדורגל הצעיר מוטי איווניר ממכבי תל־אביב, בא למסיבה יחד עם חברתו תמי דרבינסקי, תלמידת־תיכון בכיתה י"ב.

190.000 שקל הנחה אמיתית!

שמואל אולפינר

מציע:

במבצע חד פעמי מיוחד!

ל-5 דירות בלבד

בראשון-לציון

80,000 שקל - והדירה שלך!

לרגל המבצע
משרד המכירות
בראשון לציון, הרצל 59
פתוח במוצ"ש,
משעה 6 בערב.

משכנתאות - 600.000 ש'

היתרה בתשלומים נוחים ללא ריבית!

זו ההזדמנות שלך לרכוש דירה בראשון-לציון במחירים ובתנאי תשלום ללא תקדים!

רק אצל שמואל אולפינר		מחיר רגיל	מחיר מבצע
	3 חדרים	850.000 ש	690.000 ש
	4 חדרים	920.000 ש	730.000 ש

המחירים אינם כוללים מע"מ

פתוח
במוצאי שבת
מ- 6 בערב!

העסק המצטיין
בענף
קבלני בנין
בראשל"צ
1982

בטחון מלא לכספי הרוכש

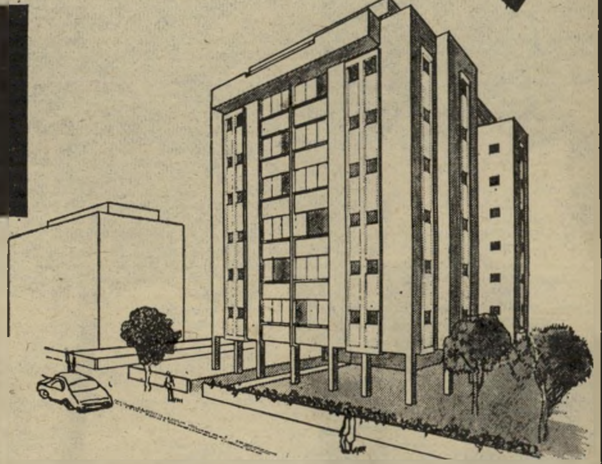

נאות דברת בע"מ

משרדי ההנהלה: ראשון-לציון, רח' רוטשילד 43
משרדי המכירות: ראשון-לציון, רח' הרצל 59 רמת-השרון, רח' סוקולוב 38

נאות דברת

אצל
שמואל
אולפינר
כל דירה
דירה לדוגמא

צ׳ילה: האופוזיציה משיבה מילחמה

מאז רצח סלוודור איינדה, בספטמבר 1973, כמעט שלא נשמע קולו של השמאל הצ׳יליאני. רוב המנהיגים הבולטים נרצחו, נאסרו או ברחו לחו״ל. דיקטטורת־הברזל של אוגוסטו פינושה לא בחלה באמצעים. היא נקטה בשיטה, שמדעני־המדינה קוראים לה „הדואליות הקלאסית של הימין הקיצוני״: מישטר פנימי ריכוזי, טוטליטרי, שבו מכתיבים את הטון הצבא והמישטרה הפוליטית; ושיטה כלכלית ליבראלית־קלאסית, בלי סובסידיות, בלי תיכנון מרכזי, בלי מיכסי־הגנה לתוצר המקומי.

בצל כפפת־הברזל של הגנרלים חוסים כלכלנים חלקלקים, כמעט כולם חניכי אסכולת שיקגו של מילטון פרידמן. התוצאה היא צפוייה. אבטלה המונית — 15 אחוז מכוח־העבודה — עליה מבהילה בתמותת תינוקות — 70 אחוז — וגרעון של 4.6 מיליארד דולר במאזן התשלומים.

השמאל, כאמור, שתק. רק מיר, מיפלגת השמאל הקיצוני, שהצליחה לעשות נפשות גם בקרב האיכרים,

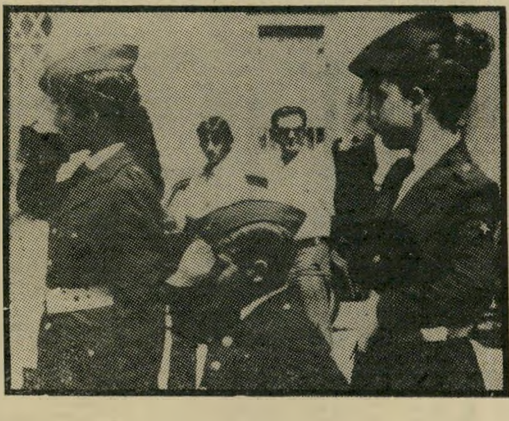

נוער פשיסטי בצ׳ילה
האופוזיציה מודאגת

ניסתה לפעול באמצעים אלימים. שמונה חברי מיר נפלו בקרבות גבורה בחודשים האחרונים, מבלי שיצליחו לשנות את מצב הדברים באורח מהותי.

„שלום ויציבות״. גם במיפלגה הקומוניסטית חלה התעוררות מסויימת, בעיקר בקרב פועלי התעשייה. אבל האפקט היה מוגבל לכמה מיפעלים בקירבת עיר־הבירה, סאנטיאגו. העם ברובו מקבל את שילטונו של פינושה כגזירה משמיים, ואינו מאמין באפשרות השינוי. התעמולה של „שלום ויציבות״ עשתה נפשות רק בקרב החלק הימני של המעמד הבינוני, אבל השמאל מודאג מגיוס עשרות אלפי ילדים לנועות נוער פשיסטיות מובהקות.

בתשע השנים האחרונות היתה הכנסיה הקתולית מעוז ההתנגדות לפינושה. הכמרים השמאליים הסתתרו מאחרי הגלימות השחורות, וניהלו מסע הסברה מקיף ויעיל נגד שיטותיו הבלתי־אנושיות והאנטי־סוציאליות של הדיקטטור. אבל את הפרי הפוליטי הישיר של עבודת־תשתית חינוכית כזו יכול לאסוף רק השמאל.

בחודשים האחרונים החל השמאל מתאושש. מנהיגיו במחתרת ובגולה שאבו עידוד רב מהמשבר הכלכלי בצ׳ילה. הגרעון הגדול במאזן־התשלומים גרר פשיטות־רגל רבות של חברות קטנות ובינוניות. כתוצאה מכך פשטה ההתנגדות לפינושה גם בקרב חוגים נרחבים של המעמד הבינוני.

הממשלה נאלצה, בניגוד לכל עקרונותיה, להתערב כדי להציל 10 בנקים, בהם ארבעת הגדולים ביותר, מפשיטת־רגל מיידית. הנס הכלכלי — כלומר פריחת הבורגנות והחברות הזרות על חשבון מעמד־הפועלים — היה כלא היה.

רגן לימין הפשיזם. על הפועלים עצמם, כרגיל, היה לשאת בסבל הקשה ביותר. במפעלי־התעשייה ירד השכר הריאלי. איגודי־העובדים הועמדו לפני בחירה טראגית: פיטורים המוניים או הורדת־השכר. ההתמרמרות בקרב הפועלים פתרה לשמאל את בעייתו החריפה ביותר: הניכור בין האינטלקטואלים במחתרת ובין אנשי הצווארון הכחול.

למומנטום החדש היתה גם השפעה מלכדת. השמאל כולו, מהסוציאל־דמוקרטים והקומוניסטים ועד מיר, גיבש מחדש את החזית הדמוקרטית. פעילי־השמאל נפגשו במכסיקו והחליטו על פעולה מתואמת שתכלול תעמולה, מרי אזרחי מאורגן, ופעולות אלימות ומבוקרות נגד השילטון.

המטרה המוצהרת היא מהפכה מזויינת בצ׳ילה, תפיסת השילטון והחזרת הדמוקרטיה והסוציאליזם. אין ספק שהשמאל שאב השראה מהצלחות הסנדיניסטים בני־קראגואה. המיכשול העיקרי להשגת המטרה אינו פינושה אל רונלד רגן, העלול להטיל את כל כובד מישקלו למען הפשיזם בצ׳ילה.

עולם קטן

סרטאווי לעזרת יהודי דמשק

שלושה אירגונים יהודיים בצרפת הודיעו השבוע על תמיכתם המוחלטת בעמדותיו של לוחם השלום הפלסטיני, עיצאם סרטאווי.

אך זהו רק קצה הקרחון. סרטאווי, איש־אש״ף ופטריוט פלסטיני, רכש לעצמו יוקרה עצומה בעולם היהודי, בשל עמדותיו הגלויות נגד האנטי־שמיות. בעבר הוא היה מעורב, עם מנהיגי אש״ף אחרים, במאמצים מוצלחים למען יהודי דמשק וביירות. הוא רואה בגילויי האנטי־שמיות של אבו־נידאל

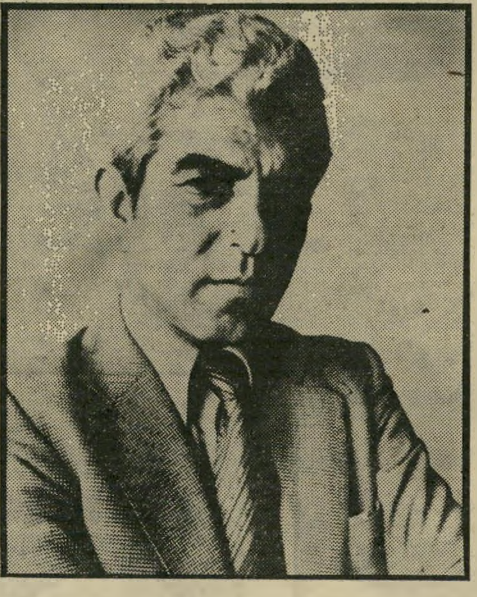

ד״ר עיצאם סרטאווי
תמיכה גוברת בגדה וברצועה

משום פגיעה קשה באש״ף ובסיכויי מאבקו של העם הפלסטיני.

אות מביירות. אינטלקטואלים רבים בפלסטין רואים בסרטאווי את המבטא העיקרי של קו, העשוי להוביל למדינה ריבונית פלסטינית לצד ישראל, בתמיכת הקהילה הבינלאומית כולה. הם שואבים עידוד מהעובדה שהנהגת אש״ף לא הסתייגה מהראיון שהעניק סרטאווי לאריק רולו בלה־מונד. רבים מהם יתמכו בו בגלוי, אם יבוא אות לכך מביירות.

איראן:

מפה חדשה לעולם

מי שראה את הסרט הדוקומנטארי הבריטי על יחסי ישראל־איראן אינו יכול להשתחרר מהרושם הרע מהישראלים שרואיינו בו. כולם הביעו עמדות ימניות, תוקפניות ומיושנות. לעומתם נראו אנשי הסי.איי.אי. ויועציו של רונלד רגן כליברלים של ממש. אבל המכנה־המשותף הפוליטי שלהם היה הניפוח הגדול בכוחה של מיפלגת טודה באיראן.

מיפלגה מעין־קומוניסטית פרו־סובייטית זו היא הכוח השמאלי היחיד באיראן התומך באיית־אללה רוח־אללה חומייני. היא ניתקה את עצמה לחלוטין מהשמאל האינטלקטואלי, ואיבדה את מירב כוחה גם בקרב הפועלים. טודה הפכה צל של עצמה. מיפלגה קוויזלינגית שמכרה את נישמתה לכוהני־הדת, וויתרה על המאבק נגד כפייה־דתית ולמען צדק חברתי באיראן.

כתם ירוק. אנשי חומייני עצמם מתייחסים בזילזול לטודה. נוח להם לקבל תמיכה ממייצגים ותיקים כל־כך של השמאל המסורתי, מבלי שיצטרכו לתת להם תמורה ממשית כלשהי.

השבוע פירסם מישרד־החינוך האיראני מפת־עולם חדשה, במגמה אנטי־סובייטית ברורה. המפה, שהוקדשה

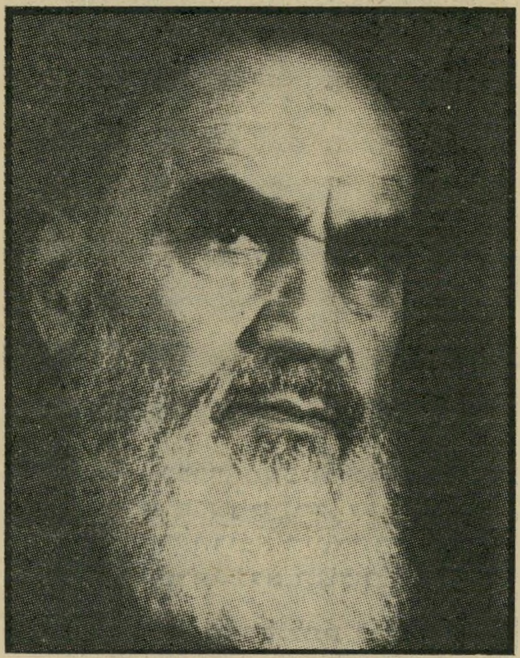

שליט איראן חומייני
תירוץ ישראלי מגוחך

באורח אישי לחומייני, חילקה את העולם לשלושה איזורים מרכזיים: השטן הגדול ארצות־הברית ומושבותיה (כולל מערב־אירופה), רוסיה הכופרת וגרורותיה, והעולם המוסלמי. הכתם הירוק, שייצג כמובן את האיסלאם, כיסה לא רק את כל המדינות המוסלמיות מאינדונסיה ועד מארוקו, אלא גם את כל החלק המוסלמי שנכלל בתחומי ברית־המועצות.

חומייני הקציב השנה 20 מיליון דולר לתעמולה פאן־איסלמית ברחבי העולם. ראשי מדינות מוסלמיות, המתנגדים לקו של חומייני, נמצאים ברשימה של נדונים למוות, שסופם להירצח כמו אנוור אל־סאדאת. חומייני הקים בטהראן שתי „ממשלות גולות״, שנועדו לתפוס את השילטון אחרי מהפכות איסלמיות עתידיות בעיראק ובחריין. סטודנטים מלבנון, סוריה, אפגניסתאן, פקיסתאן ומדינות המיפרץ (כולל עיראק), עוברים אינדוקטרינציה בטהראן ובעיר הקודש קום למען המהפכה האיסלמית. כתב סאנדיי טיימס אמיר טהירי, מגדיר גם את אירגון עאמל השיעי בדרום־לבנון כאחד מנושאי המסר של חומייני.

אחד המרכיבים העיקריים בשטיפת־המוח של ראשי המישטר החומייניסטי באיראן הוא הפחת איבה בלתי־מתפשרת לקומוניזם האתיאיסטי בכלל, ולברית־המועצות בפרט. על רקע זה נראה התירוץ הישראלי לסיוע לאיראן, כאילו הוא נועד להפיכה נגד חומייני, כמגוחך. יתכן שממשלת ישראל פשוט מתביישת להודות שהיא תומכת בחומייני עצמו, הן כאוייבה של עיראק וסעודיה, הן כמעוז אנטי־סובייטי. גם כאן נחשפת סתירה מהותית בין המדיניות הישראלית והאינטרס האמריקאי (שהוא פרו־סעודי ופרו־עיראקי), ולסתירה זו יהיו השלכות מרחיקות־לכת בעתיד.

חיים ברעם

בונזו שומר על בריאותי ומשלם את החשבון של הרופא
בונזו, המזון המיוחד השומר על בריאות כלבך, מאפשר לך עכשיו, במסגרת מבצע מיוחד, לבקר עם כלבך אצל הרופא הוטרינרי, ביקור שגרתי ללא תשלום.
לשם כך עליך רק לתת לכלבך להנות מבונזו עשיר בויטאמינים ובאבות המזון החיוניים לבריאותו
בכל אריזת בונזו של 3 ק"ג תמצא תלוש צהוב הנושא את הכותרת: "שמור על בריאות כלבך 82". ובכל חבילה של 15 ק"ג — תלוש זהה בצבע אדום.
צבור 5 תלושים אדומים או 10 תלושים צהובים ושלח אותם, בצירוף חשבונית מאת רופא וטרינרי, אל: אסיא מעברות בע"מ, ת.ד. 21141, תל-אביב 61211. ואנחנו נשלח לך תמורתה שיק לפקודתך.
כך יהנה כלבך ממזון מעולה ומטיפול רפואי חינם.
הביקור יכלול, טיפול שוטף או חיסון, אך לא טיפול כירורגי.
BONZO
Meaty Dog Food-Ready to Serve
Cheaper and Better than Meat
1982
השם הנבחר
אסיא מעברות
ת.ד. 21141 תל-אביב 61211

אנשים בעולם

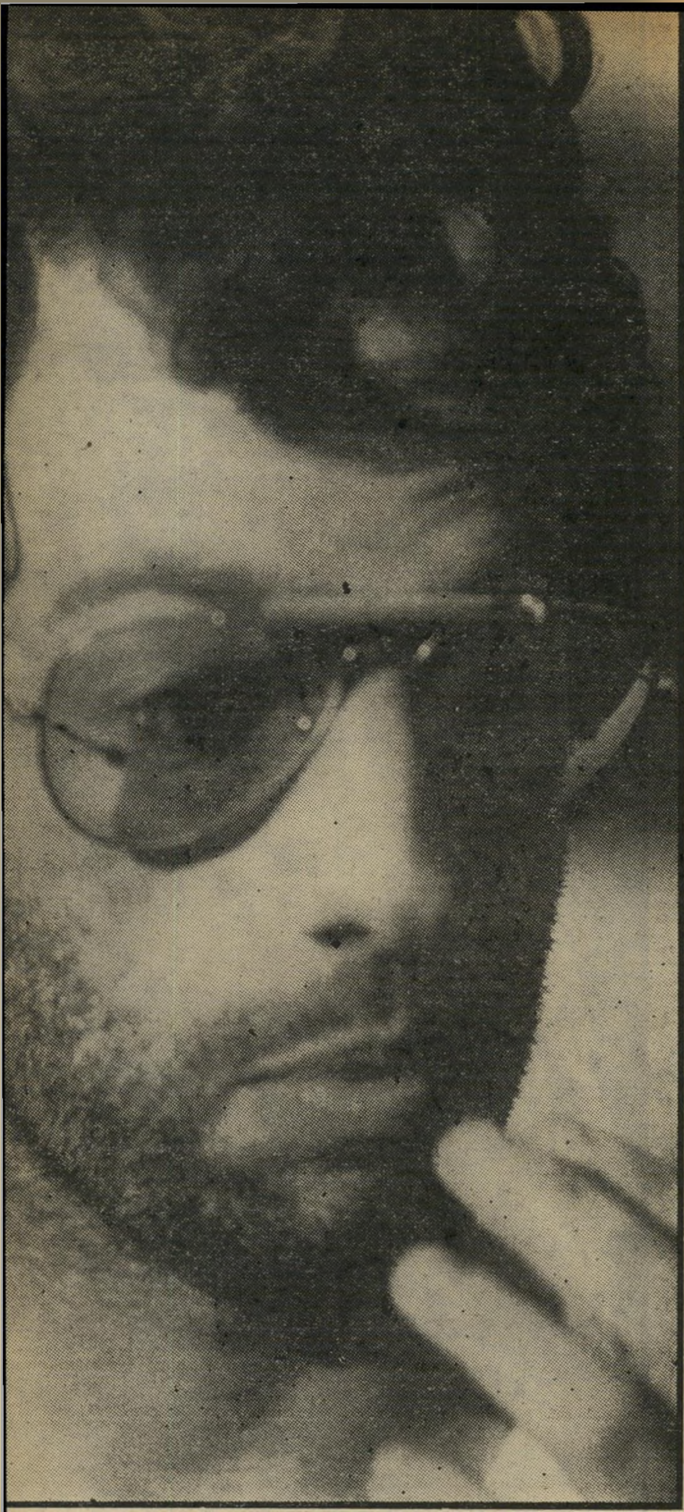

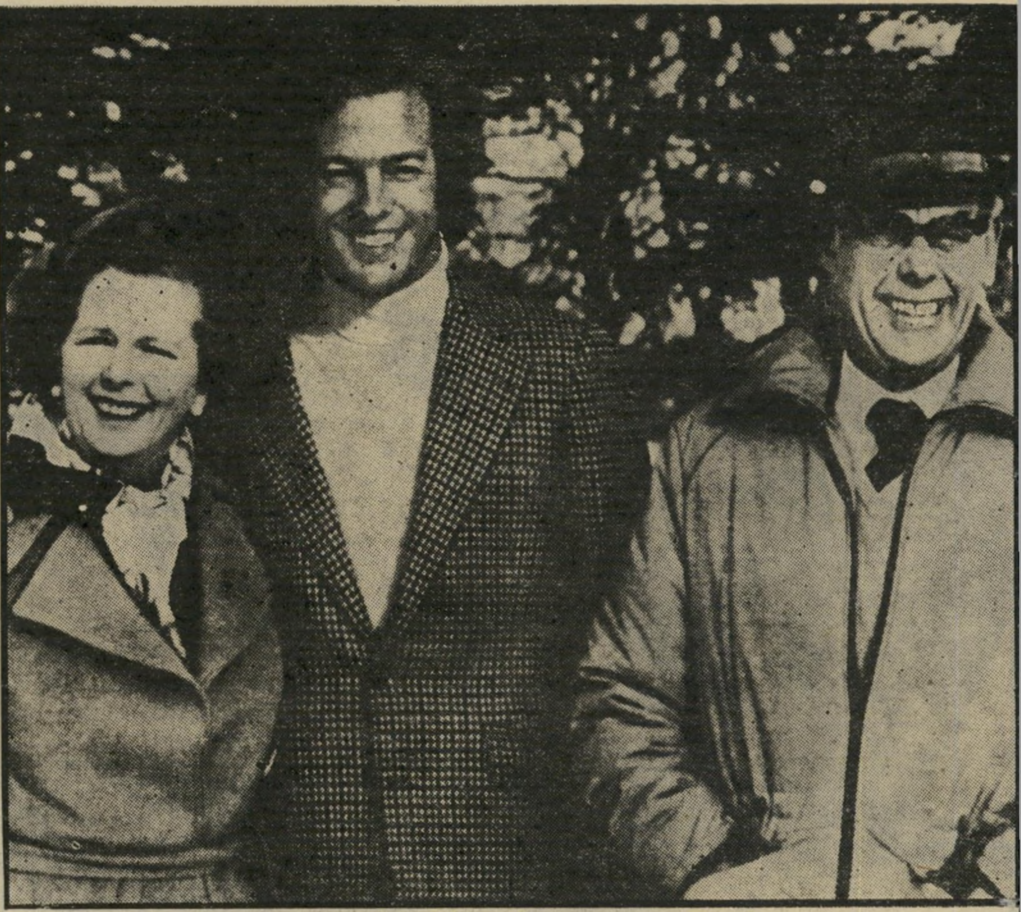

מארק תאצ׳ר: סוף האגדה של בתולת הברזל

מארק תאצ׳ר, בתמונה משמאל, נהג הסא־פארי שנתקע לפני כמה שבועות בכפר בסהרה, ניתץ לחלוטין את הילת הקשיחות שבה התקשטה עד עתה אמו, ראש־ממשלת בריטניה **מארגרט תאצ׳ר.**

אם עד עכשיו סברו שהיא קשוחה מכל הגברים שקדמו לה, הרי שמן הרגע שנודע לה כי בנה נעלם במהלך תחרות מכוניות לחציית היבשת האפריקאית, הפך לפתע ליבה לב־אם, ועיניה זלגו דמעות לפני כל אמצעי־התיקשורת.

אחרי שלושה ימי חיפושים קדחתניים נמצא הבן האובד יחד עם שותפתו, נהגת מיקצועית בשם **אני שארלוט ברניי,** ליד המכונית המקולקלת. הוא הוחזר אחר כבוד ללונדון, שם נערכה לו קבלת־פנים חגיגית עם חיבוקים ונשיקות של אביו ואמו (התמונה למעלה) שלאחריה יכולה היתה ראש־הממשלה לחזור וללבוש את השיריון.

מיסי גולד: אם הילדה לא רוצה היא לא מתפשטת

בעיקבות הוויכוחים הרבים המסעירים את אמרי־קה כבר כמה שנים, בעניין טיפוח ילדים־כוכבים ובמיוחד ילדות־כוכבות הצטרף למקהלה קול נוסף. כאשר פנו אל **הארי גולד,** אביה של **מיסי גולד** (שנייה משמאל מעליו, עם אמה ושתי אחיותיה) המופיעה בסידרת הטלוויזיה בנסון, ושאלו מה דעתו על כך ש**ברוק שילדס** הצ־טלמה בעירום כבר מגיל 10, הוא השיב: גם בת עשר אי־אפשר להכריח לעשות מה שהיא לא רוצה. ואם היא לא רוצה, היא לא מתפשטת!

ג׳ון בלושי: האחים בלוז מחישים את הקצב

ג׳ון בלושי, שנראה בישראל בסרטו של ג׳ון לנדיס האחים בלוז, ממהר להיכנס למכונית, עם אשתו ג׳ודי ובנו הקטן. הסיבה למהירות אינה רק הכפור שירד על ארצות־הברית, כי אם גם הקצב המואץ של הקאריירה שלו.

הוא מופיע בהצלחה עצומה עם שותפו לבלוז, **דן אייקרוייד,** בסידרת הטלוויזיה הפופולרית מוצאי שבת בשידור חי, ומשחק לצידו בסרט חדש בשם שכנים.

אנשים בעולם

הנסיכה שרה והנסיך אנדריו: הגל הבא של חתנים מלכותיים

אחרי שצ'ארלס התחתן וכבר עומד להיות אבא, חייבת חצר־המלוכה הבריטית לחדש את הרפרטואר. הלהיטים הבאים בתור הם הנסיך **אנדריו**, אחיו הצעיר של יורש־העצר — שלא זכה עד עכשיו לתשומת־לב רבה, והנסיכה **שרה**, בתה של **מארגרט** ושל בעלה בנפרד, **טוני ארמסטרונג־ג'ונס**.

ההפתעה הגדולה היא בעיקר אצל הגברת הצעירה, שעד לפני חודשים מעטים נראתה כסתם ילדה מתבגרת עם שיניים בולטות מדי, פרצוף עגול מדי, ואישיות לא ברורה. היום היא כבר בת 18 והגיע זמנה ללבוש צבעי־מילחמה וביגדי־קרב לקראת העתיד לבוא.

מומחים לאיפור, לעיצוב־שיער ולאופנה גוייסו מכל רחבי הממלכה — והתוצאה לא איחרה לבוא. הנסיכה שרה הופיעה בחודש דצמבר בשער של ירחון האופנה היוקרתי ווג, ואין דרך טובה מזו לקבוע שהברווזון המכוער הפך לברבור זוהר.

רבים הרימו גבה בהפתעה. כל מה שנודע על הגברת הצעירה קודם לכן רמז, אולי, על קאריירה ספורטיבית אבל לא זוהרת. למשל, שהירבתה להתקוטט ולהחליף מהלומות עם אחיה הבכור, **דייוויד**, שהיתה מומחית מאין כמוה לטיפוס אל צמרות העצים, ובדהירה על אופניים.

אומרים עליה שבחיצוניותה היא דומה לאביה אבל אופייה מזכיר את אמה: תוססת, עצמאית וחושנית. ליידי שרה לומדת היום אמנות מודרנית ועיצוב נופים במיכללה בשם בחדלוס, שאותה סיים אחיה בקיץ הקודם. זוהי הפעם הראשונה שהשניים, שהם קרובים מאוד, נפרדו. וזהו עבורה — כך היא טוענת — המיבחן הקשה ביותר מאז הגירושין של הוריה.

ביורן בורג: האם החליט מי שכונה „מכונת־טניס" לשבור הסבה מיקצועית ולהיות „מכונת־הוקי"?

בשנה האחרונה היתה פעילותו של הטניסאי השוודי, **ביורן בורג**, מצומצמת יחסית. מצד אחד מנעו ממנו בעיות הבריאות של אשתו להשתתף בכמה טורנירים חשובים, ומצד שני, גם כאשר השתתף, נדמה היה שאין הוא מקדיש עוד את כל מעייניו לעיסוק זה. **ג'ון מקנרו** ו**ג'ימי קונורס** האמריקאים התחלקו השנה בכבוד, בי־תארים ובחלק הארי מן הכסף הרב שבו זוכים המשתתפים והמנצחים בתחרויות טניס.

באותה השעה, בשוודיה הרחוקה, בעיירה דרו־מית קטנה, התחיל בורג לשים עינו בספורט צפוני טיפוסי: הוקי־קרח. הוא הגיש בקשה להתקבל לקבוצה המשחקת בליגה השנייה בשוודיה, עבר מיבחנים קפדניים, ושמח במיוחד כאשר התבשר שהוא יצורף כחבר בקבוצת החובבים המקומית. זה רחוק מאוד מן הזוהר והתהילה של ויימבלדון, פלשינג־מדוס ורולאן־גארוס — מיגרשים שבהם קצר בורג הצלחות בעבר.

אבל רצונו של אדם כבודו. בינתיים בורג, גם על מישטח הקרח, הוא מציאה לצלמים, ותמונה זו היא ההוכחה הטובה ביותר.

אנשים

■ שר־התרבות של מצריים, **מוחמד אל־חמיד רדואן**, תאר באוזני נשיא־המדינה, **יצחק נבון**, את הדקות שבהן אירעה ההתנקשות בנשיא **אנוור אל־סאדאת**. רדואן ישב אז בדיוק מאחורי הנשיא, וכשקם סאדאת לקדם את פני היורדים מהמשאית שנעצרה, גם הוא קם: „ראיתי שירו בו. הוא הושיט את ידו ואמר: ,חדל בני, חדל...' ואז דחף אותי מישהו מאחוריו ונפלתי." אחד מעוזריו של רדואן הוסיף שרצח סאדאת היה רצון ההשגחה העליונה, כדי שסאדאת יציל בנופלו את מצריים משפיכות־דמים וממילחמת־אחים.

■ שגריר מצריים בישראל, **סעד מורתדא**, שנילווה לשר המיצרי, טען ששתי המילים העבריות הראשונות שלמד הן: „אני מתלוצץ."

■ צלמי־העיתונות לא הסתפקו בתמונות של השר המצרי בפתיחת התערוכה. הם קיוו לצלם אותו כשהוא לוחץ ידי הרקדניות של להקת המחול בת־דור, כשהללו בבגדי־הופעה חושפניים. רדואן, שהיה אורח־כבוד בהופעת הלהקה, אכן ירד לחדר־ההלבשה בהפסקה, אך לצערם של הצלמים היו הרקדניות לבושות בבגדים רגילים.

■ הישיבה שבה נבחר מנהל הטלוויזיה, בבניין כלל בירושלים, נמשכה שעות ארוכות, ואחרי הראיונות עשה הוועד־המנהל הפסקה כדי לצאת לשירותים. בדרך לבית־השימוש פגש איש רשות־השידור, **ארי אבנר**, בחבר־הוועד **דניאל בלוך**, איש דבר, ושאל אותו בלטינית: „האבמוס פאפאם או האמבוס פאפו?" (בעברית: „האם יש לנו כבר אפיפיור, או שיש לנו **אהרון פאפו**?") ענה בלוך: „לא זה ולא זה. בסך הכל זה האמבוס פיפי."

■ באותה הפסקה פנה חבר־הוועד פאפו לעיתונאי **דב גניחובסקי** ושאל אותו: „מאין הפוריות הגדולה שלך, ואיך אתה יכול לכתוב מאמר בכל יום?" גניחובסקי, שהיה נציג אגודת־העיתונאים במיכרז, ענה: „זה פשוט מאוד. קודם אני חושב, ואחר כך אני כותב." העיר פאפו: לפי הקצב שלך, היה נדמה לי שקודם אתה כותב, ואחר־כך אתה חושב."

■ חבר־הוועד, **מאיר שיטרית**, השתדל לפני הבחירה למען בחירת איש־הטלוויזיה **אלי ניסן**, וכאלטרנטיבה דיבר על בחירת **יוסי צמח**, מסיבות עדתיות. יתרה מזאת, הוא אף ביקש בחירות חשאיות, וכשהתבררו התוצאות הוא היה במצב מאוד לא־נוח. מבין עשרת הבוחרים, שיבעה נתנו קולם לסער, שניים לשלמה **עבאדי** ואחד נמנע. עבור עבאדי הצביעו חבר־הוועד בלוך ו**ניסים אלמוג**, שאף הצהירו על כוונתם זו לפני ההצבעה. הנמנע היה אחד משני נציגיו של אגודת־העיתונאים. לא היה אף קול אחד לטובת ניסן או צמח.

■ לאחר ראיון עיתונאי נשאל שיטרית במיסדרונות הכנסת על־ידי חבריו לסיעה, אם הוא באמת מרגיש שהוא בליכוד במיקרה, כפי שסיפר להעולם הזה (2318). ענה שיטרית: „נכון שנכנסתי במיקרה, אבל עכשיו אני כבר לא במיקרה."

מי תפס את ארליך באמירת אמת.
והיכן חבויות תוצאות הבחירות הבאות

■ בכנסת נפוצה עתה האימרה הבאה, המיוחסת — בצדק או שלא בצדק — לשר **יצחק ברמן**: „אף אחד עוד לא הצליח לתפוס את **שימחה ארליך** באמירת אמת!"

■ בהפגנת הארכיאולוגים שהתקיימה מול הכנסת, ושקראה לח"כים שלא לתמוך בחוק־הארכיאולוגיה, המוצע על־ידי אגודת־ישראל, סיפר הפרופסור **ייגאל ידין** שכשהיה סגן־ראש־הממשלה, לא הבין מדוע הח"כים הדתיים קוראים לסגן־ראש־הממשלה השני, **שימחה ארליך**, ר' שימחה. „עכשיו, כשאני רואה מהי עמדתו של ארליך בעניינים שונים בממשלה, נדמה לי שאין זה רק כינוי חברתי."

■ ח"כ המערך, **יוסי שריד**, הצטער בוודאי שלא נשאר בירושלים, אלא בא בלילה שבין השלישי והרביעי לישון בתל־אביב. בשעה 2 לפנות בוקר צילצל הטלפון בביתו. כשהרים את השפופרת הזדהה הקול שמעבר לקו כשוטר, והודיע לשריד שהוא מצטער להודיעו שאשתו, **דורית**, נהרגה לפני זמן קצר בתאונת־דרכים. דורית אומנם לא היתה בבית, אך היא עובדת בלילה בידיעות אחרונות, ובשעה שתיים היא עדיין בעבודה. ליתר ביטחון צילצל שריד למקום עבודתה של אשתו, ולה לא היה מושג על מה הוא מדבר.

■ הפירסומאי **ישראל ארד**, מי שהיה מורה לידיעת־הארץ, חיפש חותמים לעצומה נגד חוק הארכיאולוגיה של האגודה. הוא החליט למצוא חותמים דווקא במיגזר הדתי. במוצאי־שבת הוא בא לבית־הכנסת שבו מתפללת מישפחתו, ואחרי תפילת־ההבדלה הוא קרא את נוסח העצומה, הסביר את חשיבותה של הארכיאולוגיה לחקר היהדות והצליח להחתים 17 ממתפללי בית־הכנסת.

■ אחרי ההופעה נראה יום־הדיונים הארוך בשירה־בהרכב מוזר במרקייה הקטנה בירושלים. היו שם ח"כי הליברלים **אבי קולאס**, ושרה **דורון**, לצידם של הבמאי **דני ליטאני** והפיזמונאית **תלמה אליגון**. זוג נוסף שהיה שם חיבר את הקצוות: הד"ר **אדמו לוי**, שיילדה את תלמה, ובעלה, עורך־הדין **יעקב לוי**, ידיד־נעורים של קולאס.

■ כשביקרה ועדת־החוקה של הכנסת במחסני ועדת־הבחירות המרכזית בחולון, הראו העובדים לח"כים את המקום המסודר, והדגישו שהם כבר ערוכים לבחירות הבאות. העיר על כך קולאס, יושב־ראש ועדת החוקה: „אני מניח שיש לכם גם התוצאות באחד הארגזים."

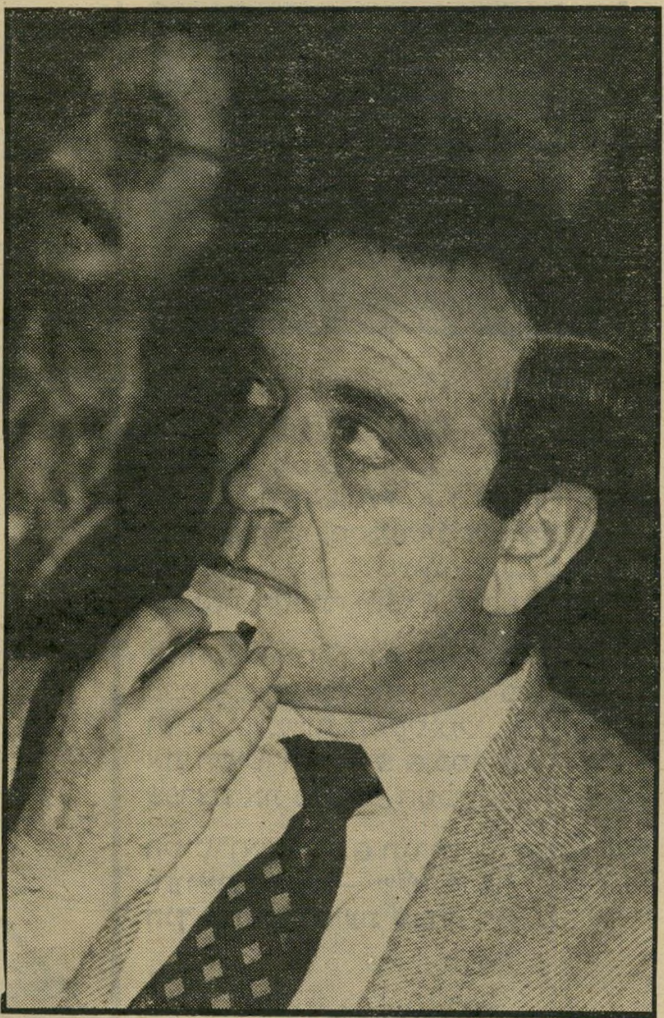

יצחק מודעי

מעשן בעצבנות (למעלה), גידעון פת, שר־התעשייה, משחק בשפתיו בחפיסת־גפרורים (מימין), ואילו ליברל שלישי, שלמה להט (למטה), מפהק כל הזמן. השלושה נכחו בישיבת המועצה הארצית של המיפלגה הליברלית, ולמרות שהיתה רעשנית, במראה פניהם ניכר שהעסקנים רגילים כבר לסערות המתחוללות חדשות לבקרים במיפלגתם.

CITROËN GSA

המכונית שפרצה את מחסום השכלולים

מערכת הידרופניאומטית בלעדית לסיטרואן.
הודות למערכת ההידרופניאומטית מגדילה הסיטרואן **.G.S.A** את רשת הכבישים בישראל. על ידי הזזת ידית, תוך כדי נסיעה, מתרומם מרכב המכונית בהתאם לצורך, והסיטרואן נוסעת בכל הדרכים — סלולות או בלתי סלולות — עוברת בליטות או שקעים מבלי לשפשף את המרכב.

הסיטרואן **.G.S.A** מעניקה לך את ההרגשה שאתה נוסע בכל דרך משובשת כמו על שטיח וכאילו הכביש נסלל מחדש.

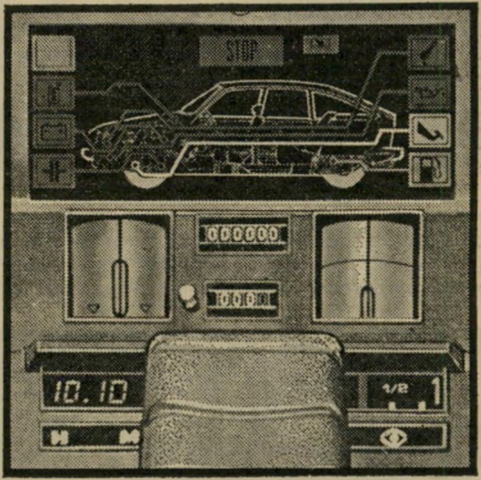

צג בקורת אלקטרוני.

רק חברות כמו רולס־רויס ומרצדס יכלו להרשות לעצמן לרכוש את הזכות ולהשתמש בחלק מהמערכת ההידרופניאומטית הבלעדית לסיטרואן, ולשלב אותה במערכות היגוי והמעצורים שלהן.

צג ביקורת אלקטרוני לכל מערכות המכונית.
במרכז לוח המכוונים לנגד עיניו של הנהג נמצא שרטוט הנדסי של המכונית ובו מסומנות המערכות החיוניות (מעצורים, מיתלים וכו'). בקרה אלקטרונית עוקבת אחר תקינות המערכות ומדליקה נורית אזהרה במקרה של תקלה כלשהי.

מפתח ענק לתא המטען.
דלת תא המטען פותחת את כל הצד האחורי ומאפשרת גישה חפשית ונוחה. המושב האחורי מתקפל ויוצר מרחב הטענה כמו במכונית סטיישן.

פיקוד לווייני להפעלת המערכת.
כל המתגים הקשורים בהפעלה חשמלית (מגבים, אורות, צופר, איתות וכו') מרוכזים ב־2 סטליטים משני צידי ההגה המעניקים לנהג נוחות והפעלה מיידית על ידי מגע בקצות האצבעות בלבד מבלי להוריד ידיים מההגה.

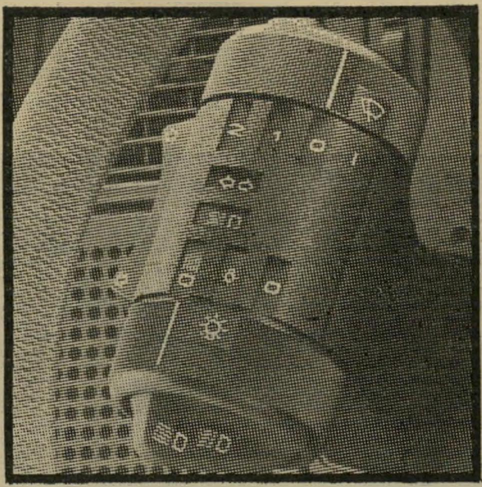

פיקוד לוויני.

נפח מנוע אופטימלי לחסכון ועוצמה.
בסיטרואן **G.S.A. PALLAS** הוגדל נפח המנוע לנפח אופטימלי המעניק תוספת עוצמה משמעותית למנוע ויחד עם זאת חסכוני יותר בצריכת דלק.

כל השכלולים האלה בתוספת הפגושים התרמו אלסטיים, פסי המגן ושטח השמשות המקסימלי, מעמידים את הסיטרואן **.G.S.A** כמכונית שפרצה את מחסום השכלולים.

הסיטרואן **.G.S.A** תגרום לך הנאה וחוויית נהיגה — שלא הכרת.
הנך מוזמן לנסיעת מבחן.

GSA PALLAS 1299cc
המחיר* החל מ: **225,039 ש'**

*המחיר כולל מע"מ
נכון ליום **14.2.82**

דוד לובינסקי בע"מ

מפיץ סיטרואן בישראל

CITROËN GSA

![אנשים]

אנשים

מזכיר מועצת־הפועלים למד אצל אביו של מפקד אצ"ל, ומנכ"ל מישרד־הדתות פסל את הג'ינס של מזכירת קודמו

■ יושב־ראש נשיאות המיפלגה הליברלית, השר **יצחק מודעי**, הידוע בתגובותיו הספונטניות, נוהג לעזוב בהפגנתיות ובדרמתיות את ישיבות המיפלגה ברגע שמדברים נגדו, ולשוב אחר־כך בשקט למקומו. בישיבת המועצה הארצית של המיפלגה, שנערכה בבית ציוני אמריקה בתל־אביב, הצביעו רוב הנוכחים בעד הצעת הצעירים לדון במצב המיפלגה לאור הפירסומים השונים בעיתונות, ולא בתיקוני־התקנון, כפי שהציע מודעי. אחרי הצבעה רעשנית דרש מודעי לערוך הצבעה חוזרת. אחד הצעירים עלה לבמה ודרש לכבד את החלטות הרוב והוסיף: „מודעי אינו יודע להפסיד בכבוד!" מודעי, שישב על הבמה, הרצין ופלט בקול־רם: „אני אראה לך מה זה שאני לא יודע להפסיד בכבוד!" קם ופנה במהירות ליציאה שבצד הבמה. יושב־ראש המועצה, **יצחק קעתבי**, פנה לשר, שכבר היה בחוץ, והתחנן לפניו שיחזור, אך מודעי, בעל הרגליים הארוכות, נעלם בקצה המיסדרון, לתדהמת העיתונאים והצלמים שדלקו אחריו. כתב־הטלוויזיה לענייני מיפלגות **ניסים מישעל**, המכיר אותו היטב, הורה לצלם לעמוד ליד אחד הפתחים. כעבור חמש דקות הופיע מודעי, זורח מאושר, ומישעל הורה לצוותו להתחיל לצלם. הוא שאל את מודעי מדוע יצא ומודעי, בחיוך תם, ענה: „הלכתי למקום שגם המלך הולך לבדו, ועכשיו אני חוזר לאולם." כעבור יומיים, באותו בניין, כשאמר **דרור זייגרמן** בישיבת החטיבה שהחלטות המועצה אינן מקובלות עליו, התפרץ מודעי, ויצא החוצה. יושב־ראש הכנסת, **מנחם סבידור**, דלק אחריו במיסדרון והתחנן לפניו שיחזור, והוא חזר אחרי שהושגה מעין פשרה.

■ יושב־ראש המועצה, קעתבי, היה מאוד נרגש בישיבה. קעתבי, המכהן כסגן ראש־עיריית חדרה, רצה להפגין שהוא אינו נוטה לצידו של מודעי, ואמר: „אינני טייח. אני מכונאי־רכב. למי מכם שיש בעיות עם רכבו, שיבוא אלי. בזה אני מומחה."

■ בכניסה לאולם נראה ראש עיריית תל־אביב, **שלמה („צ'יצ'") להט**, כשהוא חותם על עצומה. הוא נשאל על־ידי אחד העיתונאים על מה הוא חתם, וענה שזוהי עצומה של בעלי־בתים נגד חוק הגנת־הדייר. ואחר־כך הוסיף: „מה אתה חושב? אני עוד יודע על מה אני חותם!"

■ בחגיגות יום־ההולדת של הכנסת, שנערכו בתיאטרון ירושלים, הופיעה הפזמונאית **נעמי שמר**, שהכניסה לשיריה גוון פוליטי. כששרה את השיר בהאחזות הנח"ל בסיני, סיימה אותו במקום בשורה: „אשר ראיתי בסיני" בשורה חדשה: „אשר נטשתם בסיני." ח"כ מפ"ם **נפתלי פדר**, שלא יכול היה לסבול את הטפות־שמר, קם ויצא מהאולם. כששרה נעמי שמר את על הדבש ועל העוקץ, ח"כים רבים שרו בקול רם את השורה „...אל־נא תעקור נטוע."

■ את הערב, ובכלל השירה בציבור, יזם סבידור, הידוע בחיבתו לשירה. למחרת הוא זכה לשבחים על־כך, אף מח"כ אגודת־ישראל **מנחם פרוש**. באותה ישיבה של יושבי־ראש ועדות־הכנסת הציע מישהו שאם יקצרו דיון במליאה, אפשר לסיים אותו בשירה בציבור, בניצוח היו"ר.

■ כשפגש העיתונאי **יגאל גלאי** ב**ברוך ארבל**, במיזנון בית־המישפט בתל־אביב, התפתחה בין השניים שיחה על מישפטו של ארבל. לדברי מי שהיה מפקד המישטרה הצבאית, בית־הדין פסק ברוב־דיעות שלושה חודשי מאסר בילבד, כדי ש„יוכלו לסדר לי עבודות־חוץ. הייתי יושב במישטרת אור־יהודה, ועוזר ליומנאי." לדבריו, אם אכן הוא לקח שוחד, מדוע הוא לא הורד לדרגת טוראי? „מה, לסגן־אלוף מותר לקחת שוחד?" לטענתו, דווקא היות **רפאל איתן** הרמטכ"ל היתה בעוכריו: „רמטכ"ל אחר היה עובר על כך בסלחנות. לכל היותר היו מבקשים ממני לפשוט את המדים וללכת הביתה."

■ מסיבת יום־הולדת מרגשת נערכה בפאב קלמנטין בתל־אביב. בעלת המקום, **שרה דנוך** אם בתו של **טוביה אושרי**, חגגה את יום־הולדתה ה־34. במקום נכח ידידה ומחזרה, **שימעון („כושי") רימון**, ששמח לפגוש במסיבה חברים שישבו איתו בכלא הגרמני. רימון, שסיפר שהוא יורד להתגורר בדרום הארץ, הציע לדנוך להצטרף אליו. היא לא תוכל כנראה לעבור איתו לשם, משום שהיא מגדלת לבדה את שתי בנותיה.

■ דובר־מפ"ם בכנסת, **אמנון לוי**, מסתובב באחרונה מוטרד ומביט כל הזמן לשמיים. „מאז ששמעתי מעיתונים זרים שהפעם השלג מנע מילחמה חדשה בצפון, אני חרד לכל יום שטוף שמש!"

■ למרות ש**משה ארנס** יוצא לארצות־הברית כדי לכהן שם כשגריר־ישראל, הוא מרגיש שהוא בא הביתה. ארנס, יליד ארצות־הברית, עלה לארץ בגפו. מישפחתו הענפה נשארה שם, ואחד מאחיו הוא פרופסור מפורסם למישפט פלילי בקנדה. בארצות־הברית אף שוהים שניים מילדיו, אחד מהם הוא **יגאל**, מפעילי מצפן, שירד לפני שנים אחדות, והנוהג להפריע לנאומי־התעמולה של עסקנים הבאים מן הארץ.

■ ארנס יכול לרשום לזכותו הישג מיוחד. הוא היה ח"כ־חרות היחידי שראה את מנהיג בית"ר **זאב ז'בוטינסקי** ביום מותו. ארנס השתתף במיסדר של בית"ר, שנערך לכבוד ז'בוטינסקי בניו־יורק, ב־1940. תוך כדי מהלך הטכס חש המנהיג ברע ונפטר, וארנס הצעיר חזה במותו.

■ ערב יציאתו לוושינגטון נאלץ ארנס להשתתף במסיבות רבות, שנערכו לכבודו. לפחות לאחת מהן, של חוג תגר הימני, הוא לא הצליח להגיע, לטענתו, משום שראש־הממשלה עיכב אותו. כשבא כעבור שבוע למסיבה, הוא ביקש לצאת לפני סיומה, משום שהמתינה לו מסיבה נוספת של חברי התנועה במצודה.

■ בישראל לא ראה ח"כ המערך, **דב בן־מאיר**, טורי אנשים המחכים בסבלנות לתורם והמצפים לו שיחתום להם על ספרו. מזכיר מועצת פועלי תל־אביב, ששהה בגרמניה בוועידת האיגודים המקצועיים, הופתע לראות שאירחיו הכינו דוכן מיוחד, מעוטר בתמונות שלו, שבו נמכר ספרו על ההסתדרות, המתורגם לגרמנית.

■ אחד הפרטים הלא־ידועים בביוגרפיה של בן־מאיר הוא שאיש־המערך למד בבית הספר היסודי תחכמוני בתל־אביב, והתגורר בכרם־התימנים. מחנכו היה **מרדכי רזיאל**, אביו של מפקד אצ"ל, **דויד רזיאל**, וסבו של מזכיר־הממשלה הפורש, **אריה נאור**.

■ אלמוני אחר טרח השבוע לטלפלן לכמה עיתונאים ולהודיע להם שהעיתונאי **שלום כהן** נהרג בתאונת־דרכים. היתה זאת הודעת־כזב.

■ תקדים נקבע בתוכנית יום ראשון של שעתיים משתיים, שמשודרת בגלי צה"ל. הקטע של אנשי הפרלמנט של ראשון (לציון) לא הוקלט במקום ביום הראשון אלא ביום שבת בבוקר, ביגלל נסיעתו של אחד החברים, **יגאל („גנדי") בקר**, בעל הצחוק המטורף לעשרה ימים לחו"ל.

■ מפה לאוזן עברה הידיעה במישרד־הדתות. המנכ"ל החדש אינו רוצה עוד לראות ג'ינס. הרקע לשמועה הוא בפגישה שקיים הרב **משה סלומון** עם מזכירתו של מנכ"ל המישרד לשעבר, **דויד גלאס**, העובדת כבר שנים אחדות במישרד, למרות שהיא חילונית. סלומון ביקש ממנה באמצעות סמנכ"ל המישרד לענייני מינהל שתופיע לעבודתה בלישכתו בלבוש הולם. היה מי שדאג להעביר הלאה את ההוראה, וכך הופיעו כל הנשים העובדות במישרד במה שמכונה „לבוש צנוע".

אופירה נבון מצביעה בידה על רגליה של דוגמנית שעמדה כימעט מעליה. אופירה נכחה בתצוגה שנערכה בשבוע־האופנה, לצידם של התעשיין ישראל פולק ואשתו (במרכז). בעוד שישראל פולק נהנה מהרגליים החטובות, לא ידוע מה אמרו שתי הנשים.

מנחם סבידור יושב־ראש הכנסת, עומד לצידו של ציור־עירום של הצייר המצרי מוחמד סעיד. סבידור, הלבוש במיקטורן, כפי שהוא דורש עתה מן הח"כים האחרים, לא התרגש מכך שצילמו אותו לצד הציור. לעומת זאת, שר־החינוך זבולון המר, שעבר עם אורחו המצרי, מוחמד אל־חמיד רדואן, ליד כל תמונה, דילג במתכוון על ציורי־העירום, משום ששם־לב שהצלמים אורבים לו ורוצים לצלמו כשהוא מביט בנערות המצריות המעורטלות.

לבני הכותנה המעולים

סְרִיגָאִיש

לא הגדולים ביותר-אבל הטובים ביותר

הסתיים מבצע הפרסים
„דרמפון - מיליון"

מיבצע „דרמפון־מיליון" של חברת „תיא — תמרוקי ישראל בע"מ" שנערך לאחרונה, הסתיים בהגרלת הפרסים שנער־כה ביום 20.1.82 במשרדי החברה.

במקום הוגרלו פרסים בערך כספי של מיליון לירות בנו־כחות מנהל החברה, אנשי פרסום ורואה חשבון.

בפרס הגדול הראשון טיסה לחו"ל בסכום 25,000.— שקל זכתה משפחת קרמונה מלוד.

בפרס הגדול השני טיסה לחו"ל בסכום 10,000.— שקל, זכתה אורה אביר מראשון־לציון.

ויגי -
יהלום בתכשיטנות הישראלית.
ויגי־תכשיטים בע"מ
מפעל ואולם תצוגה: רח' בצלאל 48 ר"ג
(ליד בורסת היהלומים) טל. 719215.

תעריפון המנויים של העולם הזה
החל מ־1.2.82

	לשנה בשקל: מחיר העיתון	הוצאות משלוח	מ.ע.מ.	סה"כ	לחצי שנה בשקל
◆ בארץ	755 +	57 +	98 =	910	500
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אויר					
◆ אירופה	755 +	260 +	122 =	1137	620
◆ ארה"ב, קנדה, מקסיקו	755 +	670 +	171 =	1596	875
◆ ארגנטינה קולומביה, ונצואלה, ברזיל פרו אוסטרליה, ניו זילנד	755 +	1300 +	247 =	2302	1220
◆ דרום־אפריקה, טוגו, חבש, קניה	755 +	750 +	180 =	1685	925
◆ פנמה, טאיוון, יפן	755 +	955 +	205 =	1915	1050
◆ תאינלד, הונג קונג, סינגפור, קוריאה	755 +	800 +	187 =	1742	940

האם אתם בעלי אחד מהכלבים האלה:

✶ קייסהונד ✶ אלקהונד
✶ צ'או צ'או ✶ אלסקו מלמוט
✶ הסקי סיבירי ✶ סמוייד
✶ כנעני ✶ אקיטה

אנא בואו לתערוכת
השפיצים

בשבת 20.2.82 בשעה 9.00 בבוקר, במוש בבית ינאי
(ליד מכמורת)

שופט: מר אולב קמבל מנורבגיה

לוחות פלסטיים
שוטף מהמלאי, גליונות, פיל־מים במידות עוביים, צבעים ודוגמאות שונות, קשיחים או רכים (כולל כסף וזהב) עם או בלי דבק. וגם תחליף לזכוכית וכן פלטות רובקס.
רבי טרידינג,
טלפון: 827315, 822926

מסג' כללי ורפואי
לנשים בלבד
ע"י מעסה מוסמכת ומנוסה.
אפשרי בבית־הלקוחה.
טלפון: 03-737905

הגיע ונמצא במלאי
קרטון טריפלקס
TRIPLEX
אמריקאי 663 מ"מ × 917 מ"מ כוון ארוך 300 ג"ר
טל. 822926, 827315

לוחות פלסטיים
לאופסט משי, דקורציה, גרפי־קה, שילוט + חריטה, פר־סום, תערוכות וקישוטים, תחליף לזכוכית, תעשית מש־חקים, ואקום, הלחמה, אריזה, מדבקות, רהיטים ואהלים.
רבי טרידינג,
טל. 827315, 822926.

תן טרמפ לחייל

בלונים

מאת דניאלה שמי

חמור וזברה בפארק הספארי

אנשים

למיזרחי פרוטקציה אצל מחלק־התה, לאשכנזי פרוטקציה אצל מנכ"ל!

פסוקי השבוע

● **השר יצחק מודעי,** על איומי־הפרישה של צעירי־המיפלגה: „זה כמו שידית הספל אומרת לספל — ניפרד!"

● **שגריר ישראל ב־או"ם, יהודה בלום,** על החלטת העצרת נגד ישראל: „האו"ם בודד את עצמו."

● **העיתונאי יואל מרקוס** על יורם ארידור, הדומה לשר־האוצר המפורסם של מפא"י: „ספידור".

● **סגן־השר בן־ציון רובין:** „דני עזריאל מתאים לתפקיד מנכ"ל הביטוח הלאומי. הוא גדל במעברה."

● **הד"ר סמי סמוכה:** „לאיש־המיזרח פרוטקציה אצל מחלק־התה. לאשכנזי אצל המנכ"ל."

● **העיתונאי שלום רוזנפלד:** „שבוע־האופנה נפתח במישרד־הדתות בתצוגת חצאיות ושרוולים ארוכים."

● **יושב־ראש מיפלגת־העבודה, שימעון פרס,** על שיקום השכונות בידי דויד לוי: „שפריץ על הבתים יענה על הכל?"

● **אריה גנגר:** „אינני איש־מכירות, אני איש־מימון."

● **פנינה רוזנבלום,** על הגברים הישראליים: „הם בסדר גמור. רק חסר להם ליטוש."

● **הנ"ל,** על החבר הישראלי שהיה לה: „ליטשתי אותו."

דידי מנוסי

זכה בכך שהתעלול שלו יכה גלים בעולם כולו. מעשה־הקונדס שלו ביבשת הקוטב הדרומי, כשהציב שם דגל ישראלי בנוכחות כמה פינגווינים, הלהיב, כנראה את דמיון העולם אחרי סיפוח רמת־הגולן. אחרי ש„טיימס" של לונדון פירסם את התצלום בצירוף הכותרת „ישראלי מספח את אנטארקטיקה", בא שבועון יהודי בצרפת ופירסם קאריקטורה של פינגווינים השרים את „התיקווה". בכותרת טען השבועון, בטעות, כי הדגל הוצב בקוטב הצפוני.

עת לטעת ועת לעקור נטוע

השיר הפגני של נעמי שמר כבש את המדינה. אל־נא תעקור נטוע היה כימעט להימנון. מקהלות ויחידים מתפללים בנוסח זה. חברי־הכנסת, ביום־ההולדת של המוסד שרו אותו במקהלה, ולא פעם כי אם פעמיים, כשנעמי שמר עצמה מנצחת עליהם. (בבחינת „וגר זאב עם כבש, ונער קטון נוהג בם.")

אחרי שעמדתי במדור זה על התוכן האלילי של

מילים, המקדשות את העץ על פני האדם, טילפן לי שלמה שבא וביקשני לעיין בספר קוהלת, פרק ב'. פסוק ב'.

עשיתי כדברו, ונדהמתי על כי לא נזכרתי בפרק זה קודם לכן. שהרי סיימתי בו את סיפרי מילחמת היום השביעי.

נעמי שמר וחבריה, אנשי גוש־אמונים, מבקשים לש־טוף את מוחנו ולהנחיל לנו הרגשה סתומה של חטא. היא באה ללמדנו כי עקירת נטוע היא חטא בעיני ה'. האמת היא הפוכה.

מיצווה היא לעקור נטוע — כשזה דרוש. זהו היופי שבפרק זה, המשלב רעיון פילוסופי עמוק עם חוכמת־חיים פשוטה.

„לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמיים / עת ללדת ועת למות / עת לטעת ועת לעקור נטוע / עת להרוג ועת לרפוא / עת לפרוץ ועת לבנות / עת לבכות ועת לשחוק / עת ספוד ועת רקוד / עת להשליך אבנים ועת כנוס אבנים / עת לחבוק ועת לרחוק מחבק / עת לבקש ועת לאבד / עת לשמור ועת להשליך / עת לקרוע ועת לתפור / עת לחשות ועת לדבר / עת לאהוב ועת לשנוא / עת מילחמה ועת שלום."

המילים הקובעות, המעניקות משמעות לקודמותיהן, הן ארבע האחרונות. עת מילחמה ועת שלום.

לעיתים אין מנוס ממילחמה. כאשר מאיימים על חייך ועל חרותך, וגם כאשר יש למנוע עוול מחריד, יש הזכות ויש החובה להילחם. מעולם לא הייתי פאצי־פיסט. מילחמת־העולם השניה (להבדיל מן הראשונה) היתה הכרחית, כדי לשים קץ למלאכתו של רוצח־ההמו־נים.

אך המילחמה אינה אידיאל. גם כשהיא בלתי־נמנעת (כפי שהיתה, אולי, המילחמה בין היהודים והערבים בארץ זו), מוכרח לבוא אחריה השלום. ולעת שלום, דברים רבים משתנים. מי שאך אתמול שנא מצרים, מתחיל לאהוב אותם. מי שזורק כיום אבנים ברמאללה, יכנוס מחר את האבנים. מי שמיקצועו היה להרוג, לומד לרפא, כפי שאכן קרה לכמה מידידי.

עת לטעת, ועת לעקור נטוע. משמע: הנטוע אינו קדוש. להיפך. כאשר דרוש הדבר, יש לנטוע. זוהי מיצווה. כאשר דרוש הדבר, יש לעקור את הנטוע. גם זוהי מיצווה.

עתה, משתמה המילחמה בדרום, עת לעקור נטוע. אמן.

זיקני־ציון באיראן

תחילה, הופיע על המירקע יהודי, שנראה כאילו גולד בין עמודי דר שטירמר. הוא תקע לפיו סיגר שמן, כמו הקאפיטליסט היהודי הקלאסי של התעמולה הנאצית.

אחר־כך נראה מגן־דויד צהוב על רקע שחור מאיים. מגן־דויד זה התרחב, שינה את דמותו והפך לשני חוטים צהובים, כימעט לקורי־עכביש. החוטים הקיפו את המפה.

מה זה? סרט גרמני מימי הרייך השלישי? הפרוטו־קולים של זיקני ציון, בצבעים חיים?

לא. זה היה סרט בריטי תעודי על יחסי ישראל־איראן. היהודי מן השטירמר היה אחד נימרודי, שהוצג כמי שהיה ראש המוסד באיראן. החוטים באו לסמל את הקנוניות האפלות הנרקמות על־ידי ישראל — חוט אחד המחבר אותה עם מישטרו החשוך של האיית־אללה, בעוד שהחוט השני מוביל אל מחתרת צבאית איראנית דמיונית, המבקשת להפיל את האיית־אללה.

נימרודי יושב ומדבר. הוא מוציא את הסיגאר השמן מן הפה, מחייך את החיוך השטני של היהודי בדר שטירמר, ומסביר איך צריכים להפיל את המישטר האיראני.

חיתוך חד. על המירקע מופיע ג'נטלמן אנגלו־סאכסי אלגנטי, ופורץ בצחוק טוב־לב. הוא צוחק לשמע דבריו של נימרודי. לחולל מהפיכה? איך עושים את זה?

זהו המוטיב המרכזי של הסרט, שהוצג לפני שבוע בטלוויזיה הישראלית, כפי שנרשם בזיכרוני. עוזי הקטן רוצה ללמד את הדוד סאם איך עושים מהפכות.

סוכנות־הביון האמריקאית חוללה עשרות הפיכות בעולם, וניסתה לחולל הרבה עשרות נוספות. היא עומדת מאחורי כל ההפיכות באמריקה הלאטינית, ומאחורי חלק מן המהפכות באפריקה ובאסיה. אין היא טומנת את ידה בצלחת גם באירופה. מילבד הסובייטים, המתחרים בה בשקידה במלאכה זו, היא האלופה בשטח זה.

הישראלים בוודאי נראים לה כילדים המשחקים באש. הם חוללו הפיכה אחת באוגנדה, והעלו שם לשילטון את המיפלצת אידי אמין, שנשכה מייד את ידיהם. ועכשיו הם נותנים עצות לאחרים.

הישראלים הם ביצועיסטים. הם מתייחסים למהפכות כמו טבח המבשל לפי ספר־בישול: קח רב־סרן אחד, תן לו כסף ונשק, הבטח לו הבטחות, שים על האש — והופ, יש הפיכה.

כך אפשר לגדל את סעד חדאד, בשטח שנכבש תחילה על־ידי צה"ל. כך אין מחוללים מהפכות. כי מהפכה — וגם הפיכה, הדומה למהפכה כמו צבוע לאריה — היא עניין של המונים. הרב־סרן הטוב ביותר אינו יכול לפעול כשהעם אינו רוצה בו. כפי שאמר אחד האמריקאים בסרט: הוא יכבוש את בנייני השילטון, ולמחרת היום ייצאו לרחובות שני מיליון איראנים, ויטא־טאו אותו החוצה.

הצרה היא שאנשי־המוסדות הישראליים (מוסדאים? מוסדנים?) מבינים מה זה כסף ונשק, אבל אינם מסוגלים להבין את כוחם של אידיאלים המפעמים בליבם של ההמונים. משום כך אינם מבינים את המתרחש בעם הפלסטיני, כפי שלא הבינו דבר על מה שהתרחש בעם האיראני. הם עמדו חסרי־אונים וחסרי־ישע מול המהפכה האיראנית, שבה נאכלו תוך כמה ימים כל המיסגרות של הצבא והמישטרה, ואפילו של הבולשת שנעזרה בישראל, כמו נייר־עיתון במדורה.

עכשיו הם יושבים מאחרי שולחנות־כתיבה; כמו קאריקטורות של זיקני־ציון, ומברברים לפני המצלמות הבריטיות והאמריקאיות על הכנת מהפכה באיראן. ומוכ־רים בינתיים נשק לקצינים של האיית־אללה תמורת כסף טוב ועמלות שמנות למישהו.

לסוחרי־הנשק, הידד!

זה היה ב־1906. נוכל קשיש בשם וילהלם פויגט, שנשלח לכלא בעוון מירמה וזיוף, שוחרר וחיפש עבודה. אבל בגרמניה הקיסרית של אז אי־אפשר היה להתקבל לעבודה בלי דרכון. ואסירים־לשעבר לא קיבלו דרכונים.

איך יוצאים ממעגל־קסמים כזה? פויגט הלך לחנות של בגדים משומשים, וקנה מדים של סרן — למען נשף־מסיכות, כביכול. הוא לבש אותם, יצא לרחוב ומצא כיתה של חיילים, בהנהגת סמל, שחזרו מאימוניהם ל־קסרקטין. הוא פקד עליהם להילוות אליו.

הסמל חשד מייד שמשהו אינו כשורה. עינו החדה הבחינה בפריטי־המדים, שלא התאימו זה לזה. אך בגר־מניה של הקיסר לא יכול היה סמל להעלות אף על דעתו לסרב לפקודה של קצין — גם אם הקצין חשוד בעיניו. כי הקצין היה דמוי־אלוהים.

פויגט הוביל את חייליו לבניין העירייה של אחד מפרברי ברלין, קופניק. שם אסר את ראש־העירייה והפקידים הבכירים, והטיל על הסמל וחייליו לקחתם לכלא. לאחר מכן פתח את הכספת והוציא משם טופס ריק של דרכון.

המישטרה עלתה על עיקבותיו, כי המניע היה ברור. פויגט נעצר. ואז קרה משהו. כשהובא העניין לידיעת הוד מלכותו, הקיסר וילהלם ה־2 (אותו הקיסר שנפגש עם הרצל בשערי ירושלים) עצרו כל אנשי־החצר את נשימתם. ואז פרץ הקיסר בכבודו ובעצמו בצחוק מלכותי.

פרשה זו נרשמה בתולדות גרמניה. נכתבו עליה ספרים, היא הונצחה בכמה סרטים טובים.

מדוע זכתה בתשומת־לב כה רבה? ביגלל אותה הסיבה שהפכה את הרוויזור של גוגול לייצרת־מופת. תעלולו של פויגט האיר, כמו ברק בלילה, את כל מהותו המגוחכת של המישטר הקיסרי: פולחן הצבא, העלאת הקצונה מעל לכל שיכבה אחרת בחברה.

נזכרתי בפרשה זו כשקראתי את חקירת העולם הזה, שהתפרסמה בגליון האחרון. פרשת הנוכל יואל ישראלי ושותפיו, שהקימו מוסד „איסטראטגי" דמיוני ושהוציאו כתב־עת שהתחזה כביטאון מערכת־הביטחון ותעשיית־הנשק, תוך הפלת מיטב האלופים והפקידים בפח, היא מהדורה ישראלית של הסרן מקופניק.

גאוניותו של ישראלי טמונה בכך ששם את אצבעו על הדופק של החברה הישראלית. אין בה קדוש ממע־רכת־הביטחון, ובזו אין קדוש מהמיסחר־בנשק. סוחרי־הנשק הפכו בישראל מה שהיו הקצינים הפרוסיים בגר־מניה של הקיסר. הם העילית החברתית, הרוחנית, הדתית. מי שמצליח להתחזות כאחד מהם, יכול לקנות את

הסרן מקופניק (במרכז) בסרט

עולמו ביום אחד. הדרך היתה סלולה לפני הנוכלים אל לב־ליבו של המימסד הפוליטי. הם יזמו את הקמת הביטאון החדש של הליכוד.

אני מקווה שמנחם בגין צחק למיקרא הדברים כפי שצחק, בשעתו, הקיסר וילהלם.

רכבת לרפיח

בדרך מרפיח לעזה, ליד הכפר אל־בורייג', יש תופעה מוזרה: מיקבץ של בתי־מלאכה לתיקון צמיגים.

בהתקרבך למקום מדרום, יכול אתה לתמוה על ריבוי זה של מתקני־תקרים במקום זה דווקא, שאינו שוקק אדם. אך כשאתה מתקרב למקום מצפון, התשובה ניתנת לך עוד לפני השאלה.

במקום זה עוברת מסילת־רכבת ישנה את הכביש. אינך מבחין בה מרחוק. כשאתה רואה אותה, זה מאוחר מדי.

כי זוהי מסילה מיוחדת במינה. היא אמורה להיות שקועה בכביש. אך הזמן, או יד־אדם, הסירה מעט את האספלט. אותו גורם (הזמן או האדם) טיפל גם בברזל המסילה. יש בו שתי בליטות מחודדות כפגיונות, שאין להבחין בהן אלא ממרחק של כמה סנטימטרים.

עברתי במקום בשבוע שעבר. שני צמיגי מכוניתי נקרעו כהרף־עין, עוד לפני שהבנתי מה מתרחש.

לשימחתי ראיתי בקירבת־מקום בית־מלאכה לתיקון־תקרים. הורדתי את הגלגלים הקרועים, ובעזרת עוברי־אורח ידידותי הבאתי את הגלגלים לבית־המלאכה. את הצמיגים אי־אפשר היה עוד לתקן. מכרו לי בידידות צמיג משומש, שלא התאים כל־כך, והשתמשתי בגלגל הרזרבי, תיקנו את אחת הפנימיות והחזירו אותה למקומה בגלגל, תחילה בעזרת מכונה חשמלית ואחר־כך, כאשר אירעה הפסקת־החשמל הצפוייה, בכוח־הזרוע. בעלי־המלאכה שם עדיין זוכרים איך עושים זאת.

וכך, אחרי עיכוב של שעה ביום־השמש החורפי, המשכתי בדרכי, שמח וטוב־לב, כשאני מלא־התפעלות על התושיה של בני־הארץ.

הנדון:

אין דבר בעולם המצדיק כעת מילחמה בלבנון

לא למלחמה!

יש רגעים שבהם אסור לגמגם, להסס, להשמיע דברים מעורפלים, להתחמק מהכרעה ברורה. ברגעים כאלה חייב אדם הגון — ומיפלגה הגונה לא כל שכן — לקום ולומר: הנני.

הנה כי כן, זהו הרגע לקום ולומר כן או לא לגבי המילחמה העומדת בשער, זו המילחמה בלבנון אשר עיתוני־העולם מפרסמים מדי יום את פרטי־פרטיה, שהתבשלה לפני שבועיים ברגע האחרון ממש — לפי דיברי אותם העיתונים הזרים — והעלולה להתרחש בכל רגע.

הריני קם ואומר:

לאו מוחלט!

■ ■ ■

לאו מוחלט, מפני שחלק גדול מאוד של הציבור לא יראה במילחמה זו ביטוי לצוו העליון של ה־אינטרס הלאומי, אלא תעלול מיפלגתי, ואף אישי.

כך רואים אותה היום אותם שצריכים מחר לרוץ קדימה, להסתער, לנחות, לצנוח, לחרף את נפשם, למות.

וכך יראו זאת מחרתיים בני המישפחות השכולות של מחר — אותן מישפחות החיות ברגע זה את חייהן השלווים בבית, בעבודה, בטיול, ושאינן יודעות כי מחר עלולה לרדת עליהן המהלומה הנוראה מכל.

הדברים נאמרים בגלוי, בשיחות פרטיות, בנאומים, במאמרים:

ממשלת־בגין רוצה לחולל מילחמה לפני ה־26 ביוני, כדי להסיח את הדעת ממה שעומד להתרחש בחבל־ימית.

ממשלה לאומנית זו, שבראשה עומדים אבות־ההתנחלות, נביאיה ומטיפיה, מתקשה לעמוד מול הזעם של המתנחלים, מול מבטיהם המאשימים, מול שיריהם וסיסמותיהם. היא יכולה, כמובן, להפעיל כוח לפינוי. אך אין היא רוצה להפעיל כוח. ואין היא רוצה ליצור מצב שבו ייאלצו יהודים לירות ביהודים. על אחת כמה וכמה כאשר המוני ישראלים שטופי־מות — שהיא עצמה שטפה את מוחם! — יתייצבו לצד המתנחלים ויגרמו למשבר.

לא, נוח לממשלה זו שתפרוץ מילחמה גדולה, בלבנון ובכל מקום אחר. אם יתערבו הסורים — מה טוב. המילחמה תהיה גדולה ומרגשת עוד יותר.

במילחמה מתאחד העם. כאשר אנשים ייהרגו בצפון, למי תהיה הסבלנות להתעניין במה שקורה בדרום? המתנחלים ייראו כחבלנים, כמי שנועצים סכין בגב האומה העומדת על נפשה. כאשר תעמודנה מישפחות על הקברות הטריים של יקיריהן, מקבלי־הפיצויים ייראו כעלוקות.

האם מישהו בממשלת־בגין מסוגל לחשוב בקור־רוח כזה, בציניות כזאת, על מוראות המילחמה?

אני מקווה שלא. אני באמת מקווה שלא.

אך אין זה חשוב כלל. לא חשוב מה מתרחש בחדרי־ליבם של מנחם בגין, אריק שרון ושות'.

חשוב איך הדברים ייראו. והם ייראו כך — בעולם, בארץ, בבתי המישפחות השכולות.

מילחמה כזאת תהיה אסון לאומי. היא תקעקע את האחדות הלאומית, שנפגעה בצורה כה קשה בשנים האחרונות.

די בכך כדי לומר: לאו!

■ ■ ■

לאו מוחלט, שיבעתיים, מפני שרבים חושדים באיש אשר רוחו מרחפת על המיבצע הזה, האיש תמזוהה עם הרעיון בכל עיתוני הארץ והעולם: אריק שרון.

יהיו המניעים האמיתיים של אריאל שרון כאשר יהיו — לבנים כשלג החרמון או שחורים כאפלת הלילה — רבים, רבים מאוד חושדים בו כבר עתה שמניעיו הם אישיים מאוד.

בתנועת־החרות נטוש הקרב על הירושה. מוקמות קואליציות ואנטי־קואליציות. הכל ממתינים ליום שבו ייאלץ בגין לרדת מן הבימה. הכל שואלים: מי יהיה האיש הבא?

אין זה סוד כי אריאל שרון נושא את עיניו אל התפקיד הרם ביותר — לא מהיום, אלא מאז ומעולם. והכל יודעים כי סיכוייו הם, בשעה זו, קלושים. מולו עומדת קואליציה מוצקה של עסקני־מיפלגה, השונאים אותו, הפוחדים ממנו, המוכנים לעשות את הכל כדי לחסום לפניו את הדרך.

בימים כתיקונם, היורש של מנהיג־המיפלגה ומנהיג־המדינה נבחר על־ידי העסקנים של המיפלגה השלטת. לכן, בימים כתיקונם, אין סיכוי לאריק.

אך אם הימים לא יהיה כתיקונם? אם תתרגש מילחמה גדולה, שבה תעלה מעלה־מעלה, בעננים של אש ועשן, ברעמים של פצצות ופגזים, דמותו של הגיבור הרכוב על טאנק?

האם לא יהיו אז לאריאל שרון סיכויים שונים לגמרי? האם לא ייווצר פולחן חדש של אליל־מילחמה, ששום עסקן בשר־ודם לא יוכל לעמוד לפניו?

ושוב — לא חשוב כלל אם אריאל שרון אכן מסוגל לחשוב בסתר־ליבו מחשבות כאלה, או לא. אני מקווה — באמת מקווה — שלא. אך לא זה העיקר. העיקר הוא שמאות אלפי אזרחים בישראל מאמינים כיום, ויאמינו שיבעתיים מחר, כי הוא מ ס ו ג ל לחשוב מחשבות כאלה. ולא סתם אזרחים בילבד, אלא גם כמה וכמה מאנשי הצמרת.

די בכך כדי לומר: לאו!

(ומילה של אזהרה, שמא בכל זאת יתגנבו רעיונות של חטא לליבו של מישהו: חרב המילחמה היא חרב־פיפיות. לעולם אין לדעת מראש איך יפלו הדברים

מבחינה מעשית ונפשית. מיספר האבידות יכול לעלות על מצופה מראש, הנזקים עלולים להיות גדולים מדי, ה־נסיבות המדיניות עלולות להשתנות לפתע לרעה. מי שמתפתה לבנות את הקאריירה הפוליטית שלו על מיל־חמה, עלול להיות לאחד מקורבנותיה. משה דיין זינק במילחמה וצנח במילחמה. כדברי ישוע: החי על החרב, ימות בחרב.)

■ ■ ■

לאו מוחלט מפני שדעת־הקהל העולמית תיפנה כאיש אחד נגד ישראל.

נניח שממשלת־ישראל תמצא או תמציא תירוץ סביר כלשהו לפתיחת־המילחמה. זה לא קשה.

גם דבריה של התעמולה הרישמית על העוצמה האדירה של „המחבלים" בלבנון, על כמויות הענק של תותחים ונשק אחר הזורמות אליהם, אינם מעוררים שום אמון בעולם. בארץ שטופת־המוח כל זה יכול לעשות רושם על מישהו. בעולם מצטיירים האירגונים הפלסטיניים כ־גמדים מול הענק הצבאי הכביר, ששמו ישראל. איש לא יאמין כי הזבוב החמוש יכול לפגוע בפיל.

התקפה ישראלית תיראה בעולם כולו כי מסע־שוד ציני של מדינה אלימה וחסרת־מצפון, הגוזלת את כיבשת־הרש.

ישראל, העומדת ממילא על סף הגירוש מן האו"ם, שקשריה עם מדינות רבות תלויים בחוט דק מאוד, תגונה על־ידי מיטב ידידיה. המדינות שהצביעו בעדה זה עתה, או שנמנעו מהצבעה, יתחרטו על כך. ישראל תהיה מצורעת אף מדרום־אפריקה הפאשיסטית, מוקצה מחמת־מיאוס לא רק בעיני הפוליטיקאים, אלא בעיני האנשים הפשוטים וההגונים בעולם כולו.

די בכך כדי לומר: לאו!

■ ■ ■

לאו מוחלט מפני שהיעד המדיני של המילחמה מופרך מעיקרו.

היעד האיסטראטגי, כפי שפורסם בהרחבה בעיתונים הזרים, הוא זה: לכבוש את כל המחצית הדרומית של לבנון, עד ביירות, להתחבר עם המדינה־זוטא הנוצרית הקיימת בחלק הצפוני של המדינה, למסור את המדינה כולה לפאלאנגות של הימין הנוצרי, להפוך את לבנון ל־מדינת־חסות ישראלית, דוגמת המובלעת של רב־סרן חדאד כיום.

פירוש הדבר שאחרי המכה הראשונה — שבה עלולים התותחים הפלסטיניים להחריב את קריית־שמונה, נהריה וישובי־הצפון, ואולי אף לפגוע בחיפה — ייאלצו הפלסטינים לנטוש את לבנון. המימסד של אש"ף, כוחותיו המזויינים, ואולי גם מאות אלפי הפליטים הפלסטיניים, יצטרכו להימלט לסוריה.

אריאל שרון אמר לא פעם שהוא רואה בכך דבר טוב. כי הסורים לא יוכלו לסבול את אש"ף בארצם. הם יצטרכו לדחוף אותם דרומה, אל תוך ירדן, ושם ישתלט אש"ף על המדינה. ירדן תהיה למדינה פלסטינית, בהנהגת אש"ף, וישראל תוכל סוף־סוף לשאת ולתת עימה.

זה פשוט. פשוט מדי. הרבה־הרבה פשוט מדי.

מאורעות בינלאומיים — קל וחומר מאורעות של מיל־חמה — אינם מתפתחים בצורה כה פשוטה. יכולים לקרות הרבה דברים אחרים.

סוריה לא תוכל לשבת בחיבוק־ידיים. שוחרי־המילחמה יגידו: מה טוב. שתיכנס, וזאת תהיה ההזדמנות להשמיד אותה ואת טיליה. אך מאחורי סוריה עומדת ברית־המועצות. בן־לילה עלול להיווצר משבר בינלאומי, אזעקה גרעינית עולמית, בהלה של סוף־העולם, עימות של מעצמות והסדר של מעצמות — שבה תאבד ישראל כל שליטה על המאורעות, ותהיה עצמה לכדור־מישחק.

כל זה בהנחה שארצות־הברית תיתן מראש אור ירוק לפעולה כזאת — שאם לא כן יעצרו האמריקאים את צה"ל תוך שעות.

(עיתוני העולם הודיעו כי האלוף יהושע שגיא, ראש אמ"ן, נשלח לוושינגטון כדי לקבל את האור־קיי, כפי שהאלוף מאיר עמית, ראש־המוסד דאז, נשלח לשם ערב מילחמת־ששת־הימים. הדבר מוכיח כי אמ"ן עולה עתה על המוסד. אך עמית קיבל אז את האור־קיי, ושגיא לא.)

מכה אל תוך לבנון היא מכה אל תוך קן של צרעות. מאה ואחד דברים בלתי־חזויים מראש עלולים לקרות. הסכנות עולות לאין־שיעור על כל רווח מצופה.

די בכך כדי לומר: לאו!

■ ■ ■

לאו מוחלט מפני שהמילחמה תנחית מכה מוחצת על סיכויי־השלום.

יש אומרים: רוצים להעמיד את חוסני מובארכ במיבחן, לפני הנסיגה הסופית. זוהי שטות. מובארכ הודיע שלא יתערב, ולא יתערב.

אולם מובארכ עוסק עתה בבנייתם מחדש של הגשרים ההרוסים בין מצריים והעולם הערבי. גשרים אלה יהיו לטובת השלום, וממילא לטובת ישראל. אחרי ה־26 באפריל עשוי להיווצר מצב שבו תחיה מצריים בשלום עם ישראל ועם ארצות־ערב גם יחד. בירידים מיסחריים בקאהיר יעמוד הביתן הישראלי בין ביתני המדינות הערביות. עידן חדש עשוי להיפתח.

מילחמה בלבנון, שבה לא תתערב מצריים, תעמיד אותה במצב בלתי־אפשרי. היא תהיה שוב המצורעת של העולם הערבי. עמלו של מובארכ ייהרס.

הוא לא יתערב — אך הוא ישנא אותנו. אחרי הנסיגה נישאר מול מצריים זועמת, ובצדק.

די בכך כדי לומר: לאו!

■ ■ ■

לאו מוחלט מ ע ל ל כ ל, מפני שכל מילחמה היא פסולה מעיקרה, אלא אם כן היא באה להגן על עצם קיום המדינה, מול פני סכנה שאין גדולה ממנה.

שום סכנה כזאת אינה קיימת עתה.

הפלסטינים עלולים להיות מיטרד ביטחוני — אך ממדיו של מיטרד זה אינם מצדיקים גם פעולה קטנה, קל וחומר שלא מילחמה.

יש הרואים באש"ף סכנה מדינית — ועל כך נטוש ויכוח במדינה עצמה. יש דעת של רוב, אך יש דעה הפוכה של מיעוט — מיעוט שהוכיח, עד כה, שצדק כימעט בכל הערכותיו.

מילחמה היא עניין של חיים ומוות. במילחמה נהרגים בני־אדם. במילחמה נהרסים ישובים. אחרי מילחמה יש אלמנות ויתומים. המילחמה גורמת להרס כלכלי.

המילחמה אינה מישחק.

לא מישחק של גנרלים, מסביב לשולחן־החול. לא מישחק של פוליטיקאים, ליד שולחן בחדר מחומם.

די בכך כדי לומר לא ולא, אלף פעמים לא!

מאת אורי אבנרי

משנה לשנה הו

הזוה

להיט בעור

היתה קולקציית העור של גי פולופ. עור זמש יפה ורך בצבעי בורדו, יין, טורקיז ובגווני החום. ספי דבני במקור ובהעתק שעל הקיר. בית־האופנה לייצור בגדי־העור יצא־דופן בשבוע האופנה, והיה בין המטטים שהתצוגה שלו המתה קניינים מחוץ־לארץ, שהבי־ עו את התפעלותם למראה המבחר העשיר ושהרבו בהזמנות.

סקי

בפעם הראשונה בשבוע־האופ־ נה הישראלי. בגדים אלה הם מרופדים וממולאים בחומר דמוי פוך.

ניציגות הצמרת

בתיה די אתונות.״ „אני יודעת מה הם אוהבים,״ היא אמרה. (למטה)

כל אחד טייס

השלאגר האמיתי היה מעיל הטייסים האמריקאי, בסיגנון מילחמת־העולם הראשונה, העשוי כמין עור שתום בסיגנון עתיק. יצרן מעילי־העור גי פולופ, בעלה של הדוגמנית חווה לוי, היה מרוצה: „ניבאו שיהיה רע, אבל לי היתה הפתעה טובה — קיבלתי הזמנה מקניין בלונדון, מרשת חנויות **הרולד**. למכור להם זה ממש עניין של יוקרה!״

„שבוע האופנה" מדחי אל דחי

ר האבוד

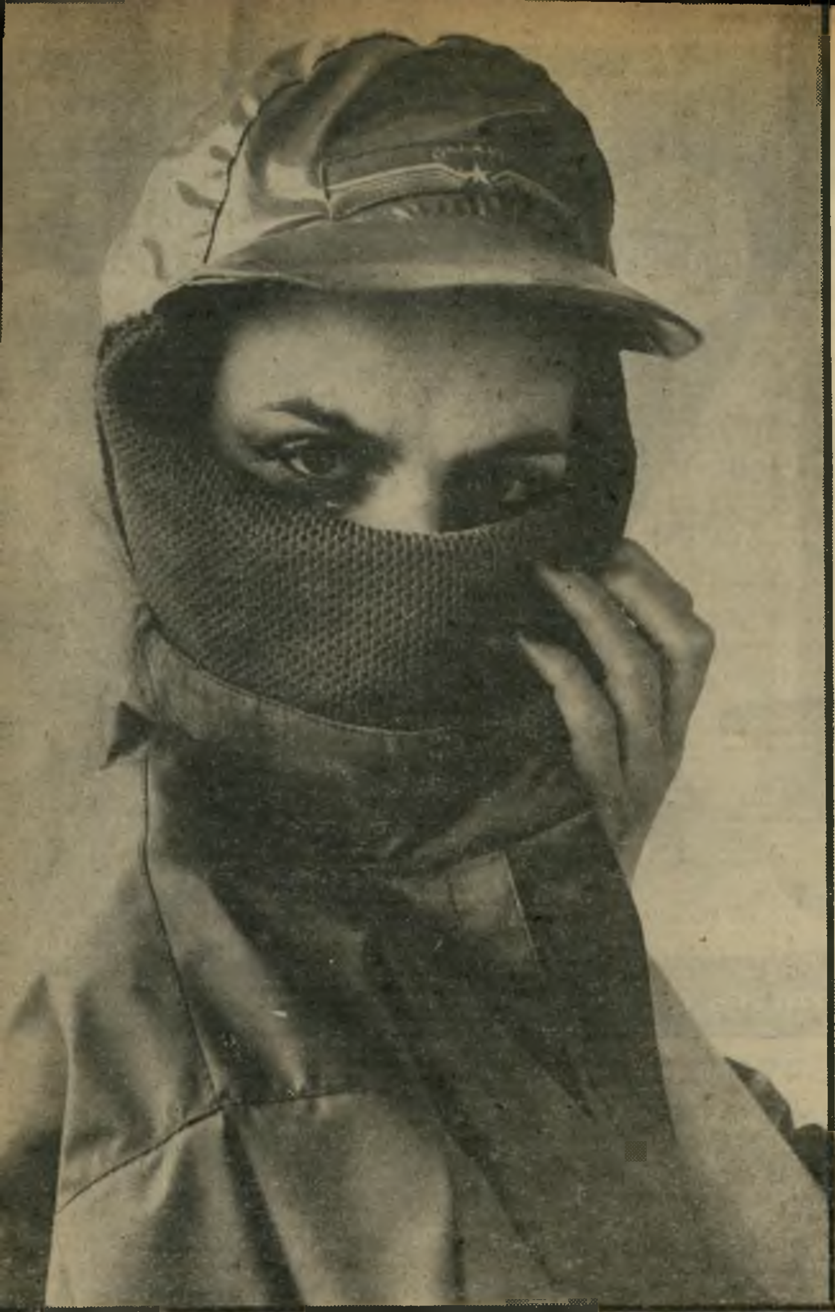

מתחילה נטע רמון היא דוגמנית חדשה, אך גילתה ביטחון השמור לוותיקות. „צלמו אותי!" ביקשה במפגיע מצלמי העיתונות.

הפידאית היא מיכל מבצרי, במעיל־גשם וכובע בסיגנון הפידאין של שוקי לוי. מיכל, חיפאית בת 22, היא דוגמנית לעת־מצוא. „מיקצועי העיקרי הוא צלמת, אבל גם שילוב של דוגמנות לא יזיק כלל," הכריזה. היא יודעת להתייצב גם לפני המצלמה, ולא רק מאחריה, והתוצאה מדברת בעד עצמה.

לא קונה אלישבע חיימובסקי אינה קניינית. היא רק נראית כך. למרות זאת היא באה

קיצוצים בתקציב שלישיית אברהם ברוך: שתי דוגמניות מיקצו־

צ׳יק ומיכל אדר, דוגמניות ותיקות, „עבדו כמו מיכל, המעורה בשוק האמריקאי, עזרה במכירה. יווה נצר, הבלונדית ולה מארים, השחורה האורחת.

כ **גודל הציפיות** כן גודל האכזבות. לכן היצרנים היש־ראליים היו זהירים — הם פשוט לא ציפו. לא ציפו לקניינים רבים, לא ציפו להזמנות רבות, ולכן גם לא התאכזבו. כל עיסקה, שבכל זאת נחתמה התקבלה בשימחה ו־בברכה.

כשהשמש זרחה והקניינים לא נראו במיסדרונות, ידעו הכל כי הם תופסים עכשיו מעט מן המיצ־רך היקר — שמש מהנה וקרניים מלטפות. לשלווה הם לא היו זקו־קים, כי השלווה שכנה ברוב החד־רים.

את בתיה ישראלי, הדוגמנית התמירה וקצוצת־השיער מצאנו ב־חדרה, כשהיא מתרווחת בכורסה הקטיפטית, נושפת עשן־סיגריה וחולמת. חולמת על הימים ההם, ימי־התהילה של שבוע־האופנה.

הזוהר האבוד

(המשך מעמוד 39)

את חלומה גיפץ במתיקות בעלה, אלי ישראלי, שבא לקחתה לסיבוב, ביקור אצל קולגות מובטלים בחדרים הסמוכים.

גם מצבה של הדוגמנית אביבה מאיירס לא היה שונה. אביבה, לבושה בחליפה יפה ומחוייטת, נראתה שרועה בניגוחות על הספה, כשהיא מעיינת בעתון־בוקר. האם הזדמן לה גם לעבוד בימים האחרונים? „כן, היתה די־הרבה עבודה, אבל עכשיו שקט,” אמרה.

שקט זו כנראה מילת המפתח של שבוע זה. אביבה היא הדוגמנית המצולמת ביותר בארץ, ואם היא יכולה לנוח, סימן שהעסקים בשפל.

נטע רמון, אלה סלע ומיכל מיבצרי מנסות את דרכן בשטח הדוגמנות, בתיקווה להפוך לכוכב־שביט. „תני לדוגמנית מתחילה צ׳אנס, צלמי אותי,” קוראת נטע בביטחון עצמי מופגן.

נטע בת ה־24 התחילה לעסוק בדוגמנות במיקרה. „הדוגמנית טלי גולדברג, שהיא חברה טובה שלי, הוזמנה לתצוגת ביגדי ים וחוף. היא לא יכלה להשתתף, ושלחה אותי.” פשוט נזרקה למים והתחילה לשחות.

אלה סלע היא דוגמנית טריה וחדשה, בוגרת קורס־דוגמניות עם תעודה. עם 1.74 המטרים שלה היא מתכננת לכבוש ברצינות את עולם־האופנה. היא משמשת כדוגמנית־הבית של חברת סריגים ידועה, שאותה היא גם מייצגת בשבוע האופנה. „איפה הבעלים?” „הם בבית־החרושת היום, ואני אחראית על החדר והמכירות.”

עניין של יוקרה

בתיה דיסנצ׳יק ומיכל אדר ייצגו את הדוגמניות הוותיקות. הן עבדו בחברה לביגדי־עור. מיכל, שלא כחברותיה הצעירות, היתה שבעת־רצון: „אצלנו, טאץ׳־ווד, עובדים כמו חמורים. הקולקציה יפה, מרשימה, מיסחרית ומיוחדת. עודד גרא, המעצב, עבד על תעשייה לבוטיקים. ומשום שאני מעורה בשוק האמריקאי, מכירה קניינים ויודעת מה הם אוהבים, אני גם עוזרת במכירות.”

כדי להיכנס לחדר של חווה וגי פולופ היה צריך לערוך מיבצע הסתננות־יחידים. במשך שלושה ימים רצופים המה החדר קניינים, שהתלהבו מהדגמים. אין ספק שקולקציית־העור שלהם היתה הלהיט של שבוע־האופנה. חווה פולופ וספי דבני לא נחו אפילו רגע.

השלאגר האמיתי היה ז׳קט־טייסים אמריקאי, בסיגנון מילחמת העולם הראשונה, העשוי עור שחום, ושקשה לתארו במילים — יש לראות אותו ולמדוד.

„קשה לי לבחור,” התלוננה הדוגמנית־לשעבר והמנחה בהווה ליאורה לפידות, בסוקרה את ביגדי־העור. „אני כבר מהבוקר כאן,” היא אומרת בשעת אחר־הצהרים, „כבר מדדתי הכל, וקשה לי להחליט מה אני רוצה לקנות.” יופי, בעיות וקשיים של עשירים.

יצרן מאושר נוסף היה משה דקר, שהיה הראשון בארץ שייצר ביגדי־סקי, והציג אותם בפעם הראשונה בשבוע־האופנה השנה. ביגדי־הסקי שלו מרופדים בפתיתי טרווירה — חומר מלאכותי הדומה לפוך. הקולקציה עוצבה על־ידי עודד גרא בצבעי כחול, לבן, ירוק וצהוב, וכוללת מערכות מתפרקות של בטלדרס, ז׳קט, אוברול, וחולצה. „התעניינות הקניינים היתה גדולה, וכבר עשינו עיסקות עם קניינים מגרמניה והולנד, ויש לנו סיכויים גדולים לחדור ולמכור בארצות־הברית.”

מי שעשה עסקים מצויינים היה קניין המציאות רמי קמינסקי, ישראלי־לשעבר, החי בגרמניה, שטרח ובא לכבוד שבוע־האופנה ממינכן הקפואה.

רמי מתמחה בקניית עודפים. הוא מבקר בחדרים ומשוחח עם היצרנים שנתקעו עם עודפי בגדים מן השנה שעברה. הוא עושה להם טובה וקונה מהם את הסחורה דאשתקד במחירים מצחיקים.

„השנה לא היה חורף בישראל, ויש יותר עודפים מאשר בכל שנה אחרת. אופנה זה דבר משתנה,” חיווה קמינסקי את דעתו המיקצועית. „מה שאופנתי היום לא יהיה אופנתי בעוד שנה, וזאת הבעיה — ככל שהסחורה שוכבת במחסנים מחירה יורד. היצרנים בארץ צריכים ללמוד להיפטר מעודפים. המקום במחסנים לסחורה חדשה חשוב יותר.”

סטן שחור עם פרחי כסף על ג׳אגר התימניה, שייך לרוחל׳ה מביבה, המעצבת המשתנה משנה לשנה.

הדוגמנית בצבע השוקולדה מקליפורניה, העונה לשם לה מאריס, היתה השחורה היחידה בשבוע־האופנה. לא מכבר היא הגיעה לארץ מפאריס, וכבר היא במרכז העניינים. „לי לא משעמם, קצת עבדתי, הרבה נחתי והכרתי דוגמניות ישראליות נחמדות, אז מה רע?”

גם אנאבל תמיר המאוהבת לא התלוננה. לא נמאסו עליה תצוגות־האופנה, ובוודאי לא נמאס עליה אורי עליזי, בן־זוגה, הנשוי לאחרת. „אני רוצה שתכתבי: אנחנו כבר שיבעה חודשים ביחד, ואני נאמנה וסבלנית עימו. אני נותנת לו אורכה עד הקיץ להחליט — אני או אשתו.”

נציג חלש למין החזק

אי־אפשר לפסוח על שלישיית הדוגמניות של אברהם ברוך — מלי בש, שרי חן, ושרית זקהיים — בתו היחידה של אברהם. אמנם, היא אם לתינוק, אבל יש לה גוף משגע של דוגמנית.

מקומם של הדוגמנים נפקד בשבוע־האופנה. אפילו בחברה לייצור חולצות־גברים היה רק נציג חלש אחד לרפואה של המין החזק — אמיתי שימחה, שהוא מנהל־היצוא. „אנחנו לא זקוקים לדוגמן, את טיב הבד המעולה והגיזרה הנהדרת אפשר לראות ולמשש על הקולב. אם יש צורך, אני יכול לדגמן.”

אורה גלזן

בואו לראות את ״גארלי״ אצל אחד הסוכנים המורשים

חיפה: אופן, ש. קרביץ, 664885; חיון את מזור 537484; י.א.ב. 521813; חב׳ מוסמך בע״מ 522258 ★ **תל־אביב**: מוסך המהיר 253641; אבי, מוסך הונדה 613879; ע.ב.מ. 834105 ★ **חולון**: רונקו 845743 ★ **ירושלים**: נתן, מוסך הונדה 713748; גסנו צבי, שרותי רכב 523222 ★ **באר־שבע**: מוסך מלכה 057-31614; החלק 057-36663 ★ **רחובות**: סוכנות ראשית פריצל 054-52074 ★ **ראשון לציון**: אופנית 953914 ★ **הוד השרון**: מוסך דאום 052-24295 ★ **נתניה**: וייס שמעון 053-22697 ★ **חדרה**: פלדמן שלום 063-22670 ★ **טבריה**: כהן אשר 067-20830 ★ **אשקלון**: סוכנות אופניים ואופנועים 051-23183 ★ **נהריה**: וולפוביץ 920543; מוסך הקטנוע 923616 ★ **קרית־שמונה**: בי״ס לנהיגה נמרוד 067-35359 ★ **אילת**: מוסך הקטנוע 059-73408.

ערד: פייר דוד 057-984253 ★ **באר־טוביה**: מוסך נאמן 055-82454

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת

ד״ר **מרדכי זידמן**

הוצאת רשפים

תן טרמפ לחייל

כוכב־הכדורגל גיורא שפיגל מספר על הסיבות שהניעו אותו לפרוש מהמיגרש, על הקאריירה שלו כמיקצוען וכילד־כוכב, יחס הכדורגלנים אליו, החרם שהוטל עליו ודעתו על העיתונאים

אילו היה בארץ כדורגל מיקצועי, לא הייתי מעלה בדעתי לפרוש מבית״ר תל־אביב באמצע העונה

●

קמתי ביום חמישי בבוקר והרגשתי שאני צריך לפרוש, שדי – מהיום והלאה אין לי חשק ללכת עוד לאימונים

●

בספר שאכתוב אני לא מתכוון לסגור חשבונות. אני לא ממורמר. אין לי עם מי לסגור חשבונות

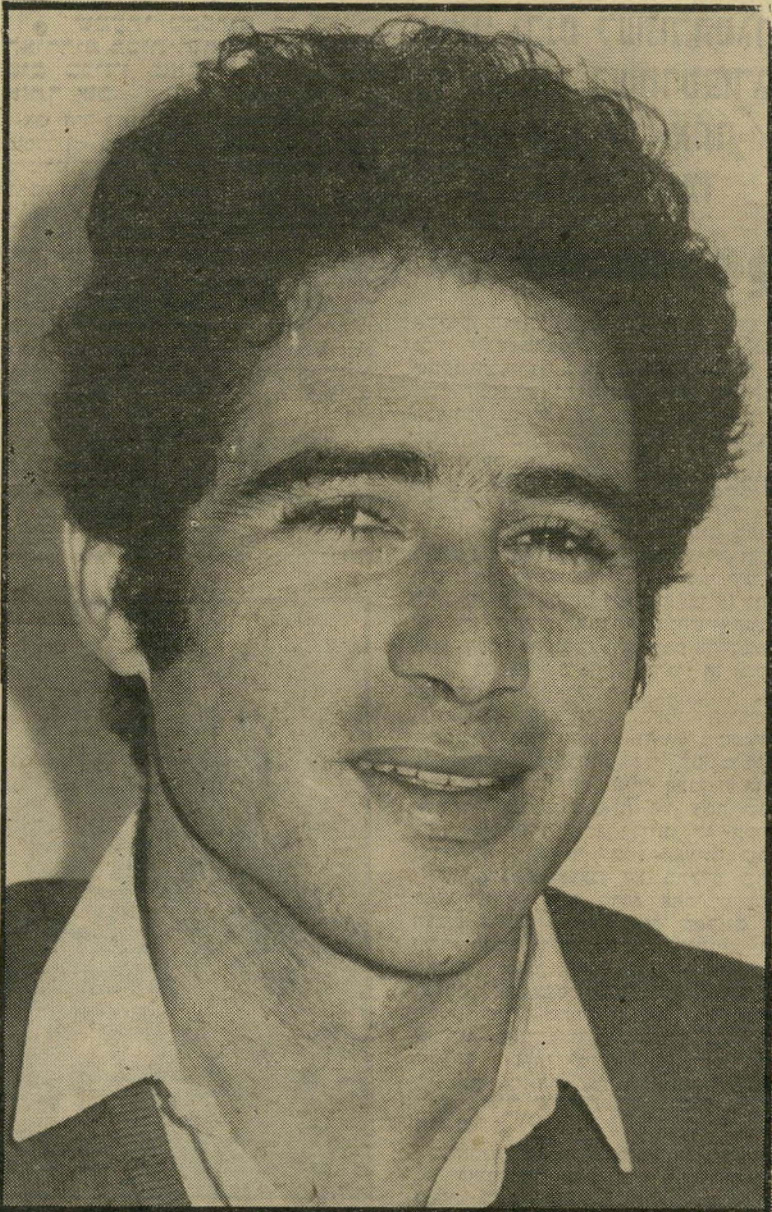

ריאיינה שרית ישי

אבי לא רצה שאשחק כדורגל בפתח־תיקווה, אז בגיל עשר עברה מישפחתנו לגור בצפון ת״א, כדי שאשחק במכבי

●

גניש שילם לי משכורת כפי ששילם ליתר השחקנים. אלא כדורגל זה לא קיבוץ, לא מקבלים כסף שווה בשווה

●

מעולם לא התרוצצתי על המיגרש תשעים דקות כמו מטורף. מעולם לא עשיתי תנועות לקהל כדי למצוא חן

"הפסקתי ליהנות מהכדורגל!"

יש שמות שאתה מכיר, גם אם אינך מומחה בתחום עיסוקם של אותם אנשים. כך, למשל, שמו של גיורא שפיגל. גם למי שלא ראה מיגרש־כדורגל מימיו, למי שלא שמע מעולם את שאגות הקהל ביציעים, למי שסוגר את מכשיר הטלוויזיה, כמוני, כשמקרינים את „מישחק השבוע" — השם גיורא שפיגל אומר לו משהו.

אני ידעתי ששפיגל היה כוכב תורן, ששיחק במישחקי גביע־העולם והאולימפיאדה שהתקיימו במכסיקו, שהיה מיקצוען בצרפת, ושפירסם בישראל את העיר שטרסבורג כמו שהספינות פירסמו את שרבורג.

ידעתי כי שפיגל, ביחד עם מוטל'ה שפיגלר, נחשבים לאינטליגנטיים שבין שחקני הכדורגל בארץ. ידעתי גם ש־במשך תקופה מסויימת הם כונו „צמד השינים" ושהיו ידועים במעלליהם המשו־תפים במיסגרת ניבחרת־ישראל בכדורגל.

נראה שידעתי לא מעט על גיורא שפיגל, עוד לפני שראיינתי אותו, מה שמוכיח כי האיש היה לא רק כוכב כדורגל, אלא גם כוכב אמצעי־התיקשורת.

לפני זמן־מה פרש שפיגל מהכדורגל, אך שלא כמצופה, לא הוצפו העיתונים במאמרים שניתחו את הסיבות לפרישתו. לא נערכו עימו ראיונות־ענק. גם המסיבה שנערכה לו באחד ממלונות־הפאר של תל־אביב, שבמהלכה הוענקה לו נעל כדורגל מצופה זהב, נערכה באיחור.

„גיורא שפיגל," אמרה לי כתבת־הספורט הבקיאה בעניין, „פרש מאוחר מדי. שנה אחת מאוחר מדי. אילו פרש שנה קודם היה פורש כוכב. העובדה שפרש כעת, כשזוהרו תועם, היתה ב־עוכריו."

„גיורא שפיגל," אמר לי כתב־ספורט

"הפסקתי ליהנות מכדורגל!"

(המשך מעמוד 41)

ידוע, „איכזב את האוהדים. הם ציפו ממנו שיציל את בית"ר תל־אביב, אך הוא היה פצוע במשך רוב העונה ובילה את רוב הזמן על הספסל."

אוהד שרוף של בית"ר אמר לי: „שפיגל עבד עלינו בעיניים. הוא היה מתמזמז על המיגרש במשך שמונים דקות, ובעשר דקות היה משחק אותה. היה מביא אותה בגולים מהסרטים."

נפגשתי עם גיורא שפיגל במישרדו שבצפון תל־אביב. מישרד שהוא סוכנות־ביטוח. שפיגל יושב מאחרי מיכתבת־מנהלים, עם ארבעה טלפונים ומזכירה פרטית. גביעים מקשטים את המדפים, ותמונות במדי קבוצות הכדורגל של ליון ושל שטרסבורג תלויות על הקירות.

הוא ישיר, ענייני, לא מתחמק. הוא לא נשמע ממורמר, גם לא מאוכזב. הוא נשמע כמו אדם הבטוח כי עשה את הדבר הנכון ביותר, כשהחליט לפרוש מעולם הכדורגל.

● **גיורא, מדוע החלטת לפרוש מהכדורגל?**

כי הפסקתי ליהנות מהכדורגל כפי שנהניתי בעבר. קודם הקדשתי לכך את רוב זמני. פתאום הרגשתי שאין לי יותר חשק לכדורגל, סדרי העדיפויות השתנו אצלי. כשהייתי כדורגלן ידעתי שכדורגל עומד בראש הסולם, ופתאום היו דברים אחרים בראש הסולם שלי.

● **למשל, סוכנות־הביטוח שבה אתה שותף?**

כן, כמו סוכנות־הביטוח שבה אני שותף. זוהי חברה הקיימת כבר שש שנים. הצטרפתי אליה לפני כחצי שנה, ואני מנהל את הסוכנות שבה אני שותף ביחד עם שניים אחרים.

● **האם צורפת לחברה בגלל**

שפיגל (עומד, שני מימין) בקבוצת שטרסבורג
„להפוך את הכדורגל בארץ למיקצועני!"

שאתה גיורא שפיגל, כדי ששימך המפורסם יקדם את המכירות?

לא. אחד השותפים הכיר אותי לפני כן על בסיס לא עיסקי. את השותף השני אני מכיר במשך תקופה קצרה מאוד. מכיוון שאין לי ידע בביטוח אני עוסק בצד הניהולי.

● **שמעתי אומרים, כי כשזה נוגע לשחקני־כדורגל, הרי שאותם היודעים קרוא וכתוב הולכים לעיסקי־ביטוח, ואילו האחרים פותחים חנות ספורט או מוכרים בורקאס...**

אני יודע רק לקרוא. ברצינות, אני חושב שזוהי שטות גמורה. אני חושב שבדרך־כלל כתוצאה מחוסר זמן, מחפשים שחקני־הכדורגל עסקים קלים. כלומר, עסקים שבהם הם יכולים למכור את שמם, לנצל את העובדה שהם מפורסמים ולעבוד ללא שעות קבועות.

עד עכשיו ניצלו את העניין הזה חברות־הביטוח. גם סמי בורקאס תפס את העניין. איני רואה בכך כל רע. גם הוא עושה כסף וגם השחקנים עושים כסף.

● **אתה מנצל את שימך?**

לא, אני איני מנצל את שמי, כי איני מוכר פוליסות ביטוח. אני אדמיניסטרטור, היושב במישרד. ברור שטל ברודי, למשל, מנצל את שמו. הוא איש־מכירות ממדרגה ראשונה, ואיני רואה בכך כל רע.

● **גיורא, אתה נולדת עם כדורגל ביד...**

גדלתי במישפחה של כדורגלנים. אולי לא נולדתי עם כדורגל ביד, אבל נולדתי בהחלט עם כדורגל בבית. מגיל רך אהבתי כדורגל, אולי אפילו באופן מוגזם. כמו כל הילדים, גם אני שיחקתי, אבל שלא כמו כל הילדים, שיחקתי כל הזמן. לאט־לאט היה ברור שאהיה כדורגלן.

לאבי היה העניין כל־כך חשוב, שהוא לא רצה שאשחק בפתח־תיקווה, עיר מגורינו, והמישפחה עברה לגור בצפון תל־אביב. אבי טען שאם אהיה שחקן כדורגל, אז מוטב שאשחק באגודה גדולה כמו מכבי.

● **שמעתי מספרים כי בחדרי־האורחים בבית הוריך לא היו רהיטים מכיוון שאביך נהג לאמן אותך שם.**

אבי היה מאמן אותי בחדר־האורחים, במיסדרון, במירפסת, במיטבח — איפה שיכולנו. אמא שלי שיתפה פעולה. היא עצמה היתה כדורסלנית. היא הבינה.

● **מתי היה ברור לך שהכדורגל אינו בשבילך רק מישחק־ילדים, אלא עתיד מיקצועי?**

בכל העולם, כשילד מספר להוריו שהוא רוצה להיות כדורגלן, הם מקבלים זאת בברכה. כדורגל נחשב למיקצוע מכובד מאוד, המביא פרנסה טובה ויוקרה, מיקצוע שרק מתי־מעט מוכשרים לעסוק בו. ואילו בארץ, כשהייתי ילד התייחסו לכדורגל כאל עסק מישני.

אפילו אצלי בבית, ששם נשמו כדורגל, אמרו לי כל הזמן: בסדר, תהיה שחקן כדורגל, אבל אתה צריך ללמוד. מה ייצא לך מכדורגל? מה זה כדורגל?

לדעתי זה לא צריך להיות כך. בשבילי כדורגל הוא המיקצוע היפה ביותר בעולם.

למדתי כלכלה באוניברסיטה, אבל יש לי הרבה יותר סיפוק מכדורגל. גם בארץ קשה להתאמן בכדורגל, בגלל חוסר מיתקנים. אין תנאים לכדורגלנים.

● **איך אתה מסביר את העובדה שמרבית הכדורגלנים הם חסרי השכלה או בעלי השכלה מצומצמת בלבד?**

פשוט מאוד. אין להם התנאים לאימונים המשולבים בלימודים. לכן כדורגלנים רבים מאוד מפסיקים ללמוד כדי שיוכלו לשחק כדורגל.

● **לא יתכן שהתשובה כל־כך פשוטה!**

הביטי, אנשים חושבים שיש איזה פטנט בכדורגל. האמת היא, שזהו מיקצוע קשה מאוד. האימונים מתנהלים אחר־הצהריים, בניגוד לאימוני הכדורסל המתנהלים בערב. אחר־הצהריים הוא זמן הכנת השיעורים. וזה לא צחוק! כשהייתי גומר את הלימודים בגימנסיה, הייתי רץ לאימון באבו־כביר, וחוזר הביתה בערב. הראש שלי לא היה פנוי ללימודים. אילו היו מיתקנים לאימוני־ערב, הכל היה שונה. אני בטוח שיותר כדורגלנים היו מסיימים בתי־ספר תיכוניים ואוניברסיטות.

● **אתה למדת בגימנסיה „הרצליה", גרת בצפון תל־אביב, אחר־הצהריים נסעת לאבו־כביר והתאמנת עם שחקנים שרובם באו מהפרברים. כיצד השפיע עליך המעבר החד מחברה לחברה?**

העובדה שנסעתי מהגימנסיה ישר למיגרש נתנה לי הזדמנות להתפרק ולהכיר חיים אחרים. ובכלל, אני מבקש שלא תזלזלי בכדורגלנים. בעצם היכולת שלהם לשחק כדורגל טמונה אינטליגנציה שאי־אפשר לקנות אותה בעשר אוניברסיטות.

> **כשסיפרתי לשפיגלר שאני נכנס לשנת־הסגר כדי לשחק בשטרסבורג, הוא אמר לי: אתה לא תחזיק מעמד**

השהייה הזאת עם הקבוצה היתה בשבילי נסיון יוצא מהכלל, שאהבתי מאוד. אגב, שחקני־הכדורגל בצרפת, שם שיחקתי במשך חמש שנים, אינם שונים משחקני־הכדורגל בארץ. גם שם לא כולם בעלי השכלה, וגם שם יש לכולם אינטליגנציה טבעית במיגרש.

● **מתי הפכת למה שמכונה „כוכב"?**

בארץ קורה דבר מוזר. שחקנים מתחילים את הקאריירה בגיל צעיר מאוד, וגומרים אותה מהר מאוד. לי היו שתי קאריירות. הראשונה היתה כשהייתי בן 15 וחצי — הייתי כוכב עולה. לתקופת־השיא הגעתי בזמן הגביע העולמי והאולימפיאדה במכסיקו, ב־1968 וב־1970. הייתי אז בשיא הפריחה שלי בארץ.

בתקופה ההיא קלטו מאמני הניבחרת ששפיגלר ואני יכולים להיות צמד, ואז גם התחילה ההיכרות שלי עם מוטל'ה, שמעולם לא שיחקתי איתו בקבוצה אחת. אלא רק בניבחרת. אלה היו עשר שנים בלתי נשכחות, שבהן היתה לי תקופה טובה מאוד. אפשר להגיד שהייתי כוכב.

ואז הרגשתי שאני לא מתקדם יותר, שאני צריך משהו חדש. אחרי מישחקי הגביע העולמי ראיתי איך שחקנים לא יותר טובים ממני נמכרים ונקנים, ואז החלטתי שאני רוצה להפוך למיקצוען. הכנסתי את עצמי להסגר בן שנה, כדי לשחק בחו"ל. רציתי לנסוע בכל מחיר. זה היה מאוד־מאוד חשוב לי. אני זוכר שכאשר סיפרתי למוטל'ה על ההסגר הוא לא האמין לי. הוא אמר שלא אחזיק מעמד.

● **איך שמרת על כושר בשנת ההסגר?**

התאמנתי עם אבי, המאמן אליעזר שפיגל, שאימן אז את קבוצת הכוח רמת־גן. למדתי באוניברסיטה ולימדתי שם ספורט. חוץ מזה אני לא יודע אם את יודעת, אבל הפכתי לעיתונאי וכתבתי לחדשות הספורט.

● **איך התחיל הרומן שלך עם קבוצת הכדורגל על שטרסבורג?**

ראה אותי אמרגן הולנדי בשם דונפלד. הוא הכיר אותי הרבה שנים ממישחקים בינלאומיים. כשנשיא־המועדון של שטרסבורג פנה אליו ואמר לו שהוא זקוק לשחקן, הוא הזכיר לו שהוא ראה אותי במישחקי הגביע העולמי. הוזמנתי למישחק־מיבחן. למעשה לא ידעתי שאני בא למיבחן. היום כבר יודעים שצריך לבוא עם נעלי־כדורגל ואלבום כדי להוכיח שאתה שחקן. אבל אז לא היה מי שיתדרך אותי. ממש במיקרה לקחתי את הנעליים. בקיצור, אחרי יומיים בשטרסבורג חתמתי על חוזה. זה היה נחמד מאוד, הימור שהצליח.

● **כיצד התייחסו בארץ אל העובדה שהפכת מיקצוען? מה היתה תגובת ההתאחדות לכדורגל, העיתונות?**

הייתי בחרם מצד הכדורגל הישראלי. הפכתי לשחקן־כדורגל בעל שם אירופי. כתבו עלי בעיתונות האירופית, באו במיוחד כדי לראות אותי במישחקים, ואירופה היא מקום קטן בכל הנוגע לכדורגל — רואים את כולם ומשחקים עם כולם. זו היתה תקופת־הזוהר שלי. שלוש שנים מתוך חמש היו טובות מאוד. נבחרתי לראש־קבוצה. הייתי קפטיין של מיקצוענים — לישראלי זה חשוב מאוד, אבל פה לא שמעו על זה אף מילה. בעיתונות היה חרם כללי.

● **איך הרגשת?**

זה ציער אותי מאוד, אך מצד שני ידעתי שמה שחשוב זה מה שקורה על המיגרש. ידעתי מה אני עושה, ואלה שנתנו לי עבודה ידעו מה אני עושה. עובדה ששטרסבורג חידשה את החוזה שלי שלוש פעמים, ושאחר־כך נקניתי על־ידי ליון. זה מוכיח שהצלחתי באופן מלא בכדורגל המיקצועני. מה שקובע זו ההמשכיות, העובדה שאתה לא נשאר פתאום בלי קבוצה, העובדה שיש לך לאן ללכת.

● **כיצד השפיע עליך המעבר מכדורגל ישראלי לכדורגל מיקצועני? כיצד השפיעה עליך העובדה שהפכת, לפחות בתחילה, להיות אלמוני?**

זה היה נעים מאוד, וזה היה קשה מאוד. לא הייתי רגיל לעובדה שלא מפנקים אותי. בכדורגל מיקצועני לא מעניין את אף אחד אם יש לך בעיות או אם הילד שלך לא מרגיש טוב. יש לך מצב־רוח, אין לך מצב־רוח — זה לא מעניין. אתה צריך להיות טוב על המיגרש, כדי לנצח, כדי להרוויח חוזה חדש, קאריירה, דרגה. אם אתה שחקן שהקבוצה בנוייה עליך, אתה צריך לנצח את המישחק והשחקנים יעשו הכל כדי לעזור לך, גם אם הם לא אוהבים אותך באופן אישי.

● **כמה כסף הרווחת ככדורגלן מיקצועי?**

מספיק כסף כדי לחיות טוב וקצת כסף בשביל לחזור.

● **אם היה לך כל־כך טוב, מדוע חזרת לישראל?**

אז רציתי לחזור. היום אני חושב שעשיתי טעות. הייתי פצוע בברך, הרגשתי שהזמן שלי מוגבל — מכסימום עוד חוזה אחד. באי אלי ממכבי תל־אביב ולחצו עלי לחזור הביתה. הייתי בן 31. הם הציעו לי חוזה לשלוש שנים. אמרתי לעצמי: זה הזמן שיש לי לשחק, עד גיל 34, אז מה אני מחפש? אחזור הביתה.

מעמדי בליון היה די מעורער ממילא, בגלל הפציעה, והיתה לי הרגשה שרוצים למכור אותי, אז החלטתי לחזור.

היום אני חושב ששגיתי. יכולתי להמשיך ולשחק בחו"ל. מכבי ממילא לא עמדו בהתחייבויות שלהם.

● **למה הרומן שלך עם מכבי לא הצליח?**

כי לא שיחקתי את תפקיד השחקן המוכשר והמצליח. הם ציפו ממני שאציל את הקבוצה ואני התחלתי פתאום לשמוע, שגיורא שפיגל זה לא אותו גיורא שפיגל שהיכרנו בעבר. הם לא הבינו ששחקן משתנה משבוע לשבוע. על אחת כמה וכמה אחרי חמש שנים. פיתאום התחילו להתעורר אצלם ספקות. הם חשבו שהם משלמים לי הרבה כסף.

וכל זאת למרות שהשנה שבה שיחקתי במכבי היתה השנה הטובה ביותר של הקבוצה. מאז הם לא חזרו לעצמם. זאת היתה השנה הגדולה של אבי כהן שנמכר לליוורפול. כשהסברתי להם שאחת הסיבות שאבי הצליח היא ביגלל שאני שיחקתי איתו, הם לא הבינו את זה. לא הבינו שאני תרמתי לרוח הלחימה של הקבוצה. מילא, לא ראיתי בפרישה ממכבי אסון, עברתי להכוח.

● **בארץ אין כדורגל מיקצועי ובכל זאת לך שילמו כסף רב.**

זה טיבעי שמשלמים כסף. אני חושב שצריכים לשלם כסף לכל השחקנים. אני חושב שצריך לשלם על הכסף הזה מס־הכנסה, ושתהיה הגנה מיקצועית. כדורגל זה מיקצוע מכובד מאוד, ולא צריך שיתעוררו ספקות מדוע משלמים, כי צריך לשלם!

> **הפכתי כדורגלן בעל שם אירופי, היו עלי כתבות בעיתונים שם, נבחרתי כאחד מבין 20 השחקנים הטובים באירופה, ובארץ אף מילה. חרם עלי**

● **אם אומנם משלמים כסף**

שפיגל עם מרגלית (1967), ועם מרגלית, אלינור ורון (1982)
„היא צריכה להתרגל לגיורא חדש!״

● לשחקני כדורגל בארץ, מה מונע מהכדורגל הישראלי להפוך למיקצועני?

הכדורגל בארץ בנוי על מרכזים פוליטיים. יש בהפועל אנשים הפתוחים למיקצוענות, יש במכבי אנשים הפתוחים למיקצוענות ויש בבית״ר אנשים הפתוחים למיקצוענות. לעומת זאת יש בכל הגופים

האיש המתאים ביותר לאמן את נבחרת ישראל בכדורגל הוא אליעזר שפיגל, שרק במיקרה הוא גם אבי

הפוליטיים אנשים המתנגדים באופן חד־משמעי למיקצוענות.

● בארצות־הברית הכדורגל נמצא בידיהם של אנשים פרטיים, המממנים את הקבוצה, משלמים משכורות, ומרוויחים כסף. מדוע שזה לא יהיה כך גם בארץ? מדוע לא יתייחסו לכדורגל כמו אל הפקת הצגת תיאטרון, למשל?

זה בלתי אפשרי. המשקיעים בחו״ל יכולים לקבל את הכסף שלהם בחזרה, והרבה יותר מזה. בארץ יש פוטנציאל קטן מאוד של צופי כדורגל. שם יש קהל של אלפים, ויש פירסומת עצומה בטלוויזיה.

אני חושב שבארץ צריך שאנשים פרטיים יעזרו לקבוצות, שישמשו מעין מועצת־מנהלים, בלי להיות מעורבים באופן מיקצועי, אלא רק בכספים, בייעוץ ובגיבוי. לדעתי שילוב של מיקצוענים ואנשי־עסקים בכדורגל הוא שילוב יוצא מהכלל. אפשר להשאיר את המיכרזים, לקיים חוזים ותקציב בלי לחרוג מסמכויות, ואם יש רווחים, צריך לדאוג לרכישת שחקנים. מדוע לא? אם שחקן מושך 20 אלף איש למיגרש, הוא שווה הרבה כסף ומגיע לו הרבה כסף.

● האם הקבלן אהרון גניש קנה אותך בהרבה כסף?

אותי הוא לא קנה בכסף. באתי לבית״ר ביוזמתו של מוטל׳ה שפיגלר, שרצה להעלות את בית״ר מהליגה הארצית לליגה הלאומית. גניש היה האיש שנתן את ה־או־קיי למוטל׳ה.

● ומימן את רכישתך באלפי שקלים?

זה לא נכון. גניש שילם לי משכורת כפי ששילם לכל השחקנים. כדורגל זה לא קיבוץ. לא מקבלים כסף שווה בשווה. אני חושב שגניש שילם לי מה ששילם וציפה לתמורה מלאה לכספו.

● מה היו היחסים בינך ובין גניש?

לא היו לי יחסים עם גניש. כל הקשר שלי איתו היה דרך מוטל׳ה. גניש הוא לא בן־אדם שמטרידים אותו בדברים קטנים. מוטל׳ה מסתדר איתו טוב. כשהייתי צריך משהו, הייתי פונה דרך מוטל׳ה. לי עצמי אין יחסים עם גניש.

● ובכל זאת, היה לכם תקר גם ללא מערכת יחסים.

זה שבאמצע קרו דברים עם גניש —

מרגיז אותי שעיתונאי־ספורט נמצא בדרג הנמוך ביותר בסולם ההיארכיה בעיתונות, הרבה לפני עיתונאי כלכלה או כתב פוליטי. כל אפס שמתחיל את המיקצוע נשלח לקבוע גורלות של שחקן כדורגל

בכל מועדון זה יכול לקרות בין שחקן ובין מנהל.

● מה דעתך על מעורבותו של גניש בבית״ר תל־אביב?

כל זמן שהוא הביא ממון ובחר באנשי־מיקצוע זה היה בסדר. ברגע שהתערב בבעיות מיקצועיות הוא שגה, וזה משתקף במצב הקבוצה.

● האם אתה אוהב את מעורבותם של אנשי־העסקים מסוגו של גניש בכדורגל?

כל אדם המוכן לתרום זה טוב. קבלנים יכולים להביא כסף, זה מצויין. אבל לא יתכן שאנשי־עסקים ינהלו למאמן את האימון. אני, כאיש־עסקים, רוצה שהחברה שלי תצליח, אז אני מעסיק את עורך־הדין הטוב ביותר, את עורך־הפוליסות הטוב ביותר, את הכתבנית הטובה ביותר ואת רואה־החשבון הטוב ביותר, כדי שהם יעשו לי את העבודה על הצד הטוב ביותר, ואני אצליח בעסקים. קבלן יכול להתייעץ עם המאמן איזה שחקנים לקנות ולעזור במימון רכישתם, וזה הכל.

● אומרים עליך שמתוך 90 דקות של מישחק־כדורגל אתה מבלה 80 דקות על הספסל...

בואי נחלק את זה לכמה תקופות. בשלושת החודשים האחרונים הייתי פצוע. זה קורה. לא נפלתי מהמיטה, נפצעתי על המיגרש. פציעה קשה בגב, וזה השפיע על התיפקוד שלי. לא הייתי בשיא הכושר.

הגדולה שלי היתה שטיפלתי בעצמי. לא החסרתי אימונים וידעתי מתי להגיד למאמן: היום אני לא יכול לשחק, או היום אני יכול לשחק רק חצי מישחק. מי שלא מבין את ההתנהגות שלי שילך בשבת לספורטק בפארק הירקון, מכיוון שהוא לא מבין בכדורגל מיקצועי. שילך לספורטק — ישם משחקים כדורגל להמונים.

שחקן צריך לדעת מתי לשמור על עצמו. מה החוכמה לרוץ על המיגרש? אני מעולם לא הייתי מהמתרוצצים על המיגרש. זו שטות לומר עלי שישבתי 80 דקות על הספסל. מעולם לא התרוצצתי 90 דקות כמו מטורף, ועשיתי תנועות כדי למצוא־חן בעיני הקהל.

שיחקתי למען הקבוצה. שיחקתי בניבחרות אירופה ואסיה, הייתי חמש שנים מיקצועני, נבחרתי כאחד מעשרים השחקנים הטובים באירופה. אני לא מתרגש ממאה אוהדים שחושבים שישבתי שמונים דקות על הספסל.

● הקהל לא משפיע עליך?

בכלל לא. הקהל בא לראות כדורגל ומגיע לו מישחק טוב. זה הכל.

● אתה לא זקוק לתגובת הקהל?

כשהייתי ילד הייתי זקוק. בשנים האחרונות בכלל לא. הגעתי לשליטה עצמית כזאת, שאני יכול להתעלם מהקהל והתעלמתי מהקהל. אני לא צריך שישאו אותי על כפיים, ולא התרגשתי כשקיללו אותי.

● גיורא, האם אינך סבור כי פרשת שנה אחת מאוחר מדי? האם לא יותר נעים לפרוש כאשר אתה בפיסגת ההצלחה, בשיא הזוהר?

לפי דעתך, תאריך פרישה זה פסח? פרישה זה דבר שמרגישים. בן־אדם יכול לא לבוא ולא לראות אותי אם אני לא מוצא־חן בעיניו. אני הירגשתי באותו יום חמישי שזהו זה. קמתי בבוקר והרגשתי שאני צריך לפרוש, ולא בגלל שאמרו לי.

בגיל 26 אמרו לי שאני זקן לכדורגל. בגיל 20 אמרו לי שלעולם לא אהיה שחקן־כדורגל, כי אני עצלן. אני משחק כדורגל 25 שנים, יום־יום, שבת־שבת. מה שקבע אצלי את תאריך הפרישה היה הרגע שבו הבנתי שמהיום והלאה אין לי חשק ללכת יותר לאימון.

● אתה מתכוון לכתוב ספר על הכדורגל?

כן, אני עושה את זה לאט־לאט. אני נמצא בתקופה של עצלות, נותן לזמן לעבור, לא מתרגש. גם לעובדה שפרשתי באמצע עונה יש השפעה עלי. אני חי לפי עונות הכדורגל, וכל הזמן אומר לעצמי שעד סוף העונה יש זמן.

הספר יעסוק בשני נושאים: הקאריירה האישית שלי, שהיתה די מגוונת, והידע שלי והשיטה שלי, שהיא מיקצוענית.

● אתה מתכנן לחסל חשבונות?

חלילה! אין לי עם מי לסגור חשבונות. בכדורגל, כל שבת אחרי ששורכים את השרוכים בנעליים, אתה מעמיד את הקאריירה שלך מחדש במיבחן. שכחו לך לגמרי את מה שהיה בשבוע שעבר. אז את רוצה שאני אסגור חשבונות? עם מי? עם אלה שבעטו לי ברגליים? אני לא מריר. היתה לי קאריירה מספקת ומלאה, עם עליות וירידות. קאריירה כמו שצריך.

● איך הגיב מוטל׳ה שפיגלר כשאמרת לו שאתה פורש?

מוטל׳ה חיכה שבאחד הימים אפרוש. דיברתי איתו על זה. הוא הצטער, ניסה לשכנע אותי, אבל הוא מכיר אותי הרבה שנים. הוא ידע שאני עקשן ועומד על דעתי.

● האם הוא החליט לחזור ולשחק כדורגל בעיקבות פרישתך מבית״ר?

הוא החליט עוד קודם. אני יעצתי לו שלא יחזור. לדעתי הוא אחד המאמנים הטובים. הוא לא צריך להוכיח שהוא טוב כשחקן.

● האם גם לך יכול לקרות שתרצה להוכיח שוב שאתה טוב כשחקן?

לא, אצלי זה לא יכול לקרות. זה לא מסתדר לי בראש.

● אתה מבין את צעדו של שפיגלר?

מוטל׳ה רוצה שהקבוצה תצליח בכל מחיר. הוא מאמין שעצם העובדה שהוא יהיה על המיגרש תדרבן את השחקנים.

● אתה מקפיד כל־כך על מיקצוענות. איך הרשית לעצמך לעשות מעשה כל־כך לא מיקצועי ולפרוש באמצע עונה?

אני מודה שבכדורגל מיקצועני לא הייתי מרשה לעצמי לפרוש באמצע עונה. מצד שני, אני לא חושב שלא נהגתי במיקצוענות. בתחילת העונה סוכם בינינו שאם

(המשך בעמוד 70)

שפיגל בראשית הקאריירה (1963)
בעיטה ראשונה בגיל שנתיים

לי לה לו

החלפות

★ **מתח ופעולה.** מעוניין ב־החלפת ספרי פטריק קים, ביל קרטר וספרי־מתח ופעולה אחרים. לכתוב אל יוסי פ. רחוב הדר 9, רמת־גן.

★ **„ביזאר".** מעוניין להחליף, למכור ולקנות ספרי־כיס מסידרת ביזאר וחוברות מצולמות (הכל ב־שפה האנגלית ובנושא S&M). נא לטלפון ליונתן בימים ראשון עד חמישי בין השעות 15.00 ו־18.00, טלפון 03־265883.

בית חם

★ **בקריות או בחיפה.** מחפש בית חם, לשלושה ימים מדי שבועיים (חמישי עד שבת) לכלב שקט ולא גדול, תמורת שעורים בעברית או בגרמנית, או תמורת תשלום. 04־730826.

מיד־ליד

★ **עם נסיון.** למכירה מצלמת ניקון־אף נהדרת עם נסיון, עם

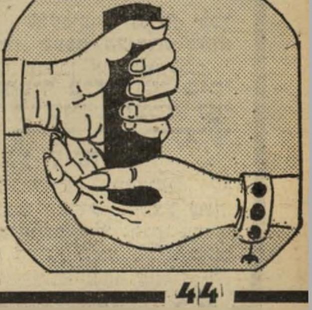

עדשה 50/1.2 ועם תיק עור אורי־גינלי תמורת 5000 שקל. אפשר ל־התמקח. ענת, טלפון 651628, תל־אביב.

★ **בהזדמנות.** ביגוד איטלקי מקסים חדש וגם ישן בהזדמנות. טלפון 03־482920.

★ **ערימות.** החורף בקושי הגיע, אין מה לעשות, ואצלי יש ז'קטים וסוודרים בערימות, ואין לי חשק לחכות עד לחורף הבא. מוכנה להיפטר מהם ב־100 עד 150 שקל החתיכה. יש גם לגברים. טלפון 03־246895.

להקה למכירה

★ להקת הרוק מס' 1 בארץ מוצעת למכירה! מפיקים רציניים שרוצים להיווכח בכך מוזמנים לכתוב אל מארק, ת.ד. 7224, חיפה.

★ **המשוכללת בעולם.** בהזדמנות מקרנת־סרטים סופר 8 חדשה, הכי משוכללת בעולם. EUMIG גרמנית. טלפון 03־482920.

★ **בית טוב במיוחד.** מסיבות מישפחתיות אני נאלצת להיפרד מכלבה וכלב זאב, גזעיים ויפהפיים. מוכנה למסור אותם לבית טוב במיוחד. להתקשר אל 02־232262 ולהשאיר מיספר טלפון.

★ **שעורי עזר.** נותן שיעורי עזר בצרפתית תמורת 20 שקלים בלבד. לכתוב אל יונתן במברגר, ת.ד. 21083 תל־אביב, מיקוד 61210 ולציין מיספר טלפון.

★ **באחריות.** למכירה שתי קסטות אטארי ללא הקופסות ה־פנימיות בחצי המחיר ובאחריות. טלפון 03־424107 משעה 15.00.

נוגע ללב

★ **הכל אפשרי.** רווקה בת 35, עדינה ודקת־גיזרה, מעוניינת בפנוי, סימפטי ותרבותי, אפשרי גרוש או אלמן עם ילדים, לקשר

רציני. כתוב לת.ד. 36852 תל־אביב, מיקוד 61368.

★ **החלפה.** תני בחורה פיקחית ויפה, וקבלי בתמורה את אביר חלומותיך (או כמעט) בן 30. ת.ד. 5301 חולון, מיקוד 58152.

★ **משרת.** אני בן 21, נאה וצייתן. גברת שתלטנית, האם תרצי בי כבמשרתך הפרטי? ת.ד. 22574 תל־אביב.

★ **דיסקרטית.** אירופאי מבוגר, עשיר ותרבותי מעוניין בנאה (ממש!!!) וחושנית (לא שמנה!!!) לקשר דיסקרטי. למתאימה מובטחת תמיכה נדיבה!!! ת.ד. 30161 תל אביב, מיקוד 61302.

שאלות ותשובות

שאלה: איך קוראים לזה שבחורה הולכת עם חזיה בלי רצועות?

תשובה: סטרפלס.

שאלה: איך קוראים לזה שבחורה הולכת בלי חזיה בכלל?

תשובה: טופלס.

שאלה: איך קוראים לזה שבחורה הולכת בלי כלום בכלל?

תשובה: תכ'לס.

משה

★ **עד 40.** מעוניין בהיכרות עם נשית וחטובה עד 40 למטרה אינ־טימית. יוסי, טלפון 03־299282 מ־3.30 אחר־הצהריים ועד 6.00 בערב בלבד.

שונות ומשונות

★ **לא השבוע.** חדש! מהפכני! ללא תקדים! פותר את כל הבעיות! מתארגן עכשיו! כולם באים בתח־פושת והכל מותר! הכל! בשבוע הבא תפורסם כתובת. לעצור את הנשימה!

★ **החתול עונה.** חתול־בית ג'ינג'י כהה הלך לאיבוד במעוז־אביב לפני שבועיים. החתול עונה לשם חם־חום. כל הפוגש חתול זה מתבקש לטפל בו.

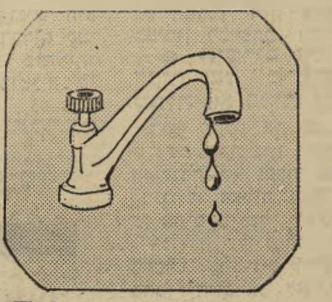

★ **לבד־לבד.** אני הולכת ב־רחוב לבד־לבד / ואת מי אני פוגשת? אף־אחד / אבל לא איכפת לי, בכלל לא איכפת.

★ **עסקים טובים.** לפי דעתי אם יפרשו חלק מהליברלים אבל תל"ם תצטרף, ובגלל זה תפרוש תמ"י אבל התחיה תצטרף, ובגלל זה תפרוש המפד"ל, אז יהיו בחירות, ואני אעשה עסקים טובים כי יש לי בית־דפוס. יוחי.

שיקוצים

★ **עוד שקיות:** הן רודפות אותי, שקיות הניילון שמוכרים ב־סופרמרקטים! בפעם הקודמת נקרעו הידיות. הפעם תעלול חדש: בשופרסל שבבן־יהודה קניתי שקית, ובדרך הביתה ברחוב גורדון היא נפרמה למטה בצד ובקבוק שמן נפל ונשבר. מי שעושה את השקיות ה־אלה צריך לעמוד לדין. צביה.

★ **יריקה.** לחני, סוף־סוף ראיתי את הש... הזה שבגללו עזבת אותי. יריקה לא הייתי נותן בשבילו. איפה השכל שלך? דן.

לא עוצמים עין!

★ לאוסנת ולדורון היה כלב ושמו יוסף שאיתו הלכו בכל אשר פנו. יוסף הלך לאיבוד ומאז אבדו עיקבותיו, ואילו אוסנת ודורון לא עוצמים עין. ועימם גם הכלב קלאודיוס ש־נהג לשחק עם יוסף בגן־מאיר. אם מישהו ראה את יוסף שיעשה טובה ומצווה ויצלצל 03־297993 ויבוא על שכרו.

★ **סלמנדרה.** רק עכשיו, אחרי שנתיים, גיליתי את פרצופך האמי־תי אתה סלמנדרה ירוקה ומגעיל, יותר גרוע מזיקית ויותר חלקלק מ־צלופח. לברוך משרל'ה.

ברכות

★ **תמשיכי לכתוב.** למלי ה־רחוקה שנמצאת בשווייץ ד"ש חמה מכל הדודים והדודות. תמשיכי לכ־תוב מכתבים ואל תתייאשי. כאן מחכים לבואך. משפחת צוברי ב־חולון.

★ **שכר מיצווה.** לנהג המו־נית שלקח אותי חינם־אין־כסף למ־רות שלא ביקשתי וסיפר לי את סיפור חייו המעניין, תמשיך ככה. עתליה.

★ **קול מקסים.** לטלפוניסטית שהתעקשה למצוא למעני את מיספר הטלפון שבניו־יורק וסירבה לגלות לי מי יושבת מאחורי הקול המק־סים, אני אצלצל שוב! ארנון.

★ **התעקשות מוזרה.** אני לא עיוורת, לא חרשת, לא צולעת ולא זקנה, ולמרות הכל התעקש הבחור בג'ינס להעביר אותי ברחוב דיזינגוף ליד קפה פראק ביום חמי־שי. גם זו שיטה! אתה יודע מי.

חינם אין כסף!

אז אם יש לך מה להודיע, להציע, לבקש, לברך, לספר בדיחה טובה, ואפילו לקלל — קדימה!

- כל הודעה יכולה לכלול עד 20 מילים.
- מי שרוצה לצרף תמונה — הכלב האבוד, עגלת-הילדים המוצעת, הדירה המוצעת לחילופין, הרווק המציע את עצמו להיכרות — יכול לעשות זאת. במידת היכולת, תפורסם גם התמונה.
- ההודעה תיכתב על גבי גלויית-דואר, למערכת „העולם הזה", ת.ד. 136, תל-אביב (אלא אם כן מצורפת לה תמונה. במיקרה זה יש להשתמש במעטפה). לא תתקבלנה שום הודעות בעל-פה, בטלפון או בביקור אישי.
- הגלויית תכלול את שמו, כתובתו ומיספר הטלפון של בעל-ההודעה.

במדינה

מישפט

התבר הלא־נכון

תחילתו ברצון וסופו באונס!

רונית (שם בדוי) שמעה הרבה מחברתה לדירה, לילי, על זאביק. לילי סיפרה כי הוא בחור נפלא, יפה, עדין ורגיש. היא היתה מאוהבת בו מאוד וחיכתה בקוצר־רוח לשובו מחוץ־לארץ.

ביום שבת אחד, כאשר רונית היתה לבדה בדירה, צילצל הטלפון והבחור שבעבר השני הזדהה בשם זאביק. רונית היתה סקרנית. היא השתוקקה להכיר את הבחור ה־נפלא, הממלא את לב חברתה בחלומות. ולכן, כאשר הזמין אותה לבקרו, בהיעדרה של לילי, קיבלה את ההזמנה.

רונית נסעה במונית, על חשבונו של זאביק, לכתובת שנתן לה בטל־פון. כאשר הגיעה לדירה בחולון, פתח לה את הדלת הבחור שהזדהה בשם זאביק, אולם היא הבחינה כי הוא אינו דומה כלל לתמונות שהיו בידי לילי. רק אז התחוור לה כי חלה טעות, והזאב אינו אותו זאב. אך היא היתה נבוכה, והסכימה להיכנס לשתות קפה. בדירה היה עוד זוג, ובחור נוסף, בשם עזרא גליק.

ארץ תרבותית. לאט־לאט עזבו האנשים את הדירה, ורונית נשארה לבדה עם עזרא. הוא הת־יישב לידה, חיבק את כתפיה וכיבה את האור. רונית הדליקה את האור. הוא כיבה והיא הדליקה. כאשר החל מפשיט אותה אמרה לו: „איני רוצה, אני לא מכירה אותך מספיק טוב!" אבל אז היה הגבר כבר להוט ביותר. הוא סתם את פיה בידו ואנס אותה.

רונית אמרה לו כי תתלונן ב־מישטרה, ועזרא גרר אותה לחדר־האמבטיה, שם ניסה לרחוץ את שרידי הזרע מעל גופה. הוא טילפן והזמין עבורה מונית.

רונית מיהרה להתלונן, ועזרא הודה במישטרה כי שכב איתה, כי היא בכתה והוא סתם את פיה. אבל הוא הסביר כי חשב שהיא עושה זאת מן השפה ולחוץ, וכי בעצם היא מסכימה, שכן נשארה בדירה מרצונה הטוב ולא ברחה.

בבית־המישפט הודה סניגורו, דרור מקרין, באשמה בשם שולחו. השופטים קבעו כי לא היו נסיבות מחמירות, אולם בארץ תרבותית לא יתכן שאשה תחשוש לבוא ל־דירה זרה, שמא גבר יתקוף אותה. הוא נדון לשנתיים מאסר בפועל.

משתיקול

העונש הוחמר בגלל המשתיקול של ה„עוזי".

מאז הרצח הכפול, נדרכת המיש־טרה מאוד כאשר היא מגלה משתיק קול לעוזי.

כשנעצר נסים דהאן בחיפה, נמ־צאו ברשותו תת־מקלע עוזי, שני קנים לעוזי ומשתיק קול. הוא הועמד לדין לפני בית־המישפט המחוזי בחיפה ונידון ל־42 חודשי־מאסר. אולם בית־המישפט קבע כי העונש יהיה חופף לעונש־מאסר קודם, שהוטל עליו בגין פריצות.

התביעה עירערה על קולת ה־עונש לבית־המישפט העליון. לדב־ריה, לא התחוור לבית־המישפט מה מקורו של הנשק, ומה מטרת החזקתו. לעיתים נדירות מתערב בית־המישפט בעונשים הנגזרים על ידי בתי־המישפט דלמטא. אולם הנימוק במיקרה זה שיכנע אותו.

„הוטרדנו." השופטים מאיר שמגר, שלמה לווין ודב לווין החי־ליטו הפעם להחמיר בעונש. למרות מאמציו הנמרצים של הסניגור, אהרון ברוכין, הם קבעו: „הוטרדנו לא מעט מן העובדה שהמשיב נשא משתיק קול." העונש הועמד על 52 חודשי מאסר בפועל.

סרבנית הגט נכנעה!

איני יודעת אם אתם זוכרים אותה, כי לאחרונה היא לא הירבתה להופיע אצלי במדור. אני מתכוונת לספרית הססגונית **ויולט דלל**, שבחוגי הבוהמה היא נחשבת

ויולט דלל
סוף־סוף גט

כבר הרבה שנים כספרית־צמרת. מספרים שהצמרת אצלה זה בעיקר המחירים שהיא גובה, והופעתה המהממת, ששווה את ה־מחיר.

ויולט היתה נשואה פעם ליהלומן עתיר־ממון בשם **מיכה**. אלה היו נישואיו ה־שניים, אחרי שהתגרש והשאיר לאשתו הראשונה את שני ילדיהם.

אבל גם הסיפור עם ויולט לא עלה יפה, משום־מה, וגם עסקיו התחילו לצלוע. אך ויולט סירבה לתת לו גט בגלל הבעיות הרגילות של חלוקת רכוש וכספים.

מיכה עזב את הבית ועבר להתגורר בכפר־שמריהו, ולמרות הבעיות הכלכליות שהלכו והתרבו, ולמרות הנושים שעמדו בפתח, הוא המשיך „לשחק אותה". הוא הכיר את **לינדה האריס**, שהיא ילדה טובה מהרצליה־פיתוח, בתו של מהנדס־טיס דרום־אפריקאי, דיילת באחת מחברות־התעופה ושחקנית לשעבר. מיכה המאוהב התחיל ללחוץ חזק על אשתו העקשנית, ו־הסכים לבוא לקראתה ולהתפשר, רק שתתן כבר את הגט המיוחל.

לפני חודשיים הוא התגרש, סוף־סוף, והת־חתן עם לינדה היפה. ואולי הפעם השלי־שית תצליח קצת יותר.

אוהבים יותר מתמיד

על הסיפור הזה נשבעו לי שהוא נכון. כבר שבועיים מצייצות הציפורים בעיר, ש**קרוליין לנגפורד** ו**אסי דיין** נפרדו סופית. בקושי התאפקתי לרוץ אל מכונת־הכתיבה ולדווח לכם שקרוליין היפה פנו־ייה למחזרים. אבל ליתר ביטחון שאלתי אותה אם יש דברים בגו. קרוליין נשמעה לגמרי מופתעת, והגיבה בצחוק מתגלגל. היא גם הסבירה לי מאיפה באה השמועה.

„אסי במילואים כבר שלושה שבועות, ובגלל זה לא רואים אותנו יחד. אבל אנחנו מאוד־מאוד ביחד, יותר מתמיד. „חוץ מ־זה," היא הוסיפה, „שכרנו בית יפה עם גינה וחצר במושב ליד פלמחים."

קרוליין סיפרה שהיא מתכוננת למלא את החצר בחיות, ותביא לשם שני חמורים, חזיריי־ים, שפנים וכלב, ואסי יכתוב. „יהיה בכיף," היא אמרה לי.

כששאלתי על תוכניות לעתיד ענתה שתעודת־נישואין אינה ביטוח לאהבה — עובדה שלמרות כל החתונות, יש גם הר־בה גירושין מסביב. על הפרש הגילים ביניהם — אסי הוא בן 36 והיא רק בת 24 — ענתה שגברים בגילה הם ילדותיים. חוץ מזה אסי עובד עכשיו על סרט נוסף, והיא מתכוננת להופיע בו. בינתיים היא מופיעה בהצגה שהיא להיט, ו„הכל יותר מטוב מאוד," היא סיכמה.

אסי דיין
עוברים למושב —

קרוליין לנגפורד
— לגדל חיות

נו, אז אני שואלת אותכם, זה יפה ככה? הבחור רק הלך למילואים וכבר רצים להפריד בין אוהבים.

פנים חדשות בעיר

היא באה אלינו מניו־יורק, והיא עדיין מבולבלת — גם מהעיר הגדולה תל־אביב, וגם מהגברים הישראלים. מה שנקרא „חבּ־לי־קליטה."

ליפהפיה קוראים **רחל מיימון**, ואת ילדותה, לפני שפנתה לארצות־הים, היא בילתה בנהריה. כמו כל צעירה אחרי צבא, הטלפון שלה, אבל היא כל־כך התבלבלה שהיא התחילה לגמגם. כשפגש בה **דסטין הופמן** הוא נדהם לגלות שבישראל יש גם יהודים ממוצא תוניסאי. מייד הוא שאל אם יש כאן אפליה — בחור שתופס מהר עניין.

אבל כל זה לא עזר, כי היא נזכרה

רחל מיימון
חתיכת השבוע

היא נסעה לעולם הגדול לראות ולהת־פתח. שם למדה מחול בבית־הספר הידוע של **אלווין אלי** ודיגמנה בתצוגות־אופנה כשהיא נעה לצלילי מוסיקת ג'ז ורוק — כן, גם חידושים אלה הגיעו לשם. **אל פאצ'ינו**, הסנדק, ביקש ממנה את מיספר פיתאום בארץ הקטנה שהיא השאירה מא־חור, והחליטה לחזור. היום היא פה, ו־מנהלת חנות בדיזנגוף. רחל הספיקה כבר לעבוד כמזכירת־הפקה בכמה הצגות, והיא מאוד רוצה שיגלה אותה איזה צלם רגיש ליופי אכזותי. נו, אז למה אתם מחכים?

מנהל אישי וגם חבר

זוכרים את **גראציה**, ילדת־הפלא הישׂ־ראלית ממוצא איטלקי, שהתחילה את ה־קאריירה שלה כילדה בת שבע? היא שרה אז עם החלונות הגבוהים את אלישבע ב־פסטיבל שירי־הילדים. מאז עברו כבר 13 שנים, וגראציה היא כבר ילדה גדולה — בת 20 וחצי.

שלא כמו הרבה ילדי־פלא, המופיעים ונעלמים, היא הספיקה די־הרבה יחסית ל־

גראציה ונוני מגורי־כהן
עדיין סוד

גילה הצעיר. היא הופיעה בשני סרטים ישראליים ובסרט גרמני, היתה סולנית ב־מקהלת צדיקוב והשתתפה בכמה הצגות־ילדים.

בצבא היא היתה סולנית מקהלת צה"ל, ולא מזמן השתחררה. איך מקהלת צה"ל תסתדר בלעדיה אין לדעת, אבל מי ש־מסתדר איתה הכי־טוב זה החבר הצמוד מאוד, תימני יפה תואר בשם **נוני מגורי כהן**. נוני בן ה־24 הוא גם המנהל האישי שלה, האמרגן והאחראי על עסקיה. חוץ מזה הוא בנו של קבלן־בניין ידוע ועשיר.

קבלן נוני לא רוצה להיות, אבל גם התפקיד של מנהל אישי מבטיח קאריירה, בייחוד שגראציה עובדת עכשיו על הפקה חדשה, שהיא עדיין בגדר סוד.

אהבה באוויר ואשה על הקרקע

באל־על זה סיפור ותיק, ולמרות שהמדובר באיש נשוי, אפשר לפטפט על זה חופשי, כי כולם יודעים — כולל האשה.

הוא קפטן, נשוי וגר בכפר־שמריהו. היא דיילת יפה, ששמה **פיצי**. השניים ניהלו פרשיית־אהבים ממושכת. ואם תשאלו לדעתי, ממושכת מאוד — עשר שנים זה לא הולך ברגל, אפילו כשהגבר נשוי לאחרת. עיקר הקשר ביניהם היה באוויר. תמיד השתדלו לטוס ביחד לכל מקום ולהיפגש בתחנות־הביניים שבהן נחתו.

אחרי עשר שנים החליטה החברה הידועה־בציבור שגם לה יש זכויות, והיא התחילה לבוא בתביעות לקביעות ולביטחון. בנקודה זו, כך דיווחו לי, הסיפור נגמר — כל עוד לא היה הקשר כרוך במאמץ, נהנה אלוף־השחקים משני העולמות. עכשיו הוא החליט לפתע, שדי לו באחת.

פינצי מנחמת היום את עצמה בזרועות מחזר חדש, ועם הטייס ההוא היא גמרה לתמיד. זה מה שמספרות חברותיה.

שידור

צל"ש

שיקוצים בהיכל

● לירין קימור על סירטו, שחשף את אוזלת-היד של מערכת ההוצאה-לפועל של בתי-המישפט, שהוקרן בתוכנית כולבוטק. בסירטו הוכיח קימור כי טחנות-הצדק בישראל אינן טוחנות כמעט, ובתוך היכלי-המישפט של מדינת-ישראל נעשים דברים בלתי-חוקיים. כתבה זו המחישה לצופים כי ישראל חדלה להיות מדינת-חוק.

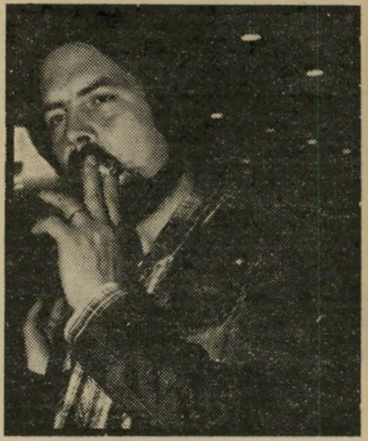

בימאי קימור
מדינת-חוק ?

צל"ג

חיזבי להקיא

● לכתב-השדה הכלכלי של הטלוויזיה, **אבי אנג'ל**, שהביא במיסגרת השבוע — יומן אירועים כתבה רדודה, בפעם המי-יודע-כמה, על סטף ורטהיימר ומיפעליו. כתבה זו נראתה בנאלית, ומוכתבת מטעם, לאור ההתמוטטות של חלק מהתעשייה הישראלית ועליית מיספרי המובטלים. כתבה זו המחישה במידה רבה את התרחקותה של מחלקת-החדשות בטלוויזיה מן האירועים, ואת הנסיון להפכה ל„טלוויזיה חיור-בית".

מאחרי הקלעים

מנהל חולה לטלוויזיה חולה

מינויו של מנהל חטיבת-החדשות, **טוביה סער**, למישרת מנהל הטלוויזיה, פילגה את עובדי הטלוויזיה לשתי סיעות. ההחת טוענת, כי הטלוויזיה תמשיך להידרדר, ומציינת כי מנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, שם את עובדי הטלוויזיה לצחוק, כאשר סיפר להם שיש בכוונתו למנות מנהל חזק. סער, כך הם אומרים, ימשיך לנהל את הטלוויזיה כמו קודמו, **יצחק** („צחי") **שימעוני**, כשלפיד שלט בה, למעשה, מרחוק.

שוללי מינויו של סער מציינים כי במהלך השנה שבה ניהל את חטיבת-החדשות הוא הופעל בקשיחות בידי לפיד, תוך עקיפת מנהל הטלוויזיה הקודם, שימעוני. לטענת עובדים אלה, עלול מינויו של סער לאפשר המשך תהליך קיצוץ הסמכויות של מחלקת-התוכניות, תוך העברת תוכניות כמו כולבוטק, מהון להון, תצפית ושמונה וחצי לאחריות חטיבת-החדשות, כשבאחריותה של מחלקת-התוכניות יישארו רק תוכניות הבידור והדת.

בעלי הגישה החיובית יותר לסיכוייו של סער לניהול הטלוויזיה מאמינים כי סער יהיה מנהל של ממש, וכי ביכולתו לעצור את הנסיגה והסחף בבניין הטלוויזיה. אלה טוענים גם כי סער עשוי להציע לאחד מבכירי העובדים תפקיד של סגן-מנהל הטלוויזיה. המועמד הראשון לתפקיד זה הוא **דן שילון**, שתפקיד זה הוצע לו בעבר על-ידי יצחק שימעוני (שילון סירב, בטענה „איני מוכן להיות סגן של אפס")

מינויו של סגן-מנהל טלוויזיה, שיהיה אחראי על הצד הטכני וההפקתי, יקדם את הצד הביצועי-יצירתי של הטלוויזיה, ויחזיר אותה לדרך-המלך.

מועמד נוסף למינוי כסגן-מנהל הטלוויזיה הוא **אלכס גילעדי**, המשמש כיום כמפיק ראשי של שידורי-הספורט באירופה, מטעם הרשת האמריקאית אן-בי-סי. גילעדי, שהציע עצמו לתפקיד זה בימיו של שימעוני, בפגישתם במונטה-קרלו ובפגישה אחרת בארץ, עשוי לוותר על המשך תפקידו הרם באירופה, ולשוב ארצה.

כך או אחרת, טוענים המצדדים במינויו של סער, יהיה במינויו של סגן ברמה זו, כדי להציל את הטלוויזיה מהידרדרותה, תוך העלאת התחנה על פסים נכונים.

בתוך חודש וחצי ניתן יהיה לראות את הכיוונים והמגמות של עידן סער בטלוויזיה. השאלה המנקרת כיום בלב עובדי הטלוויזיה היא אחת: האם יהיה טוביה סער מנהל מחלקת-חדשות שהפך מנהל-טלוויזיה, או מנהל-טלוויזיה הרואה את תפקידו במלוא הפרספקטיבה.

מישנה מובס עבאדי
לקידום נושאים חברתיים

אותם המצדדים במינויו של סער טוענים, כי מנהל מחלקת-התוכניות החדש (שטרם נכנס לתפקידו) **צביקה שפירא**, מפקד גלי צה"ל לשעבר, הוא מינויו של שימעוני, ולסער יהיה קשה לעבוד במחיצתו. מה גם שמנהל מחלקת-הסרטים התעודיים, **יאיר אלוני**, הינו בעל מיומנות מיקצועית-טלוויזיונית עדיפה, וסער שיתף עימו בעבר פעולה במיסגרת מחלקת-החדשות. התומכים בדיעה זו מציינים גם, כי סער ימנע את חיזוק חטיבת-החדשות בתוכניות נוספות, מתוך כוונה לבזר את הסמכויות.

על כל פנים, ביום הראשון נכנס סער, חולה בשפעת, לתפקידו כמנהל הטלוויזיה. והיה מי שאמר: „מנהל חולה לטלוויזיה חולה!"

המישנה שהובס

זו הפעם השניה ש**שלמה עבאדי**, המישנה למנכ"ל, מתייצב למירוץ למישרת ניהול הטלוויזיה. זו הפעם השניה שעבאדי, הנחשב לאיש החזק ברשות-השידור, אינו זוכה בתפקיד. עבאדי ניגש למיכרז של היום השישי האחרון, למרות שלפיד הבהיר לו שאין לו כל סיכוי לזכות בו.

עם כישלונו של עבאדי במיכרז, פשטה במיסדרונות הטלוויזיה שמועה, כי יש בכוונתו להתפטר מתפקידו ברשות-השידור.

על הסיבות שהביאו אותו לגשת למיכרז ועל תוכניותיו בעתיד, סיפר עבאדי להעולם הזה:

„עובדים בטלוויזיה פנו אלי באופן חסר-תקדים, וביקשו ממני להעמיד את מועמדותי, מתוך נסיון לחלץ את הטלוויזיה מהמשבר שבו היא נתונה מזה זמן. נכשלתי במיכרז, ואין בכוונתי להתפטר. אני אתן לטוביה סער כל עזרה שתידרש, ושתהא ביכולתי, כדי שהוא יצליח בתפקידו.

„יחד עם זאת, מהיום אתחיל להילחם במיסגרת רשות-השידור, כדי לקדם את הנושאים החברתיים, שעלו על פני השטח במהלך מערכת-הבחירות. אותם נושאים שכמעט שאינם מטופלים על-ידי רשות-השידור. אני אשיג משאבים להעלאת הנושאים החברתיים ביתר הרחבה בכלי-התיקשורת האלקטרוניים, כדי שהאפקט שלהם יבוא לדיון פומבי ופתוח.

„מתוך מניעים אלה יש בכוונתי להשיג לרשות-השידור משאבים נוספים במיסגרת פורמאלית או במיסגרת של מישדרי-חסות (מימון תוכניות טלוויזיה בידי גופים כלכליים וציבוריים שונים)."

הכל תלוי בטיב העיתוי

התפטרותו הפאתומית של **יצחק שימעוני** ממישרת מנהל-הטלוויזיה, הוכיחה לקבוצה שלמה של מנהלים בטלוויזיה, שהם נכשלו בתיזמון בלתי-נכון. אילו המתין עורך-מבט, **מיכה לימור**, בהגשת התפטרותו, אין ספק שהיה מתמנה, עם מינויו של סער כמנהל הטלוויזיה, למישרת מנהל חטיבת-החדשות.

לימור חזר על תרגיל דומה של **אביטל מוסינזון**, שהציג את מועמדותו כמנהל מחלקת-הדראמה. המתנה קצרה היתה מעניקה לו את מחלקת-התוכניות, אחרי התפטרותה של **אסתר סופר**. מועמד אחר, שגורלו לא שפר עליו, הוא מפקד גלי צה"ל, **צביקה שפירא**, שלפיד הועיד אותו לתפקיד המנהל הבא של הטלוויזיה, אחרי תום הקדנציה של שימעוני. שפירא איבד את סיכוייו לתפקיד זה, כאשר הגיש את מועמדותו כמנהל מחלקת-התוכניות.

תיזמון לא נכון זה של כמה מבכירי מועמדיו של לפיד למישרות הניהוליות העיקריות בטלוויזיה מבהיר, כי המנכ"ל ויועציו לא קראו נכון את תמונת-המצב.

פסקול

קן הקוקיה

בראיון בגלי-צה"ל, אמר יו"ר רשות-השידור, הפרופ' **ראובן ירון**, על תכונותיו של המנהל הבא של הטלוויזיה: „שיידע להסתדר עם העובדים תחתיו, ועם הממונים עליו" ●● צוות של אי-בי-סי האמריקאי, שבא ארצה לעשות סרט תיעודי על מצבם של ערביי ישראל, הביא עימו ערבי פלסטיני כמראיין. במהלך הצילומים הינחה המראיין את מרואייניו, ואף יעץ להם לגבי הבעות-הפנים שעליהם להציג על המסך ●● סרטיו של בימאי-הטלוויזיה המוחרם **עמוס גיתאי**, הוואדי ובית מס' 14, הוזמנו להקרנה במיסגרת ה„פורום" של פסטיבל-הסרטים בברלין. סרטיו של גיתאי הם הסרטים הישראליים הראשונים המוקרנים במיסגרת ה„פורום", שבו מוקרנים, בדרך כלל, סרטיהם של בימאים כ**ריינר פאסבינדר** ו**ז'אן-לוק גודאר** ●● באחד הוויכוחים הרבים שהתחוללו בשבוע האחרון בבניין הטלוויזיה, במיסגרת המירוץ למישרת מנהל הטלוויזיה החדש, כינה **רון בן-ישי** את בניין הטלוויזיה: „קן הקוקיה" ●● את הטלתרום הבא תפיק ותנהל **אסתר סופר**, המפנה בימים אלה את מקומה כמנהלת מחלקת-התוכניות ●● על הנסיון של קול ישראל להתמודד עם תוכניות אחר-הצהריים של גלי צה"ל באמצעות בטון מנורי, שמגישה הוא **אהוד מנור**, אמר אחד מאנשי התחנה הצבאית „קשה לקרוא לתוכנית הזאת תוכנית מז'ורית" ●● במחצית חודש מרס תקרין הטלוויזיה סרט בשני המשכים, שיתמקד ב„פרשת קסטנר". שני החלקים יוקרנו תחת הכותרת מישפט קסטנר ורצח קסטנר ●● טרם צאתו לקאהיר, הספיק מנכ"ל רשות-השידור, **יוסף לפיד**, לראות את סירטו של **מרדכי** („מוטי") **קירשנבוים** בורות המים, שבו מככבים **נעמי שמר**, ו**עמוס קינן** ●● במיסגרת המהלכים למינוי מנהל-הטלוויזיה, הוזמן **דן שילון** לפגישה עם לפיד. השמועה אומרת כי שילון אמר בפגישה „אותי לא מעניין לנהל טלוויזיה, אני רוצה לעשות טלוויזיה. אם כדי לעשות טלוויזיה אני צריך לנהל טלוויזיה אני מוכן, אבל יש לי תנאים..." בהמשך הפגישה הבהיר שילון את תנאיו, ואמר ללפיד: „אתה תצטרך גם להגיש את המועמדות שלי..." לפיד ושילון לא הגיעו להבנה בנושא זה ●● על השבוע שקדם לבחירת סער לניהול הטלוויזיה, אמר אחד מעובדי מחלקת החדשות: „ביצענו שדולה (לובינג) באמצעות המסך, ערכנו קיסמוט (איפור) של מהדורות מבט, וכל שר שהיה לו אדם בוועדת-המיכרזים, זכה לכיסוי מירבי על המסך הקטן.

שרה'לה שרון מוחה

אחרי תקופה שקטה יחסית במחלקת-הבידור של הטלוויזיה, עומדת לצוץ בה בימים אלה פרשיה, העשוייה להוריד מהמסך את שרה'לה שרון, הנחשבת בשנה האחרונה כתגלית הטלוויזיה המוצלחת ביותר.

הופעתה האחרונה של שרון עוררה אצלה התמרמרות רבה. הסיבה: מנהלי מחלקת-הבידור הדביקו לתוכניתה את אריק לביא, כסולן מיקצועי. הדבר לא נראה לשרון, ואף ניתן היה להבחין בכך מהבעות-פניה במהלך השידור.

שרון הבהירה לאנשי-הבידור של הטלוויזיה כי יש בכוונתה לשמור על האופי הלא-מיקצועני של תוכניתה, וכי אין היא מוכנה לעבוד כשיש תכתיבים אמנותיים מבחוץ. אין ספק שהצדק עימה.

זמרת שרון
הבעות-פנים

יום רביעי

17. 2

● **מדע־בידיוני: חלו־צי־החלל (6.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** טרלנה הפלאית מחזירה את ונצ׳ר אהוב־ליבה אל הספינה. היא מבקשת מווילד־סטאר ל־שלח אותו אל כדור־הארץ, בעוד שהיא תתפוס את מקומו ותילחם נגד זורדאר.

● **סידרה: מי הוא מי (6.32 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פול, האב בדמות בנו, מצליח לבסוף להימלט מהפנימיה ולהגיע לביתו, שם הוא מוצא את אבן הקמע ואת בנו הצעיר דודלי. פול מבקש מהבן הקטן שיבקש מאביו כי ישוב ויהיה כפי שהיה קודם, ושדיק, אחיו, ישוב למצבו הקודם כילד. ה־משאלה מתמלאת וכל הדברים באים על תיקונם.

● **כדורסל: מכבי תל־אביב (10.05 — שי־דור בצבע, קריינות עב־רית).** שידור־ישיר של המח־צית השנייה במישחק הכדורסל בין דן בוס, אלופת הולנד ובין מכבי תל־אביב.

● **דרמה: אשת אהבים (10.50 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** מחזה מאת אליזבת ג׳ין הווארד, שעלילתו מספרת על נערה אנגליה המתגוררת בפאריס ב־חברת מאהב עשיר. הצעירה פוגשת בצעיר אנגלי, ובין ה־שניים מתפתח רומן.

ג׳קסון וורדן: מילחמות יחיד

יום שלישי, שעה 10.00

יום חמישי

18. 2

● **חינוך: סיפורים בראש (5.55 — שחור־לבן).** תוכנית המוקדשת לחי־נוך ילדים והוריהם לקרוא ב־קלסיקה של ספרות הילדים. בתוכנית יוצגו קטעים מתוך אבא ארך רגליים מאת ג׳ין ובסטר, מר גוזמאי הבדאי ל־לאה גולדברג, רובינסון קרוזו פרי עטו של דניאל דיפו ו־מחניים מאת פרנץ מולנר.

● **בידור: קני רוג׳רס (9.30 — שידור בצבע, מדבר ומזמר אנגלית).** הקלטה ממופע פומבי שערך הזמר קני רוג׳רס. בין להי־טיו היא מאמינה בי, רובי, אל תקחי את אהבתך לעיר ו־המהמר. במופע קיטעי־בוקרים מיוחדים, שצולמו בכרי־המיר־עה של אורגון ונוואדה, המשו־בצים בקיטעי מופע, שנערך באמפיתיאטרון בהוליווד.

● **תיעוד: אמונה ורוח באסיה (10.20 — שידור בצבע. קריינות עברית: אירים לביא).** פרק זה בסידרתו של דיוויד אטנבורו מוקדש לאמנות ב־תאילנד, המורכבת מאלמנטים חדשים וישנים, תוך שמירה על נאמנות לדת בודהה.

● **ממון: מהון להון (11.20 — שחור־לבן).** תוכנית־ספח בלתי מוצלחת ל־כולבוטק, בהנחייה ׳שחצנית וחסרת כיסוי של יצחק טיש־לר.

יום שישי

19. 2

● **סידרה לילדים: היידי בת ההרים (3.00 — שידור בצבע, דיבוב בעברית).** פרק 25, המיברק — סבה של היידי משגר מיב־רק לסבתא של קלרה ומזמינה לביקור. הוא אינו מגלה דבר על ההתפתחויות החדשות.

● **סרט ערבי: יפה־פית השכונה (5.32 — שידור בצבע, מדבר ער־בית).** מורה בבית־ספר מו־צאת עצמה מאוהבת בשכן שלה, שהוא צעיר בלתי־רצי־ני, המבטיח לה לשאתה לאשה, אך בשל אופיו ההפכפך הוא מפר את הבטחתו ומסתבך ב־פרשיית אהבים עם חברתה. מככבים: מצטפא פאהמי, יו־סוף פח׳ר אל־דין וסמיר אל־מרשדי.

● **סרט קולנוע: הרו־זנת היחפה (9.15 — שי־דור בצבע, מדבר אנג־לית).** סירטו של ג׳וזף מנ־קביץ׳ משנת 1954, שבו מככ־בים אווה גארדנר והאמפרי בוגארט. זה סיפורה של רק־דנית פלאמנקו ספרדיה, יפה־פיה ועצמאית במנהגיה, המת־גלה על־ידי מיליונר העוסק ב־הפקת־סרטים, והמזכיר במידה רבה את הווארד יוז. אווה גארדנר, שנחשבה באותה עת ליפה שבשחקניות הוליווד, מגלמת את הרקדנית. האמפרי בוגארט הוא הבימאי למוד הנסיון והסבל, העוזר להפכה לכוכבת־קולנוע, ואדמונד או׳ב־רייאן (שזכה בפרס אוסקר על הופעתו בסרט זה) הוא סוכן הפירסום ההוליוודי הטיפוסי.

שבת

20. 2

● **דת: פעמון ורי־מון (8.00 — שחור־לבן).** מישדר־כפייה דתי, המבדיל בין קודש וחול למען תושביה ה־דתיים של המדינה.

● **בידור: עוד להיט (8.30 — שידור בצבע, מזמר לועזית).** מישדר המב־דיל בין קודש וחול למען תו־שביה החילוניים של המדינה.

● **מותחן: נרו וולף (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הסרט גאמ־ביט יביא את מעלליו של ה־בלש הניו־יורקי המהולל, אשר אינו יוצא מפתח ביתו, ומפענח את כל פרשיותיו בכוח ההגיון.

● **סידרת טלוויזיה: האצילות מחייבת (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סידרה קומית מעולה, שבמרכזה עימות בין בת אצולה שירדה מנכסיה, עם עשיר חדש, שרכש את אחו־זתה.

יום ראשון

21. 2

● **מדע־בידיוני: פלאש גורדון (6.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק העולם הקפוא, שבו פלאש גורדון נוסע לממלכת פריג׳יה כדי להשיג חומר ה־דרוש לו במילחמתו בנד־מינג. גם בממלכה קפואה זו הוא נתקל בבעיות ובצרות.

● **סידרה: דאלאס (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** רוב בני מישפחת יואינג יוצאים לבי־קור אצל אשתו הראשונה של ג׳וק, המאושפזת בבית־מרפא לחולי־נפש בקולוראדו. ג׳יי־אר מנצל את הזמן כדי לבשל עיסקת־נפט ענקית, הקשורה בבארות המישפחה באסיה, ה־מכניסות רווחים גדולים. סו־אלן ופאם מתמודדות בדרך שונה עם אווילין. פאם מחליי־טה לפתע לברר פרטים אודות אמה, הנחשבת מתה מזמן זמן רב, וסו־אלן מוצאת שוב ני־חומים במשקה, דבר המשרת את ג׳יי־אר, שבתוכניתו להיי־פטר ממנה.

● **תעודה: ישעיהו לייבוביץ במעלות (10.20 — שחור־לבן).** סירטו של יגאל בורשטיין, המציג צדדים שונים בהגותו של הפרופסור ישעיהו לייבוביץ. הפרופסור וחבריו, ד״ר מנחם ברינקר וד״ר ישראל אלדד־שייב, יוצ־אים לבקר בעיירת העולים מע־לות, תוך שהם משוחחים עם תושבי המקום על האידיאולוגיה הציונית. מתוך סרט זה קי־צצה הנהלת רשות־השידור כמה מקביעותיו של הפרופסור לייבוביץ, שלא נראו לה כתו־אמות לרוח הזמן והתקופה. לא תשמעו את לייבוביץ מכריז ש־„גולדה היתה זקנה מירשעת״ או ש„פולחן הכותל הוא דיס־קו־כותל.״

● **מותחן: לא יאמן כי יסופר (11.25 — שי־דור בצבע, מדבר אנג־לית).** השחקנית ג׳ולי האריס מופיעה בתפקיד אשה הבוגדת בבעלה, ומנהלת רומן עם קולו־נל אמיד בדימוס (ריצ׳רד גרין). כאשר מחליט הקולונל לשים קץ לרומן, הוא מעניק מעיל מפרוות חורפן, ונשאלת השאלה, כיצד להסביר זאת ל־בעלה (מייקל הורדן).

האריס וגרין: לא יאמן כי יסופר

יום ראשון, שעה 11.25

יום שני

22. 2

● **שעשועון: צא מזה (8.03 — שידור בצבע, מדבר עברית).**

● **תרבותון: שמונה וחצי (8.30 — שידור בצבע, מדבר עברית).**

● **סידרה: חמדת ימים (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** צ׳ארלס ריידר עוזב את ברייד־סהד בהרגשה שזו הפעם האח־רונה. הוא שב לפאריס. יום אחד הוא מוצא בחדר־העבודה שלו את רקס מוירס, המספר שהוא בדרכו לציריך, שם אמור סבסטיאן להחלים. צ׳ארלס מב־היר לו כי עסקיו עם מישפחה זו תמו, ורקס מספר לצ׳ארלס שיש בכוונתו לשאת את ג׳ול־יה לאשה.

יום שלישי

23. 2

● **מדע: תצפית (8.30 — שחור־לבן, מדבר עב־רית אקדמית).** תוכנית די־ווח על הנעשה בעולם המדע, שמתוכה ניתן להבין כי המדע בישראל הוא המדע המוביל בעולם. מנחה את התוכנית, ביוהרה שכמותה עוד לא נר־אתה על המסך הקטן, הפרו־פסור יעקב שחם.

● **סרט טלוויזיה: מילחמות יחיד (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנג־לית).** בשנת 1974 נפטר ממח־לת הסרטן הסופר הנודע קור־נליוס ראיאן (היום הארוך ביותר, הקרב האחרון). כאשר לקה במחלתו עסק ביחד עם אשתו בחיבור הספר גשר אחד רחוק מדי, שראה־אור לפני מותו. הסרט מילחמות יחיד מספר על ארבע השנים האח־רונות של קורנליוס ראיאן, והוא מתבסס בעיקר על יו־מנים וזכרונות שכתב, ושאו־תם אספו מקורביו.

לקראת שידור: גיהינום בפסיפיק

ביום רביעי (24.2) יוקרן סרט הקולנוע „גיהנום בפאסי־פיק״. הסרט נפתח בשנת 1944, כאשר קצין־צי יפאני (טושירו מיפונה), החי לבדו על אי קטן באוקינוס, מבחין בסירת הצלה, השייכת לאמריקאי (לי מרווין), שנורה בקרבת מקום. התגרויות

מרווין ומיפונה: גיהנום בפסיפיק

יום רביעי (24.2)

האמריקאי מביאות את היפאני לרדוף אחריו בחמת זעם לתוך הג׳ונגל, שם הם ניצבים זה לעומת זה. האמריקאי נופל בשבי, אך הוא מצליח להימלט. השניים מגיעים לשביתת־נשק, שאחריה הם בונים רפסודה ויוצאים למסע מסוכן בים.

אהרון אוזן:
„לא הבאנו פטנט של החלפת מנכ"לים מחו"ל!"

רק לפני שבוע ראיינתי את סגן־השר ומנהיג תמ"י, אהרון אוזן, וכבר נמצאה לי סיבה לשוחח איתו שוב.

● **למה לא סיפרת שאתם עומדים להחליף את רפי רוטר, מנכ"ל הביטוח הלאומי?**

היית צריכה לשאול אותי, אז הייתי אומר לך. אבל אני רוצה להגיד עוד דבר — אני לא מבין על מה המהומה. בתמ"י יש החלטה מיום כינון הממשלה, שככל שהחוק מרשה לנו, נמנה מינויים פוליטיים במישרדים שאנחנו אחראים להם. מי, מה ומתי, זה כבר עניין של עיתוי. אני למשל סיכמתי עם מנכ"ל מישרד־הקליטה, עזריאל ולדמן, מתי הוא מסיים את תפקידו, ואיש לא פצה פה. במקומו של ולדמן יושב כבר חודש איש תמ"י, אלי ארצי, ואיש לא אמר על זה מילה. שום סערה לא התחוללה אז. אולי תסבירי לי על מה המהומה הפעם?

● **אולי משום שרפי רוטר הוא מנכ"ל מעולה.**

ומי אמר שעזריאל ולדמן לא היה מנכ"ל מעולה? אין לזה כל קשר. ההחלטה היא פוליטית, ואת עניין החלפת המנכ"לים לא הבאנו מחו"ל. קיבלנו את זה בירושה, עשינו מה שעושים במדינה הזאת כבר 34 שנים.

● **ראש־הממשלה, בתוקף תפקידו כממלא־מקומו של שר־העבודה והרווחה, הטיל וטו על ההחלטה להחליף את רוטר. מה תעשה?**

הוא יצטרך לשבת עם סגן־השר בן־ציון רובין. רובין יצטרך לשמוע ולדווח לנו.

● **מדוע בחרתם דווקא בעורך־הדין דני עזריאל לתפוס את מקומו של רפי רוטר?**

משום שהוא עורך־דין טוב במיקצועו, צעיר בן 34, ויהודי „בוגר מעברה" — אם להשתמש בלשונו של ראש־הממשלה. הוא איש מישפט, והביטוח הלאומי הוא עניין של חוקים, הוא איש־מינהל, ובביטוח הלאומי צריך להבין במינהל. מה עוד הוא צריך לעשות — עליו להצטלב?

זה שהוא יליד אלג'יריה וחבר בתמ"י, זה לא מינוס — זה פלוס.

טוביה סער:
„לא אהיה מנהל־בובה של הטלוויזיה!"

טוביה סער, מוותיקי עובדי רשות־השידור וראש מחלקת־החדשות של הטלוויזיה, נבחר כמנהל־הטלוויזיה הישראלית, תחת צחי שימעוני, שהתפטר. שאלתי אותו:

● **צחי שימעוני התפטר מתפקידו כמנהל־הטלוויזיה בטענה כי התפקיד חסר־שיניים, וכי מנהל־הטלוויזיה אינו אלא בובה העושה את דברו של מנכ"ל הרשות, יוסף לפיד. האם אתה אוהב תפקידים חסרי־שיניים?**

איני אוהב תפקידים בלי שיניים, ולא אמלא תפקיד בלי־שיניים. האדם עושה את התפקיד. לי יהיו סמכויות.

מה שחשוב לי ביותר, במיסגרת התפקיד החדש שהוטל עלי, הוא לשפר את יחסי־העבודה בבניין. רק עם יחסי־עבודה משופרים נוכל לעשות טלוויזיה טובה.

● **מה יהיה הדבר הראשון שתעשה כאשר תכנס למישרדו של מנהל־הטלוויזיה?**

שיפור יחסי העבודה בבניין. דבר ראשון — אפגש עם מנהלי ועדי־העובדים ואכנס אותם לשיחה. אני מכיר כל עובד בבניין — כ־500—600 איש, כולם בעלי־מיקצוע מעולים. אני מתכוון לפתוח דף חדש ביחסי־העבודה.

● **מי ימלא את מקומך כמנהל מחלקת־החדשות?**

בבוא היום יפורסם מיכרז. בגלל משא־ומתן בין העובדים והרשות, בנוגע למיכרזים, לא יפורסם המיכרז כבר מחר. המועמד הטוב ביותר לתפקיד יבחר.

● **האם המיכרז פתוח גם לעיתונאים מבחוץ?**

לדעתי אין צורך בעיתונאים מבחוץ. במחלקת החדשות יש די אנשים המתאימים לתפקיד.

● **מי הוא המועמד שלך?**

מכיוון שאני עומד לשבת בוועדת המיכרזים, אני מנוע למסור את שמו של המועמד שלי. את דעתי על המועמדים אומר בוועדה.

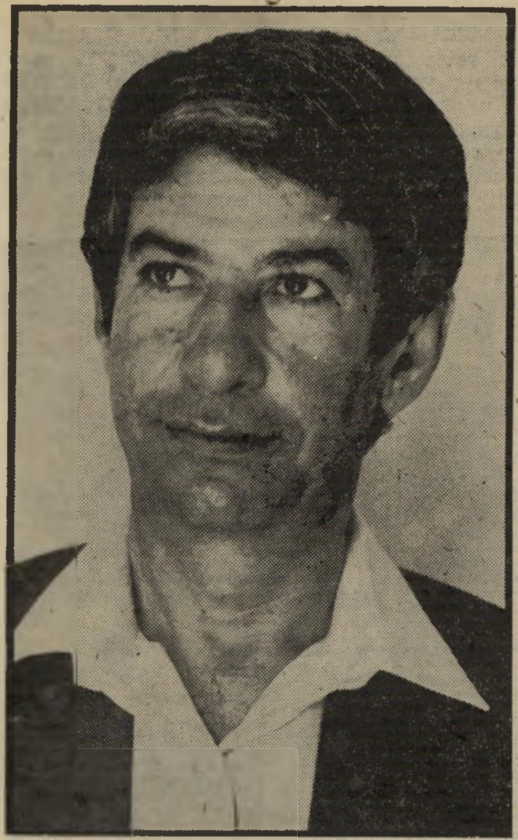

מוחמד ותד:
„לא אסכים לשותפות של דמה במפ"ם!"

חבר־הכנסת המפ"מי מוחמד ותד עורר סערה כאשר סירב להשתתף בישיבה החגיגית של הכנסת, שציינה מאה שנות התיישבות. ותד מחה על כך שהכנסת התעלמה לחלוטין מההתיישבות הערבית.

חברי סיעתו נזעקו — חייקה גרוסמן קראה לו לסדר — אך הוא עצמו דרש בירור מקיף בעניין. שאלתי את ותד:

● **האם אתה קורא למרד הערבים במפ"ם?**

אני לא הייתי קורא לזה מרד, אבל קיימת אי־שביעות־רצון של הערבים מהמיפלגה. אני עומד בלחצים קשים מאוד של אקדמאים ערביים וראשי־מועצות, שאינם מרוצים ממה שקורה במפ"ם. אנחנו דורשים כעת סידרת בירורים, שלדעתי תהיה להם משמעות מכריעה על גורל הערבים במיפלגה.

● **האם אתם חושבים על פרישה ממפ"ם?**

אני יכול לדבר רק בשם עצמי. ובכן, לא גיבשתי עדיין עמדה. אני חושש מהמשמעות ההיסטורית שתהיה לצעד כזה. אך אישי־ציבור ערביים התאכזבו מרה מעמדתה של מפ"ם בעניין מאה שנות ההתיישבות הציונית. אנשים מתקשרים למרכז מפ"ם ומביעים מורת־רוח. אני מקבל טלפונים המחזקים את ידיי.

● **אני מבינה שחייקה גרוסמן קראה אותך לסדר.**

חייקה לא קראה אותי לסדר. אני הוא זה הדורש בירור מעמיק בכל הנוגע למשמעות השותפות בין ערבים ומיפלגה ציונית.

● **דיברנו על כך בהזדמנות קודמת, אך התחמקת מלענות איך ערבי יכול להיות חבר במיפלגה ציונית.**

חשבתי שאפשר לשתף פעולה בתוך המיפלגה, מבלי שערבי יתחייב לציונות. אם הציונות של מפ"ם מחייבת את ערביי המיפלגה, הרי שאין לנו מקום בתוכה.

אני רוצה להדגיש, כי אם אי־אפשר להגיע לשותפות אמת, אין טעם להמשיך להיות חבר מיפלגה. אני לא מעוניין במעמד של שואב־מים, ולשותפות דומה לא אסכים. צר לי להגיד, כי אחרי 20 שנים של מאבק משותף, כאשר מגיעים לעניין שבו אנו חייבים לנהוג כפארטנרים שווי־ערך, הצד היהודי בשותפות מועד.

ארל ויליאמס:

„נפגעתי מההערות האנטי־שמיות של היוונים!"

ארל ויליאמס הופך מהר ושלא בהדרגה ל„ילד הנורא" של הכדורסל הישראלי. מלך הסלים של מכבי תל־אביב אינו מותיר שבוע בלי איזה סקנדלצ'יק. הוא כמעט וגורם התקף־לב לאוהדים השרופים שלו, כאשר הוא מאיים בפרישה אחת לשבועיים בערך.

הפעם הוא איים כך אחרי המישחק ביוון, שם הורחק מהמיגרש אחרי שזרק כדור לעבר הקהל העויין והצועק. ויליאמס הנסער הכריז אז: „נמאס לי, אני פורש!"

● **ארל, מה אתה עושה לנו, למה אתה שוב מאיים שתעזוב אותנו?**

איך להסביר לך? כל־כך כאב לי כשקרה מה שקרה ביוון, כל־כך נפגעתי מההערות האנטי־שמיות, מכל מה שהיוונים אמרו על העם היהודי, שהייתי המום. בפעם הראשונה בקאריירה שלי נתקלתי בקהל כזה. מעולם לא פגשתי בקהל כל־כך עויין — כשהייתי על המיגרש הרגשתי שאני רוצה לברוח כמה שיותר רחוק, להסתלק מכל העסק הזה.

● **ובגלל זה אמרת שאתה רוצה לפרוש?**

כן. לא התכוונתי שאני לא מרוצה ממכבי תל־אביב ומהחברים שלי בקבוצה. להיפך, אני מרוצה ואני עוד יותר מרוצה מהמעריצים הישראלים שלי. אבל כשהרגשתי שאני עובר השפלה, זה ממש העיק עלי. הרגשתי שאני לא מסוגל להתמודד עם מה שקורה, שאני מאבד שליטה על עצמי. אמרתי לעצמי באותו הרגע: אם זה מה שאני מקבל בתמורה לכדורסל טוב, אז מה אני צריך את זה? מוטב לי לפרוש.

● **מתי שינית את החלטתך לפרוש?**

כשחזרנו לישראל ופגשתי אנשים. ניגשו אלי אנשים ברחוב ונתנו לי הרגשה מצויינת. אמרו לי: אנחנו אוהבים אותך ארל! הרגשתי שאני לא יכול לעזוב, אני חייב זאת לישראל, אני חייב זאת לאוהדים. אני לא יכול לפרוש.

● **מה דעתך, האם מכבי תזכה שוב בתואר אלופת־אירופה לקבוצות אלופות?**

אני יכול להעיד על עצמי — אני לא נותן מאה אחוז ממה שיש לי, אלא מאה וחמישים אחוזים. אותו הדבר ביחס לנצחון — אני לא בטוח במאה אחוזים, אלא במאה וחמישים אחוזים, שהגביע הוא שלנו.

● **מה היתה תגובתם של מנהלי מכבי אחרי התקרית ביוון?**

הם קראו לי לשתי שיחות. אני יכול להבטיח לך, שהם סידרו לי את הראש והחזירו אותו לכיוון הנכון.

חווה לוי:

„הכבוד האבוד של שבוע־האופנה הישראלי!"

עדיין לא ברור איזו חברה עשתה את העסקים הטובים ביותר בשבוע־האופנה הישראלי, אך בדבר אחד הסכימו כולם — בחדר 310 במלון „הילטון" אפשר היה לפגוש ביצרנית היפה ביותר. היתה זו חווה לוי היפהפיה, סמנכ"ל „פולופ פשן", חברה לייצור ביגדי־עור, השייכת לה ולבעלה, גי.

חווה, דוגמנית לשעבר, נטשה בשבוע־האופנה את מיקצועה, לבד מפעם אחת, שבה דיגמנה בתצוגה החגיגית של החברה. רוב הזמן היא עסקה במכירה. פניתי אל חווה לוי ושאלתי אותה:

● **לאחרונה נשמעת ביקורת על שבוע־האופנה. מה דעתך, האם כדאי להמשיך ולקיים אותו?**

לגבינו שבוע־האופנה היה פנטסטי. זו היתה הפעם הראשונה שבה השתתפנו בו, והתוצאה היתה טובה בהרבה ממה שציפינו. יצרנו קשרים, מכרנו לחנויות ידועות בחו"ל. וכמו שאומרים, עלינו על המפה. את הקשרים שיצרנו לא היינו מצליחים ליצור בפרק זמן כה קצר. כך שלמרות הביקורת חייבים להמשיך ולקיים את שבוע־האופנה. אבל צריך לשאוף להחזיר אותו למה שהוא היה פעם.

פעם, שבוע־האופנה הישראלי היה אירוע בינלאומי חשוב בעולם־האופנה. קניינים מכל העולם היו באים לכאן. היה לנו שם מצויין, והשבוע היה חגיגה אחת גדולה ליצרנים, לקניינים ולדוגמניות. היום זה כבר לא מה שהיה פעם, אך, כמו שאמרתי, אנחנו עשינו עסקים מצויינים.

● **האם יש סיכוי להחזיר לשבוע האופנה את שמו הטוב?**

רק אם ישתנה הדימוי שנוצר לנו, כאילו בישראל מייצרים ביגוד זול. למעשה, בעיני הקניינים בעולם הפכנו לקוריאה ב', ולכן הם באים לחפש פה מציאות. ואין מציאות, כי אנחנו לא יכולים להתחרות בקוריאה.

לדעתי, צריך לשאוף ולייצר בארץ ביגוד עילי מצויין ולרכוש את הכבוד האבוד של שבוע־האופנה הישראלי.

אבינועם קורן:

„האמת? יש לי רומן עם שימרית אור!"

המחזה חוזר על עצמו בכל שנה. לוועדה הבוחרת את השירים, שיתחרו על הזכות לייצג את ישראל באירוויזיון, מוגשים 300 שירים. נבחרים 12 שירים, ונותרים 288 קבוצות של ממורמרים, והרכילות חוגגת.

בשנה שעברה התמרמרו על העובדה כי בתחרות השתתפו זמרים וכותבים שהם בבחינת „יורדים". בראש המתמרמרים עמדה המלחינה שימרית אור, כלת האיר־וויזיון. השנה אין לשימרית על מה להתמרמר — שלושה שירים שלה יתחרו על השיר שייצג את ישראל, ומי יודע, אולי גם הפעם תזכה בפרס הגדול!

השנה ממורמרים על העובדה כי צדוק צרפתי ואבינועם קורן, המעורבים במחזמר־הלהיט „ברנשים וחלומות" — צדוק כבימאי ואבינועם כמתרגם ועורך — השתתפו בוועדה שבחרה את השירים. שישה מבין השירים שנבחרו מבוצעים על־ידי משתתפים במחזמר.

את אבינועם קורן תפסתי כשהוא עונה על שלושה טלפונים בבת־אחת, במישרדו שבאחד הבנקים הגדולים, שם הוא משמש כראש מחלקת יחסי־הציבור והפיר־סום. שאלתי אותו:

● **מה האמת ברכילות כאילו רשימת־השיריים שיתחרו על הכבוד להשתתף באיר־וויזיון נבחרה שלא בתום לב?**

אני רוצה להגיד לך שהרכילות המעיטה מהאמת. האמת היא, שיש לי רומן עם שימרית אור, ובגלל זה נכנסו שלושה משיריה לתחרות. יותר מכך — אני מוכן לגלות לך, שמלבד אשה אחת בברנשים וחלומות, אני שונא שם את כל הצוות.

● **צחוק־צחוק, בכל זאת, איך קרה ששלושה שירים של שימרית אור נבחרו, ואילו חמישה שירים של צביקה פיק נכשלו?**

בתקנות אין הגבלה לגבי מיספר השירים של כל משתתף. כך שלמעשה יכלו להיכנס 12 שירים של שימרית אור. ההגבלה היחידה שהוטלה עלינו: לא לבחור בשיר, בלחן או במילים של אזרח ישראלי המת־גורר בחו"ל. רק להגבלה הזו התייחסנו.

● **אתה אדם רציני, העובד בבנק, וגם מתרגם ותמלילן. לשם מה אתה צריך את זה?**

גם אני לא יודע. דבר אחד אני יכול להבטיח לך — בשנים הקודמות לא יכולתי להשתתף בוועדה כי שירים שלי הוגשו למיבחן. השנה לא הגשתי אף שיר, ורציתי לראות פעם אחת ולתמיד איך זה הולך בפנים, כי כל שנה יש רינונים. מבפנים, כמה שזה אולי יפתיע אותך, זה הולך טיפ־טופ, בדיוק לפי הספר.

מסקנה אחת הסקתי מכל העסק — היתה זו הפעם הראשונה והאחרונה שאני יושב בוועדה. שישברו להם אחרים את הראש.

"לגו" מביא חדשות מן החלל

החודש תוכלו לרכוש את מערכות החלל החדשות של לגו ולקבל מתנה שכמיה של "לגו"*

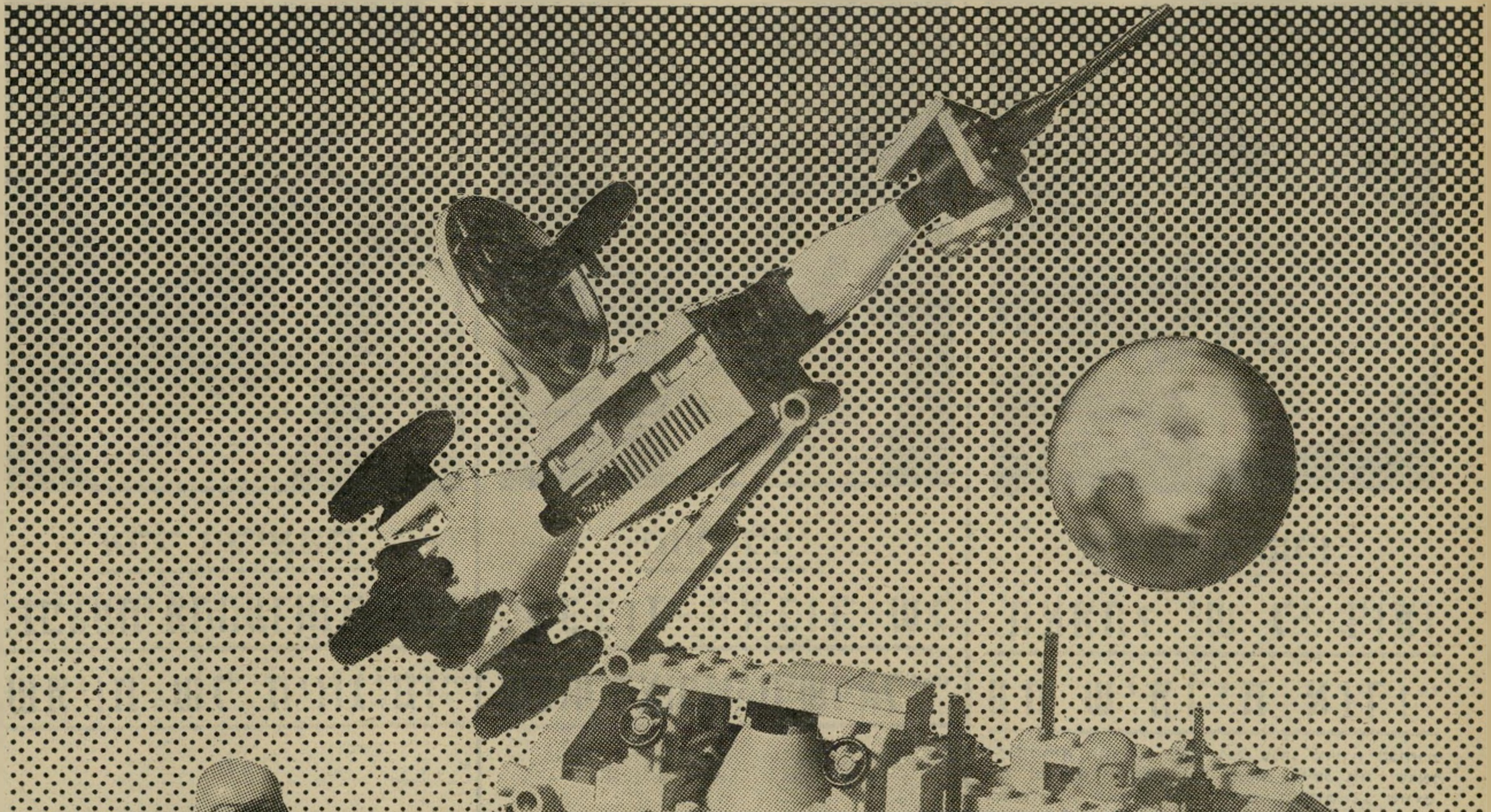

"לגו" פוסע פסיעה לעבר שנות ה-2000, ולוקח עמו את ילדכם לעולם של קידמה. כיום, יכולים הילדים לבנות ב"לגו" את הדגמים המצויים בבסיס החלל בכף קנדי. תן לו את הכלים הנכונים לפתח את דמיונו, ויכולת היצירה שלו, תן לו משחק שיעסיק אותו למשך שעות רבות ומאושרות. מערכות "לגו חלל" החדשות כוללות: ספינת חלל (6929) משגר חלליות (6950) מערכות פיקוד חלל (6970) מרכז פיקוד חלל (928) ספינת סיור (6842) משגר ממונע (6870) רכב מחקר (6927) וכל הציוד הדרוש כדי להגיע לפלנטות רחוקות.

וכעת "מבצע מתנות"

***כל רכישה של מערכת "לגו חלל" מעל 400 שקל תזכה את הקונה בשכמיה נגד גשם של "לגו".**

LEGO

סוכנויות קופמן בע"מ ת"א, החשמונאים 105, טל. 03-268155-6 מגרשי התערוכה, סוף רח' דיזנגוף טל. 3 — 2 — 03-455141

ריצ'ארד דרייפוס ב„של מי החיים האלה, לעזאזל?"
סירטו של ג'ון בדהאם

ישראל

היכל הקולנוע

הראשון בישראל

צופי הקולנוע בתל־אביב רשאים לחגוג. אחרי שנות סבל ארוכות, שבהן נאלצו לא פעם לראות סרטים בתנאי־שדה קשים, מובטחת להם מנת נוחיות בורגנית אמיתית. ארמון הקולנוע הראשון בתל־אביב עומד לפתוח את שעריו לפני סוף החודש. הכוונה היא, כמובן, לגילגול החדש של קולנוע חן הוותיק, ההופך לרב־חן, ובו חמישה אולמות, שיפעלו בעת ובעונה אחת.

אין זה רעיון חדש או מהפכני, אבל בישראל השמרנית צריך היה לחכות שנים עד אשר נמצא מי שהעז לאמץ אותו. ידוע עד כמה קשה היום להביא, בבת־אחת, אלף צופים להצגת־קולנוע. הגיוני ויעיל הרבה יותר להפעיל אולמות קטנים, שבהם אפשר להגיע לתפוסה גבוהה. יש אווירה טובה יותר באולם, יש ניצול טוב יותר של המקום, והעיקר — יש ניצול נכון יותר של כוח המכירה של סרט. אם בעבר היה הסרט נעלם אחרי שבוע מאולם בן אלף מקומות, משום שהמקום פעל בתפוסה של 20 אחוז בלבד, הרי שבאולם בן 200 מקומות הוא יוקרן עוד זמן רב, והאולם יישאר מלא.

היוזמה לשינוי קולנוע חן יצאה מתיאטראות ישראל, חברה שהיא בעלת מיספר בתי־הקולנוע הרב ביותר בישראל, ואולי היחידה שרשאית לזקוף לזכותה את התואר „רשת בתי־קולנוע".

בשעה שחבריהם לענף מלקקים עדיין את הפצעים של מכות הטלוויזיה, ושל הצטמצמות קהל־הצופים עקב שינוי בהרגלי הצפייה, תפסו תיאטראות ישראל שאין טעם להמתין, והחליטו, לפני כשנה, שתחת אולם אחד בן 1500 מקומות, הם מעדיפים חמישה אולמות שכולם ביחד יגיעו לקיבולת פחות או יותר דומה.

זה לא היה כל־כך פשוט, משום שתחילה דובר על שלושה אולמות, אחר־כך הוחלט להפוך את המרתף הישן — שממילא לא היה לו שום שימוש אחר — לאולם רביעי. ולבסוף, את חדרי ההנהלה, שהפכו, בקצת לחץ, לאולם חמישי. את המושבים ייבאו מצרפת, מחברה שיש לה כבר מוניטין בנושא, ואת מכונות־ההקרנה הביאו מגרמניה. ההזמנות שנעשו לקולנוע זה היו חשובות די הצורך כדי שתיאטראות ישראל יהפכו סוכנים של החברה לייצור מושבים, ושל חברת מכונות ההקרנה.

מוקי גרדינגר, שניצח על כל המיבצע הזה, ושעומד בראש תיאטראות ישראל ובראש חברת ההפצה פורום, יכול להיות מרוצה מן העיסקה. מאז התחילו בחידוש קולנוע חן, הוא כבר הספיק לנצל את שתי הסוכנויות על הצד הטוב ביותר, ופירוש הדבר שאפשר יהיה לצפות לחידושים ולהפתעות בעוד כמה בתי־קולנוע ברחבי הארץ.

למי שמתעניין במיספרים אפשר לספר, שכל המיבצע עלה כ־1.5 מיליון דולר. סכום זה כולל מערכות־בקרה מטווח רחוק, שבעזרתם ישלטו על כל חמשת האולמות מחדר מכונות אחד המצוייד במערכות טלוויזיה במעגל סגור. כל המכונות מופעלות על־ידי מחשבים, ומי שיתעניין לראות כיצד הן פועלות, יוכל לראות זאת בקומת־הכניסה למוסד החדש, שם תהיה מוצבת מכונה אחת, זו שמקרינה לאולם שבמרתף, והיא תעבוד להנאת העוברים והשבים שיוכלו לצפות בה מבעד לקירות הזכוכית שמסביבה.

עוד בשורה טובה. באולמות החדשים הללו (אולם בן 800 מושבים, שני אולמות של 200 מושבים, 170 מושבים ו־70 מושבים) מסודרים המושבים כך שאין צורך לקום כאשר מישהו רוצה להיכנס לתוך השורה, ודבר כזה קשה לומר על איזה בית קולנוע אחר בתל־אביב.

מה שנותר עתה לראות, הוא כיצד אפשר לשמור על ארמון הקולנוע הזה שלא יתקלקל, לא מבחוץ ולא מבפנים. בכל מיקרה, לחובבי הקולנוע זו ברכה: הביקור בקולנוע לא יהיה מושג נרדף לעונש.

סוזן סראנדון בסרט „אטלנטיק סיטי"
סירטו של לואי מאל

ברט לאנקסטר וסוזן סראנדון
מבט על אמריקה מבעד לעיניים אירופיות

סרטים

חמישה מסכים לקינוח

פתיחת רב־חן מלווה, כמובן, בחמש בכורות חדשות, ובחירת הסרטים כבר רומזת על סוג הרפרטואר הצפוי כאן. סרטי־איכות מיסחריים תהיה ההגדרה הבטוחה ביותר. מאחר שתיאטראות ישראל, הבעלים של רב־חן, מחזיקים גם בבתי־קולנוע אחרים, יש להניח שיהיה להם הכוח ללחוץ על מפיצים, כדי שימשיכו לקבל סרטים מאותו הסוג.

את הגדול שבחמשת האולמות יחנוך סרט־מילחמה אוסטרלי, שהוא ללא ספק בעל רמה, גאליפולי (ראה העולם הזה 2319).

בשני האולמות הבינוניים (שמסוגלים בשעת הצורך להציג את אותו הסרט בעת ובעונה אחת), יעלו את של מי החיים האלה לעזאזל ואדוני השופטת. הראשון מבוסס על מחזה שזכה בהצלחה עצומה על בימות לונדון וברודווי, המנסה להתייחס ברצינות ובשנינות רבה לזכותו של אדם לחיות או למות. גיבורו, פסל ששותק בכל גופו אחרי תאונת־דרכים, דורש שיאפשרו לו למות, ואילו הרופאים מסרבים בכל תוקף, משום שזה מנוגד לתפיסתם את מלאכתם.

זה נשמע אולי מדכא מאוד, ובכלל לא נושא ההולם הזדמנות חגיגית, אבל אפשר בהחלט לסמוך על הוליווד שתדע לעטוף גם את הגלולה המרה ביותר בעטיפות רבות של שנינות, הומור (גם אם מקאברי) ופעילות. יתכן שיהיו שיתלוננו על הרגשת הקלוסטרופוביה של ההצגה המקורית ההולכת כאן לאיבוד, אבל אין ספק שלרוב צופי־הקולנוע יהיה הרבה יותר קל לעכל את הסיפור בדרך זאת. אין צורך לומר שנוכחותם של כוכבים גם היא תורמת לכוח־המשיכה של הסרט.

אשר לאדוני השופטת, אין שום ספק באשר למעלותיו המסחריות. ואלתר מתאו הוא שופט בית־הדין העליון בארצות־הברית, סוס־קרבות חריף ובעל השקפות ליבראליות, הנאלץ לפתע לעמוד לפני שותפות מביכה, כאשר שופטת חדשה בבית־הדין היא לא רק אשה, ואפילו אשה צעירה ונאה (ג'יל קלייבורג), אלא גם בעלת דיעות שמרגיזות. הסרט כולו הוא התנצחות מבדרת בין השניים, בהדרכת בימאי ותיק שהתנסה כבר בכל סוגי הסרטים האפשריים, רונאלד נים.

אטלנטיק סיטי של לואי מאל, הרביעי בחמישייה הפותחת, הוא סרט יוצא־דופן — מבט על אמריקה מבעד לעיניים אירופיות. מצד אחד זהו סרט על עיר שמשנה פניה, בירת־פשע, שבה נהגו הגאנגסטרים לארגן ועידות־פיסגה בשנות ה־30', ההופכת היום במהירות לבירה המיזרחית של הימורים — מין לאס־וגאס שליד ניו־יורק. מצד שני זהו סרט על עולם מזדקן, המתקשה להשלים עם מערכת הערכים של היום. ובעצם, שני הנושאים אינם אלא אחד. ברט לאנקסטר מגלם כאן גאנגסטר מזדקן, וסוזאן סראנדון היא מלצרית החולמת על קאריירה זוהרת של מחלקת קלפים בקאזינו.

לבסוף, הסרט החמישי, הוא סירטו המצוייר של ראלף (תשעת הגילגולים של פריץ החתול) באקשי, בשם אמריקן פופ, המשחזר את עולם הפיזמונים והמצעדים בארצות־הברית, בדרכו המיוחדת של מאייר זה.

סינדרלה אצל פלאטו

מישפחה אומנת

מאיה בת ה־13 יושבת בכורסה שבחדרה, כשעל הקיר תמונתה של אנט, אמה המאמצת, ולידה תמונתו של פלאטו־שרון. מאיה טוענת כי היא מרגישה שהיא הילדה המאושרת ביותר בעולם, וטוענת כי קרה לה נס כאשר אימצו אותה.

מכונית ה„מרצדס" המהודרת חנתה בפתח בית־הספר. ילדה ארוכת־שיער לבושה במעיל־רוח אופנתי ונעולה בנעלי התעמלות מוזהבות של טדי לפידוס הגיחה משער בית־הספר. הנהג זינק ממקומו ופתח לה את דלת המכונית. הילדה ניפנפה לשלום ל־חברותיה ונבלעה במכונית.

נשמע כמו סצינה הלקוחה מסרט הוליוודי? לאו דווקא. המחזה מת־רחש מדי יום, בשכונת המיליונרים סביון, והגיבורה שלו היא מאיה גולדברג, ילדה בת 13, ששפר עליה מזלה והיא אומצה על־ידי חבר־הכנסת־לשעבר, שמואל פלאטו־שרון ואשתו אנט.

מאיה, בתם של עולים מברית־המועצות, גדלה עד לפני שנתיים בבית סבתה שבשכונת המצוקה דורה בנתניה. אביה עזב את הבית וברח לארצות־הברית. האם, ברוניה, נותרה מטופלת בשני ילדים — מאיה ואחיה הצעיר יגאל. כדי לפרנס את מישפחתה היא נאלצה לחפש עבודה, וכך היא הגיעה לביתו של פלאטו־שרון בסביון, והתקבלה שם לעבודה כעוזרת־בית.

ככל יתר משרתי הבית, התגוררה ברוניה בקומת המשרתים. פלאטו־שמואל ואנט פלאטו־שרון משמשים לה כמישפחה אומנת.

אימוץ הוא דבר אגואיסטי

מאיה מתגוררת בבית שב־סביון כבר שנתיים. הסיפור נשמר עד עכשיו בסוד. גם חבריה בבית־הספר, שתמהו לפשר קשריה עם אחד התושבים המפורסמים של סביון, לא עמדו על טיב היחסים.

בחדר המגורים שבבית הגדול ניאות פלאטו־שרון לספר את סי־פורה של מאיה: „את מאיה היכרנו כאשר אמה, ברוניה, עבדה כמנקה בביתנו. אביה ברח לאמריקה. מאיה היתה באה לפעמים לראות את אמה, והיא התקרבה מאוד לבני יואב.

„תנאי המגורים של מאיה, לפני שהגיעה לביתי, היו קשים במיוחד. המישפחה התגוררה ביחד עם ה־סבתא בדירה קטנה בתנאים קשים, ולילדה היו חיים אומללים.

„מייד בתחילת ההיכרות בינינו חיבבתי את מאיה. ידעתי שהיא חיה בתנאים גרועים, והחלטתי לקחת אותה אלינו הביתה. לא אימצנו אותה באופן רשמי מכיוון

פלאטו־שרון ואשתו מגדלים את בו

שרון איפשר לילדיה לבקר אותה מדי שבועיים בבית הגדול. כך החל הרומן של מאיה עם מישפחר פלאטו־שרון, שבסופו עברה מאיה להתגורר בבית המישפחה, כאשר

שאני לא רוצה לנתק אותה ממיש־פחתה. יש לה אמא, סבתא ואח, והיא שומרת איתם על קשר. פעם בשבועיים הנהג שלי לוקח אותה לנתניה לבקר את אמא שלה.

עם האח

יואב פלאטו־שרון בן־הארבע, משחק עם מאיה במיגרש המישחקים הפרטי שבגן הבית הענק בסביון. כשנשאל יואב אם הוא רוצה עוד אחים ואחיות, הוא השיב: „יש לי כבר אחות אחת, מאיה. זה מספיק לי."

חדר פרטי

מאיה ליד שולחן־הכתיבה בחדרה שבאגף המגורים בבית פלאטו־שרון. חדרה סמוך לחדרו של יואב בן הארבע, שתמונתו מוצבת על השולחן. שניהם משתמשים באמבטיה משותפת ומרבים לשחק זה עם זה.

במדינה

מישפט

המישטרה נשארה עם הגוויה

כל יומיים עוצרת המישטרה חשודים אחרים, אך פיתרון אין היא מוצאת.

גופתו של אברהם פלח נתגלתה רק ימים אחדים אחרי מותו. בדו"ח הפאתולוגי נאמר כי הוא נהרג ממכת בול־עץ בראשו. המישטרה חקרה במרץ וגילתה כי חודש לפני הרצח היה המנוח קורבן לשוד, שנערך בביתו, כשאדם בשם אברהם עיישה שדד ממנו עשרת אלפים שקל.

המישטרה חיפשה את עיישה, ששוחרר כבר ממעצרו, וחשדה כי הוא רצח את הקורבן כדי לטשטש את העדויות על השוד. בינתיים התגלה כי פלח היה נרקומן והומו־סכסואל, והמישטרה הרחיבה את חקירותיה לכיוונים אלה.

ללא הסבר. בקבוק אדולן שנמצא בחדרו של עיישה גרם למישטרה לחשוב כי יש בידה ה־סיוע. הם טענו כי בקבוק זה הוא מסידרת בקבוקים שחילקה המדינה לנרקומנים באותו חודש. מכיוון שפלח נהג לקבל בקבוקים כאלה, קשרה המישטרה את הרצח לבקבוק־הסמים.

פרקליט מקרין
800 בקבוקים לנרקומנים

אולם בעת הדיון במעצר, הסביר הסניגור, דרור מקרין, לשופט א. פרוינד, כי כ־800 בקבוקים מסידרה זו מחולקים מידי יום לנרקומנים, ולכן לא יכול בקבוק יחיד כזה לשמש ראיה. גם במיסדר זיהוי, שנערך לעיישה, לא זיהו אותו השכנים.

המישטרה עצרה גם שני חשודים ערביים. לטענתה, הם ביצעו את הרצח על רקע הומוסכסואלי. הם נעצרו ל־15 יום, מכיוון שנראו משוטטים בגן־העצמאות ללא הסבר. אך ימים ספורים אחר־כך ביקשה המישטרה לשחרר את כל החשו־דים, משום שלא מצאה כל ראיות נגדם.

השופט הביט באיש היחידה־המרכזית, ליאור גולדווסר, וחייך. „שיחררתם את כל החשודים ונותר־תם רק עם הגוויה," אמר השופט.

אולם חשודים נוספים נעצרו אחרי שבוע.

מאדאם אנט

כך קוראת מאיה לאנט פלאטו שרון, ול־פלאטו היא קוראת מסייה סמי. לדבריה אין היא קוראת לו פלאטו, כי כך מכנים אותו רק אנשים זרים.

„אני חושב שאימוץ רשמי זה עניין אגואיסטי. אני לא צריך את מאיה רק בשבילי. יש לי הבת הגדולה שלי ויואב, ויש לי נכדה.

כשהתבקש שרון להסביר את מעמדה החוקי של מאיה, הוא הזמין את יועצו, רוני צפריר, וזה אמר: „מר שרון נחשב כמישפחה אור־

העוזרת ועומדים לאמץ ילד בן 4

את מאיה אימצנו כמישפחה אור־מנת. היא אחת מאיתנו, בת־מיש־פחה. יש לה חדר משלה, ויש לה חיים יותר טובים.

„איך אמא שלה הסכימה להיפרד ממנה? היא הבינה שאצלי בבית יש לה סיכוי להתפתח. היא הבינה שאני אוהב את מאיה ושאני יכול לעזור לה.

רומן על תאומים

„כשהייתי בן 20, כתבתי ספר על תאומים. הוא נקרא יומיים או שלושים שנה. הספר הוא לא רק רומן, אלא הוכחה כי הילד הוא תוצר של האווירה שבה הוא חי. הספר מספר על שני תאומים זהים, שהופרדו כשהיו בני יומיים. הם נולדו למישפחה ענייה. האחד נשאר עם המישפחה, והשני אומץ על־ידי מישפחה עשירה. כעבור שלושים שנה הם נפגשים. האחד הוא עורך־דין פאריסאי נודע והשני הוא קלושאר.

„ניסיתי להסביר כי אם אתה נולד בתוך מישפחה מבוססת, יש לך יותר סיכוי — ואני מאמין בזה. אני מאמין שהתנאים שאני נותן למאיה יאפשרו לה להתפתח ולהגיע הרבה יותר רחוק ממה שהיתה מגיעה אילו נשארה בבית של אמא שלה."

מנת. הגשנו בקשה למישרד־הסעד, ולו יש קריטריונים משלו לקביעת המתאימים להיות מישפחה אומנת. היינו חייבים להציג אישורים רש־מיים על מנת לרשום את מאיה לבית־הספר בסביון. היצגנו לפני מישרד־הרווחה אישור מטעם האם, ברוניה גולדברג, המסכימה לכך שמאיה תגדל בבית פלאטו־שרון. לא, עדיין לא הגיע אישור רשמי. העניינים במישרד־הרווחה מתנהלים בעצלתיים, אך יש אישור לכך שמאיה תגדל בבית שרון, כאילו בחסות מישפחה אומנת. מישפחת שרון מוותרת, כמובן, על השכר שמעניק מישרד־הרווחה למישפחות אומנות."

לומדת צרפתית

מאיה היא ילדה נחמדה ול־בבית. היא מספרת בפתיחות על יחסיה עם בני־מישפחת פלא־טו־שרון:

„אמא שלי עבדה כאן בתור מנקה. הייתי באה לבקר אותה וכך היכרתי את יואב. הזמינו אותי ליום־הולדת שלו, והוא התרגל אלי מאוד, אז נשארתי איתו כל החופש הגדול. כבר אז הרגשתי שאנט וסמי אוהבים אותי. אנט קנתה לי

(המשך בעמוד 54)

יעקב שרת / איש ממאדים
נעשה ונשמע

מיליונים בחו"ל צפו בסרט של הטלוויזיה הבריטית בסידרת „פנורמה" על ישראל ואיראן, ומטבע הדברים מתבקשת שאלה מה היתה תגובתם — האם הנידו הצופים ראשיהם בצער על שרק הישראלים נכונים להציל את איראן מצפורני הקומוניזם הבינלאומי ולהחזירה לחיק המערב, או שמא ראו בישראלים הללו דון־קישוטים גלובאליים במיקרה הטוב ביותר, או מהמרים שחצניים במיקרה הגרוע ביותר?

התשובה אולי אינה פשוטה כפי שנדמה ברגע ראשון, אלא ששאלה מעניינת הרבה יותר, וגם קודמת הרבה יותר, היא מה היתה תגובתם של הישראלים שצפו בסרט המסעיר הזה.

בהעדר סוקר דעת־קהל טלפאתי אני מוכן להסתכן בניחוש, כי הרוב המכריע של הישראלים — בהנחה שהקדישו מזמנם היקר לצפייה — הזדהו כליל עם המרואיינים הישראלים הנכבדים במישדר, וסברו כמותם כי אילו רק הבינו שם במערב, כמונו, מה צריך לעשות ואיך צריך לעשות הכל היה אחרת כבר מזמן. ומכיוון שהם שם, במערב, אידיוטים ומוגי־לב וחסרי־אונים ואינם יודעים מה צריך לעשות ואיך צריך לעשות, לא נותר אלא לקלל אותם כאשמים בכל הצרות — שלהם ושלנו (וזה כמובן עוזר מאוד).

זוהי, כמובן, גישה ישראלית אופיינית ומושרשת עמוק, שבמילה אחת אפשר להגדירה כ„ביצועיזם" ובשתי מלים — כ„נעשה ונשמע". (ובחמש — „אכל ושתה כי מחר נמות") קודם כל עושים עושים — ורק אחר־כך עושים חושבים. נכון, לא אחת השיטה הזאת „עובדת", שכן העשייה, כמעשה־קסם, עושה יש מאין, יוצרת עובדות בשטח ומשנה מצב. באופן זה מתהווה לא אחת מציאות חדשה, בלתי־חזירה, המעמידה את המתנגד בעמדה נחותה, אם לא מנוצחת.

הצרה היא שהחיים דומים לא אחת ל„מערבון", שבו לאחר שגיבור א' חובט בגיבור ב' ומשכיבו ארצה בחוסר הכרה במערכה הראשונה, מתחוור שבמערכה השניה קורה ההיפך, לאחר שגיבור ב' מתאושש באורח פלא. במילים אחרות, בהיסטוריה מדובר בתהליכים דיאלקטיים, לא רק במצבי „זבנג וגמרנו" חד־פעמיים, ויש תהליכים ששום מיבצע־קסם לא יוכל להם, תהליכים שאם אין מתוך ביתו ההפוך ללמד את המערב כולו מה צריך לעשות ואיך צריך לעשות באיראן ובכל אתר־תורפה אחר בעולם.

מה חבל, שחז"ל לא תיקנו את סיסמת „נעשה ונשמע" ל„נעשה ונשתוק". לפחות.

שמחה גדולה

פעם, כשהרוסים והסינים התכתשו על גדות נהר איסורי, רבתה השימחה באוהלי ישראל — יכה גוג את מגוג ויכה מגוג את גוג — ואז נוכל אנחנו לעשות ככל העולה על רוחנו. כידוע, שום דבר לא יצא מזה לעם ישראל. הסינים לא הפכו לחסידי אומות העולם, והרוסים ממשיכים לזיין את הסורים ואת אש"ף.

אז עכשיו, כשהסורים מפתחים להם איזו מילחמת־אזרחים קטנה, שמחר עשויה אפילו להיות גדולה, אל נא תשישו יותר מדי על מאות הרוגים בכלל ועל היחלשות הצבא הסורי בפרט. ואתם יודעים למה? מפני שאם אסד יפול, ושליט אחר יקום בדמשק, הוא עלול לעשות יד אחת עם האמריקאים ולהושיט שתי ידיים לשלום איתנו, עם ישראל — ואיזה פרצוף אווילי יהיה לנו אז!

עניינים

✶ כשהאיראנים מפרסמים מיסמכים אמריקאיים חסויים שנפלו לידיהם, ובהם פרטים מביכים על הביון הישראלי, מה עושים הישראלים? זועמים על האמריקאים שלא כללו במיסמך שלהם את העובדה, שהביון הישראלי הוא שהעניק לאמריקאים את נאום חרושצ'וב בוועידה העשרים. פויה!

הביצועיסט הישראלי המשוויץ והמכוער ✶
להעביר את איי־יוון לאוקיאנוס האטלנטי!

משלימים עימם והולכים „איתם" יש להם דרכים שונות ומשונות להתנקם בבוזיהם, נועזים ושחצנים ככל שיהיו, לפעמים מקץ זמן רב.

ישראל, כמדינה שנולדה מוקפת אויבים מושבעים, שמה יהבה על הכוח. הכוח היה הכרחי, כמובן. אך מה שלא הובן דיו הוא שלכוח יש הגיון משלו. הכוח הוא מולך הבולע משאבים לאומיים ברעבתנות, ותמיד, ובארץ דלה ביחוד, על חשבון ערכים אחרים לרבות המוח; הכוח מגדל מימסד אדיר ושחצן, שבאין בלמים קפדניים, או נכון יותר באין מסורת בלימה קפדנית, הוא גובר על כל מימסד אחר במדינה וקובע תכופות את המדיניות — במקום להיות מכשיר בידיה; הכוח מחייב הפגנת קיומו והוכחת עוצמתו במעשים, שתכופות אינם דרושים לגופם.

מדינות בעלות „כושר נשימה" — מונח הטעון הגדרה, שאני מעדיף להתחמק ממנה בשלב זה — עשויות לבלות תקופות של שילטון־כוח ולצאת מהן בשלום, ואם לא לגמרי בשלום, כי אז לפחות לצאת חכמות יותר. לפי כל הסימנים, ישראל הקטנה טרם מצאה את האיזון הבריא בין כוח ומוח, ובהשליכה יהבה שוב ושוב על הפעלת כוח היא מפגינה עיוורון לתהליכים המתרחשים סביבה ובתוכה, הדורשים מוח יותר מאי־פעם.

הניגוד הקוטבי שבין גישות הדוברים הישראליים והדוברים האמריקאיים בסרט „פנורמה" הבריטי על איראן המחיש כל זאת בעליל. שלושת גיבורי ישראל — נמרודי, קמחי, לוברני — היו צמאי־פעולה וביצוע למען הפיכה באיראן לאלתר, שעה שהאמריקאים — קומר וסאליוון — תהו מה יהיה רגע אחד אחרי הפעלת הכוח להפיכה באיראן. ניגוד זה בין נעשה־תחילה־ונראה־כבר־מה־יהיה, ובין נשמע־תחילה־מה־יהיה־ואחר־כך־נעשה (או לא נעשה) הדגיש את המצב הנלעג — והמסוכן — שלתוכו נקלעה ישראל כחסידת הגישה הראשונה, שעה שכמדינה מאויימת הרבה יותר מאשר ארצות־הברית היה ראוי לה דווקא לנקוט בגישה השנייה (זו של מוח תחילה).

היה אפשר לחשוב, כי מצבה הלא־מזהיר משום בחינה של ישראל — בדידותה הגוברת והולכת, איבודה את כל בעלות־הברית המפוקפקות שלה בארצות ה„פריפריה" אחת־אחת עד תום, הלקחים המתבקשים ממילחמת 1973, התלות הגוברת בארצות־הברית — יגרום לה להשתחרר מפולחן אליל הכוח, מן האשליה שבכוחה לתקוע מקלות בגלגלי ההיסטוריה כל אימת שמתחשק לה. לא. זה לא קרה.

וכך הגענו למצב הבזוי, שבו תחת שמוחנו־אנו יבלום את כוחנו, נבלם על־ידי האמריקאים למודי־הנסיון, שטרם שכחו את קבורת־החמור של הביצועיזם שלהם בזירות וייט־נאם ואיראן.

מה שלא מפריע לביצועיסט הישראלי המשוויץ המכוער להמשיך

✶ כשבגין מעליב בצורה חסרת־תקדים בהיסטוריה הדיפלומטית את שגריר ארצות־הברית ואת נשיאו במיכתב נבחני, חסר מעצורים כלשהם, מה הוא אומר לאחר שהאמריקאים גומלים לו כדרכם בגילוי סודות ישראליים, כגון מסעו הכושל של ראש אמ"ן לארצות־הברית? „סקנדאל!" בגין, אתה חושב שלאמריקאים הללו יש זיכרון של חתול? תתפלא, הם עוד זוכרים את הפצצת הכור.

✶ אלפים היו ב„אלטלנה". רבבות היו באצ"ל. בקלי קלות! אבל להיות ספרדי זה עניין אחר לגמרי, עניין קשה מאוד! אתם יכולים לשאול את רפי רוטר.

✶ החלטת החרם על ישראל שנתקבלה בעצרת האו"ם היתה פרי מזימה רוסית לדפוק את האמריקאים בגלל החרם הכלכלי שהם הכריזו על פולין. כך כתב עיתונאי בכיר אחד שחור על גבי לבן, בהפגינו זילזול מביש בישראל. מה, חוק סיפוח הגולן נתן לנו משהו אחר?

✶ אחד הדברים התמוהים ביותר בעיני הוא איך אדם בדרג רם כשגריר ישראל בוושינגטון, בדמותו של אפרים עברון, היה מסוגל לייצג בנאמנות שכזאת את המדיניות האווילית וההרסנית של ממשלת הליכוד במשך שנים לא מעטות. רק דבר אחד יתמיה אותי עוד יותר: אם כאשר הוא ישתחרר משרות המדינה ויתחיל לפתוח את פיו, הוא לא יסביר קודם כל את זה.

המלחמה בגיאוגרפיה

עיתונאי בכיר מאוד, שהחלטת עצרת או"ם להחרים את ישראל, שכידוע אין לה שום ערך מעשי, הכאיבה לו משום־מה מאוד, גילה דרך מחוכמת מאוד לגמול לעום־כולו־נגדנו. הוא המליץ לפני קוראיו שלא לכלול את יוון ואייה במפת התיירות שלהם מכאן ואילך.

אני מוכרח להגיד, שהיגב זה אינו מתקבל על דעתי. מה, האו"ם החליט להחרים אותנו — ואנחנו נוסיף על זה חרם משלנו, בהחרימנו את עצמנו מיוון ומאייה?

הרבה יותר פשוט וגם יעיל — מפני שלישראלי דל האמצעים איי יוון הם גן־עדן קרוב וזול כאחד — הוא להעביר את הדודקאנז ושאר איי הים האגאי לאוקיינוס האטלנטי, ולהציב תחתיהם את האיים הקנריים.

סינדרלה

(המשך מעמוד 53)

בגדים והתנהגה אלי כמו אמא שלי.

„כשנגמר החופש הגדול, הייתי צריכה לחזור הביתה. שאלו אותי אם אני רוצה להישאר, והסכמתי מההתחלה, כי אני מרגישה פה מאוד טוב. אני מאוד אוהבת את הבית ואת יואב. כמובן שהייתי צריכה לשאול את אמא שלי. היא הסכימה, כי היא הבינה שזה המקום הכי טוב בשבילי. אני ואמא שלי מאוד קשורות. היא מבקרת אותי ואני נוסעת לבקר אותה, וכל יום אני מתקשרת אליה בטלפון.

„סמי ואנט הם כמו אבא ואמא שלי. אני לומדת צרפתית כי כשהמישפחה באה לפה, אני צריכה לדבר איתם והם לא יודעים עברית. אנט עוזרת לי בשיעורים ואני מרגישה פה נהדר.

„אני לא מרגישה שכאילו ויתרתי על אמא שלי. אני עדיין הילדה של אמא שלי. אח שלי, יגאל, קצת מקנא שיש לי יותר דברים מאשר לו, אבל אני נותנת לו המון מתנות. אנט כל הזמן קונה לו מתנות ואני נותנת לו, אז הוא נרגע.

✶ „הכי טוב בעולם"

„מה היה אם לא היו מאמצים אותי? הייתי נשארת עם אמא וממשיכה לגור בדורה. למזלי קרה מה שקרה ואני פה, ויש לי פה דברים שאמא שלי לא יכולה לתת לי. חוץ מזה שנותנים לי אהבה והכל.

„בבית־הספר הילדים לא הבינו בהתחלה איך הגעתי לסביון. כל פעם שאלו אותי מה הקשר שלי לפלאטו. עכשיו כולם יודעים וכולם רוצים לבוא אלי ולראות את הבית.

„עשו לי בת־מיצווה בבית־הכנסת בסביון, ועוד מעט עושים לי מסיבת יום־הולדת. באים אלי חברים, ואני יוצאת עם יואב או לבד לשחק בסביון.

„אני מרגישה שיש לי פה יחס הכי טוב בעולם. אני אוהבת את ההרגשה שיש לי פה. למשל, כשנסענו לצרפת, נתנו לנו להגיע למטוס במכונית מיוחדת וכולם חשבו שאני הילדה של פלאטו. הרגשתי נורא טוב, אבל הסברתי שאני הילדה השנייה, כמו שהם האבא והאמא השניים שלי.

„אני נורא אוהבת את המישפחה. אמא של אנט ואמא של פלאטו הן ממש כמו הסבתות שלי. תמיד מביאות לי מתנות, ממש כמו מישפחה.

„איך אני קוראת להם? אני רגילה שאמא שלי היתה קוראת לאנט מאדאם. לפלאטו אני לא אוהבת לקרוא פלאטו, כי רק אנשים זרים קוראים לו כך, אז אני קוראת לו מסייה סמי. כך זה הכי טוב. כשאני חושבת על מה שקרה לי, אני חושבת שקרה לי נס."

✶ מרבה חדרים, מרבה ילדים

מאיה מרגישה שקרה לה נס. הילדה העניה מנתניה גרה בבית המיליונרים בסביון. כשנשאל פלאטו מה הן זכויותיה של מאיה בתור היורשת שלו, כבת מישפחה, הוא אומר: „הזכויות שלה הן אלה שייקבעו על ידי. אני אוהב אותה כאילו היתה בתי. יש לנו בבית 25 חדרים ואנחנו מתכוונים לאמץ ילד בן ארבע, בן למישפחה מרובת־ילדים משכונת התיקווה. הוא מצטרף אלינו בקרוב. יש לי תוכניות לאמץ ילדים נוספים. למה לא? אני אוהב ילדים, יש לי הרבה חדרים בבית, ואני יכול לתת להם תנאים טובים. אין לי תוכניות לנתק אותם ממישפחותיהם. רק לגדל אותם בתנאים מצויינים.

כשהוא נשאל אם יש לו ולאשתו תוכניות להביא ילדים משלהם לעולם, הוא משיב: „למה לא? גם משלנו, וגם משל אחרים."

244
פעם וולוו,
תמיד וולוו!
VOLVO
"מאיר"
חברה למכוניות
ומשאיות בע"מ
מאיר קז ובניו,
תל אביב,
רח' קרליבך 23, טל. 289191

אדרון

איילון
BOND חד וחלק
NEW
BOND
FITS ALL TWIN BLADE RAZORS
5
למפגשים מהסוג החלק. BOND חד וחלק.
BOND – סכין גילוח כפול חדיש ומתקדם, פרי מחקר ממושך
ושיטת ייצור מתוחכמת – עכשיו בישראל.
BOND מחליק על פניך ברכות ובעדינות ומעניק לך
גילוח מושלם. BOND – חד וחלק.

עיתונאי אמריקאי מספר על חייו ועסקיו של האיש המשפיע

כיום מאחרי הקלעים על ממשלת ישראל

משולם משלם

ריקליס בתל־אביב
ישראלי, יליד תורכיה...

משולם רקליס הוא הקיסר של חברת ראפיד אמריקן, התשלובת שהוא הקים, אשר רווחיה השנתיים, אחרי תשלום המס, מגיעים ל־50 מיליון. אשתו פיה זאדורה הופיעה בארבע השנים האחרונות בסרטי־פירסום של המשקה הצרפתי דובונה. דובונה שייכת לשנלי, שהיא רכושה של ראפיד אמריקן. פיה זאדורה שרה במלון ריביירה בלאס־וגאס. ריקליס הוא בעל המלון, הפקות פר־פר, המממנת את שלושת סרטיה הראשונים של פיה, שייכת גם היא למשולם ריקליס.

משולם ריקליס הוא דמות בלתי־רגילה. הוא ישראלי, יליד תורכיה, ואת שנות המילחמה בילה כנהג של ג׳יפ בארמיה השמינית הבריטית בצפון־אפריקה. לאחר מכן, כשהיתה לו הברירה ללמוד בבריטניה או בארצות־הברית, הוא בחר באוניברסיטת אוהיו. הוא היה כבר נשוי, אלא על־ידי טריפת מאזנים של חברות. הם התרחבו בצורה מסחררת. וול סטריט והמימסד הכלכלי נטו להתייחס אליהם בהסתייגות — וגם אל משולם ריקליס.

(הטענה כי זהו סוג „חדש" של אנשי־עסקים היא, כמובן, מגוחכת. זהו סוג ישן־נושן: יהודי־הבורסה, בעלי עיסקי־האוויר, המשחקים במניות, בעלי האימפריות הפינאנסיות — אותם יהודים אשר הציונות קמה, לפני שלושה דורות, לסלקם. משולם ריקליס ודומיו, היורדים הישראליים, סוגרים את המעגל וחוזרים אל התחלה.)

בשנות ה־60 הראשונות נראה כאילו וול־סטריט צדק. ניהול כושל של מק־קרורי, רשת של חנויות במערב התיכון, איים על עתידה, ומכאן גם על עתיד חברת־האם, ראפיד אמריקן. „הבעייה ה־מרכזית היתה אמינותי אצל המוסדות הבנקאיים," אומר ריקליס, „הם לא היו מאוהבים בריקליס." דרשו ממנו להתפטר, אך הוא התעקש וטען כי הוא האדם היחידי המסוגל להבטיח עתיד מזהיר ל־מק־קרורי.

זאת היתה עבודה מפרכת, אך מק־קרורי ניצלה. כעבור זמן־מה חזרה ראפיד אמריקן לקפץ כמו תמיד. ב־1968 היא רכשה את ענק־המשקאות שנלי. ב־1972 ניסה ריקליס לקנות את חברת איי־או־אס מברני קורנ־פלד, אך רוברט וסקו הצליח לגבור עליו בתחבולות.

(ברני קורנפלד היהודי הקים אימפריה שהתמוטטה בשערוריה אדירה, ושרו־ששה רבים בארצות רבות, ובכללן ישראל. רוברט וסקו הוא נוכל בינלאומי, עבריין נמלט שהיה מעורב גם בעסקים השחורים של ריצ׳ארד ניכסון ופרשת ווטרגייט. קשירת שמו של ריקליס ל־שניים אלה מעניינת.)

בשנה שלאחר מכן קנה ריקליס את מלון ריביירה בלאס־וגאס. אז הכיר את פיה זאדורה.

ריקליס עבר אז זמן קשה. הוא העריץ את שלושת ילדיו, אך נישואיו החלו מתפרקים בצורה רבת־שערוריות. הוא יצא עם צעירות רבות אחרות — „הייתי סולטאן!" — אך השחקנית הצעירה לכדה את דמיונו.

(בתקופה ההיא הירבה ריקליס להתחבר עם נשים ישראליות, אולי כדי לחשלות את עצמו שהוא ישראלי, ושהוא קשור בישראל. עוד קודם לכן התחילו יחסיו עם אריק שרון.)

לגבי הציבור הישראלי, משולם ריקליס הוא היורד בה"א־הידיעה, אדם שהסתלק בצעירותו מן הארץ מבלי להילחם אף באחת ממילחמות ישראל, והמבקש לטשטש עובדה מחפירה זו, אחרי שהתעשר בעסקי־אוויר יהודיים־טיפוסיים, על־ידי קניית חסדיהם של גיבורי־מילחמה ומנהיגים ציוניים.

איך רואה משולם ריקליס את עצמו?

הדבר אינו רק מעניין, אלא גם חשוב — כי מאחרי הקלעים מתחיל ריקליס להשפיע במידה רבה מאוד על מעשיה של ממשלת־ישראל. הדבר התגלה בכל החריפות כאשר ניסה לשתול את איש־אמונו, היורד אריה גנגר, במוקד מיסחר־הנשק החובק־עולם של ישראל.

הצצה מעניינת אל תוך עולמו של ריקליס — כפי שהוא מציג את עצמו — ניתנה בכתבה שהתפרסמה לפני כמה ימים בירחון „ניו־יורק", פרי־עטו של ה־עיתונאי הבריטי־אמריקאי אנתוני הידן־גסט, שהתמחה בעבר דווקא בענייני ה־מאפיה. הכותרת היא „הצעיר והריקליס" — מישחק־מילים על האימרה האנגלית „צעיר וקל־דעת" — וכותרת־המישנה היא „סיפור של אהבה, כסף וכו־כבות".

הכתבה כולה היא בבחינת נאום־בילעם במהופך. הכתב שאב את המידע שלו מפי ריקליס עצמו, ובא להלל ולשבח אותו ואת אשתו, הצעירה ממנו ב־32 שנים. אך מי שקורא את הדברים בעיון, ימצא בה קווים לשירטוט שונה לגמרי, שלילי מאוד. וייתכן כי המחבר התכוון לכך, וידע להסוות את כוונותיו.

בינתיים פורסמה הכתבה גם בישראל („ידיעות אחרונות"), וגם כאן יכול היה הקורא השיטחי לעבור על הדברים מבלי לרדת לעומקם. לכן מצא „העולם הזה" לנכון לפרסם כמה קטעים מן הכתבה בצירוף ההערות, המאירות את משמעותם האמיתית. קטעי הכתבה מופיעים להלן באותיות רגילות, ואילו הערות „העולם הזה" מופיעות בסוגריים, באותיות שחורות.

The Young And the Riklis
By Anthony Haden-Guest
A Tale of Love, Money, and Stardom

הכתבה בשבועון „ניו־יורק"*
„את שנות המילחמה בילה כנהג של ג׳יפ..."

„לא מאוהבים בריקליס"

ריקליס הוא קצר־קומה, בן 57, ולבוש בצורה פשוטה. יש לו מיבטא ישראלי בולט. אין הוא מרים את קולו כימעט לעולם. בפגישה הראשונה הוא עשוי להיראות כמדען או כפקיד בינוני.

ולימד עברית כדי לממן את לימודיו. הוא השיג תואר במאתימטיקה וכמה מיכתבי־המלצה חזקים, ועבר למיניאפוליס, שם השיג מישרה כמנתח־מניות. הוא גם המשיך ללמד עברית.

(כך, בצורה עדינה, מחליק הכותב על המחדל המרכזי בחייו של ריקליס, המכתיב רבים ממעשיו כיום: אי־שיבתו לארץ כדי להילחם במילחמת־העצמאות. הכותב פשוט מעלים שהיתה מילחמה כזאת בישראל, ומעמיד פנים כאילו היה ריקליס חייל לוחם — בצבא הבריטי.)

תוך כמה שנים הוא הרכיב סינדיקאט קטן, שהילווה לו 25 אלף דולר. הוא רכש מניות בחברה אחת, נכשל בנסיונו להשתלט עליה, מכר את המניות תמורת רווח. הוא חזר על תרגיל זה. הוא למד לקח: יש צורך בהשגת השליטה. הוא רכש מניות בחברה שלישית, והפעם השתלט עליה.

ריקליס היה אחד הראשונים בסוג חדש של אנשי־עסקים: ממזגי־החברות, מרכיבי התשלובות, אנשים שלא הקימו אימפריות על־ידי ייצור של מכוניות או שימורי־בשר,

על עברי פי פחת

אך זה היה באמצע שנות ה־70, וה־תקופה הגרועה ביותר. משולם ריקליס הרוויח 915,866 דולר בשנה, ונמנה עם

---

* בחגיגת כיתה של גימנסיה הרצליה לפני כמה חודשים, מחזיק בידו תמונת המחזור.

* מימין: הארמון של ריקליס בבוורלי־הילס. בבריכת השחייה: פיה זאדורה.

(המשך מעמוד 57)

תריסר מקבלי־השכר הגבוהים ביותר ב־ארצות־הברית. אך חברתו, ראפיד אמריקן, התנדנדה שוב על עברי פי פחת.

הוא אומר שהוא היה אשם בכך בעצמו.

ריקליס הוא פטריוט — הן אמריקאי והן ישראלי. הוא אומר שזה אכל את ליבו במשך שנים שהוא עושה קאריירה בארצות־הברית בשעה שבני־גילו לוחמים בישראל. הוא חזר במילחמת יום־הכיפורים והלך לחזית בחברת עיתונאי של טיימס,

האדירים שלו ויצא לדרך בטוחה. הוא הפך את חברתו האדירה לחברה פרטית. היתה לו גם תוכנית אחרת: להפוך את פיה זאדורה, „היצירה" האחרת שלו, כפי שהוא מתאר אותה, לכוכב.

(להלן מתאר הכתב כיצד נבחנו אפ־

לעצמו חזות צעירה. הוא צובע את שערותיו בצבע חום־בהיר. יש פער רב מאוד בין מראהו בתצלומים של השבו־עון האמריקאי, שבויימו היטב, ובין ה־תצלומים הפשוטים שצולמו לפני כמה חודשים בלבד בתל־אביב, כאשר טרח

הרושם הכללי העולה מן הכתבה הוא שמשולם ריקליס הוא הרפתקן כלכלי, העוסק בעיקר בעיסקי־אוויר של בורסה ואינו מייצר דבר. לקורא האמריקאי הלא יהודי זה עלול לעורר אסוציאציות אנטי־שמיות מובהקות

„התרחקתי יותר מדי מן החברה. העברתי סמכויות. היה בזה יסוד של הרס־עצמי. עברתי תקופה קשה מאוד ביחסי עם אשתי." הוא רכש כמה רכישות רעות, ביניהן חברה ששלטה בחברת־התכשיטים קאר־טייה. „היינו חייבים לבנק יותר מ־600

שכתב מאמר מלא־הערצה על איל־העסקים חסר־הפחד.

אולם ריקליס הוא דמות שנוייה־במחלוקת בישראל. הוא איש־הימין ללא־בושה, תומך של אריאל שרון, שר־הביטחון שוחר־הקרבות.

שרויות שונות, אך בכמה מיקרים לא הסכימו המפיקים לשתף את פיה. לבסוף היה לקימבר רעיון: להסריט את סי־פורו של הסופר האמריקאי הנודע ג'יימס קיין, „פרפר", אשר נושאו הוא גילוי־עריות. סיפור זה לא צולם, מפני שעד לא־מכבר אי־אפשר היה להעלות על ה־דעת סרט שבו מקיימת בת יחסי־מין עם אביה. הסרט הוסרט, וכעבור כמה חודשים התחילה העבודה על הסרט השני, „להזדייף".)

בסרט זה מגלמת פיה את דמותה של

להשתתף בכנס נוסטלגי של תלמידי כי־תתו בגימנסיה „הרצליה".)

הטלפון מצלצל שוב. שיחה מתל־אביב. ריקליס מדבר במשך כמה דקות. אריה גנגר, ראש מחלקת־החנויות של ראפיד אמריקן ומהגר ישראלי, מונה על־ידי חברו של ריקליס, אריאל שרון, לתפקיד מעניין: ניהול מכירות־הנשק של ישראל. זבנג.

אך המינוי גרם לסערה בישראל, ואין סימן שהיא תישכך. משולם ריקליס מקשיב בקור־רוח, ומחזיר את השפופרת לכן. „אני הולכת לשפת־הים," אומרת פיה.

„ריק" ו„פיה" באתר ההסרטה
בת אונסת את אביה

מיליון דולר," הוא אומר, „והיה לנו חוב ציבורי של מיליארד דולר."

אז זכה משולם ריקליס בכינוי "MESHUGGENAH RECKLESS" (המשוגע קל־הדעת). עיתוני־הכלכלה כתבו עליו דרשות. אחד מהם כתב: „בגיל 53, משולם ריקליס הוא דוגמה לחלום האמ־ריקאי שהתקלקל, הוכחה חיה לכך ש־הצלחה בת־לילה היא דבר שקשה להס־תדר עימו." שוב עמדו הבנקים לסגור את הברז, ושוב הצליח ריקליס להניאם מכך בלשונו.

„הייתי כמעט מת, והתאוששתי," הוא אומר.

ההתאוששות כללה שבע שנים של מישפטים עם המוני נושים, וחקירה בלתי־פוסקת של הרשות לפיקוח על הבורסה. „כשאתה בעסקים, יש לך מישפטים," אומר ריקליס. ההמולה הרבה ביותר היתה ביגלל בונוס של 550 מיליון דולר שהוא העניק לעצמו, אחרי שמכר את אחת החברות המשגשגות של התשלובת. הוא עדיין טוען שהיה ראוי לבונוס זה וליותר מזה, אבל הוא החזיר את הכסף.

הנבחרים גרם לשערוריה נוספת. זה היה סרט שהתבסס על הספר של חיים פוטוק. בשנה שעברה סודרה לסרט הקרנה מוק־דמת למימון ההשכלה הגבוהה בישראל. התיקווה היתה שכל אחד מ־500 אלף הצופים ישלם 100 דולר ויותר עבור כרטיס, כך שההכנסה תהיה כ־50 מיליון דולר. 80% מהכנסה זו היו צריכים להגיע למטרה המוצהרת. ריקליס, שהוא נדבן למען ישראל מזה זמן רב, הפיק את הסרט וחתם על העיסקה. אך ההכנסה היתה הרבה יותר קטנה מן המצופה. האשם הוטל על פגמים במחשבים. אין סיבה לפקפק בטענתו של ריקליס, שהוא הוציא מכיסו שישה מיליון דולר על פרשה זו.

(קטע זה מגלה את כל תסביכיו של ריקליס. גם כאשר „זה אכל את ליבו" לא חלם אף פעם לחזור לישראל ולהי־לחם במילחמותיה — לא במילחמת־העצמאות, כשהיה בן 23, ולא במילחמת־סיני, כשהוא בן 32. הסיפור המגוחך על מילחמת יום־הכיפורים ועל העיתונאי „המעריץ" יכול לעורר רק גיחוך ביש־ראל. הכתב מעלים עובדות אלה — אם בכלל שם לב אליהן — ומעמיד פנים כאילו הטינה הישראלית נגד ריקליס נבעה מקשריו עם אריק שרון, ולא מעובדת היותו יורד ומשתמט. הוא גם מעלים את העובדה שריקליס לא היה רק תומך פוליטי של אריק, אלא גם תו־מך כלכלי בו. הוא לקח חלק פעיל בהפיכת אריק לבעל־אחוזה ולמיליונר בזכות עצמו. הקטע גם מראה מדוע נד־בק ריקליס לאריק — הזוהר של „שוחר־הקרבות", „איש־הימין", בא לחפות על חוסר חשרות הצבאי של „פטריוט יש־ראלי" זה.)

שיחה ✱ מתל־אביב

הוא גם שנוי־במחלוקת בארצות־הברית, ונושא לניחושים. כוח וכסף מולידים תמיד שמועות. יחד עם זאת, מעטים מבין אותם שעשו עסקים עם ריקליס אומרים עליו דברים רעים. עיתוני־הכלכלה לא מצאו הרבה שערוריות, גם כאשר תקפו אותו בחריפות.

(הכתב אינו מפרט מה היה טיב „השמועות", ועל מה נסבו „הניחושים הססגוניים". חבל.)

על כל פנים, היו דרושות לריקליס שבע שנים, אך הוא מחק את החובות

ריקליס ופיה ב„ניו־יורק" *
„אני חיה פה!"

צעירה תמימה, היוצאת עם איש־המאפיה. ריקליס עצמו משחק בסרט תפקיד קטן של איש־מאפיה שהוא בעל מלון.

השטיחים ורודים, המדרגות עשויות מכרום מבהיק. אין זה הארמון המל־כותי ביותר בין ארמונות־הפאר של בוורלי־הילס, אך די בו. „אני לא אומר שכל זה הוא הטעם שלי בלבד," אומר ריקליס, „אבל זה טוב מאוד. פיה עשתה את הכל. הכל."

הוא מתבונן סביבו במבט רציני. „זה צעיר. האדריכלות הפנימית היא צעירה."

(הכתב אינו מגלה לקוראיו כי ריק־ליס עצמו טורח טירחה רבה כדי לשוות

כעבור כמה ימים נמסר כי גנגר לא יקבל את הג'וב.

(מעניין שבעל־המאמר משתמש במו־נח „מהגר ישראלי" — שפירושו יורד — לגבי גנגר, אך לא לגבי ריקליס עצמו.)

„טעם ✱ של גויים"

ריקלים בוחן כמה עגילים בחנות־יו־קרה. „זה טעם של גויים," הוא אומר.

* צילומים של פול האריס.

פיה זאדורה בודקת היום שרשרות־זהב ברחוב־הקניות למיליונרים בבוורלי־הילס. פריט ראשון: שרשרת משובצת ביהלומים. „אני אוהבת את זו,” היא אומרת, „היא יפה. היא תתאים לטבעות שלי.”

”היינו צריכים ללכת לקארטייה,” אומר ריקליס. לפיה יש שם חשבון פתוח, עוד מהימים שבהם היה ריקליס בעל חברה זו.

„עכשיו אתה רואה מדוע אני רוצה שאשתי תעבוד,” אומר ריקליס. „זה יותר זול מאשר מסעי־הקניות שלה.”

(להלן מתאר המאמר כיצד מלווה ריקליס את פיה לאולפני־ההקלטה ויושב בחדר סמוך במשך כל הזמן שבו היא מקליטה שירים. אומרים שיש לה „קול מעניין”.)

...אנו מסתובבים במלון ריביירה בלאס־וגאס, שעבר שיפוץ. נראה כי העובדים מכירים כולם את ריקליס. רובם קוראים לו „ריק”. אחדים שואלים על „פיה”.

לפני כן הערתי שרבים שואלים אם אפשר לפעול בלאס־וגאס מבלי להיתקל בכמה לקוחות קשוחים מאוד. „שטויות,” הוא משיב, מבלי להתרגש, „זה שטויות.”

(בעל המאמר, שהוא מומחה לענייני המאפיה, רומז כאן על העובדה שרוב בתי־המלון שם מנוהלים על־ידי אנשי המאפיה.)

הוא עובר לתסריט אחר. בשנה שעברה הצליח בשלב האחרון של האסטרטגיה שלו, והעביר סוף־סוף את ראפיד אמריקן לבעלותו הפרטית.

„לא יהיו אצלי בעתיד משברים כפי שהיו לי בעבר,” הוא אומר, „אני לומד מהשגיאות. לא אחזור על אותן השגיאות.”

אין הוא מאמין שאדם יחידי יוכל להצליח בעתיד במה שהצליח הוא: ליצור במו ידיו אימפריה שתהיה די חזקה כדי להתמודד עם חברות־הענק האדירות. אבל, הוא אומר, תוכניתו לחמש השנים הקרובות היא להעביר את שרביט־הניהול לדור הבא. הוא מתכוון לילדיו ולנכדיו.

הוא עצמו ימשיך לעשות סרטים. „אני עושה את זה למען פיה,” הוא אומר, „אולי נעשה שלושה סרטים בשנה.”

(הרושם הכללי של הכתבה הוא ריקליס הוא הרפתקן כלכלי, המצליח והנכשל חליפות, העוסק בעיקרו של דבר בעיסקי־אוויר של בורסה ומאזנים, ושאינו מייצר דבר. לגבי הקורא האמריקאי הלא־יהודי, תמונה זו עלולה לעורר אסוציאציות אנטי־שמיות מובהקות, מה גם שהיהודי, שאיל ההון הפיננסי, נשא לאשה נערה נוצרית, אשר יכלה להיות בתו, ושנמשכה אל עוצמתו הכלכלית. התיאורים המופלגים בכתבה על חיי־המותרות של הזוג — מטוס־הסילון הפרטי, הארמון בשכונת־הפאר, אדריכלות־הפנים „הצעירה”, שרשרות־הזהב והיהלומים — בוודאי לא יחבבו אותו על הקורא האמריקאי.

ואילו לקורא הישראלי חשובה התמונה כדיוקן של יורד, שהשתמט מכל מילחמות ישראל, המציג את עצמו כלפי העולם כפטריוט ישראלי, איש הימין הלאומני הקיצוני בישראל, ידידם של גנרלים ומממנם של כוחות ישראליים, שהצליח לשתול בארץ את איש־אמונו, אריה גנגר, בנקודה רגישה של הכלכלה הביטחונית הישראלית.

היחס לריקליס מצד אישים בכירים בישראל — ובראשם אריק שרון — גורמת לכך שבעיני ההמונים בישראל מופיעה עתה דמותו של היורד־המשתמט, איל־הכספים שוחר־המותרות, כדמות אידיאלית הראוייה לחיקוי, וכיעד שיש לשאוף אליו.

וזוהי הסכנה האמיתית שבפרשת „משולם המשלם”.)

BUSINESS

The Riklis Money Game

Meshulam Riklis has built a conglomerate empire almost entirely on credit. He pays for his acquisitions with debentures, which he mockingly refers to as "Russian rubles," and warrants, which he calls "Castro pesos." But when it comes to paying himself, Riklis takes hard cash, and plenty of it. In 1975, his Rapid-American Corp.—which owns the Schenley whisky company, the McCrory and Lerner retail stores and men's-wear manufacturer Botany '500'—lost money. Yet a board of directors controlled by his relatives and company insiders paid him $915,000, including a $550,000 bonus.

Joan Sydlow—Business Week

Riklis: One-sided returns

Last week, Riklis announced another eye-popper. He said he was selling his announcement last week, the stock was selling on the open market for $5.75 a share, Riklis will receive $1.4 million immediately and another $6.8 million over the next six years. Furthermore, if Rapid-American's earnings reach a total of $62 million in the next three years, Riklis will get an added bonus of $8.3 million. As a top Wall Street analyst commented last week: "Mr. Riklis makes a lot of money for himself, but not necessarily for anyone else."

Lawsuits: This isn't the first Riklis deal to raise eyebrows. Rapid-American's latest 10-K annual report to the Securities and Exchange Commission devotes 21 full pages to the welter of lawsuits in recent years that have charged Riklis with less than arm's-length dealings. Rapid-American's auditors, Haskins & Sells, certified the report with an important caveat: the figures, they said, were subject to adjustment for damages that might result from the legal actions. And last week, SEC sources told NEWSWEEK that the commission's enforcement division expects to begin a full investigation. "There could be some problems here," said one SEC official, "and we're taking a look at them."

In some ways, Riklis, 53, makes quite a success story. He emigrated from Israel to the U.S. in 1947 and worked for several years as a parochial-school teacher, stockbroker and salesman. Then in 1966 he got an MBA from Ohio State University and with a stake of $25,000 began to acquire companies—on credit. "The game of picking up companies is open to everybody," he declared just a year later. It certainly was for Riklis, and he soon became rich, amassing a sizable art collection and contributing heavily to charities.

Top-Heavy: But while Riklis has prospered, many of the people who invested in his companies have done less well. Rapid-American is so top-heavy with debt that its banks won't allow it to pay dividends. The company earned a small profit in 1976, but lost money in each of the two previous years. Not surprisingly, the price of its stock has plunged from its peak of $52.50 in 1968, the heyday of the conglomerate. The debenture holders have done scarcely better. One issue of Rapid-American debentures sold last week at just 55 cents on the dollar—and

כתבה על עיסקי ריקליס ב„ניוזויק” (1977)

“MESHUGGENAH RECKLESS”

פיה שרה (למעלה: עם ריקליס) בעיתון גרמני

„בכיתי במשך שבועיים וחצי...”

נמר של נייר

חייו ומותו המופלאים של דני הפייזנו ✶ עדייה של חדווה הרכבי ✶ מי היתה אהובתו האלמונית של חיים נחמן ביאליק? ✶ תה ואופיום יש בסין

תרגום

טורטיה־פלט

ספרים שאדם קורא בנעוריו ומשפיעים עליו, הופכים בבגרות לנטל כבד של זכרונות, המהולים בפחד מפני הקריאה החוזרת בהם. ספר־נעורים משול לרוב לאהבת־נעורים או לאהבת־בוסר. אהבת־הנעורים שלי, ספר שהעניק לי ראיית־עולם זרוקה למדי, היה סיפרו של **ג'ון סטיינבק** דני מטורטיה פלט, בתרגומו של **יונתן רטוש.**

בימים אלה ראה־הספר אור במהדורה חדשה, תחת הכותרת טורטיה פלט / הירח שקע *. הקריאה בו משולה לאהבת־בוסר שהפכה לאהבה מלאת בשלות. ספר זה, בעיקר חלקו הראשון, הוא פנינה ספרותית, אשר למבקר אותו נותר מעט מאוד להסביר, לפענח, לשרבט וכו'. טורטיה פלט הוא סיפור, שיש לקרוא, לקרוא בו שוב, ולעבור איתו חוויה ספרותית נהדרת.

זהו סיפור חייו ומותו המופלאים של **דני,** פייזנו (בן תערובת של דם ספרדי, אינדיאני, מכסיקאי ולבן), בעיר מונטרי שעל החוף בקליפורניה. בטורים הבאים נגולל את תמצית סיפור חייו ומותו של דני, בלשונו של **ג'ון סטיינבק:**

„זה המעשה בדני וברעיו של דני ובכיתו של דני... ביתו של דני דמה במיקצת לשולחן־העגול, ורעיו של דני דמו במיקצת לאביריו... המעשה הזה מספר על הרפתקאות רעיו של דני... במונטרי, אותה עיר עתיקה שעל חוף קליפורניה... הוא גר באותו איזור של מעלה־הגבעה מעל לעיר מונטרי, הקרוי טורטיה־פלט... סבו היה אדם חשוב שהיו לו שני בתים בטורטיה־פלט והיה מכובד בשל עושרו. אם העדיף דני המתבגר לישון ביער, לעבוד בחוות ולחלוץ את לחמו ויינו מידיו של עולם ממאן, לא היה זה משום שלא היו לו קרובים בעלי־השפעה... כשהיה דני בן עשרים וחמש, הוכרזה המילחמה על גרמניה. דני וידידיו פילון הריקו שני גלונים של יין כששמעו על המילחמה. ג'ו, הפורטוגזי הגדול, ראה את נצנוץ הבקבוקים בין האורנים והצטרף אל דני ופילון. כשירד היין בבקבוקים עלתה אהבת־המולדת בשלושת הגברים... לפני לשכת גיוס אחת הריעו בקול רם לחיי אמריקה... עד שהקיץ סמל־הגיוס, לבש את מדיו וירד לרחוב להשתיקם. הוא נשאר כדי לגייסם... וכך יצא דני לטקסאס ואילף פרדות כל ימי המילחמה. ופילון צעד לאורכה ולרוחבה של אורגון עם חיל־הרגלים, וג'ו הגדול, כפי שיתברר להלן, הלך לכלא...

„כשחזר דני מן הצבא נודע לו שהוא יורש ובעלים לרכוש. הוזיתו, כלומר הסב, מת והניח לדני את שני הבתים הקטנים בטורטיה־פלט. כששמע דני על כך העיק עליו קצת נטל אחריותה של הבעלות. עוד לפני שיצא להסתכל בנכסיו, קנה גלון של יין אדום ושתה את רובו בעצמו... הוא חזר במעלה רחוב אלווארדו, מנפץ חלונות בלכתו, ובקרן־הרחוב השנייה תפס שוטר בידו... במשך חודש ימים ישב איפוא דני על מיטתו בבית־הסוהר העירוני של מונטרי... ערב אחד, כשבבית־הסוהר היה עצוב מאוד, נכנס טיטו ראלף לתאו של דני ובידו שני בקבוקי יין. שעה לאחר מכן יצא להביא עוד יין, ודני יצא איתו... הלילה היה אפל ולח. הערפל נח כמלמלה רפויה בין האורנים המשחירים... לפניו הכחין כדמות אצה שנייה; וכאשר צימצם את המרחק, הכיר את הילוכו החפוז של רעו מאז, פילון... הם ערכו מדורה וצלו את הקדל ואכלו את הלחם הישן. גובה הברנדי ירד במהירות בבקבוק... — ,כואבים ושבורי־לב,' הוסיף פילון בקצב. ,לא, אין זה שיר,' אמר דני. ,הנה יושבים אנו ללא בית. נתנו את חיינו למען ארצנו, ועכשיו אין לנו קורת־גג מעל לראשנו'... ,פילון! ברווז שמן וקטן שלי, תינוקי חמודי, שכחתי לגמרי! אני יורש! יש לי שני בתים'... ,פילון, אני נשבע: שלי שלך. כשיש לי בית, יש לך בית. תן לגימה'...

„פילון ראה כי דאגת הנכסים יורדת על פניו של דני. לעולם לא יהיו עוד הפנים האלה חסרי דאגה. שוב לא ישבור שני חלונות, כשיש לו חלונות משלו לשבור... בערב העלו אש של אצטרובלים בתנור הסגור. הלהבות נהמו בארובה. דני ופילון, שבעים, שרויים בחום ומאושרים, ישבו בכיסאות־הנדנדה והתנועעו חרש לפנים ולאחור... ,במשך שנים לא היה לי שום בית. עכשיו יש לי שניים. אני לא יכול לישון בשני בתים.' פילון שנא ביזבוז ,זה בדיוק הדבר שמציק לי. למה שלא תשכיר את הבית השני?' הציע... דני נעשה אדם גדול, כי היה לו בית להשכיר, ופילון עלה בסולם החברה משום ששכר לו בית. מן הנמנע הוא לומר, אם דני אמר לקבל דמי שכירות כלשהם ואם אמר פילון לשלמם. אם אמרו, התאכזבו שניהם. דני מעולם לא תבעם ופילון מעולם לא הציעם...

„פילון ניצל מן האנוכיות. אמנם, הוא לא הביא את היין לביתו של דני. אבל מייד הזמין את פאבלו להתחלק בו איתו בביתו השכור... פילון עט על המציאה. ,שמע נא, פאבלו, מה דעתך לשכור חלק מהבית שלי? לעולם לא תדע עוד קרקע קרה... העובדה שברור היה לו שפאבלו לעולם לא ישלם דמי־שכירות לא פגמה בנצחונו. אם יבקש ממנו פעם דני כסף, יוכל פילון להגיד: ,אני אשלם כשפאבלו ישלם'... החיים עברו על פילון ופאבלו בלי כל חריקות... ,לו היה כל הטל יהלומים,' אמר פאבלו, ,היינו עשירים מאוד. היינו שיכורים כל ימי חיינו'... לבסוף חברו פילון ופאבלו על ג'יזוס מאריה כשני כלבי־ציד מחרישים הסוגרים על צידם. הם השכירו לג'יזוס את השימוש בביתם בעד חמישה־עשר דולר לחודש... ,אני אגיד לך משהו,' המשיך פילון, ,אם לא נשלם לדני שני דולר יזרקו את כולנו לרחוב וזו תהיה אשמתך...'

„היין נתמעט ונתמעט בקנקן, אבל לפני שאזל תקף הנמנום את שלושת הרעים... האש דעכה... הנר כיוון את רומח אורו השמימה... רוח קמה בחוץ ונשבה מבעד לחרכים שבקיר. הנר נשמט הצידה... האש ליחכה את המשי ואצה לעבר התיקרה... השלהבות טיפסו בקירות ומצאו חורים קטנים בגג... הם עמדו לפני הבית הבוער... קול הצופרים הגיע אליהם... פילון פנה בחיפזון אל ג'יזוס מאריה: ,רוץ ותגיד לדני שהבית שלו בוער'... ,אז מה?' אמר דני, אם הכבאים לא מצליחים לעשות כלום. מה פילון חושב שאני אעשה?'...

„בשעת בוקר מוקדמת יותר ניגש וסקר את ריבוע האפר השחור ואת הצינורות המעוקלים, שהיו בשעתם ביתו השני. לצאת כדי חובה התמכר למעט כעס על רעים רשלנים, והתאכל רגע על אותה סגולת חלוף של נכסים ארציים... בשעה שלוש אחר הצהריים בערך פסעו שלושת בעלי־התשובה לאטם לעבר ביתו של דני. זרועותיהם היו עמוסות מנחות פיוסין... לפני שהוצף דני כליל בגלי רעיו, השמיע אזהרה אחת: ,אני רוצה שאף אחד מכם לא ייגע במיטתי,' פקד. ,זה הדבר היחיד שאני צריך לעצמי.' אף־על־פי שאיש לא הזכיר זאת, ידע כל אחד מהארבעה, שכולם עומדים לגור בביתו של דני. פילון נאנח בהנאה. הלכה לה דאגת שכר־הדירה; הלכה לה האחריות הכרוכה בחוב...

„כמו חתול, המתקרב והולך משך שעה ארוכה אל אנקור, היה פילון נכון לזינוק. ,מצאתי!' קרא מוחו. ,ככה זה: לשודד־הים יש כסף, אבל אין לו שכל להשתמש בו. לי יש השכל! אני אציע את שכלי לשימושו... ,הבודד הקטן והמסכן,' הוסיף דני. ,אילו ידעתי, הייתי מזמין אותו מזמן, גם אם לא היה לו שום אוצר.' אש של עליזות יקדה בלב כולם... בבית החל להיות צפוף מעט, על חמשת האנשים וחמשת הכלבים... בערב, כשישבו ליד התנור וסיפרו את עלילות טורטיה־פלט בקולותיהם העצלים של אלים שבעים, היו עיני שודד־הים מתרוצצות מפה אל פה...

„אילו היה הפורטוגזי גיבור, היו עוברים עליו בצבא ימים קשים. העובדה שהיה ג'ו הפורטוגזי הגדול, בעל נסיון של ממש בכלא של מונטרי, לא זו בלבד שחסכה ממנו את המסכנות שבאהבת־מולדת נכזבת, אלא גם חיזקה אותו באמונתו... משתי שנותיו בצבא בילה בכלא שמונה־עשר חודש... כשירד ג'ו הגדול מן הרכבת, הוא היה לבוש מעיל עליון צבאי... העיר לא השתנתה הרבה, פרט לאיסור המשקאות; וחוק איסור המשקאות לא שינה דבר אצל טורלי. ג'ו החליף את מעילו בגלון של יין ויצא לחפש את רעיו... בערב טיפס במעלה הגבעה לעבר טורטיה־פלט, לחפש את דני ופילון. שעת דמדומים היתה כשעלה במעלה הרחוב, ובדרכו פגש את פילון...

„הפייזנוס מטורטיה־פלט לא השתמשו בשעונים. מפעם לפעם היה אחד הידידים רוכש לו שעון באיזו דרך יוצאת מגדר הרגיל. אבל לא היה מחזיק בו אלא כדי להחליפו תמורת משהו שהיה זקוק לו באמת. שעונים היה להם שם טוב בביתו של דני, אבל רק כתור אמצעי חליפין. לצרכים מעשיים היה משמש אותו שעון זהב גדול, השמש... הרעים שקעו בתוך שיגרה, שהיתה עשויה להיות חדגונית לכל אדם פרט לפייזנו — קמים בבוקר, יושבים בשמש ותוהים לדעת מה יביא שודד־הים... בשמש החל דני חרלם על ימי חירותו... לבסוף נכנע לגעגועיו. לילה אחד ברח לו. הוא נכנס ליער ונעלם... כמה נדכאו הרעים, וכמה כבד בהם לבם! ,דני רץ לקראת מותו,' אמרו בעצבות. ,ידידנו הקטן נתון במצוקה ואין בכוחנו לעזור לו'...

„כשחזר דני אל ביתו ואל רעיו אחרי התקפת האמוק שלו, לא סבל מייסורי מצפון... הוא התחיל חי בלי חמדה... הזיקנה עמדה בעיני דני, והתשישות... הם שמו לב שהוא מניח לזבובים לזחול על רגליו שעה ארוכה... פילון הוליך את כולם אל הערוץ שמאחורי הבית. ,נתתי לדני את היין האחרון, והוא הועיל לו. מה שדני זקוק לו זה המון יין, ואולי נשף. איפה נוכל להשיג יין?'... שבעה הרעים יערכו נשף לדני?!... בשעות אחר־הצהריים שטפו גלים של התרגשות על־פני טורטיה־פלט. שמלות שלא לבשון שנות־תיים הוצאו...

„הופיע המזון. קערות של אורז, סירים של בשר־עוף מהביל, סופגניות מרהיבות! והיין בא, גלונים על גלונים. מארטינז חפר והוציא חביונה של ויסקי תפוחי־אדמה... הם הוליכוהו במרוצה במעלה הגבעה... שלושת המאחרים הגיעו במרוצה. דני הגביה את ראשו ויילל כתן. צנצנות יין חושטו אליו. הוא לגם לגימה מכל אחת מהן. איזה נשף זה היה... ודני — ממש כשם שנשף זה לא היה דוגמתו, כך היה דני למעלה מכל התחרות כחתן־החג... הלילה עבר במהירות, ועדיין היה דני שואג בתוך החבורה... דני, אומרים אנשי טורטיה־פלט, שינה את דמותו במהירות. הוא נעשה עצום ואיום. עיניו זרחו כפנסי מכוניות. היה בו משהו מהלך אימים... דני קרא תיגר על העולם...' ,אף אחד לא?' חזר דני וקרא. ,אני לבדי בעולם? איש לא יקום להילחם איתי?'... דני הזדקף. אומרים שראשו כמעט נגע בתקרה. ,אם כן. אצא לי כנגד אותה חויה היודעת להילחם. אמצא את האלמוות הראוי לדני!' הוא פסע אל הדלת... מבחוץ שמעו את שאגת התיגר שלו... הם שמעו את דני מסתער על המערכה. הם שמעו את צווחת ההתרסה האחרונה שלו, אחריה חבטה. ואחר־כך דממה...

„ההולכים אחרי פילון ראוהו אץ ויורד במשעול. הם הלכו אחריו לאיטם. והם מצאו את פילון בתחתית הערוץ, גחון על גבי דני רצוץ ומעוות. הוא נפל מגובה שנים־עשר מטר... לפני שנגלתה התהלוכה לעין היו רעיו של דני רבוצים בעשב הגבוה שמסביב לבית־הקברות. התפילה היתה קצרה וצבאית. הורידו את הארון; הרוכים השמיעו קול נפץ; החצוצרה השמיעה תרועה... שעות אחר־הצהריים עברו והערב בא. כל אחד מהם, כשלגם את יינו, שוטט על פני העבר... כשתם השיר מצין פילון מן הסיגר שלו... הוא הדליק את הסיגר והתיז את הגפרור. הקיסם הבוער נחת על גליון עיתון ישן בסמוך לקיר. כולם זינקו ממקומם לכבות את האש ברגלם; ובכולם עלתה מחשבה שמימית והם חזרו וישבו. עיניהם נפגשו אלה עם אלה, והם חייכו באותו

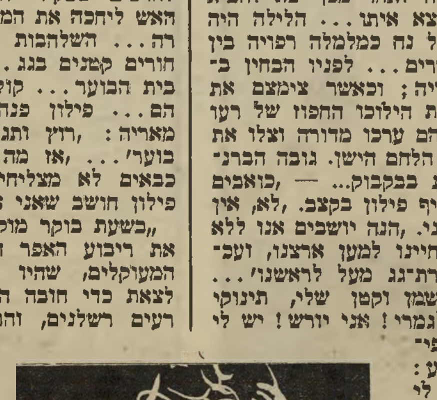

סופר סטיינבק

אהבת בוסר שהפכה לאהבה בשלה

* ג'ון סטיינבק — טורטיה פלט; עברית: י. שלח (יונתן רטוש) + הירח שקע; עברית: גידעון טורי; הוצאת כתר; 214 עמודים (כריכה רכה).

חיוך נכון של כני בלי מות ותקווה. כהוזים התבוננו כשלהבת וראו אותה מהבהבת... הם ישבו וחייכו; והשלהבת טיפסה כנחש אל התקרה ופרצה מבעד לגג ושאגה. רק אז קמו הרעים מכסאו־תיהם ויצאו החוצה כחולמים...

„בתוך קהל אנשי טורטיה־פלט עמדו רעיו של דני מוקסמים והסתכלו, עד שלבסוף היה הבית תל אפר שחור ועשן... אנשי טורטיה־פלט נמוגו בתוך החשיכה. רעיו של דני עדיין עמדו מביטים בחור־בה העשנה. הם הביטו זה כזה בעיניים מוזרות, ואחר־כך חזרו והביטו בבית ש־נשרף. כעבור שעה קלה פנו והסתלקו משם לאיטם, ולא היו בהם שניים שהלכו ביחד.”

סיפור חייו ומותו המופלאים של דני הפייזנו ראוי לעמוד על כל כוננית ה־ספרים של אוהבי המילה הכתובה. כמוהו גם הסיפור השני, הירח שקע, שהוא מרתק לא פחות — סיפורם של כובשים וכבושים, הלכודים אלה בידי אלה; סיפור של מדינה כובשת ומדינה נכבשת; ספק בלגיה, ספק ארץ אחרת.

זהו סיפור מלכודת הכיבוש, שכל ישראלי יזהה בו את המלכודת הכפולה, הישראלית/פלשתינאית, שבתוכה כלואים זה כ־15 שנה הישראלים ותושבי השטחים הכבושים.

הירח שקע של ג'ון סטיינבק הוא הסיפור המדהים, שעד היום לא קם סופר ישראלי והעז לכתוב אחד כמותו.

שירה

אינטימיות

חדווה הרכבי היא משוררת של שירים אינטימיים, שפירסמה בחודש שעבר קובץ שירים מעודן תחת הכותרת עדי *.

כבר בשיר הפתיחה, מטיבם של דברים, היא מבהירה את עולמה: **„מטיבם של דברים שאינם / כשורה, שציפור שבפנים / עומדת בחוץ / וליבה שקפוא לוהט משימחה / ופיה דביק / ופיה פעור / / וציפור שיושבת כמעט לצידה / נאבקת איתה על / פרור”** זה שיר של עדנה וכאב, המאפיין את שאר עדיי השיר של הרכבי.

יש לה עולם דימויים עשיר. מעופפות בו ציפורים, קולות בונים דמויות, היא עצמה שודדת־ים, ובלילות קצף אדום זורח מתוך המירצפות.

חדווה הרכבי חיה בביעותים. היא משתוקקת לאהבה **(„אבל אהבתי איננה בכוחי / הים שבו היא נתונה”)**, ו**„קליפת המוח משתחררת ועוברת / אל מקום אדר”** עד אשר **„קליפת המוח נעלמת, המוח נהפך לשבר־כלי.”**

הלילות של חדווה הרכבי ישירים, היא אינה מסתירה אמיתות מתחת רובדי מילים, ומתארת בפשטות: **„כל הלילה היינו עטופות / בעטיפות מחוספסות / ולא רצינו לחולל ניסים.”** שיריה הם שירי מסע אחר זהות: **„ריצפת הזיכרון מלאה / דם / עליה חקוק / שם / אישה גיבורה...”** יש בהם משהו יוצא־דופן, עמוס באינטימיות.

אחד מהמעולים בשיריה הוא ללא יציאות, שבו היא כותבת: **„היטב היטב הרדמתי את זכרונותי. / הרי זה היינו־הך. / ימים רבים כל־כך אני יושבת בגזוזטרא / תופרת דגל לבנבן / עם חופן אדמה / וכל השמים עומדים בעיגול. עומדים בשורה. / וכאן אני שם. / ושם עונות של הכרה...”** בשיר אחד שלה, מהמחזור כאן, היא מתארת כלבה נושכת, שכל ליבה מלא בשושנה: **„יש לה לב מלא / שושנה / אבל היא בשלה נושבת.”**

הבדידות האינטימית שחדווה הרכבי חושפת בשיריה, ולו רק במעט, היא מלאת עוצמה: **„בלילה היא סוגרת את עצמה, בארונות / וגוררת אחריה דלתות ורעפים /ויש לה אלפים ושבעים כוחות / ויש לה שבע־מאות בוכות / עם טבעות וכובעים / ובלילה היא נרדמת על כל הצדדים / של כל הגדות / וקולות מוכרים לה קוראים לה / וקוראים...”**

יש משהו טיבעי ואותנטי בשירתה של חווה הרכבי, החופשת עולם של פחדים. עדי הוא ספר שירה עמוס בשירת־אמת, העומדת בשורה אחת עם שירתן של **דליה רביקוביץ**, **ויונה וולך**. זו שירה אינטימית של משוררת, השרוייה בעולם של סמלים פרטיים, שרק מעט מהם נחשפים. ספר קשה לקריאה, אך מומלץ.

* חדווה הרכבי — **עדי**; הוצאת ספרים פועלים; 123 עמודים (כריכה רכה).

עיון

סין

עבור הקורא הישראלי החומה הסינית הגדולה גבוהה מכפי מימדיה האמיתיים. הספרים בעברית העוסקים בסין הם מעטים מאוד, ולא הצליחו לצמצם את המרחק בין הישראלי ובין סין, למרות שסין אינה כה רחוקה.

באחרונה ראה־אור בעברית סיפרו של ד"ר **אהרון שי** ממילחמת האופיום עד יורשי מאו *. שי הוא מרצה באוניברסיטת תל־אביב, מחברו של הספר שורשי מילחמת העולם השנייה במזרח הרחוק (ראה־אור בלונדון, 1976), וחבר במכון לחקר סין, השוכן בהונג־קונג. את תיאור תולדות סין בתקופה החדשה פותח שי ב־מילחמת־האופיום — המילחמה האנגלו־סינית, שפרצה ב־1840, ושהיתה הגורם העיקרי בפריצת גבולותיה של סין, ופתיחתה כלפי המערב.

שורש המילחמה בהפצת האופיום בסין בידי סוחרים מהמערב, שהניעו את אחד הנציבים הקיסריים הסיניים **לין צה־סו**, לבקש את המלכה **ויקטוריה** לבלום את הנגע. הוא כתב אליה: **„באיזו זכות משתמשים (הסוחרים) בסם המרעיל ופוגעים בנתינים הסיניים?... שמעתי כי עישון אופיום אסור בהחלט בארצך... מדוע (אם כן) מתירה את לשווקו בארצות אחרות ולגרום נזק שם?”**

הקיסרות הסינית, מתוארת בחלק הראשון של הספר כנתונה בלחץ של המעצמות הגדולות, מילחמת־האופיום, העימות עם יפאן, מילחמת־הבוכסרים ולבסוף מילחמת רוסיה. החלק השני, שבו בוחן אהרון שי את העימות בין סין והעולם, הוא בתקופת הריפובליקות הבלתי־עממיות (1912—1949). הוא מפרט את תהליך האנרכיה, ובעקבותיו את תהליך ההתגבשות הלאומית, והדרך אל המילחמה הסינית־יפאנית הגדולה — מילחמה שהתחילה ב־7 ביולי 1937 ביריות ליד גשר מארקו פולו מצפון לפקינג, שפתחו עידן חדש בהיסטוריה של המיזרח־הרחוק. יש הגורסים כי יריות יפאניות אלה פתחו את הקרב הראשון של מילחמת העולם השנייה.

הפרק המרתק ביותר של סין במאה העשרים, הוא תהליך ההתגבשות של ה־רפובליקה העממית של סין **בראשותו של מאו טסה טונג**. היתה זו מהפכה בכל תחומי־החיים של סין, אך מתוך תלות בעבר הסיני העתיק ובראיית־העולם הסינית. הקרב על קו־הרוחב 38, או מילחמת־קוריאה, כפי שהיא מכונה, הביא את

מאו־טסה־טונג
סין אינה רחוקה

סין לניצחון בשדה־הקרב מול המעצמה הראשית של אותם הימים — ארצות־הברית.

חלקו של מאו טסה טונג במציאתה של הדרך הסינית לסוציאליזם הוא אחד מ־פירקי המפתח של הספר. הפרק מהפכת התרבות דן בתהליך התרחקותה של סין הקומוניסטית מברית־המועצות ובנסיון להציל את סין מניוונה של המהפכה בידי הביורוקרטיה. מהפיכת התרבות היתה, למעשה, שירת־הברבור של המהפיכה הסינית, וציון־דרך לפני אחרון בדרכה של מעצמה זו לקראת כניסה למימסד הבינ־לאומי.

מותו של מאו טסה טונג זירז את תהליך פריצתה של סין אל העולם הרחב, תהליך הנמשך עד היום, ואין סמל מוחשי יותר לפריצה זו מאשר בקבוקי ה־קוקה קולה המיוצרים כיום בסין.

ממילחמת האופיום עד יורשי מאו הוא ספר בסיסי, המתאר את תולדות סין המודרנית ומגעיה עם העולם הרחב, הספר קריא, ישיר, בלא התחכמויות.

* אהרון שי — **ממילחמת האופיום עד יורשי מאו**; הוצאת זמורה ביתן מודן; 173 עמודים (כריכה רכה).

החווייה הישראלית

אהבת־בשרים של משורר־לאומי

שיר מסויים של המשורר הלאומי **חיים נחמן ביאליק** לא יילמד לעולם בבתי־הספר. זהו לנתיבך הנעלם, שיר שאותו חיבר בשנת 1908, כזכרון לחוויה אירוטית מסעירה, שאותה חווה כאהבה אסורה, למרות נישואיו ל**מניה ביאליק**.

בבית־הראשון של לנתיבך הנעלם כותב ביאליק: **„לנתיבך הנעלם כסופה זינקת / ותפרצי פתאום בית־כלאך, / ומסביבות אהלי לנצח מחקת / את עיקבות פעמיך וצילך; / במנוסת בהלה לדרך יצאת, / ובצאתך — את צרורך למרחק נשאת / את מצהלות צחוקך — את פעמון זהבך, / את להבות גילך ומדורות לבבך; / אך אחת נשית: ברכת שלומי ושלומך, / ובחפזך. ותשי / בזווית קטונך גם נעל של משי, / ועל אדן החלון — אגודת חבצלותי — / וצרור חלומותי / ואותי — — —”**

אם היו המורים לספרות מלמדים שיר זה, היו מסבירים כי מדובר בתיאורה של אשה נמלטת וגבר הרודף אחריה באהבה אירוטית בוערת. האהובה הנמלטת כמו מוחקת את אוהלו של אוהבה, וכסוסה פראית נסה למרחקים. היא מאמינה כי במנוסתה היא מנתקת מוסרות וכבלים, בעוד שעליה רוכב צל אהובה. המורה לספרות הממוצע היה מסיים את שיעורו בקביעה, כי המשורר חווה פרשייה לוהטת וחטופה.

מיהי אותה אהובה נעלמה של המשורר הלאומי? האשה היא ציירת בשם **אירה יאן**, שאותה פגש ביאליק בהיותו ציר בקונגרס הציוני השמיני בהאג. אירה יאן, אף איירה שנה מאוחר יותר את המהדורה החגיגית של שירי ביאליק, שראתה־אור בשנת 1908.

אירה יאן היא דמות נשכחת למדי בתרבות היהודית והישראלית. הצייר והסופר **נחום גוטמן** מספר עליה בסיפרו בין חולות וכחול שמים: **„המורה הראשונה שלי לציור היתה הציירת אירה יאן. היא היתה ציירת וסופרת, מקורבת לביאליק... היא הקימה אולפן לציור, ונתנה שיעורים, ואני למדתי אצלה. זה היה ב,אחוזת בית'... היא היתה אישיות מיוחדת במינה. פניה מוארכות, אינטליגנטיות. עיניה גדולות, ותמיד הלכה בזקיפות־קומה. היה לה הומור עדין, והיא נראתה כאשה בודדה ומאוד טראגית. ואף שהיתה בה דינאמיות רבה, היתה משום־מה סגורה תמיד וממעטת לדבר...”**

ציירת־מאהבת אירה יאן
מצהלות צחוק — פעמון זהבך

על סופה של אירה יאן ממשיך ומספר נחום גוטמן: **„כשפרצה מילחמת העולם הראשונה, נתפסה אירה יאן ברחוב בידי חיילים תורכיים, וגורשה למצריים. בעלי נתינות רוסית נתפסו אז והוגלו מהארץ. לפני כן עוד הספיקה להעלות בחיפזון את כל תמונותיה אל עליית־הגג של מישפחת בריל, מפקידי הברון החשובים, אשר בתה היתה בין תלמידותיה.**

„הגברת רחל ינאית בן־צבי, שהכירה אותה, מספרת, שהיא חזרה לארץ, לאחר המילחמה, חולה בשחפת קשה. תמונותיה, שנשארו כאן, נעלמו במילחמה... לעולם לא נדע מה קרה לתמונותיה של אירה יאן. היא מתה ונקברה בארץ...”

חיים נחמן ביאליק, משורר לאומי, שאת שיריו מלמדים בבתי־הספר בצורה הסטריילית ביותר שבה ניתן ללמד שירה, ובכך משניאים אותו על דור אחרי דור של תלמידים, היה משורר ואדם, והוא נתן בשירו לנתיבך הנעלם פורקן לאדם שבו. גם משוררים לאומיים הינם בני־אדם.

מאת דן עומר

חוק בצד
מאת אילנה אלון

ליבה של חגית נצבט בקירבה. היא הביטה על פניה החיוורות של בתה הקטנה, רותי, ששכבה במיטת בית־החולים. הילדה בת השש, שרק לפני שבוע היתה מלכת־הכיתה וספורטאית מצטיינת, שאלה את אמה: „אמא, מתי יורידו כבר את השקית הזאת שמחוברת לבטן שלי?" חגית לא ענתה. עיניה נצצו והיא חששה לדבר פן יבגוד בה קולה. זה עתה שמעה מפי הרופא המנתח כי השקית

„אמא תראי מה שהרופאים עשו לי!"

תישאר צמודה לילדה עוד עשר שנים, לפחות.

כאשר התלוננה רותי שבוע קודם לכן על כאבי־בטן, הסבירו הרופאים כי יהיה צורך בניתוח קטן ופשוט. ד"ר עידן, הרופא המנתח, הסביר לאם כי יש אומנם שתי אפשרויות לביצוע הטיפול — האחת ניתוח גדול ומסובך, והשניה „סתם ניתוח" שיפתור את הבעיה.

„החלטנו לעשות את הניתוח הפשוט," אמר הרופא. „האם יש בניתוח איזה סיכון?" שאלה האם הדואגת. הרופא הניד את ראשו בשלילה, ואמר: „אף אחד עוד לא מת מניתוח כזה."

אולם מבטיהם של הרופאים אחרי הניתוח לא בישרו טובות. עיניהם היו עצובות ומתחמקות. חגית הבינה כי לא הכל כשורה. ואומנם, ד"ר עידן הסביר לה כי בעת הניתוח נפגעה דופן שלפוחית־השתן של רותי.

„זה לא דבר מסוכן, ומייד חיברנו קצה של מעי אל השלפוחית, והשתן יעבור דרכו."

האם ביקשה הסברים נוספים, והרופא ענה: „קצהו האחר של המעי חובר לפתח שניקבנו בשיפולי בטנה של רותי. דרך נקב זה יתנקז השתן בעתיד. הוא ייאסף לתוך מיתקן מיוחד שיוצמד דרך קבע לגופה של הילדה, ויש לרוקנו מדי כמה שעות."

פניה המבוהלות של האם גרמו לרופא להוסיף כמה מילים: „זה לא לכל החיים! ברגע שדופן השלפוחית תתעבה מספיק ננתק את המעי, ונחזיר את הכל לקדמותו."

„מתי תוכלו לעשות זאת?" שאלה חגית, והרופא הנבוך אמר: „לא רצוי לעשות ניתוח נוסף כזה אלא בעוד 15 שנים."

חגית חזרה הביתה בוכיה: „אלה הן השנים החשובות ביותר בחייה של רותי. היא מעצבת את אישיותה ואת החברה שבה תימצא במשך שנים אלה. אולי אפילו תבחר את החבר שלה לחיים בשנים אלה. ואיך תעשה זאת כאשר לגופה מחוברת כל הזמן שקית מלאה בנוזל מצחין? אפילו לים היא לא תוכל ללכת, מכיוון שהשקית תיראה דרך בגד־הים, ותמיד יהיה חשש לזיהומים. מה נעשה?"

למחרת הלכו ההורים אל עורך־דין המתמחה בדיני נזיקין. הם סיפרו לו על התקלה שקרתה בעת הניתוח לבתם בת השש. „עד גיל עשרים לפחות, יהיה עליה להיצמד לשקית הזו ולעשות כל פעולה כשהיא מחוברת לשקית. זה שינה את כל חייה, זה הפך אותה מילדה נורמלית וספורטאית מעולה לנכה."

חומת־שתיקה

עורך־הדין חקר אותם על פרטי המיקרה ועל השיחות שניהלו ההורים עם הרופאים. האם הסבירה כי לפני הניתוח חתמה על טופס של בית־החולים ומילאה בו פרטים שונים על הילדה. „האם הסבירו לכם הרופאים כי יש סכנה לתקלה כזאת מהניתוח הצפוי?" חקר עורך־הדין, „לא, בוודאי שלא! לו היה מזהיר אותי, הייתי עומדת על כך שרותי תיבדק על־ידי רופא נוסף, והייתי בוודאי בוחרת בניתוח השני שהוא הזכיר."

עורך־הדין חיטט כמה דקות בסיפרי־מישפט עבי־כרס ואחר כך חייך בסיפוק „זכרתי שיש תקדים כזה בארץ!" אמר. „אתם יודעים כי בכל מיקרה שבו יש צורך להוכיח רשלנות מיקצועית של רופא, הדבר כמעט בלתי אפשרי. רופאים אינם ממהרים להעיד בבית־המישפט נגד עמיתיהם למיקצוע. הם מקימים חומת־שתיקה עבה מסביב לכל נושא רפואי. כאשר תביעה תלויה בעדים מומחים שהם רופאים, זו ממש קריעת ים־סוף."

„מה נעשה אם כך?" שאלה האם.

„זהו הדבר שחיפשתי בתקדימים הללו," הצביע עורך־הדין על אחד הספרים שלפניו. „זכרתי כי מישהו כבר עשה נסיון כזה בישראל, והצליח, אבל זה היה מיקרה יחידי שנקבע לפני כ־15 שנה, ומאז משום־מה איש לא הלך בעיקבותיו. בזמן האחרון היו נסיונות להביא רופאים מחוץ־לארץ, כעדים מומחים, כדי להתגבר על חומת השתיקה של הרופאים. אבל הדבר כרוך בהוצאות גדולות, ושיטות העבודה בארצות אחרות שונות לפעמים מהשיטות בישראל.

„בכלל, כאשר מנסים להוכיח רשלנות רפואית, פירוש הדבר שעלינו להוכיח כי הרופאים שניתחו את רותי ביצעו את הניתוח במיומנות הנופלת מזו של רופא סביר. זה דבר קשה מאוד להוכחה. אבל יש לנו דרך להתחכם לכך, וזה בדיוק מתאים לעובדות שלנו."

ההורים לטשו עיניים על עורך־הדין, שהסביר להם את התקדים הישראלי משנת 1966, ואת השיטה הנהוגה בארצות־הברית וקנדה בתביעות־נזיקין על תאונה רפואית.

„כאשר רופא מבצע ניתוח בחולה, הוא עושה זאת בהסכמת החולה. בלי הסכמה כזו הוא נחשב לתוקף, במובן המישפטי של המילה. זו גם הסיבה שבתי־חולים מחתימים על טפסים שונים של הסכמה לטיפולים ולניתוחים. אבל כדי שתוכלו להסכים לניתוח, עליכם להיות מודעים מראש לכל הסיכונים הכרוכים בו.

„כל רופא סביר, חייב להסביר לחולה — או אם החולה קטין, להורי החולה — את אפשרויות הטיפול המלאות, ואת הסכנות הכרוכות בכל אחת מהדרכים. כך יוכל החולה לבחור את הדרך הנראית לו ולשקול את הסיכונים בעיניים פקוחות. רק אז תהיה הסכמתו ,הסכמה מודעת׳. כאשר החולה אינו יודע כלל על סיכונים הנובעים מהטיפול, אין הסכמתו הסכמה אמיתית."

תקיפה ורשלנות

ההורים הנבוכים ביקשו כי עורך־הדין יסביר את דבריו.

„אתן לכם דוגמה ממיקרה שקרה לא מזמן בקנדה. אשה קאתולית אדוקה רצתה לעבור ניתוח־עיקור. זהו ניתוח קל, שמותיר בגוף רק צלקת קטנטונת שכמעט אינה ניכרת לעין.

„בעת הניתוח הפעוט הזה אירעה תקלה, והיא נדקרה בשלפוחית השתן שלה וניזוקה קשה. האשה תבעה את הרופאים, בית־המישפט בדק בכמה מיקרים קורות תקלות כאלה בניתוח מסוג זה, וקבע כי

מדור להבהרת זכויותיו של האזרח. אין מדור זה מתיימר לתת ייעוץ מישפטי ספציפי, ובכל מיקרה ייתכנו שינויים והבדלים בגלל שוני בעובדות.

המדור מנתח את המצב המישפטי בישראל לפי החוק והתקדימים.

תדריך

1 במיקרה של תאונה הנגרמת מטיפול רפואי, יכול הנפגע לתבוע את הרופא באחת הדרכים הבאות:

א) בתביעת־נזיקין על רשלנות־רפואית, שבה עליו להוכיח כי הנזק נגרם עקב רשלנות הרופא. כלומר, שהרופא פעל בצורה שאינה הולמת רמה של רופא סביר, ובכך גרם לנזק.

2 ב) במיקרה שיש צורך בהסכמת החולה לטיפול מסויים או לניתוח, והרופא לא הסביר את כל האפשרויות של הטיפול והסכנות הכרוכות בו ונגרם נזק — יוכל הנפגע לתבוע את הרופא בנזיקין בעילה של רשלנות במתן ההסבר. או לטעון כי ההסבר הלקוי פגם בהסכמת החולה לטיפול, ולתבוע את הרופא בעילה של תקיפה מישפטית. (בשני מיקרים אלה אין צורך להוכיח רשלנות רפואית או אשמה של הרופא בגרימת הנזק.)

תביעת־נזיקין על רשלנות רפואית (א) כרוכה בהבאת עדים־מומחים רופאים שיעידו על רמת־המיומנות הנהוגה במיקצוע.

3 הקושי בהבאת עדים־מומחים כאלה הביא לאחרונה להזמנת רופאים מחוץ־לארץ כדי להעיד במישפטים של רשלנות מיקצועית.

התחזית אומרת כי מדינת־ישראל נמצאת כעת בראשיתו של גל תביעות־נזיקין נגד רופאים, כפי שקרה בארצות־הברית לפני כ־25 שנה.

האם חלה על הרופא אחריות משפטית לנזקים שנגרמו לחולה כתוצאה מטיפולו של הרופא

היה על הרופא להסביר לאשה על אפשרות של סיבוך כזה.

„מכיוון שהיא היססה מאוד אם לעבור בכלל ניתוח־עיקור, הרי שהסברו של הרופא על סיכון נוסף כזה היה מבטל את החלטתה לעבור ניתוח. בית־המישפט לא נכנס כלל לשאלה אם הרופאים התרשלו בעת הניתוח, אלא קבע שחוסר הסבר מלא הביא לחוסר הסכמה, ולכן היה הרופא אחראי לתקיפה, ועליו לפצותה על כל נזק שנגרם לה.”

„אבל ד״ר עידן הוא אדם חביב מאוד. הוא גם רופא טוב, ולא הייתי רוצה לומר עליו שהוא תוקף. יש בזה משהו חצוף לכנות רופא שרצה להיטיב עם בתי — תוקף. האם אין דרך אחרת?” שאל האב.

„יש ויש. ראשית, קיימת הדרך הרגילה של תביעת־רשלנות. כאן עלינו להוכיח, כפי שהסברתי לכם, כי התקלה נגרמה בגלל חוסר מיומנותו של הרופא. ואם נוכיח דבר כזה, נטיל על הרופא את הסטיגמה של רופא גרוע ורשלן.

„אבל מכיוון שהרופאים ערים לסכנה זו, יהיה כמעט בלתי־אפשרי לגייס רופאים שיעידו כי ד״ר עידן אומנם התרשל. מה גם שאינני יודע כלל אם באמת היתה כאן רשלנות או אשמה של הרופא. יתכן מאוד שניקוב הדופן היא תוצאה אפשרית בניתוח כזה גם בלי כל רשלנות.

„לכן נותרות לנו שתי הדרכים האחרות, המתייחסות לאי־מתן הסבר מלא על־ידי הרופא. האחת, כפי שהסברתי, היא האשמה בתקיפה המישפטית. הדרך השנייה אינה מדברת על פסילת ההסכמה שלכם לניתוח, אלא על רשלנותו של הרופא במתן ההסברים על הניתוח. את זה יהיה הרבה יותר קל להוכיח, מכיוון שנצטרך להביא עדים רק לנוהג של מתן הסברים על־ידי רופאים לפני ניתוח.

„בית־החולים ומישרד־הבריאות גם הם אחראים בעקיפין להתנהגותו של הרופא העובד אצלם, ולכן האחריות תתחלק ביניהם. לרופאים יש ביטוח מיקצועי, וחברת־הביטוח היא שתשלם כנראה בסופו של דבר.”

ההורים החליטו להגיש תביעה על תקיפה ולדרוש פיצוי של 2 מיליון שקל, לפי פירוט הנזקים שייגרמו לרותי בעתיד בגלל הדופן הנקובה והשקית הצמודה.

ניתוח מישפטי

בהרצאה של הפרופסור יצחק אנגלהרד בכנס עורכי־דין של המכון להשתלמות עורכי־דין, צפה הפרופסור עלייה ניכרת במיספר התביעות על תאונות רפואיות בישראל. לדבריו, כבר ניכרת עלייה גדולה בתביעות אלה, ויש בכך משום סימן לעתיד. הדבר מזכיר את ארצות־הברית לפני כ־25 שנה. שם החל אז גל אדיר של תביעות על תאונות־רפואיות. גל זה הגיע לשיאו לפני כ־15 שנה, ואחר־כך, בעיקבות הגבלות מישפטיות ש־הוטלו בחקיקה ובפסיקה, חלה ירידה במיספר התביעות.

בפסיקה המישפטית יש דוגמות מזעזעות לרשלנות רפואית בטי־פול. כמו המיקרה שבו נכנס אדם לניתוח שבר והרופאים הורידו בטעות את אשכיו. או מיקרה של אשה שנכנסה לשם ניתוח בגב, וקטעו את רגלה.

אלה הם מיקרים ברורים של רשלנות שלא קשה להוכיחם. אך במיקרים אחרים יש לפעמים קושי רב להחליט אם הסיבוך נגרם כתוצאה מרשלנות הרופא או מהתפתחות מסויימת של המחלה המקורית. ככל שהארץ שבה קורה הדבר היא גדולה יותר, קל יותר למצוא רופאים שיבואו להעיד בבית־המישפט. במדינות קטנות כמו ישראל, שבהן הקהיליה הרפואית מאופיינת בקשרים הדוקים והיכרות אישית, קשה מאוד למצוא רופאים שיעידו בבית־המישפט.

בארצות־הברית ובקנדה פיתחו את תביעות התקיפה כאשר ההסבר בדבר הטיפול הרפואי במיקרים שבהם לא ניתן הסבר מלא לגבי הטיפול הכפייתי והסכנות הכרוכות בו. ככל שהניתוח הדרוש הוא חיוני פחות, צריכים ההסברים להיות מלאים יותר. אדם העומד לעבור ניתוח בגלל מחלה קשה, נואש דיו כדי לעבור כל ניתוח, ויהיו סיכוניו אשר יהיו. אך אדם העומד לעבור ניתוח קוסמטי יהיה ער יותר לכל סיכון הכרוך בו.

פסק־הדין שבו נקבע בישראל כי אי־מתן הסבר מלא לחולה מהווה תקיפה מישפטית הוא ע״א 67/66, ד״ר יוסף בר־חי נגד שטיינר, פד״י כ׳ (3) 230. העובדות שבתיק זה היו דומות לאלה של המיקרה בדוגמה. הרופאים, בית־החולים וכן מישרד־הבריאות חוייבו יחדיו ל־שלם לקטינה פיצויים בסך של 66,834 לירות.

„השיגרה במיקצוע הרפואה היא להעמיד את החולה, או את אפוטרופסו, לפני ברירת האפשרויות של הניתוח, והסכנות הכרוכות בו, על מנת שידע ויהיה שותף בבחירה. מכיוון שדבר זה לא נעשה, יש לראות בעשיית הניתוח לפי החלטת הרופאים בלבד משום תקיפה ב־מובן מישפטי,” קבע השופט בנימין כהן שכתב את פסק־הדין המקורי בשבתו בבית־המישפט־העליון ב־שנת 1966.

התרבותן של תביעות־התקיפה בארצות־הברית גרמו לכך שרופאים פיתחו את „הרפואה המתגוננת” והם עורכים בכל מיקרה עשרות בדיקות שונות ומשונות. החשש מפני תביעות פגם בכושר הטיפול של הרופאים והטיל את הנטל הכלכלי בסופו של דבר בחזרה על הציבור — הרופא משלם פרמיה גבוהה יותר לחברת־הביטוח שלו, וגובה אותה בחזרה מחוליו.

בכי או צחוק? עבודת הרופא כפופה לחוק

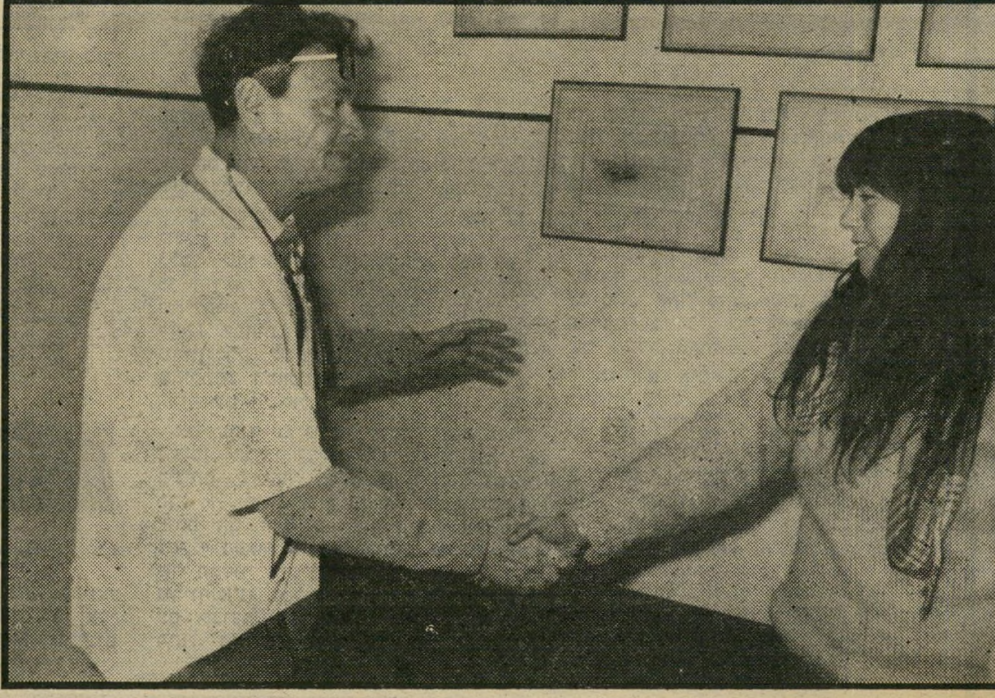

הורוסקופ

(המשך מעמוד 20)

מאות יוכלו בשנים אלה להג־שים את שאיפותיהם. הם ילמדו נושאים חדשים ומקוריים, ויצ־ליחו לממשם ולשכנע גם את סביבתם בסיכוי להצלחת תוכניו־תיהם החדשות. במיסגרת עבו־דתם הם יסעו לחוץ־לארץ כמה פעמים ויביאו עימם משם רעיו־נות מעניינים, ויצטרכו להאבק על המהפכה שהם מבקשים להכ־ניס במקומות עבודתם.

כספים

העניינים הכספיים גורמים לא מעט דאגה. במשך השנה החולפת חשו בני המזל במצוקה כספית ובהגבלה. גם אלה שבדרך כלל לא סובלים ממחסור, חשו בהג־בלה. מקורות ההכנסה הצטמ־צמו, והבנקים ומקורות כספיים אחרים אינם נוהגים ביד פתו־חה. לקראת סוף השנה ישתחרר בית הכספים מהשפעתו השלילית של שבתאי, ובני המזל יחושו הקלה רבה ושוב תיפתחנה בפני־הם דרכים חדשות למימוש תוכ־ניותיהם הכספיות. רצוי עד אז לא להיכנס להתחייבויות כס־פיות, ולהתחיל בעיסקות גדולות רק בתחילת 1983.

באהבה

בית האהבה — הבית החמי־שי בגלגל המזלות — מוקרן קשה בשנה זו, וזה פוגע בבני המזל. לא בקלות מתחילים בפרשיות אהבה, ואלה הרגילים להרפתקות אינם מצליחים לשמור על הקשר בגדר הרפתקה בלבד. או שהוא הופך להרבה יותר רציני מכפי שהתכוונו — וזה אינו לרוחם — או שהקשר נפסק לפתע וגורם אכזבה עמוקה.

לעומת זאת, קשרי נישואים מבטיחים המשכיות רגועה. בני דגים נשואים יחושו שלווה, ויכו־לת לתקן בעיות שנמשכו במשך שנים. אלה המעוניינים להינשא יוכלו לבצע את רצונם, ואף להצליח ליהנות ממסגרת מיש־פחתית יותר יציבה. בני דגים שעזבו את ביתם, יתפלאו למ־צוא את עצמם מתגעגעים למס־גרת הישנה, שתיראה להם מר־גיעה וחמימה אחרי כל ההרפת־קאות וחוסר השקט שהתלוות אליהן.

מגורים

שינויים בלתי צפויים עתידים להתרחש השנה בנושא זה. אלה המעוניינים למכור את דירתם יתקלו בהפתעות, לפעמים בלתי נעימות, וכדאי להם לחשוב פע־מיים לפני צעד כל־כך חשוב וגו־רלי. בגלל הבעיות הכספיות וגם בגלל דברים אחרים שקשה להם לראותם ברגע זה, הם עלולים למצוא את עצמם בבעיות קשות. לכן רצוי לדחות מעברי דירה עד סוף השנה האזרחית.

בריאות

מבחינה בריאותית שנה שקטה יחסית — דאגות קטנות ופת־אומיות תימצאנה את פתרונן המהיר. לדאגות בעניינים אלה אין סיבה מוצדקת.

לימודים

את השימחה בחייהם ימצאו בני דגים בלימודים של נושאים חדשים ובלתי שיגרתיים. ההצ־לחה תאיר להם פנים, וחוכמתם תצוף ותעלה, ותיראה לעיני כל. שבחים רבים יפלו בחלקם ובחי־נות קשות שיצטרכו לעבור, יתבצעו בקלות וכמעט ללא מאמץ.

נסיעות

רבים מבני המזל יסעו לחוץ־לארץ כמה פעמים בצורה מפתיעה למדי, וכמעט לא מתוכננת. ידידים בניכר ינעימו את זמנכם, ויציעו הצעות מעניינות ומפתיעות שישנו את מהלך חייכם.

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

„העולם הזה" 1010
תאריך: 20.2.1957

גליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, היה גליון מוגדל שהביא את המדריך המלא הראשון לפרשיות שעמדו להיחשף במישפט עמוס בן־גוריון. תחת הכותרת „קול יעקב' במוסקווה", הופיע דיווח על פתיחתה של ישיבה דתית במוסקווה הקומוניסטית, שהיתה קול־מבשר לראשית ההתעוררות היהודית בברית־המועצות. המדור „נופלים ההולכים ראשונה" המשיך בפירסום רשימות־זיכרון לזכר הנופלים במיבצע סיני.

מדור התיאטרון הוקדש לסיקור התוכנית המפורסמת ביותר של „להקת הנח"ל", „עד מאה ועשרים", ומדור הקולנוע דיווח על הסרטים „מיסה ללורד", „בייבי דול" ו„גיל הבגרות".

בשער הגליון: סגן המפכ"ל, עמוס בן־גוריון, ומפכ"ל המישטרה, יחזקאל סהר.

תמונת־מצב של שחיתות לאומית ✶ בן־גוריון
והשאילתות ✶ שייע גלזר מדווח מן המיגרש

קורא יקר,

דבר חשוב אחד חסר השבוע לכיסוי מלא של מישפט עמוס בן־גוריון. אין זה מחוסר רצון טוב מצד המערכת. בתחילת השבוע ישב עורך התבנית עם חוליית הכיסוי העוסקת במישפט, כדי להכין את הפרט החסר. הם רצו להביא בפניך, בצורה גראפית פשוטה, את הקשרים הקיימים בין עשרות הנפשות הפועלות בדראמה הנגולה בבית־המישפט.

אחרי עבודה של שעות אחדות, התברר כי את לוח הקשרים של מישפט זה אין כל אפשרות לדחוס לתוך עמוד כפול של עיתון זה. אני מסופק אם אפשר, בצורה גראפית כלשהי, להקיף קשרים כל־כך מסועפים ומסובכים. בדומה לאותם הרומנים הבלשיים, שהיו חביבים כל־כך על הקוראים במאה הקודמת, ושהתפרסמו בהמשכים אינסופיים, הגיע גם כאן מיספר הגיבורים וגיבורי־המישנה לממדים שהזיכרון האנושי הנורמאלי יכול להקיפם רק אחרי לימוד ממושך.

ניקח, למשל, את המפקח הכללי **יחזקאל סהר**. סהר הוא אחד מבעלי־המניות העיקריים של חברת י.מ. סחרוב ובניו בע"מ, שהיתה שותפת בעיסקת ייצוא עם הקבלן **יצחק פרישמן**, שנפגש עם סהר גם בתורכיה, ושמנהל עסקיו הוא אחיו של **שמאי זוהר**, ראש המחלקה הכלכלית במטה הארצי של מישטרת־ישראל ופקודו של סהר. סהר הוא גם האיש שהשמיץ בצורה כל בלתי הוגנת ובלתי מבוססת את **זאב שטיינברג**, שבמישפטו העיד עדות־שקר הקצין **יוסף זינגר**, שתיקן את תיק־העדות נגד אחיו, שנתפס בגניבה, ולמרות זאת העלה אותו סהר בדרגה.

ניקח לדוגמה דמות שנייה: **עמוס בן־גוריון**. הוא התגורר, כידוע, חינם בחווילה של **שלום ליגום**. הוא גם חברו ושותפו של **ישעיהו („שייקה") ירקוני**, שהוא שותפם של ליגום מצד אחד ושל **אריה פינק** מצד שני, ושלושתם שותפים בחברת אירס"ו המפורסמת, אשר החקירה המישטרתית נגדה הופסקה. אך ליגום, מצידו, קשור גם בעיסקה בלתי־כשרה של ייבוא שמיכות ואוהלים למען הסוכנות, עם גזבר הסוכנות **דויד בהרל**, שקיבל כפיצוי להתפטרותו, בשעתו, את הקבלנות המישפטית של הסוכנות, בשותפות עם עורך־הדין **מיכאל כספי**, נציגו המישפטי של עמוס בן־גוריון.

מיכאל כספי היה גם נציגו המישפטי של שייקה ירקוני בפרשה הכאובה של עיסקת הסטנדרים עם מישרד־הביטחון. הוא ייצג גם את **ישראל רודולף קסטנר** בכמה ממישפטין הקטנים, כשמולו מופיע עורך־הדין **שמואל תמיר**. תמיר, המופיע נגד כספי גם במישפט עמוס בן־גוריון, היה בשעתו סניגורו של **ראובן („רומק") גרינברג**, שנלחם באופן עקבי נגד מישטרת ירושלים בראשותו של **לוי אברהמי**, פיקודו של סהר ומסייד־דירתו, בידי בלשי הענף הכלכלי.

באחד המישפטים נגד רומק התברר כי המישטרה נתנה „הלוואה" לעד העיקרי, **יצחק רוזנברג**. הדבר נעשה לפי עצת מישרדו של היועץ המישפטי **חיים כהן**, שהופיע כתובע במישפט קסטנר. חיים כהן היה גם האיש שהורה להחזיר את המיסמכים המרשיעים נגד תת־שר־הסעד הרב ד"ר **ישראל שלמה רוזנברג**, שניצל על־ידי כך ועל־ידי זה שהרב ד"ר **מרדכי נורוק** העיד עדות־שקר במישפטו.

השלישי בסידרת העסקנים הדתיים, חבר הנהלת־הסוכנות **יצחק רפאל**, שימש פעמים אחדות קורבן לתיפושי המישטרה, שוויתרה על כך אחרי הוראה מתאימה מצד שר־האוצר, **אליעזר קפלן** המנוח — כך על־כל־פנים, טוען יחזקאל סהר. שר־האוצר היורש, **לוי אשכול**, שימש בשעתו חבר הנהלת־הסוכנות, ובתפקיד זה פעל להשתקת הדו"ח של **אמיל שמוראק**, שהרשיע את בהרל.

ניקח דמות נוספת: ח"כ מפא"י **אהוד אבריאל**, איש קבוצת המנהלים של דויד בן־גוריון, אשר לה כפוף במישרין מנגנון־החושך. המקשר בין מנגנון זה ובין המישטרה הוא הקצין **מאיר נוביק**, שאיש־מחלקתו, הקצין **שלמה ירקוני**, משמש עתה כמזכירו האישי של עמוס בן־גוריון, ועוזרו במישפט של עורך־הדין מיכאל כספי. ושוב אנו חוזרים לאדם הראשון, יחזקאל סהר, שנתן רשות לירקוני לעסוק בהכנת המישפט, שמטרתו להגן על עמוס בן־גוריון, וחוזר חלילה.

אני מקווה שרשימה זו תעזור לך להתמצא בלוח הקשרים של הפרשה המסועפת. אם לא הצלחנו להגיש לך תמונה בהירה יותר, תסכים עימי כי אין זו אשמת עורך התבנית.

האב והבן מצטלמים

אנשי מנגנון־ההסברה של עמוס בן־גוריון דאגו כבר בימים הראשונים של מישפטו נגד **שורת המתנדבים** לקשור את שמו של עמוס בשם אביו, ראש־הממשלה דויד בן־גוריון. לפי רמז מתאים הופיעו צלמי העיתונות ליד ביתו של עמוס בן־גוריון וצילמו את ראש־הממשלה כאשר הוא מחבק את נכדו ליד עמוס המחייך. היה זה סימן כי ראש־הממשלה הטיל את מעמדו האישי ויוקרתו על כפות המאזניים.

הכנסת

הפאראדוכס המושלם

„איש כריתים אמר שכל אנשי כריתים שקרנים" — זהו הפאראדוכס הקלאסי. שהרי אם כל אנשי כריתים שקרנים, שיקר גם בעל האימרה. ואם שיקר, משמע שאין זה נכון שכל אנשי כריתים משקרים. ואם הדבר אינו נכון, משמע שגם האיש עצמו לא שיקר, ולכן אנשי כריתים הם שקרנים.

השבוע יצר חבר־הכנסת שימשון יוניצ'מן הגדרה חדשה לפאראדוכס הקלאסי: הוא הגיש שאילתה לראש־הממשלה, שבה ביקשו לענות מדוע אין ראש־הממשלה נוהג לענות על שאילתות.

שאינו יודע לשאול. היתה זאת פרשה כאובה לכל הח"כים. לפי תקנון־הכנסת חייב כל שר לענות על כל שאילתה בתוך 14 יום. אם נאלץ שר לדחות את התשובה לכמה ימים נוספים, מסיבות שאינן תלויות בו, הוא נוהג להתנצל.

לפי רשימתו של יוניצ'מן, לא ענה בן־גוריון על 15 שאילתות של סיעת חרות בלבד, שהראשונה מהן נשאלה כבר לפני 15 חודש. למעשה הגיע מיספר כל השאילתות, שלא זכו בתשובת בן־גוריון, ל־120 לפחות. כי בדרך כלל עונה בן־גוריון רק לשאילתות מוזמנות, או לשאילתות המאפשרות לו פולמוס אישי חריף עם השואל.

אם טרוד בן־גוריון, טענו השבוע יוניצ'מן וחבריו לדיעה מסיעות אחרות — ביניהם שימחה בבה, חנן רובין ומשה סנה — מוטב שימנה תת־שר לביטחון. אולם הם ידעו כי אין הדבר אפשרי: עסקני מפא"י אינם מסכימים למינוי תת־שר המסור אישית לבן־גוריון, ואילו בן־גוריון אינו מסכים לתת־שר שאינו נמנה עם קבוצת־החצר שלו, כמו אהוד אבריאל. התלוצץ יוניצ'מן: „לא איכפת לי שימנה תת־שר תם, שאינו יודע לשאול, העיקר שידע לענות."

בינתיים כתב יושב־ראש הכנסת, יוסף שפר־נצק, מיכתב אישי לבן־גוריון, שבו ביקש ממנו לכבד יותר את תקנון־הכנסת. הוא לא זכה בתשובה. הוא יכול היה להתנחם בצרת רבים: גם השאילתה של יוניצ'מן עצמו, בקשר לאי־מתן תשובות לשאילתות, לא זכתה עדיין בתשובה — שבוע אחרי שעבר המועד שנקבע לכך בתקנון הכנסת.

ספורט

פירוש רש"י

הפתעה בלתי צפוייה אירעה השבת במישחק הכדורגל שנערך ברמת־גן, בין קבוצת הפועל המקומית ומכבי תל־אביב. על המישחק, שהסתיים בתיקו 0:0, מספר כתב „העולם הזה" ושחקן מכבי, שייע גלזר:

בגלל המישחק הזה עם הפועל רמת־גן, כבר עשו לי חור בראש. במישחקי ליגה קורה שמתוך 20 מישחקים בעונה, נותנים פעם מישחק אחד חלש. אבל למה שהיה ברמת־גן אפשר גם לתת מין פירוש של רש"י.

למכבי תל־אביב יש תמיד נאחס על המגרש הזה, של הפועל רמת־גן. תמיד אנחנו מוכרחים להפסיד שם. אפילו אם נהיה במצב הכי טוב ונשחק שם נגד הפועל הרצליה, גם אז נפסיד. על המגרש שלהם, אנשי הפועל רמת־גן — הידועים כמי שאין לה הסיכויים הכי טובים לתפוס את האליפות — משחקים בהקרבה עצמית כמו פידאיון, ויחד איתם משתק הקהל.

עוד לא ראיתי קהל כזה בארץ. אני משתגע מהם. איזה מין אנשים הם? כל הזמן הם צועקים ומקללים: „הביתה! הביתה! איזה מין שחקנים אתם?"

אפילו הילדים הקטנים צועקים כל הזמן „בוז" ומקללים. יש להם ממי ללמוד. אני לא מתפלא שלפני שלושה שבועות הם העליבו את יזבנצ'יק, מאמן הפועל תל־אביב. זה פשוט גועל־נפש שיעליבו מאמן שבא במיוחד מחוץ־לארץ. צריכים לרסן קצת את הקהל הזה.

פרצוף מפחיד. איך שהתחלנו לשחק, בהרכב די חלש — בלי יוסל מרימוביץ' ובלי רבינוביץ' — ראינו שהם הולכים „על החיים ועל המוות." כבר בהתחלה קיבלתי פליק כזה ברגל, שלא היה חסר הרבה שישבור אותה.

חנוך מורדוכוביץ היה ראש הפידאיון. הוא התחלק ונכנס בשחקנים שלנו כך, שבסוף המישחק כל הרגליים שלו היו שרוטות. אחד מהם אפילו הקיא באמצע המישחק מרוב מאמץ. רק מזל שהשארנו שם נקודה אחת ולא שתיים.

אני לא אומר שאנחנו שיחקנו טוב. כולנו, כולל אותי, היינו די גרועים. המישחק התנהל כל הזמן מקו 16 אחד לשני, ולא היתה הרבה עבודה לחלוצים.

כשיצאנו מהמגרש שוב התחילו לקלל אותנו, אפילו הסדרנים שלהם. לא פעם אחת סגרו להם כבר את המגרש, וטוב יעשו אם יעשו את זה לתמיד. אחד מהם אמר לי: „אתה שחקן נבחרת, אתה?" עניתי לו: „תן לי את הפרצוף שלך להערב, אני רוצה להפחיד מישהו!" והוא רצה לאכול אותי במקום.

לקח ל"טמפקס" 50 שנה כדי להגיע למסקנה כי "...נערות צעירות מאד מעדיפות להתחיל עם טמפון ללא מוליך"

אך מה עם הטמפון עצמו?

מאז ומתמיד יודעים באו־בֶּה כי המוליך הינו גוף זר ומיותר העלול לפגוע ולהזיק וכי המוליך הטוב ביותר נמצא בקצות אצבעותייך. באו־בֶּה גם יודעים כי טמפון ללא מוליך עדיף לכל הנשים בדיוק כמו לנערות צעירות. לאחרונה "טמפקס" יצאו לשוק עם טמפון ללא מוליך. אך ויתור על המוליך עדיין אינו מעיד על איכותו של הטמפון — ובאשר לאיכות היה או־בֶּה ונשאר הטמפון הראשון בין כולם. **או־בֶּה הינו הטמפון בעל כושר הספיגה הטוב בעולם.** לפניכן מבחן הכוסות המראה את אופן פעולתו וספיגתו של טמפון או־בֶּה לעומת "טמפקס". המסקנה הינה ברורה וחד־משמעית: טמפון או־בֶּה מתרחב בעת הספיגה ואוטם לחלוטין ובכך הוא מונע אפשרות דליפה. לעומת זאת, "טמפקס" מתארך ומתדלדל. (עשי את המבחן בעצמך ותווכחי בהבדל). **לטמפון או־בֶּה ראש מעוגל** — המעוצב במיוחד כדי לאפשר חדירה קלה ונוחה למקום המיועד לו. **רק לאו־בֶּה יש טמפון מעולה ללא מוליך בגודל מיני,** המיועד במיוחד לנערות צעירות.

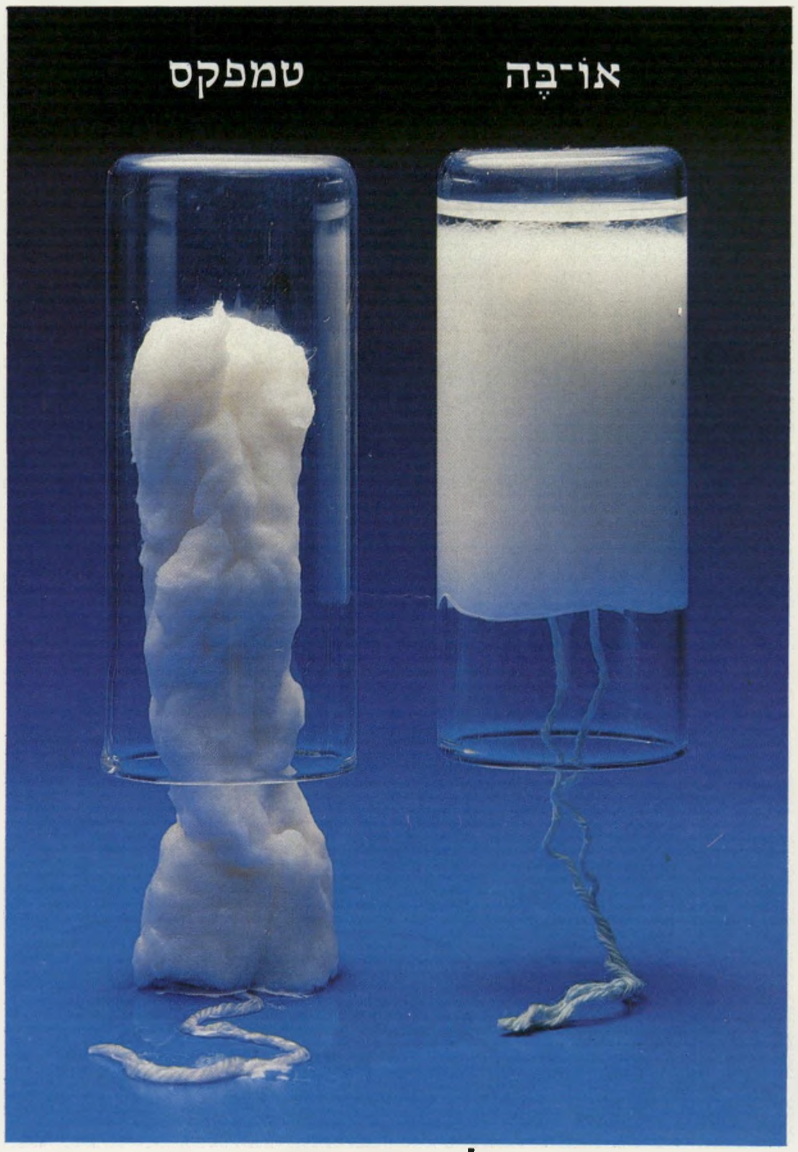

יתרונותיו הבולטים של טמפון או־בֶּה מעניקים לך בטחון, מאפשרים לך להרגיש משוחררת, לנוע בחופשיות ולתפקד כרגיל בימי המחזור החודשי בדיוק כבשאר הימים.

לא מספיק לותר על המוליך - צריך גם טמפון המתרחב עם הספיגה.

אלינק

לכ' או־בה מח' ההסברה ת.ד. 2115, חיפה 31020

נא לשלוח לי את חוברת ההדרכה והשי: 3 טמפונים בנרתיק

שם ______________________

כתובת ______________________

______________ גיל ______

□ משתמשת בטמפונים □ לא משתמשת

o.b.

או־בֶּה טבעי ובטוח

טמפון או־בֶּה ב־3 גדלים:

מיני-לבתולה ולנערה המתבגרת. נורמל-למרבית הנשים. אקסטרה-לנשים עם דימום רב.

גליל-עושה לנו טוב.

למה דבש גליל?

מכון הרדיה של "גליל" בקיבוץ שמיר הוא מן המודרניים והידועים בעולם. הידע והנסיון הרב שהצטבר במשך השנים מאפשר לך להנות מדבש דבורים טהור ובעל טיב מעולה.
במכוורת קיבוץ שמיר יוצקים את הדבש ללא מגע יד אדם. הצמחיה הברוכה, והפריחה הרבגונית של הגליל העליון, האויר הנקי והצלול מכל פגעי הריסוס וזיהום האויר האופיניים למרכז הארץ מבטיחים לך דבש ומוצרי דבש בטיב מעולה.

את מוצרי "גליל" ניתן להשיג בשקם, בשופרסל, בסופרמרקטים בצמחוניות ובחנויות המובחרות.

מהו מזון מלכות?

מזון מלכות הוא חומר המיוצר ע"י דבורים, בנות 6—10 ימים, בבלוטות מיוחדות ממנו ניזונה המלכה בכוורת. מזון מלכות מכיל ויטמינים וכמויות גדולות של חומרי יסוד כמו חומצה זרחנית, קלציום, אשלגן ברזל ו-18 חומצות אמיניות חשובות. מחקרים מעבדתיים הוכיחו כי מזון מלכות מחזק את גוף האדם ויוצר רזרבה של חומרי יסוד ממנה ניזונים תאי הגוף ואבריו בשעות הצורך.
מזון מלכות אינו תרופה ובודאי לא תרופת פלא, אלא מהווה תוספת מזון מרוכז ורבגוני.
מומלץ לקחת כפית אחת בכל בוקר לפני הארוחה ומתאים לכל גיל.

מהי פולנית?

הפולן (אבקת פרחים) הינו המרכיב הזכרי של הפרח. בטבע הוא מופיע בצורת גרגירים עדינים, בגוונים מצהוב עד חום. טעמו וריחו בהתאם לפרחים ממנו הוא נלקט על ידי הדבורים.
הפולן הינו מזון עשיר, בעל תכולה גבוהה של פרוטאינים, מינרלים, חומצות ואנזימים חיוניים ביותר.
פעולתו החשובה של הפולן: איזון מערכת האנזימים בגוף טיהור וניקוי דרכי העיכול והשתן.
ה"פולנית" — תערובת של פולן, מזון מלכות ודבש דבורים טהור, הינה מזון מחזק את הגוף ומבטיחה קליטה מושלמת של הפולן בגוף והתפרקותו המהירה.
כל כפית "פולנית" מחזקת את הגוף ומשפרת את ההרגשה הכללית. מומלץ לקחת כפית אחרי כל ארוחה כ-3—4 כפיות ביום.

מכוורת
קבוץ
שמיר

דאר נע
גליל עליון 12135
טל: 067-41826
052-33578

גוב - שיאון

ספורט

כדורגל

השרופות

מרגלית שפיגל, אשתו של הכדורגלן גיורא שפיגל, שפרש מעולם הכדורגל (ראה עמוד 41) הודתה שמעולם לא גילתה התלהבות לעיסוקו הספורטיבי של בעלה. גם דורית, אשתו של אבי כהן, לא ממהרת למיגרש־הכדורגל בימי שבת.

אך בזה לא תם סיפורן של נשות ה־כדורגלנים בארץ. כמה מהן מתלהבות (ועוד איך!) מהמישחק, ומרכזות סביבו את עולמן.

כזאת היא רחל, אשתו של אורי סולי־מאן (29), שחקנה הוותיק של מכבי תל־אביב. כזאת היא גם אילנה, הייקית ה־אכזוטית, אם שלושת ילדיו של החלוץ המרכזי של קבוצת בני יהודה, אהוד בן־טובים התימני.

גם איילין דרייפוס, אשתו האמריקאית הנאה של נימרוד דרייפוס מהפועל תל־אביב, היא אחת „השרופות" שבין נשות הכדורגלנים, שאינה מחמיצה אף מישחק אחד שבו משתתף בעלה. והרשימה ארוכה.

בלי בילויים. מישחק הכדורגל הנערך בצהרי יום השבת מתחיל אצל מישפחת בן־טובים ביום השישי אחר־הצהריים. ה־ילדים נלקחים ל„סידור" שינה אצל ה־סבתא, כדי לא לשבש — חס וחלילה — את מנוחת השחקן־הלוחם. „כל הכדורגל־נים," מספרת רחל סולימאן קצוצת־השיער, „נוהגים לשכב לישון ביום השישי ב־שעה 10 בערב. בקושי מספיקים לראות שעה טובה. ישנו איסור מוחלט על שחק־נים לצאת לבלות ביום השישי.

מפטפטות אלא מתרכזות במה שקורה ב־מיגרש.

סוכריה מתוקה. נשות השחקנים, אי־נן זוכות לראות הרבה את בעליהן. לעומת זאת הן „זוכות" בשפע של מתח, בפציעות — לפעמים גם קשות — במחלות־ספורט למיניהן, בתיסכולים ובמצבי־רוח ומעל לכל — במישטר נוקשה של הגבלות, ש־מטרתן להבטיח שבעליהן יפגינו את מלוא יכולתם במיגרש.

אצל יעל לב, אשתו של חלוץ קבוצת הפועל רמת־גן מתחילה השבת כבר ביום החמישי. „בעלי מתחיל את המנוחה הנפ־שית שלו ביום החמישי, ואני משתדלת לא להכניס אותו למתח. הילדים כבר התרגלו לזה. הם יודעים שאם הם רוצים את האבא שלהם, עליהם להמתין עד מוצאי השבת. את הבילויים המישפחתיים אנחנו דוחים עד לפגרה."

„כל ניצחון שווה אלף התרגזויות וכל שאר הבעיות," מצהירה בסיפוק רב רחל סולימאן. „יש לנו חיים יותר מעניינים מאשר לאשתו של פקיד, למשל. יש לנו נשפים ושבתות לא שיגרתיות, והסוכריה הכי מתוקה היא נסיעה לחוץ־לארץ מדי שנה. אשתו של פקיד לא יכולה להרשות לעצמה לנסוע לחוץ־לארץ ממשכורת אחת."

אריאלה, אשתו של יצחק שום (34), קשר של הפועל כפר־סבא, אינה מהמתל־הבות. היא מספרת: אני הולכת כשאין לי מה לעשות. בעיקר בשביל הילדים, כי הם שרופים על כדורגל."

רחל סולימאן טוענת שיש נשות כדורגל־נים שאינן מודות שהן מבקרות במיש־חקים של בעליהן. „השד יודע למה הן

נשות כדורגלנים לב, בן־טובים, שום וסולימאן
כבר התרגלנו

„היו מאמנים," נזכרת רחל, „שנהגו לבדוק בטלפון אם השחקנים אומנם נמצ־אים בבתיהם. המאמן צבי רוזן היה כזה.

אם הוא מצא ששחקן נעדר מביתו ביום השישי בערב, היתה ועדת־המישמעת דו־אגת להענישו.

„שכחתי מה זה לבלות בשישי־שבת, כי בשבת הכדורגלן עייף מהמישחק. רואים מבט־ספורט, אוכלים משהו קל, והולכים לישון."

רחל אינה ממורמרת. להיפך. מיגרש הכדורגל משך אותה זמן רב לפני שהת־חתנה. גם שניים מחבריה הקודמים היו שחקני־כדורגל ידועים. את בעלה היא פגשה במיגרש כמובן.

„לא קרה לי שלא הלכתי למישחק. אני נהנית כי אני מכירה ומבינה את החוקים. אני יושבת בתא־כבוד מיוחד, יחד עם חברי־ההנהלה ושאר בני־המישפחה ומר־גישה נהדר!"

נשות שחקני־הכדורגל עשו להן מינהג קבוע — הן נפגשות לפני המישחקים ו־הולכות לחזות בהם בצוותא. אילנה בן־טובים מספרת, שבזמן המישחק הן אינן

מכחישות את הדבר. למה, הן מתביישות? אני יודעת שהן נמצאות במיגרש כל שבת, קבוע!"

כדורסל

מרגלים

בילוש וריגול היו שייכים פעם למדי־נות, לפוליטיקאים, לצבא — לדברים ש־היו ברומו של עולם. אחר־כך צצו מיש־רדי־חקירות שעסקו גם בענייני מישפחה ורומנטיקה. בשנים האחרונות גדלה פרנ־סתם של הבלשים, כשאלה החלו פולשים גם לנושאי כלכלה. לאחרונה התגלו בל־שים ומרגלים אפילו בשטח הספורט.

קבוצת־ספורט רצינית, שניצבת לפני מישחק בינלאומי מכריע, אינה מסתפקת במישטר־אימונים מפרך ובבניית טקטיקה מתאימה, אלא דואגת שיהיה לה מידע מלא ומעודכן על שחקני הקבוצה היריבה. היא מבקשת להכיר את אופיו של המאמן, את נקודות החולשה של כל שחקן ושחקן, את שיטת מישחקו, את כושרו הגופני וכיוצא באלה. פרטים אלה יעזרו לה לנחש את סגנון מישחקה של הקבוצה היריבה. לדעת יודעי דבר, פרט זה חשוב הרבה יותר מכל אימון נוסף.

בעזרת מידע חיוני זה בונה המאמן את המישחק של קבוצתו ומכין אותה לקראת הבאות.

בשקט ובמסווה. גם אלופת אירופה, מכבי תל־אביב, דאגה להבטיח לעצמה מידע חיוני זה. משה ויינקרץ (27), מאמנה הצעיר והמבטיח של קבוצת הכדורסל בית״ר תל־אביב, זכה להיבחר למיבצע־הריגול שערכה אלופת־אירופה נגד יריי־בותיה. לפני כחודש נסע ויינקרץ לאי־רופה, בשקט, כמעט במסווה, חזה במיש־חקיהן של ארבע קבוצות אירופיות, הת־רשם, רשם בפינקס, וחזר ארצה לדווח.

אנשי מכבי גילו, שגם מאמנה של ברצלונה ערך מיבצע־בילוש שקט, ועקב אחרי מכבי בשלושת מישחקיה שנערכו באירופה. „זהו מינהג מקובל בין קבוצות בדרג בינלאומי," מסביר ויינקרץ, ומזכיר את נסיעתו של עוזר־המאמן של קבוצת הפועל רמת־גן, יאיר שרון, לקראת סיבוב מישחקיה של קבוצתו באליפות אירופה למחזיקות הגביע.

את יכולתה של ברצלונה הספרדית העריך משה קצת יותר מדי — מכבי ניצ־חה אותה על אף החששות, אך משה מחייך בשביעות רצון: „בכיוון כזה אני תמיד מוכן לטעות," הוא מצהיר.

מאמן ויינקרץ
המרגל שחזר

תחזית המאמן

מאמן פרלמן

המאמן שלמה שרף הצליח בשבוע שעבר לנחש נכון שיבעה מתוך 13 המישחקים. מאמנה של קבוצת מכבי נתניה, שמואל פרלמן, הוא אשר חוזה הפעם את תוצאות מישחקי גביע־המדינה, שייערכו בשבת הקרו־בה. קבוצתו אינה מופיעה השבוע בטופס הטוטו.

שמואל פרלמן חוזה:

X 1. הכוח־מכבי ר״ג — הפועל י—ם: יהיה תיקו. הפועל י—ם לא מתפקדת. ר״ג בצמרת הליגה הארצית והמישחק יהיה אצלה בבית.

2 2. מכבי פ״ת — הפועל בית־שאן: כל תוצאה אפשרית מלבד ניצחון לפ״ת. אני מהמר על הפתעה גדולה — בית־שאן תנצח.

X 3. הפועל חולון — מכבי חיפה: מכבי חיפה יותר טובים. אולי הביתיות של חולון תעזור לה להשיג תיקו.

X 4. הפועל יהוד — ביתר רמלה: תיקו. הפועל יהוד הם התיקו של ה־מדינה.

2 5. הפועל נצרת עלית — הפועל ראשל״צ: ראשל״צ יותר טובים ויזכו. לנצרת אין שום סיכוי.

1 6. בית״ר י—ם — הפועל אבן־יהודה: בית״ר תנצח. תהיה להם המשכיות למה שהיה עד היום.

2 7. הפועל בת־ים — הפועל פ״ת: למרות שפ״ת מיועדת לירידה לליגה הארצית, אני חושב שהם ינצחו, כי יש להם שחקנים חדשים ומבטיחים.

1 8. הפועל כפר־סבא — הפועל רמת־גן: מישחק טוב. הפועל ר״ג מובילה ב־ארצית, ומועמדת להיכנס לליגה ה־לאומית וכ״ס ניצבת בראש. עשוי להתפתח מאבק רציני. אני חושב שכ״ס תנצח, כי היא קבוצה טובה שנמצאת בתנופת ניצחונות.

2 9. הפועל חיפה — הפועל באר־שבע: הייתי רוצה שחיפה תנצח, כי המנצח יהיה המתחרה הבא שלנו. אבל ב״ש טובה יותר. אני חוזה ניצחון לב״ש.

1 10. הפועל בית־שמש — הפועל ת״א: הפועל בית־שמש תעשה את הפתעת המחזור. כבר היה להם סיפור דומה פעם. הם ינצחו.

X 11. בית״ר ת״א — הפועל קרית־שמו־נה: בית״ר חייבת להציל את כבודה ולצאת ממצבה הלא סימפטי בלאומית. אבל ייתכן תיקו.

X 12. הפועל אשקלון — מכבי יפו: מכבי יפו היא קבוצה שאם היא מש־חקת נגד ליגה נמוכה היא מזלזלת. מכיוון שהמישחק באשקלון, תהיה הפתעה ויהיה תיקו.

2 13. בני־יהודה ת״א — הפועל לוד: מישחק מעניין. לוד מובילה בארצית, ובנוייה טוב. בני־יהודה משחקים לפי מצבי־רוח. תהיה הפתעה לטובת לוד.

אביו של בגין נטש את המישפחה, אמו של

ילדות אישית

ד"ר פאלק

מנחם היה הילד השלישי, והקטן, במישפחתו של דב־זאב בגין. הוא נולד אחרי הרצל ורחל. מכיוון שנולד בחודש מנחם־אב, קראו לו מנחם.

אביו, דב־זאב, היה אחד מעסקני הקהילה היהודית בברסט־ליטובסק, בפולין, שהיתה אז בשילטון הרוסים. חסיה, אשתו, באה ממישפחת רבנים. היתה זו אהבה ממבט ראשון.

דב־זאב היה פקיד בבנק, ובשעות־הפנאי שלו אהב לשחק שח־מת.

בפרוץ מילחמת־העולם, כשהיה מנחם הקטן בן שנה, נאלץ אביו לברוח, מכיוון שנחשד על־ידי הרוסים כמרגל לטובת הגרמנים. דב־זאב הסתתר במשך ארבע שנים מפני רודפיו.

בכל אותן השנים גידלה את מנחם אמו, שהיתה אשה חולמנית, ומטפלת רוסית שנהגה להתעסק עם חיילים רוסיים, תחת להקדיש את תשומת־הלב לפעוט שהופקד בידה. עד גיל חמש לא היתה בבית דמות אב, שתעצב ושתשפיע על דמותו של הילד.

העולם כולו נגדנו

בכנס־פסיכולוגים, שנערך לפני שבוע בחיפה, טען הד"ר אבנר פאלק (39), פסיכולוג קליני בבית־החולים הפסיכיאטרי איתנים שליד ירושלים, שהמאורעות שקרו בילדותו של הפוליטיקאי מעצבים את אישיותו, קובעים את תכונותיו ואת הדפוסים שבהם הוא פועל כאדם וכפוליטיקאי. זה נכון גם לגבי מנחם בגין.

לדעתו, הדחף המניע את בגין וכימעט כל פוליטיקאי אחר, אל הבימה הציבורית הוא תחושת־חסך חזקה מאוד בילדותו — ילדות עשוקה ויחסים מורכבים עם ההורים. נטישת האב את הבית יצרה בבגין־הילד תחושת עזיבות. הד"ר פאלק העלה השערה שיתכן שהאב דחף את האירועים כך שיצטרך לעזוב, מכיוון שגם קודם לכן נהג להיעלם.

מישחקי־השח־מת, שבהם נהג האב לשקוע, מצביעים על אישיות הצריכה להיות בעימות מתמיד, אך נוטה לברוח מן המציאות. שכן העימות במישחק השח־מת אינו ריאלי, והמאבק אינו קורה בחיים.

המחסור באב, בתשומת־לב ובהבנה, בגלל האם החולמנית והמטפלת ההוללת, יצרו בילד הקטן תחושות של חוסר־אונים, קיפוח, נחיתות, חוסר־ערך וצימאון לאהבה.

כשילדים אלה מתבגרים, מצטבר בתוכם זעם רב כלפי העולם וכלפי המבוגרים. אולם הילד־האיש לא יעז להודות שהוא מגנה את הוריו, ולכן יוציא את הזעם החוצה, באגרסיביות רבה. זהו מנגנון של החצנה.

קל יותר להתקיף את כל העולם החיצוני, ולאיים במילחמה. המניע הוא אישי אך משליכים אותו אל החוץ. מכאן התקפות־הזעם על רגן ועל שמידט. גם במאבקו של בגין לסילוק הבריטים מן הארץ יש ביטוי של זעם כלפי אם רעה, שאינה מבינה ואינה עוזרת. שינאתו השורשית כלפי הרוסים היא תוצאה מזעמו כלפי המטפלת הרוסיה שלו.

אין הרבה פרטים על ילדותו של בגין. גם עובדה זו מצביעה על כך שבגין אינו רוצה להיזכר בילדותו הקשה, ומעדיף לשכוח אותה.

אמא דומיננטית

בכנס־הפסיכולוגים, ניתץ הד"ר פאלק את המיתוסים הקיימים סביב אישיותם של מנהיגים פוליטיים.

משה רבנו, שאול המלך, דויד, בר־כוכבא, ישוע הנוצרי, כריסטופר קולומבוס, הרצל, צ'רצ'יל, בן־גוריון, דיין, גולדה, סאדאת, בגין — אישים שנכנסו להיסטוריה — כולם משמשים נושאים להערצה. הם „גדולים מן החיים". בני־אדם סוגדים להם ומעריצים אותם. הם הפכו סמל של עוז־רוח, חזון, אומץ־לב, אמונה, מקוריות ודמיון.

התנ"ך מתאר את תכונות המנהיג בקצרה: הוא „משיכמו ומעלה", איש בעל תחושת־ייעוד, שהשליחות בוערת „כאש בעצמותיו", אדם שטובת־האומה והאינטרסים הציבוריים עומדים מעל לצרכיו האישיים. הרצל חזה את המדינה, משה הוציא את עם־ישראל ממצריים והעניק לו את לוחות־הברית, בן־גוריון ייסד את מדינת־ישראל, דיין היה מצביא ומדינאי דגול, סאדאת ובגין הביאו את השלום.

„בגין הוזנח על־ידי אמו החולמנית והמטפלת הרוסית המתהוללת!"

ד"ר פאלק חקר ביסודיות את ילדותם של שבתי צבי, המנהיג המשיחי, של בנימין זאב הרצל, חוזה המדינה, ושל משה דיין. לשלושת המיקרים מכנה משותף אחד: ילדות קשה ועשוקה. במיקרים של דיין והרצל מצא פאלק שהאם היתה האישיות הדומיננטית, שקבעה את רישומה על התפתחותו של הילד. גם דיין וגם הרצל לא יכלו להשתחרר ממנה עד יום מותם. פאלק מצא גם אצל בגין סימפטומים זהים. אולם הוא מדגיש שבמיקרה של בגין דבריו הם בגדר השערה בלבד, מכיוון שהחומר הדוקומנטרי על ילדותו של בגין, המצוי בביוגרפיות הקיימות, הוא דל ביותר. (פאלק לא הגיע עדיין לאריאל שרון, אחרת היה יכול לקבוע גם אצלו סינדרום דומה.) בגלל ילדותם הקשה הם פיתחו אישיות פאראנואידית ונרקיסיסטית, וזהו מאפיין בולט של כל מי שמגיע אל הזירה המדינית.

נרקיס יפה־התואר, התאהב בעצמו, ונהג להביט במשך שעות ארוכות בדמותו הנשקפת בנהר, כשהוא מתעלם מן הנימפות היפות הסובבות אותו והמחזרות אחריו, עד שמת. מכאן בא המושג נרקיסיזם, המתאר אדם השקוע בעצמו ובצרכיו, שאינו מסוגל לתת אהבה וחום.

לדיין ולהרצל היו אימהות ש„חנקו" אותם. האימהות יצרו עם ילדיהם יחסים של תלות ושל חוסר־יכולת להיפרד. ד"ר פאלק משתמש בדוגמות מהספרים שנכתבו על דיין ועל הרצל.

אמו של דיין נצמדה אליו בצורה סימביוטית. אחד לא יכול היה לחיות בלי השני. עד גיל חמש היא לא נפרדה ממנו אפילו לרגע. כשהילד היה חולה, גם היא היתה חולה. וכשאישפזו אותו באגף הילדים בבית־חולים, אושפזה אף היא, במחלקה אחרת, לידו.

תשומת־לב מסוג זה, מסביר הד"ר פאלק, היא של אם שאצלה הבן הוא חלק מעצמה, ולא אישיות נפרדת. קשר כזה מקפח את הילד. הוא אינו מקבל אהבה והבנה. זוהי אהבה לכאורה.

אמו של הרצל דמתה לאמו של דיין. היא היתה אשה יפה מאוד, קרה באופיה, שתלטנית וגאה. היא לא היתה מסוגלת להעניק חום ואהבה. גם השכנים לא אהבו אותה. היא התייחסה לבנה בצורה גרנדיוזית: „אתה המלך שלי," היא אמרה לו. בכך החדירה בו הרגשה של „אני ואפסי עוד." היא רצתה שלא יעזוב אותה לעולם. וכשהרצל התבגר, הוא כתב לה כל יום מיכתבים. הקשר עם אמו ואחותו היה חולני. אחרי שאחותו מתה, הוא ואמו לא היו יכולים להתגבר על כך. לבתו הוא קרא על שמה של אחותו.

הן בהרצל והן בדיין התפתחו תחושות של זעם כלפי אמותיהם, שלא ראו את הצרכים והרגשות האמיתיים של ילדיהן, אלא הפכו אותם לחלק מהן. בגלל חוסר הקשר האמיתי עם האם נהגו הרצל, דיין ובגין הקטנים להתבודד. הם היו מרוכזים בעצמם, וקשה היה להם ליצור קשר עם הסביבה החיצונית.

דיין הילד לא העז להודות בתחושות הזעם, שהתפתחו בתוכו כלפי אמו. וכי כיצד אפשר לכעוס על אמא? הרי היא כל־כך אוהבת אותו!

את כל הכעס הם היפנו כלפי הוץ. ואכן, דיין רצה מאוד להתבלט בבית־הספר, ואף התקוטט עם משה בצר ודב ירמיה, שהיו מנהיגי הכיתה. הוא רצה להיות במקום הראשון. זהו רצון נואש בתשומת־לב.

כך פיתחו גם דיין, גם בגין וגם הרצל מנגנון־הגנה של הכחשה: הם לא כעסו על האמא.

החלטה מופרעת

אדם נרקסיסטי הוא גם גרנדיוזי. כזה הוא בגין, ראוותן ומומחה להצגות. כדוגמה לכך מביא ד"ר פאלק את הוויכוח של בגין־פרס בטלוויזיה לפני הבחירות האחרונות. בגין לא נשמע להוראות. חרג מן הזמן שהוקצב לו. וכשהמנחה שאל: „האם אתה מוכן, מר בגין?" ענה בגין: „בוודאי שאני מוכן! תפתח, ושהעם ייראו את הקולות!" פסוק זה לקוח ממעמד הר־סיני. בגין השווה את עצמו למשה.

בחידון־התנ"ך האחרון חיבר בגין את השאלה האחרונה. השאלה היתה: „מה רצה העם מן המלך? ומתי בא העם אל המלך?" התשובה: העם רצה מהמלך שיילחם עבורו, ושישפוט ביניהם. דרך השאלות ניתן לראות שהוא רואה את עצמו כמלך: מוביל את העם במילחמה, ושופט ומשלים בין כולם. בין מודעי וברמן, בין גנדי ואולמרט, בין דויד לוי ומשה קצב, בין ארידור והמר.

בגין מאמין שהוא כמו משה רבנו, וכמו שלמה המלך. ושהוא גדול לא פחות מהם.

מעניין ההסבר שנותן הד"ר פאלק לפקודה שנתן דיין כרמטכ"ל. ההוראה אמרה שאין לחזור מפעולות, אף אם הן כושלות, אלא כשיש אבידות בשיעור של 50% ויותר. לכאורה זוהי החלטה אמיצה. לדעת הד"ר פאלק, זוהי החלטה מופרעת. ההסבר לכך נובע, לדעתו, מהעובדה שזוריק, אחיו הצעיר, נהרג ב־1948. אמו לקתה בדיכאון קשה, ולא היתה יכולה להתאושש מכך עד יום מותה. גם לדיין, שהיה אז בן 33 ומג"ד, היתה תגובה ריגשית חזקה מאוד, אבל הוא הסתיר זאת. בדרך־כלל היה מסוגר ולא הראה את רגשותיו. אולם מכיוון שהיו לו ריגשות־אשמה על ששרד בחיים, הוציא את ההוראה — גם במישפחת דיין נהרגו 50% מהלוחמים.

דיין גם התאכזב מאביו. הוא הבין שאביו, שהיה עסקן ציבורי, מדבר בהרבה מליצות ציוניות ולא עושה הרבה.

צורת מחשבתו המקורית ואי־היותו קשור למוסכמות נבעו בפירוש מילדותו. עוד כשהיה ילד העז להתמרד נגד אביו, ואמר לו: „מה אתה חורש פה, הרי פה לא יצמח דבר!"

כשעזב אביו את הבית, בשליחות ציבורית, במשך שנה, ירד דיין בלימודים וכתב־ידו השתנה.

כשהאם אינה מסוגלת לתת לילד חום ואהבה אמיתיים, מסוגל רק הוא עצמו לתת לעצמו אהבה וחום, והוא נשאר סגור בתוך עצמו. כך פיתח אישיות נרקיסיסטית. דיין הרגיש שהכל מגיע לו, שכל העולם חייב לתת לו, והוא אינו חייב לתת לאיש. הוא הרגיש שהוא גדול ומיוחד, ובגלל זה הרשה לעצמו לחרוג מן הכללים המקובלים. אדם מיושב בדעתו לא יכול לומר: „אני יכול לעשות מה שאני רוצה." רק ילד מפונק מתנהג כך, וסבור שמגיע לו, ושיסלחו לו.

גם ביחסו לכסף היה דיין אישיות נרקיסיסטית מובהקת. הוא צבר רכוש ואהב כסף. אך היה לו קשה להוציא כסף. רק נרקיסיסט יכול לקבל מכל העולם, אך לא לתת. הצורך לאגור כסף נובע מן הצורך להוכיח שהוא קיים. שהוא שווה. לכן גם דרש אלפי דולרים עבור כל הרצאה. קשה להתעלם מכך שגם ביחסיו עם גולדה מאיר העביר אליה את כל התחושות שהיו לו כלפי אימו.

חזרה לרחם האם

גם תחושת המוות של דיין נובעת מהחסך הריגשי שלו בילדותו. לחיות עם אם שאינה נותנת לחיות — זו כבר תחושה של מוות.

דיין חי עם המוות כל חייו. וכאן גם ההסבר לאומץ־הלב הגופני הבלתי־רגיל שלו, שהיה כבר מעבר להיגיון. כשהלך בין כדורים שורקים, הוא כאילו רצה לומר: „אותי אי־אפשר להרוג!" היתה כאן הכחשה של קיומו של המוות.

לכן גם חי בעבר, ונהג לחפור ולאסוף עתיקות. בעצם לא יצא מהמוות מעולם. אומנם כתב ספר לחיות עם התנ"ך, אבל אילו היה פסיכולוג, היה כותב לחיות עם המוות. נסיונו להתגבר על הפחד מהמוות הוא הרצון לתהילת־עולם. שיישאר נצחי.

האובססיה שלו לחפור היא ניסיון להעביר רגשות ובעיות מן ההווה אל העבר. יש כאן מעין נסיון מצידו להבין את ילדותו שלו, כי אף פעם לא יכול היה להבין את עברו.

גם בחלומותיו התבטא הרצון לחזור אחורה. בחלומו של דיין, המופיע בספר אבני דרך, הוא תיאר כיצד הוא הולך לכיוון בית־הקברות של נהלל (שם קבורה אמו). פיתאום הוא מגיע לגיבעה אחרת. לא לגיבעה של בית־הקברות. הוא מוצא מערה קטנה, מתקפל בפנים, שוכב לו בנוחיות. שם הוא שוקע ברגיעה ובשלווה שכה נכסף אליה.

זהו חלום החזרה לרחם, המופיע כאן כמערה. הדרך היחידה שלו למצוא שקט בחיים היא לחזור לרחם האם. אמא לא יכלה לסבול שהוא ייפרד ממנה. הוא

דיין לא הניחה לו לחיות, אמו של הרצל חנקה אותו מרוב אהבה

מובילה לאסון לאומי

אינו מסוגל לחיות איתה, ואינו מסוגל לחיות בילעדיה. במשך כל חייו רצה דיין להיפרד מאמו, למצוא עצמאות, חיים נפרדים. הוא לא הצליח.

אומנם, כלפי חוץ נראה היה שהצליח. הוא היה רמטכ"ל, שר־ביטחון, שר־חוץ. אבל תמיד היה בו חוסר־שקט וחוסר־מנוחה.

חייו היו בסך־הכל טרגיים. בסוף־ימיו הוא סבל ממחלת־לב ומסרטן, והעם פנה לו עורף אחרי מילחמת־יום־הכיפורים. „הע־ם אוכל את בשר מנהיגיו," אמר. וזו היתה ההרגשה שהיתה לו עם אמו בחמש השנים הראשונות של חייו. העם הוא האמא שלו, האוכלת אותו, שאינה אוהבת אותו באמת, שאינה מקבלת אותו כמות שהוא, ההורסת אותו. מזה הוא מת. כל זמן שהיתה לו אהבה והערצה, הוא יכול היה לחיות.

גם מאשתו, רחל, הוא עשה אידיאל

„דיין היה מסוגר ומאוהב בעצמו. הוא סבר שהכל מגיע לו"

מוחלט. הוא כתב שהיא נפלאה ובלתי־רגילה. זה מקביל לילד קטן, האומר על האמא שלו: „האמא שלי היא הכי טובה והכי נפלאה והכי יפה בעולם."

גם ביחסו אל ילדיו גילה דיין נרקיסיזם. הוא היה שקוע בעצמו ואוהב את עצמו, עד כדי כך שנישל אותם כימעט לחלוטין מרכושו, בהיותו בלתי־מודע לחלוטין ל־צרכיהם. את יעל הוא אהב מפני שהיא אהבה אותו. וזה היה עבורו כמו אהבת אמו אליו.

גם עם האנשים שאיתם עבד יצר יחסים מנוכרים. רבים מהם, שסברו שהם ידידיו, היו מופתעים לגלות שהוא מרוחק ומנו־תק מהם.

מדינת היהודים היא אמא

גם אצל הרצל התפתח זעם גדול, ותחושה של חוסר־אונים כלפי האם שלא מאפשרת לו להיפרד ממנה. חיפושו של הרצל אחרי מדינה שתקלוט את היהו־דים, נובע מהיפושו הלא־מודע אחרי אם טובה יותר. דחף אותו הרצון למצוא סוף־סוף אם שתקבל אותו ותאהב אותו. פעילותו במישור הפוליטי היא השתקפות של פעולה הנובעת מהילדות.

הרצל סבל ממצבי דיכאון קשים. פעמים רבות גם רצה להתאבד. כדוגמה לאישיות מנית־דפרסיבית מביא ד"ר פאלק את שאול המלך ואת שבתאי צבי, שסחף אחריו מאמינים רבים. שניהם נעו ממצב של דיכאון עמוק אל מצב של התלהבות עד כדי התנבאות, התרגשות ואקסטזה. מסופר עליהם שהיו אישים כריזמתיים. אולם הכריזמה היא מאפיין ברור של אישיות היפו־מאנית.

כריזמה היא מלה יוונית שפירושה מת־נת־האלים, או תכונה אלוהית המעטרת את פני האדם כמו הילה. לדעת פאלק, אותו כוח משיכה המאפיין בדרך־כלל מנ־היגים הנחשבים לגדולים, אינו אלא אנרגיה פנימית חזקה ותוקפנית, הדוחפת את האדם לפעילות־יתר ולהוצאת מרץ רב. כשאדם נמצא בפעילות־יתר הוא מק־רין אנרגיה וכוח.

הרצל היה היפו־מאני. הוא נכנס לפעי־לות קדחתנית כדי להתגבר על הדיכאונות העמוקים שלו. הוא עבד בצורה כפייתית במשך ימים ולילות ללא הפסקה. זוהי תופעה ברורה של רצון לברוח מעצמו ומן הבעיות שלו. הרצל המשיך לפעול כך עד שמת מהתקף לב. זו היתה התאב־דות מצידו. לא במודע, נמאס לחיות.

בניגוד לתפיסה המקובלת, לפיה בעל הכריזמה נולד עם קסם שקשה לעמוד בפניו, טוען פאלק שהפוליטיקאי מתפתח להיות אישיות כריזמתית. זוהי תכונה נקנית הנובעת מבעיות וקונפליקטים ביח־סים עם ההורים בילדות.

וכשאנו נפגשים באדם כריזמתי, אנו חוזרים להיות ילדים קטנים המחפשים חסות ומיקלט ומישהו שיחליט בשבילנו.

מישפחות הרוסות

לא רק אצל דיין היו היחסים בינו ובין ילדיו מנוכרים. לפוליטיקאים רבים יש טרגדיות מישפחתיות. הדבר נובע מהעובדה שמלכתחילה יש להם הפרעות נפשיות, והם בורחים מהפעילות המישפחתית־האינטימית ומתמסרים לפעי־לות ציבורית.

גם מישפחתו של הרצל היתה הרוסה. יחסיו עם אשתו היו מעורערים. בתו הבכורה היתה מכורה לסמים קשים, וקיי־מה יחסים עם גברים ללא כל הבחנה. לבסוף מתה משימוש־יתר בסמים. הבן, הנס, התנצר והחליף את דתו גם בתור נוצרי. הנס עבר מפסיכיאטר לפסיכיאטר, וכשאחותו נפטרה, הוא נכנס לפסיכוזה ודרש מן הרופאים להחזיר אותה לתחייה. אחר כך התאבד. הבת הקטנה פיתחה מחלת־נפש בגיל ההתבגרות, ומתה כחולת־נפש במחנה־ריכוז. בנה, שהיה הנכד היחיד של הרצל, גדל והיה לדיפלומט. גם הוא התאבד בגלל חוסר יכולת להת־בגר ולהתנתק מאמו.

על מנת להבין את הפוליטיקאים, שהם מקבלי ההחלטות ושבידיהם הכוח והיכולת לחרוץ גורלות, יש להבין את היחסים בין העם ובין האישיות המנהיגה אותו. כמיהת העם למנהיג היא כמיהתו של ילד קטן לאהבת אם ואב, על כל מה שמושג זה מכיל. גם ילד קטן רואה באביו ענק, כל־יכול וסמכות שהוא סר למרותה, ובאם את מקור החום, השפע, הרוך, ההבנה, והאהבה שלא תלוייה ב־דבר. בכל אחד מאיתנו יש ילד קטן שמחפש אבא חזק ואמא חמה.

גם התופעה של ישוע הצלוב שקם לתחיה, מבטאת מישאלת־לב של ילדים, של רצון להיוולד מחדש. וגם סיפור ה־בתולה הקדושה הנכנסת להריון מרוח־הקודש, היא שאיפה של ילדים קטנים רבים הרוצים לעשות ילדים ומפחדים מפני מין.

כשאדם יוצא לחיים הוא נפגש בדמו־יות או בגופים המסמלים את אבא, אמא, האחים והאחיות. זה קורה גם בזירה הציבורית.

המילים „אומה" ו„אמא" נגזרות מאותו השורש. כך בעברית ובערבית. המדינה מסמלת את האם. ראש־הממשלה יכול לסמל את האב. כדוגמה לכך מביא פאלק אדם המחפש ארץ אחרת שתקלוט אותו. כילד היה לו רע עם האמא שלו. הוא מחפש בדמיונו אמא אחרת, טובה יותר. רגשות ילדותיים אלה עוברים גם למישור הפוליטי.

הצד הילדותי שבנו, אותו צד שלא התבגר מעולם, זקוק למנהיג. לאחד ש־יהיה „משיכמו ומעלה". דמות מושלמת, אגדית. אך אין בנמצא ענקים שכאלה. כולם בני־אדם עם מיגבלות וחולשות. ובמיקרים רבים, החולשות המאפיינות פוליטיקאים, יכולות להוות אור אדום לגבי מידת כשירותם למלא את תפקידיהם.

השאיפה למנהיג סמכותי שנוטל את האחריות על עצמו, היא אותה כמיהה לאב חזק שיודע הכל, שאפשר להישען עליו ולבטוח בו. לכן נוטים בני־האדם לעשות אידיאליזציה של דמויות המנ־היגים.

נטייה זאת להשתחרר מהאחריות היא ילדותית. בגין מאפשר לעם להתנער מן האחריות, ולהאמין ש„הוא כבר ידאג לי. הוא יחליט בשבילי." אדם שיש לו צורך השילטון ובכוח, כדי להוכיח לעצמו שהוא קיים, רצוי ואהוב, אינו חושש מאחריות. להיפך. הוא שואף אליה, ומונע על־ידי רצון כפייתי לשילטון.

העובדה שבגין הוא מנהיג כריזמתי ושמעריצים אותו אינה אומרת שבמציאות הוא אכן אדם גדול.

השלכה והכחשה

הנטייה לאכסהיביציוניזם היא הדו־חפת כל זמר, בדרן ופוליטיקאי אל הבימה. זהו אותו רצון של ילד להוריד את המיכנסיים ולחשוף עצמו לעיני כולם. כך גם הנואם בכנסת או על בימת בידור, לפני אלפי אנשים. זהו צורך נואש בת־שומת־לב. כי אבא ואמא היו עסוקים בעצמם, ולא הקדישו תשומת־לב לילד.

בגין, דיין, הרצל, רצו להכריז על קיומם בצעקה. מחיאות הכפיים הן תח־ליף לאהבה. הן באות תחת החיבוקים, הליטופים, הנשיקות שנמנעו מהם כשהיו ילדים.

על נטייתו הדרמטית וכישרון המישחק של בגין אין צורך להרחיב את הדיבור. הוא שחקן מעולה. גם הרצל כתב מחזות בתחילת דרכו, ואפילו רצה להיות שחקן. לאחר מכן מימש את החוש שלו לתיאט־רון באירגון הקונגרס הציוני הראשון שהיה מופע תיאטרוני מובהק.

הפוליטיקאי לא מודע לתחושותיו ול־רגשות המפעילים אותו. הוא נוטה לעשות השלכה אל אלה שמעליו ומתחתיו. את כל רגשות הכעס, הפחד והזעם הוא משליך אל עבר אוייביו הפוליטיים. כל מה שלא נעים לו לחשוב עליו, ולהודות בקיומם אצלו, הוא מוצא אצל יריבו. טבעי לש־מוע בזירה הפוליטית, יותר מבכל מערכת אחרת, דברי גידוף ונאצה. ארליך אמר למודעי שהוא זקוק לטיפול פסיכיאטרי. אך הוא לא חושב שאולי גם הוא. הוא נוטה לראות בשני את המנוול, המופרע והרע.

הפוליטיקאי אינו מודע לדחפיו והוא מנמק את פעילותו הציבורית בצורה הגיו־נית. רצון לתקן את העולם, את החברה, לעזור לעם, להביא שלום, לעשות טוב. זהו מנגנון־הגנה של הכחשה. המדינה היא המישפחה. הילד שבגבר שכח שהוא רוצה לתקן את אבא ואמא. הוא עושה סובלימציה, ורוצה לתקן את המדינה.

ימין סמכותי, שמאל מקופח

ד"ר פאלק גם מסביר כיצד בוחר הפוליטיקאי את הקו הפוליטי שלו. מסתבר שגם כאן טמונים השורשים ביל־דותו. ילד שיש בו מאגר של כעס, מרי או שנאה נגד אביו, מבטא תחושה זו בכך שהוא יוצא נגד ראש־הממשלה ונגד הסדר הקיים. זהו הדחף המניע אנשים קיצוניים ומהפכניים.

תופעה של ימין קיצוני, כמו הרב כהנא, מראה על הפרעה נפשית קשה.

אדם הבוחר באידיאולוגיה ימנית־פשיס־טית המעריציה סמכות חזקה, סדר, חוק ומישטר, גדל בילדותו אצל אב סמכותי, קפדן ונוקשה. מילדותו הוחדר בו שאבא הוא הסמכות העליונה שאין לערער עליה.

לאדם הנוטה שמאלה ודוגל בצדק חב־רתי, שיוויון, סוציאליזם, ודואג לעניים, למסכנים ולסובלים, היתה תחושת קיפוח בילדותו, והרגשה שנעשה לו עוול. הוא יכול לחשוב למשל שהעדיפו את אחיו על פניו שלא בצדק. תחושות הקיפוח עוברות מן המישור האישי למישור הפו־ליטי, וזהו הרקע לדעות שמאלניות.

ילדותו הקשה והמופרעת של היטלר, היא שהניעה אותו לרדוף כוח ושררה ולהשתמש באלימות מיפלצתית. אביו ה־ברוטאלי והשיכור היה מכה את הילדים

„הרצל לא השתחרר מאמו עד ליום מותו, והיא היתה האשה היחידה בחייו"

ואונס את אימם לנגד עיניהם. בהיטלר התפתח זעם נורא נגד אביו וזעם מודחק נגד אמו. בנאומיו היה מצהיר: „אני אציל את גרמניה מאלה שאנסו אותה". גרמניה היא אמו, והוא יציל אותה מהאב האונס והמכה.

ד"ר פאלק מפרסם את מחקרו, כדי שהציבור יהיה מודע למניעי הפוליטי־קאים, ואז אולי אפשר יהיה למנוע אסו־נות. ולמנוע מאנשים מופרעים וחולים כמו היטלר, או אידי אמין להגיע לשילטון.

גם לרונלד רגן היתה ילדות קשה. אביו היה אלכוהוליסט שהיכה את אימו ואת אחיו. כבר כילד ידע רגן שעל מנת להרגיע את אביו השיכור, עליו לשחק ולנסות להיות נחמד. גם היום הוא מנסה להיות נחמד, וחיוך תמידי נסוך על פניו. הוא עדיין חושש מהאבא השיכור שיכה את אמו. אבל, מוסיף הד"ר פאלק, אם לריגן תהיה התקפת זעם, אין לדעת מה הוא יכול לעשות.

הד"ר פאלק מציין שבכל עם יש חלקים יותר ילדותיים ופחות ילדותיים. היטלר ומוסוליני היו התגלמות המאוויים הכמו־סים של העם, שהעביר את האחריות למנ־היג — שהמנהיג יגשים את חלומותיהם אך גם יישא בעונש. לכן, הוא פוסק, כל אלה שעשו מהפכות וגילו ארצות חדשות — נפוליאון, ישוע, קולומבוס, מגלן, מרקו פולו, הרצל, קרל מרכס — היו אנשים עם מופרעות נפשית. האידיאולוגיות של־הם נבעו מבעיותיהם. כך גם נולדה ה־ציונות.

שרש מיימון ■

"הפסקתי ליהנות מכדורגל!"

(המשך מעמוד 43)

אחד הצדדים לא יהיה מרוצה, אפשר להפסיק באמצע. ובכן, נהגתי על־פי ההסכם.

● **אתה מתעתד לנהל את מכבי תל־אביב?**

לא קיבלתי שום הצעה רישמית, ואני לא אכפה את עצמי. הדברים לא ייחתכו כל־כך מהר. דיברתי עם אנשים, ניסיתי לברר אם אני יכול להשתלב בניהול הקבוצה. מכבי תל־אביב היא המועדון שבו שיחקתי הרבה שנים. זהו מועדון טוב, מפואר, ואני יכול לנהל אותו באופן מיקצועני. לא סיכמנו דברים רישמיים ולא הצבתי דרישות.

● **מתנהל כעת מירוץ על תפקיד מאמן הנבחרת הלאומית. מי לדעתך מתאים לאמן את הניבחרת?**

אליעזר שפיגל. את מכירה אותו? אבא שלי.

● **כיצד הגיבה מרגלית, אשתך, כאשר החלטת לפרוש מהכדורגל?**

היא מאוד התרגשה. היא אומ־

שפיגל עם נעל־הזהב
לא ממורמר

נם מעולם לא היתה קרובה לכדורגל, אך ההחלטה שלי מאוד השפיעה עליה. היא רגילה לאדם שכל חייו הם כדורגל. זהו אורח־חיים. היא חששה שאולי יחול בי שינוי, לא ידעה למה לצפות. אחרי הכל, מאז שהיא מכירה אותי אני בכדורגל. כעת היא נרגעה.

● **מה עושה אשתך?**

היא יבואנית של מיטות מאיטליה. יש לנו שני ילדים — ירון בן 9 ואלינור בת 6.

● **ירון מספיק מבוגר כדי להבין את החלטת הפרישה שלך. כיצד הוא הגיב?**

בשלווה גמורה. הוא ידע שיום אחד אפרוש.

● **אביך הנחה אותך למעשה לעתיד של כדורגלן. האם אתה מעוניין שבנך יהיה כדורגלן?**

הוא משחק כדורגל. יש לו נטיות לכיוון, אך עדיין מוקדם לומר אם יהיה כדורגלן. אם כן, אני אשמח מאוד. היום זה לא כמו שהיה פעם. לילדים יש כל־כך הרבה עיסוקים וחוגים. אני חושב שצריך לתת לילד לבחור לבד, לא לכוון אותו. אם בשנה הבאה יהיה מעוניין בכדורגל, אני אכניס אותו לשחק בקבוצה.

● **איך אתה מסביר את העובדה שכאשר פרשת לא פורסמו על כך מאמרים גדולים בעיתונים ולא נערכו ראיונות?**

אולי חשבו שעזבתי לא כדי לפרוש. אולי לא האמינו שאני מתכוון ברצינות. עכשיו ערכו לי מסיבת־פרידה ואני לא יכול לחזור בי.

● **בכל זאת קצת תמוה שהעיתונות המיקצועית לא התייחסה כראוי לפרישה שלך...**

יש לנו עיתונות מוגבלת.

● **מדוע לא אהבו אותך העיתונאים השנה?**

יש כמה עיתונאים שלא פירגנו לי אף פעם. זה עניין של יחס אישי. העיתונאים שאני לא אוהב אותם יודעים זאת. אף פעם לא הסתרתי את דעתי. לא אחת אמרתי לעיתונאי את דעתי עליו. לא אחת אמרתי לעיתונאי שאין לו זכות לכתוב על כדורגל. אני לא מדבר על כלל העיתונאים. יש כמובן עיתונאים בעלי מישקל. אני מתכוון יותר לאלה הזוטרים.

הבינו, יש צורה לכתוב על שחקן. צריך לכתוב בצורה אופטימית, לא צריך להשתמש במילים מפוצצות, גם אם לשחקן לא היה יום מוצלח. צריך לכתוב כך שהקהל יבוא למיגרש גם בשבוע הבא. לא צריך לשאול מה השחקן עשה על המיגרש. העיתונאי לא

אני חושב ששגיתי כשהחלטתי לעזוב את הכדורגל המיקצועי בצרפת וחזרתי לשחק בארץ

צריך לכתוב שהוא לא מבין מדוע הטריחו אותו לבוא לאיצטדיון. זוהי דרך לא הוגנת, דרך זולה, המקובלת על עיתונאים בארץ.

● **המאמן דוד שווייצר אמר לי שיש מעין מאפייה של עיתונאים אינטרסנטיים.**

הוא צודק. יש עיתונאים המתערבים בהרבה דברים, שממליצים על האנשים שלהם.

● **האם זה לא מקובל בעולם? האם זוהי תופעה ישראלית?**

כן, לצערי זה מקובל בעולם. גם שם לא הכל ורוד.

● **האם אתה מאוכזב?**

לא מאוכזב. יש הרבה עיתונאים עם מיגבלות, עיתונאים המתעסקים בשטח שאינם מבינים, וזה חבל. כואב לי שעיתונאים מתחילים את הקאריירה שלהם ככתבי־ספורט, ורק אחר־כך הם עוברים לכלכלה ולפוליטיקה. כואב לי שכתב־ספורט הוא הדרג הנמוך ביותר בסולם ההיראכיה העיתונאית.

כתב־ספורט צריך להיות מומחה לספורט, ואני מפריד בין כתב המתאר מישחק ובין עיתונאי מיקצועני המנתח מישחק מבחינה טכנית. כתב־ספורט צריך הסמכות כדי לעסוק במיקצועו. כתב־ספורט צריך לעבור השתלמויות, לנסוע בעולם.

לצערי, בארץ לא חושבים כמוני, ולכן יש עיתונאים שאינני מתייחס אליהם.

● **גיורא, אילולא דחף אותך אביך לכדורגל, האם היית בוחר להיות כדורגלן?**

אני לא יודע. אני חושב שכן. זה עניין של נטייה וכישרון. יש הרבה רגעים קשים בכדורגל, אבל יש רגעים שלא הייתי מוותר עליהם לעולם...

הנאצים השמידו את הוריה, והיא נישלה את בנה ונכדיה, הטוענים: האוזנר השפיע עליה כשהיתה במצב נפשי מעורער

מתאבדת הלפרין
קיללת אם

כל חלומות העבר נעורו מחדש בלבה של גניה הלפרין, כאשר נפגשה עם גידעון האוזנר ב־1978. במשך שנים כה רבות סבלה הקשישה בת ה־70 מבדידות ומחוסר־חברה, והנה זימן לה הגורל איש־שיחה, שהיה בעבר היועץ־המישפטי של ממשלת־ישראל, התובע במישפטו של אדולף אייכמן וחבר־כנסת, אדם תרבותי ונעים־הליכות.

שוב יכלה להבריק בשיחה שוטפת בשפה הפולנית, שבה שלטה היטב, לצטט שירה וספרות באוזני אדם שידע להעריך זאת. היא יכלה להתהדר בזיכרונות נערותה בפולין, ולהתגאות בהצלחותיה ובהישגיה כנערה.

היא לבשה את מחלצותיה הישנות, ונענתה לכל הזמנה של האוזנר בלב רוטט. היא נפגשה עימו במישרדו, נסעה לבקרו בכנסת, והוא קיבל את פניה בכבוד והבין ללבה. היא שמחה מאוד כאשר הוא ערך עבורה את צוואתה, שבה הורישה את כל רכושה למוסד יד ושם. הוא היה אחד המעטים שזכה להתקבל כאורח בביתה.

בודדה ועריריתּ

גניה הלפרין לבית שרף נולדה ב־1911 למישפחה יהודית מכובדת ועשירה בעיר לבוב שבפולין. היא גדלה בבית גדוש־תרבות, וסיימה בהצלחה את בית־הספר התיכון. הישגיה הנאים בלימודים עזרו לה לשכנע את הוריה להתיר לה לעשות צעד שהיה מאוד בלתי־שיגרתי באותם ימים: להרשות לה לעבוד כמזכירה וככתבת בעיתון פולני.

היא היתה יפה ואינטליגנטית, התעניינה בשירה, בספרות ובמוסיקה, ורכשה לה חיש־מהר חוג מעריצים ומחזרים. רק אז נפקחו עיני הוריה, והם התחלחלו לרעיון כי היא תינשא, חלילה, לנוצרי. הם מיהרו למצוא לה חתן בשידוך, ובגיל 23 נישאה גניה לניסן הלפרין. עד מהרה נולד לזוג בן, אריה, והם החליטו לעלות לארץ־ישראל. גניה הלפרין מעולם לא נקלטה

צוואה

אני החתומה מטה, גניה הלפרין לבית שרף בעלת תעודת זהות 0510072, הגרה ברחוב נורדאו 12 ברחובות, בהיותי בדעה צלולה מצווה בזאת מתוך רצוני החופשי וללא כל אונס או כפיה, לאמר:

1. זוהי צוואתי האחרונה ואני מבטלת בזאת כל צווה קודמת שעשיתי, לרבות הצוואה מיום 2.11.75 שהיא מבוטלת בזאת. הרצון שהיה לי לשנות צוואתי זו, להוסיף עליה או לגרוע ממנה, [illegible] בהתיכת ידי בתאריך מאוחר מהתאריך היום.

2. הנני מצווה לבני אריה הלפרין סכום של 1.- ל"י (לירה ישראלית) אחת.

3. הנני מצווה את כל יתרת רכושי, כרט להפצי ביתי, ל"יד ושם" [illegible] לשואה ולגבורה. [illegible] לפוצצא לפועל הוראות [illegible] ביתי.

הצוואה של הלפרין (למעלה) והאישור של האוזנר (למטה)
בדעה צלולה?

אנו החתומים מטה, עורכי הדין גדעון האוזנר ו[illegible] רפאל פירוקלים מאשרים [illegible] גב' גניה הלפרין [illegible] על צוואה זו, באמרה לנו כי זוהי צוואתה האחרונה ולראיה [illegible] בנוכחותה ובנוכחות כל אחד מאתנו.

ניסול לטובת „יד ושם"

בארץ. חסרו לה חיי החברה והתרבות העשירים, שבהם היתה מעורה בפולין. היא החלה מתרחקת מאנשים, הסתגרה בביתה, קראה ספרים ועיתונים בפולנית, וחלמה על לבוב. ניתוקה מעולם המציאות הושלם כאשר נפרדה ב־1942 מבעלה. היא השאירה בידיו את בנם, שהיה רק בן 10, ומאז חיתה בודדה וערירית.

אחרי מילחמת־העולם השניה התגלה לגניה הלפרין כי כל מישפחתה נספתה בשואה. אמה, אביה ואחיה, וכן כל דודיה ודודותיה. היא נותרה בודדה לחלוטין בעולם. חייה מאז ועד ליום מותה תוארו בבית־המישפט, בעת הבקשה לקיום צוואתה, בשתי דרכים סותרות.

מצד אחד העידו רופאים פסיכיאטריים, שהיתה בטיפולם, על מצבה הנפשי החמור, שהגיע למחלת־נפש מסוג פסיכוזה פאראנואידית.

אחות כלתה, בת־שבע שפירא, פסיכולוגית במיקצועה, סיפרה כי הדירה בת שני החדרים, שהיתה שייכת למנוחה, וגם הקיוסק ברחובות, שממנו התפרנסה, היו מוזנחים ומזוהמים. שנים רבות לא קנתה סחורה חדשה לקיוסק, ועל המדפים נחו ממתקים עבשים ומכוסי אבק. אנשים שהתקרבו לקיוסק זכו למנת צעקות וקללות מפיה, ולכן איש לא העז עוד להתקרב אליו. גניה הלפרין גם הזניחה את לבושה ולא אכלה כסדר. היא היתה חוטפת מפעם לפעם ממתק ישן בקיוסק, ואת כל זמנה העבירה בקריאת ספרים ועיתונים.

לפעמים היתה עליזה ומאוששת. צחקה והתגאתה בעברה. היא הירבתה לצטט שירה פולנית ולשיר קטעים משופן. היא עברה במהירות משיחה בעברית לפולנית, גם אם בן־שיחה לא הבין כלל את השפה. היא היתה עוברת מצחוק לבכי במהירות, ולא היתה מרוכזת. לא היתה עקביות בדיבורה. לעיתים היתה נתקפת בבולמוס של גנדרנות, ואז היתה לובשת את מעילהפרווה שלה, בלי קשר למזג־האוויר ומצטבעת בצורה צעקנית.

אחר־כך היתה חוזרת שוב ללבושה המרושל והמוזנח.

לדברי העדים היו לה דמיונות־שווא. היא חזרה וטענה כי אמה קיללה אותה, וחוזרת לקללה בלילות. לדבריה היה שכן, הגר באחת הדירות שבביתה, אוחז בה בחוזקה לבל תוכל לברוח ממיטתה, בהתקרב אמה המקללת. היא פיתחה רגשי־רדיפה נגד כל שכניה. היא חשדה באחת השכנות שהיתה מציעה לה פרחים, כי היא מנסה להרעילה בריח־הפרחים. לכן הרסה באחד הימים את כל גינתה. בשכנים אחרים חשדה כי הם מנתקים את בלוני־הגז שלה, וניפצה את חלונותיהם ושפכה עליהם מי־שופכין.

האיש היחידי שבו בטחה הקשישה היה מנהל סניף־הבנק שלה, ישראל רכלין. הוא ניהל את חשבון ניירות־הערך שלה, וגם את כספי הירושה שקיבלה משווייץ. הוא היה ידידה ואיש־סודה היחידי. כאשר גילתה לו כי היא רוצה להוריש את כספה למוסד יד ושם, שמח להפנותה לידידו הוותיק גידעון האוזנר, יושב־ראש מוסד זה.

גידעון האוזנר ואשתו
שירה פולנית

האוזנר במישפט אייכמן (ליד דגם מחנה־השמדה)
ניספו בשואה

„ללא אונס וכפייה"

האוזנר, שהעיד אף הוא במישפט, גילה פנים אחרות לגמרי של אותה גברת. הוא ראה אותה כאשה אינטליגנטית מאוד, לבושה היטב ואשת־תרבות. הוא התייחס אליה בכבוד, קיבל את פניה במישרדו כמה פעמים, ערך עימה שיחות והזמין אותה לכנסת. הם החליפו חוברות וספרים בפולנית, והוא היה היחיד שזכה בהזמנה לביתה של הקשישה.

ב־7 בפברואר 1978, אחרי כמה שבועות של היכרות, נענה להפצרותיה וערך עבורה צוואה, שבה הורישה את כל רכושה למוסד יד ושם. את הצוואה פתחה במילים כי בדעה צלולה, וללא כל אונס וכפיה, החליטה לבטל כל צוואה אחרת שערכה בחייה.

צוואתה הקודמת של הישישה נערכה על־ידה ב־1975, במישרדם של עורכי־הדין ישראל גרון ומשה ישראל. היא הורישה בה את כל רכושה לשלושת נכדיה, ילדיו של בנה אריה. גם בצוואה זו הצהירה כי אינה מעוניינת שכל חלק מרכושה ייפול לידיו של בנה, ולכן קבעה, כי כספה יעבור לידי נכדיה רק כאשר יגיעו לגיל 21.

בצוואתה החדשה נישלה גם את בנה וגם את נכדיה. היא הותירה לבנה סך של לירה ישראלית אחת, ואת יתרת רכושה הורישה ליד ושם. היא ביקשה כי המוסד יזכיר בדרך כלשהי את זכר הוריה, שלמה ושרלוטה שרף. היא מינתה את מנהל סניף־הבנק שלה, ישראל רכלין, כמוציא־לפועל של הצוואה. עדי־הקיום לחתימתה היו עורך־הדין גידעון האוזנר ומנחם רפאל.

אחרי כמה נסיונות התאבדות שלא הצליחו, ואחרי אישפוז במוסדות שונים, התאבדה גניה הלפרין בספטמבר 1979. יד ושם ביקש מבית־המישפט לקיים את הצוואה שערך עבורה האוזנר. נכדיה של המנוחה התנגדו לכך באמצעות עורך־הדין שמואל קינג. הם טענו כי לצוואה זו אין תוקף, מאחר שהישישה יצרה תלות בהאוזנר, והוא הפעיל עליה השפעה בלתי־הוגנת כדי שתנשל את מישפחתה ותשאיר את כל רכושה למוסד יד ושם, שהוא עצמו עומד בראשו.

האוזנר ועורך־הדין ארנולד שפאר, המייצג את יד ושם, כפרו בכל שמץ של השפעה בלתי־הוגנת.

האוזנר עלה על דוכן העדים וסיפר את גירסתו לפגישות עם המנוחה. הוא אמר כי הכל נעשה בדרך הרגילה. הוא הכיר את האשה באמצעות מנהל סניף־הבנק, ששלח אותה אליו, ואחרי שיחה איתה השתכנע כי היא מעוניינת להוריש את כל רכושה ליד ושם. הוא שאל אותה, מדוע היא רוצה לנשל את מישפחתה, והיא הסבירה כי בנה נטש אותה ואינו בא לבקרה, ולכן החליטה לשלול ממנו את רכושה. האוזנר סיפר כי ניסה לשכנע אותה להרהר שנית, אך היא היתה נחושה בהחלטתה. מכיוון שהיתה אשה אינטליגנטית מאוד, קיבל את רצונה והכין עבורה את הצוואה שביקשה.

האוזנר הודה כי הוא שוקד על רווחתו של מוסד יד ושם, שהוא עומד בראשו, וכי גייס משאבים לטובתו. לשאלתו של עורך־הדין קינג אם ניסה האוזנר להשפיע על הזקנה להשאיר את כספה ליד ושם, ענה העד: „אם אתה אומר כי ניסיתי להשפיע עליה או להרשים אותה שתעשה צוואה ליד ושם — זה וכזב!"

מוסד יד ושם הביא את הפסיכיאטר הפרופסור מרסל עשהאל, שבמחלקתו אושפזה המנוחה כחמישה חודשים לפני מותה. היא הוכנסה לשם עקב נסיון־התאבדות כושל, ושהתה בבית־החולים שבוע ימים, בחודש אפריל 1979. היא לא יצרה כל קשר עם איש, היתה צעקנית ותוקפנית. היו לה מחשבות־גדלות, והיא סירבה לשתף פעולה. היא היתה בדיכאון ואמרה כי כל עולמה חרב עליה.

„דיכאון הוא כמו כדור־שלג, ההולך ומתעצם," הסביר הרופא. הוא אמר כי משעזבה הקשישה את בית־החולים, בניגוד לעצת הרופאים, דאג לה פן תזיק לעצמה. לכן הלך לבקר בביתה. כאשר מצא את דלתה נעולה, הפנה את תשומת־לב השכנים למצבה, וביקש כי הם יודיעו לו אם תהיה החמרה.

הרופא הסביר למרות זאת כי האשה לא היתה חולת־נפש ממש. מחלתה לא פגעה ביכולת־החשיבה שלה. בדידותה והניכור החברתי שבו חיה הציקו לה מאוד. „היא חיתה בחסך חברתי ורגשי במשך שנים רבות," אמר הפרופסור, והודה, לשאלת עורך־הדין קינג, כי אנשים בודדים יכולים ליצור תלות באדם המראה להם יחס טוב, והמתאים לציפיותיהם הרוחניות.

השופט אלישע שיינבוים שמע את כל הראיות בתיק מוזר זה, והוא עומד לפסוק אם יש לקיים את צוואתה האחרונה של גניה הלפרין, ולהעביר את כל רכושה למוסד יד ושם — או לבטל צוואה זו ולקיים את צוואתה הקודמת, לטובת נכדיה.

אילנה אלון

איש־חברה האוזנר (בכנס מחזור)
„יחסים מיוחדים"

סקופ

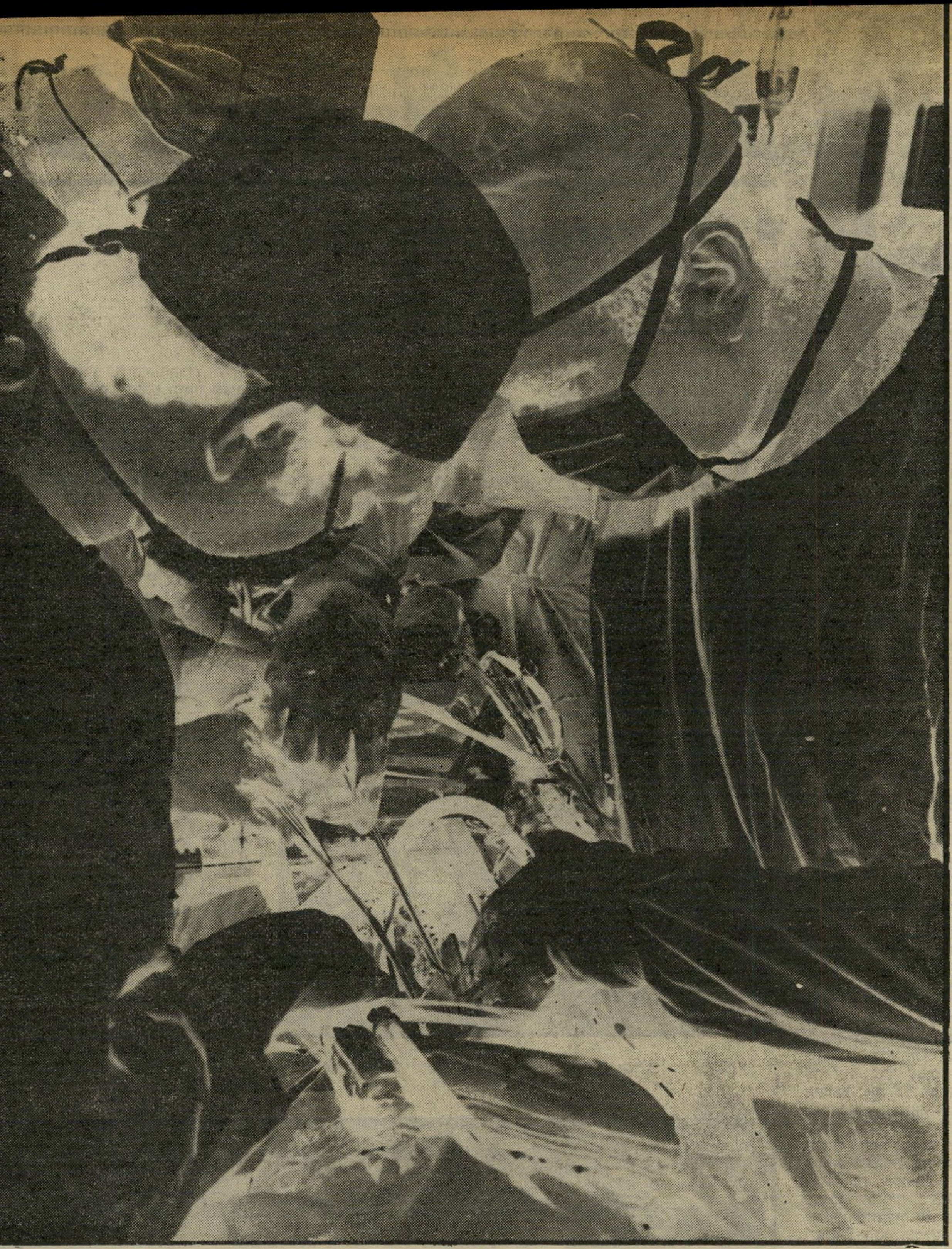

בסודי־סודות עמד להיערך בבית־חולים פרטי ניתוח־הלב הראשון במדינה מחוץ לכותלי מוסד צבורי

*

„הידיים ירעדו לי, חשבתי שהגג יפול!" אמר הפרופסור גור שחשש אחרי שהדבר נודע. לבסוף, מנע משרד־הבריאות את הניתוח

ניתוח חשאי

„**אני לא מבין** למה הניתוח בוטל. התרגשתי, פחדתי והתכוננתי. כל הסידורים נעשו. אני לא מבין מה קרה ברגע האחרון," התלונן יעקב כתבן (54), הסובל בשנים האחרונות מכאבים בחזה. ביום השני לפני שבוע הוא עבר בבית־החולים אסותא בדיקות אחרונות וידע שעליו להתייצב שם ביום השישי לניתוח־לב־פתוח, שעמד לבצע הפרופסור דני גור וציוותו.

כתבן, סוכן־ביטוח במיקצועו, ידע שה־ניתוח שיהיה עליו לעבור הוא מסובך, אך אין נשקפת ממנו סכנה לחייו, משום שמלבד הסתימה החלקית בשני עורקי־הלב ובכלי־דם שלישי, כל מערכות הגוף שלו תקינות.

הוא היה מאושר כשהפרופסור גור הציע לו להינתח בבית־החולים אסותא, ובכך חילץ אותו מההמתנה הממושכת בתור לי־ניתוח במרכז הרפואי הממשלתי תל־השומר. כתבן שמח גם, שהוא נדרש לשלם עבור הטיפול והאישפוז בבית־החולים ה־פרטי רק 2000 דולר — סכום קטן לכל הדעות — מיהר להסכים וידע שיזכה מייד להינתח.

הפרופסור גור סיפר לכתבן שהוא עומד להיות חולה־הלב הראשון שיעבור ניתוח פרטי שלא במיסגרת מוסד ציבורי מוכר לניתוחי־לב.

ניתוח סבון

פרופסור דני גור לא התכוון לבקש רשות לבצע את הניתוח. יש בידו אישור לעסוק בפרקטיקה פרטית, ובאישור זה אין סעיף האוסר עליו לבצע ניתוח־לב־פתוח מחוץ למקום עבודתו, בבית־החולים שיבא.

אילולא טילפן אלמוני, שהזדהה רק כ־עובד בית־החולים שיבא, והודיע על ההכ־נות החשאיות של פרופסור גור למנכ"ל מישרד־הבריאות, הפרופסור ברוך מודן, יתכן שהיום היה יעקב כתבן אחרי הניתוח.

המודיע האלמוני רצה לסכל את כוונתו של דני גור. הוא טען שעל מישרד־הברי־אות לבדוק אם בית־החולים אסותא ערוך לניתוח כזה, שהרי ללא בדיקה כזו יהיו חיי החולה בסכנה.

גור נדהם מכך שהידיעה דלפה. הוא חשש שאם מישהו מנסה למנוע את הניתוח, הוא עשוי גם לחבל בו.

הוא יודע שאם מתרחשת תקלה כלשהי במהלך ניתוח בין כותלי בית־החולים שיבא, המוסד תמיד עומד מאחוריו ומגן עליו, אך תקלה בלתי־צפויה בניתוח פרטי, בבית־חולים קטן, תסכן מייד את היוקרה המיקצועית שלו כמנתח בעל מוניטין.

גור מיהר אל עורך־דין וביקש עצה. הוא סיפר למישפטן שבשלוש השנים ה־אחרונות הוא מנסה בניתוח „יבש", על־גבי סבון, את המיכשור שלו באסותא. הוא אימן צוות מיוחד, הכולל מנתח נוסף, רופ־אה מרדימה, אחיות וטכנאים, שתירגלו יחד איתו את הניתוח. לכלל החלטה לבצע ניתוח־אמת הוא בא רק כשהיה משוכנע שהוא מסוגל לקחת על עצמו את האחריות.

עורך־הדין הקשיב, אך קבע — אסור לבצע את הניתוח! תקלה כלשהי תעורר סערה, זו תהיה סוף הקאריירה המיקצו־עית שלו במוסד ציבורי.

הפרופסור גור היסס. הוא חשב שעליו לבצע את הניתוח. „זה יהיה אסון אם לא יאפשרו לי לבצע אותו," אמר נרגש, „משום שזה יחבל במגמה שלי לפתח בארץ כי־

רורגיית־לב פרטית." הוא היה משוכנע שאין נשקפת סכנה לחיי־החולה שהוא יעד לניתוח הראשון, אך הפריעה לו ה־עובדיה, שהסוד נודע.

אילו הצליח לבצע את הניתוח מבלי שייוודע על כך מראש, והדבר היה עובר בהצלחה, הוא היה קובע בכך עובדה. אך כעת היה נתון במעקב, והדבר גרם לו להתרגש כמו סטודנט צעיר לפני הניתוח הראשון שלו. „אני חושש שהידיים ירעדו לי, שהגג באסותא יפול עלי בשעת הני־תוח... אני לא יכול להיכנס לניתוח במצב כזה!" אמר גור לרופא־מתמחה צעיר ה־עובד איתו במחלקה.

את התלבטויותיו של המנתח בעל־המוני־טין פתר מנכ"ל מישרד־הבריאות, הפרופסור ברוך מודן. יומיים לפני מועד הניתוח ה־חשאי, בבוקר יום הרביעי לפני שבוע, טילפן המנכ"ל אל גור והודיע לו, בלשון מנומסת אך חד־משמעית, כי הוא אוסר עליו לבצע את תוכניתו עד שייבדקו המיתקנים ב־אסותא.

עיסקי הלב של יעקב מרידור

„אם היתה מתרחשת תקלה בחדרי־הניתוח בבית־החולים שיבא והנ־הלת בית־החולים היתה מבקשת להפעיל באופן זמני את המערכת באסותא, היה לי הגיבוי המלא לערוך שם את הניתוח, ואף אחד לי היה מקנא בי שאני יכול להרוויח כסף," קבל גור.

בעוד שלמנתחים כמו ג'ו ברמן (הדסה) ומוריס לוי (בילינסון) יש הרשות מהמוס־דות המעסיקים אותם לבצע במחלקותיהם ניתוחים פרטיים, אסור הדבר על גור, ה־עובד בבית־חולים ממשלתי.

הפרשה כולה חשפה מירוץ לפיתוח תע־שייה פרטית של כירורגיית־לב־פתוח בארץ. מסתבר שלא רק דני גור משתתף במירוץ זה. מתחרים בו גם חברת כלל והשר יעקב מרידור, המבקשים להיות הראשונים ש־יפעילו בית־חולים כזה. כל אחד מהם מבקש להקים בית־חולים שאליו יבואו לשם ניתו־חי־לב־פתוח לא רק ישראלים, אלא גם תיירים מכל העולם, שהמוניטין הרפואיים של המומחים בישראל ימשכו אותם לכאן.

גור יודע שהוא אינו יכול להתחרות באחרים, שמאחוריהם עומדת עוצמה כל־כלית, אמיתית או מדומה. אך הוא יכול להציע את הידע הרפואי שלו. כבר לפני שלוש שנים הוא החל מתכנן מרכז רפואי, יחד עם אברהם ויינגוט, מנהל בית־יתומים ביד־אליהו, שהתלהב מהתוכנית. הם הקי־מו ביחד מכון ביוטכנולוגי להפעלת מיכ־שור לניתוח־לב, השוכן בבית־הספר ל־אחיות של בית־החולים אסותא, כדי להכ־שיר טכנאים רפואיים.

מנהל אסותא, הד"ר בנימין פישמן, חי־כה בקוצר־רוח ליום שבו יחליט הפרופסור גור לנתח בבית־החולים שלו, מתוך תיקווה שבכך ישתפר המוניטין הירוד של בית־החולים. גור עצמו ניסה להימנע מלנתח באסותא, מאותה הסיבה עצמה — דימויו הגרוע. בניתוח הראשון שאליו התכונן, כל פרט היה חשוב. גם עניינים של יחסי־ציבור. אך באין מקום אחר, השתכנע לבסוף לנתח שם, עד שיקים בית־חולים משלו. התוכניות להרחבת בניין בית־היתומים לשעבר כבר הושלמו, ומונחות במישרדיו של אדריכל. בעוד שלושה חוד־שים הן יוגשו לאישור ועדת־הבינוי ה־מחוזית.

התור גדל והולך

מנהל בית־החולים אסותא ניסה לעניין בפרוייקט דומה גם את ה־פרופסור מוריס לוי, מנתח־לב ידוע מבית־החולים בילינסון, שאכן גילה עניין.

למוריס לוי, חלוץ ניתוחי־הלב ב־ארץ, יש הרשות מקופת־חולים לבצע בבילינסון ניתוחים לחולים פרטיים תמו־רת תשלום. ההסדר הועמד באחרונה ב־סכנה, משום שהחולה משלם עבור הניתוח לרופא המנתח, אך בהוצאות עבור האיש־פוז נושאת קופת־החולים.

יום אישפוז עולה לקופת־חולים יותר מ־45 אלף לירות. כל חולה שנותח בליבו נשאר במחלקה כשבועיים, כך שההוצאות יכולות להגיע ל־650 אלף לירות. לכן מנסה בשנה האחרונה קופת־החולים למנוע מ־מוריס לוי את זכות־היתר שהוענקה לו לפני שנים.

אם קופת־החולים לא תאפשר ללוי להמ־שיך לנתח באופן פרטי, גם הוא עשוי להיענות ליוזמה של אסותא, ולנתח שם את חוליו.

חולים שהפרוטה מצוייה בכיסם, מנת־חים ששמם הולך לפניהם, אנשי־עסקים ובתי־חולים פרטיים יכולים לזכות מכל העניין. היחיד החושש להיפגע הוא מיש־רד־הבריאות, המתעקש לטעון שהרפואה הציבורית יכולה לענות על צרכי כל ה־חולים.

אך המציאות בבתי־החולים שבהם קיי־מות מחלקות לניתוחי־לב־פתוח היא עגו־מה. מיספר החולים הנזקקים לניתוחי־לב־פתוח גדל בכל שנה, וכל חולה ממתין כשנה בערך, עד שמגיע תורו. חלק מה־חולים, שאיתרע מזלם, נפטר בתקופת המ־תנה זו.

כל חולה הממתין בתור לניתוח סובל לא רק מכאבי תעוקת־הלב, הפוגעים ב־יכולתם לתפקד בחיי היום־יום, אלא גם ממתח בשל החשש שהם עלולים ללקות בהתקף־לב, עם כל הסיבוכים והסכנות ה־קשורים בכך.

בשנים האחרונות העדיפו חולים בעלי ממון לנסוע למרכז רפואי בארצות־הברית, כדי להינתח שם תמורת 50 אלף דולר, כולל מחיר הטיסה. בארצות־הברית פונים 60 אחוז מהחולים לרפואה הפרטית, ובכך יכולים גם החולים הנזקקים לרפואה ה־ציבורית לזכות בניתוח ללא־המתנה.

„פשוט אוהב לנתח"

„האינטרס שלי הוא לנתח! לדחוס בכוח חולים לחדרי־הניתוח, כדי שיגיעו כמה שיותר, וכמה שיותר מהר לניתוח. אבל הציבור אינו מבין את המיגבלות שלנו בכוח עבודה," סיפר דני גור.

„יש חולים, שאחרי שהם עוזבים את המחלקה הם שולחים מיכתב ורושמים הצ־עות ליעול. למשל, הם מציעים שהמחלקה תיתן שרות של פסיכולוגים ועובדים סו־ציאליים. הם בכלל לא מעלים על דעתם שלרפואה הציבורית אין תקציב לכוח־אדם. לי חשוב בתנאים הנוכחים שהחולה יגיע מהר לניתוח וייצא חי. היום, כל מה שאני מסוגל לתת לחולה זו האמונה בחיים.

„אני מתקן לבבות, אני פשוט אוהב לנתח. הרפואה שאני מבצע היא בשבילי מיקצוע טכני בלבד. ההתייחסות שלי היא רפואית טהורה. זה מה שהניע אותי לפנות גם לפרקטיקה פרטית. אני מניח שהיכולת שלי להרוויח כסף זה הדבר שחורה לאנ־שים, אבל הביורוקרטיה הנוכחית אינה מסוגלת לענות על צורכי החולים, ורק מרכז רפואי פרטי יוכל למנוע מאנשים להמתין בתור לניתוח. השאיפה שלי היא להגיע למרכז הרפואי שבו אוכל לנתח 20 חולים בשבוע," הכריז בעיקבות הניתוח שלא היה.

„בכירורגיית־הלב, התוצאה של הניתוח תלויה במנתח. לא התנאים באסותא יכריעו אם החולה יעבור בשלום את העניין, אלא רק הידיים שלי. לכן אני משוכנע שמישרד־הבריאות יאשר, אחרי בדיקה, שבבית־החולים אסותא מותר לי לבצע ניתוחים כאלה."

יעקב כתבן, החולה הראשון שגור הציע לו להינתח תמורת תשלום, לא שאל שאלות. הוא היה מאושר מכך שתמורת התשלום לניתוח פרטי הוא יזכה בטיפול מידיו המיומנות של גור. חולה שבא ל־בית־חולים ציבורי אינו יכול לבחור לעצ־מו את הרופא שינתח אותו.

לפני הכניסה לחדר ניתוח חותם כל חולה על מיסמך בזו הלשון: „ידוע לי שלא הובטח לי שהניתוח או הניתוחים ייעשו על־ידי רופא מסויים." החולים חוש־שים ליפול לידיו של רופא צעיר בבית־חולים ציבורי, הרוכש את הידע שלו, ל־דעתם, על גופם. לעומת זאת, ב־פרקטיקה הפרטית הם בוחרים לעצמם את הרופא שבו הם נותנים אמון. לכן על הרופא בפרקטיקה הפרטית רובצת אחריות גדולה. אם הוא נכשל, יהיה עליו לתת את הדין.

„מוכרח להיות חופשי!"

לו נותח כתבן ביום השישי ה־אחרון, היה גובה ממנו גור 2000 דולר. „זהו מחיר כניסה לשוק," הסביר המנתח.

„בעתיד יעלה ניתוח כזה, אני מניח, כ־8000 דולר. העלות הריאלית של ניתוח־לב־פתוח בארץ היא כ־5000 דולר, לעומת כ־25 אלף בארצות־הברית.

„מתוך כל הכסף הרב הזה, אחרי ניכוי הוצאות האישפוז, הציוד המתכלה והתש־לום לצוות, ישארו בידי הכירורג כאלף דולרים בלבד," פירט גור את הצד הכספי.

החולה שלא נותח לא נרתע מהמחיר הגבוה, הגם שהיה זה רק „מחיר כניסה לשוק": „כשאתה מסתובב יום־יום ו־מעליך רובץ איום של סכנת־חיים, ואתה גם סובל מכאבים טורדניים, אתה לא שו־אל שאלות כמו: ,למה לי יש אפשרות לזכות בניתוח תמורת כסף ולאחר לא.' לי היה חשוב להינתח, וידעתי שזה לא בא על חשבון חולה אחר.

„הייתי משלם כל סכום כדי להינתח מהר, ולהבטיח לעצמי שלא אאבד את חיי," סיפר יעקב כתבן.

אחרי שבוטל הניתוח, התייצב דני גור במחלקה שלו בתל־השומר. חולה שהגיע באותו הבוקר במצב אנוש נשלח באופן דחוף לחדר־הניתוח. גור, שחשב קודם ש־ביום זה הוא ייעדר מבית־החולים כדי לנתח חולה פרטי באסותא, מצא עצמו עוסק בניתוח כלי־דם מסובך בבית־החולים שיבא.

לפני הניתוח לא האמין הרופא שהחולה יעבור בשלום את היום. אך במהלך הני־תוח חלה תפנית דרמתית במצב החולה. ההתאוששות שלו היתה מפתיעה. אם דני גור לא היה נוכח במקום, אין לדעת כיצד היה מסתיים העניין.

מה דעתו של המנתח המבוקש ביותר בתל־השומר על האיסור שהוטל עליו? גור מתרווח על הכיסא בחדרו ואומר: „אני מוכן להבין מדוע המנכ"ל מנע ממני לע־רוך את הניתוח. בחודשים האחרונים הוא הקים ביוזמתו ועדה שבדקה את המצב בכירורגיית־הלב בארץ. המלצות הוועדה היו להוסיף 30 תקנים לבתי־החולים לצורך ניתוחי־לב־פתוח.

„זה משפר את הסיכוי שיותר חולים יוכלו לקבל טיפול, אבל בעיית כירורגיית־הלב לא תיפתר במיבנה המנגנון הביורו־קרטי, הקיים היום בארץ. בתוך המערכת הזו, מבקשים ממני להיות ,ילד טוב', אבל אני מוכרח להיות חופשי!

„אסור לי לדבר על ההמצאות המדעיות שלי, והמוח שלי שייך למישרד־הבריאות. אני מרוויח 19 אלף שקל, נכון לחודש אוקטובר. מחצית מהשכר הרוותחי בתורנויות־הלילה שאני עושה בבית־החולים. ערך התרומה שלי למערכת הציבורית

„מתקן לבבות"

כך מכנה את עצמו הפרופסור דני גור, מנהל היחידה לכירורגיית־לב בבית־החולים שיבא. הוא חותר להיות הראשון שיקים בארץ בית־חולים פרטי לניתוחי־לב־פתוח. בינתיים מונע זאת ממנו משרד־הבריאות.

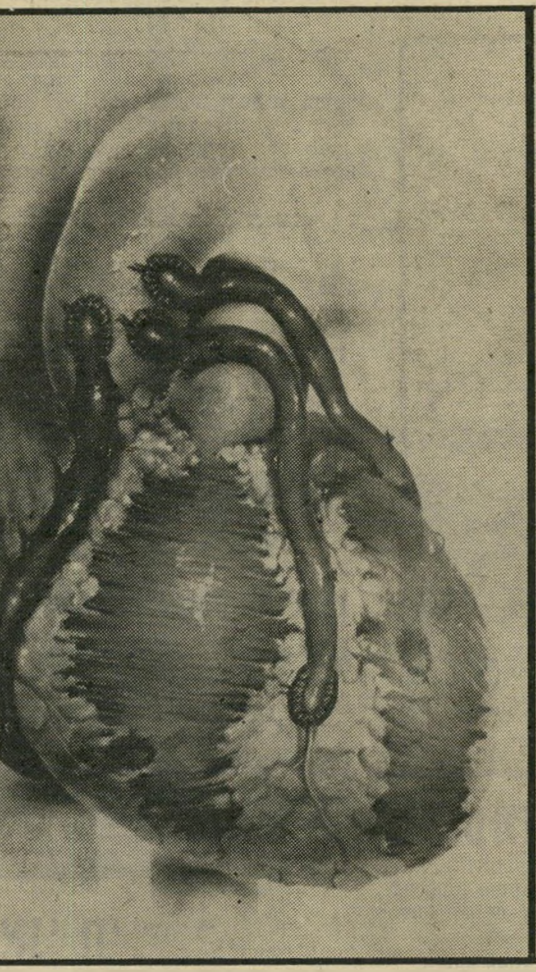

כך נראה התיקון

שלושה ורידים שהועברו מרגל החולה וחוברו מצד אחד לעורק הראשי, המזרים דם לגוף ומצד שני אל העורקים הדקים, המזינים את שריר־הלב.

במדינה

משפט

סליחה, אתה נורמלי!

אחרי שישב חצי שנה בבית־חולים לחולי־נפש, החליטו הרופאים כי הנאשם היה שפוי במשך כל הזמן.

„כתוצאה מהטעות אושפז מרשי בבית־החולים לחולי־נפש בטעות וללא צורך, שהה שם חמישה חודשים וקיבל תרופות וטיפולים בטעות," כתב עורך־הדין אהוד דגן ליועץ־המישפטי. הוא ביקש לעכב את ההליכים המישפטיים נגד מאיר שיאר. „מי שביקר במחלקה הסגורה בבית־החולים אברבנאל, יכול לתאר לעצמו את הסבל במצב קפקאי שכזה," המשיך עורך־הדין, ותיאר את המצב הנורא שאליו נקלע מרשו באופן מיקרי.

בתחילת מארס 1979, נעצר מאיר שייאר בחשד כי עבר כמה עבירות: קניית מכשיר־טלפון בשיק מזוייף, כשהוא מתחזה לאחר, שימוש ברכב ללא רשות, מירמות בחנויות ועוד.

מייד אחרי שנעצר בחנות בראשון־לציון, ערכה המישטרה חיפוש בביתו. בעת החיפוש הצליח החשוד לבלוע כמות גדולה של כדורי־ואליום, ואושפז ביחידה לטיפול נמרץ, בבית־החולים איכילוב בתל־אביב.

קן־הקוקיה. בגלל מצבו הרפואי, הורה בית־המישפט לעצרו לעשרה ימים בתנאי־אישפוז. בתום זמן זה נשלח על־ידי בית־המישפט להסתכלות ומתן חוות־דעת פסיכיאטרית.

ב־25 במארס 1979 קיבל בית־המישפט חוות־דעת של רופאי בית־החולים אברבנאל: „לפנינו גבר הסובל מתהליך סכיזופרניה איטי, נסיונות התאבדות, והרס עצמי. עבירותיו הפליליות נובעות ממיטען התוקפנות הן כלפי עצמו והן כלפי החברה. אין להן הסבר הגיוני מצד הנבדק, הדבר נובע גם בחלקו מחוסר שיפוט. לאור האמור... הגעתי למסקנה שהנ"ל ביצע את עבירותיו הפליליות מתוך דחפים חולניים, כלומר לא ידע להבדיל בין טוב ורע במעשיו. אינו מסוגל לעמוד לדין, ולשאת את עונשו. זקוק לטיפול פסיכיאטרי אינטנסיבי־ תרופתי, ופסיכותראפיה."

במאי 1979 החליט בית־המישפט באחד מתיקיו של שייאר, להורות על אישפוזו בבית־החולים אברבנאל עד למתן החלטה אחרת על־ידי מנהל בית־החולים. שייאר היה מאושפז שם חמישה חודשים עד שהוועדה המוסמכת שיחררה אותו מבית־החולים, בחודש אוגוסט 1979.

בינואר 1981 נעצר שייאר שנית, ויוחסו לו עבירות שונות, מאוקטובר 1980. בעת הליכי־המעצר הועבר החשוד שנית לבית־החולים אברבנאל לבדיקה, והפעם התקבלה חוות־דעת מפתיעה. הרופאים קבעו כי חלה טעות בהבחנה לגבי שייאר בפעם הראשונה, והוא היה שפוי ונורמאלי מאז ומתמיד, ואחראי למעשיו. הרופאים ביקשו את סליחת בית־המישפט.

לכן הוגשו נגד שייאר כתבי־אישום על מעשים שנעשו בתקופה שבה הוכרז בזמנו כבלתי־אחראי, ועל אחד מהם נידון כבר לשנתיים מאסר. שני תיקים נוספים מאותה תקופה תלויים נגדו בבית־המישפט.

„אמנם בית־החולים כותב בחוות־דעתו מה־8 בפברואר 1981 ,עם בית־המישפט הסליחה', אולם בקשת־סליחה זו צריכה להיות מופנית תחילה אל מרשי," כתב עורך־הדין דגן בזעם, וביקש מהיועץ־המישפטי לעכב את ההליכים.

מי יפצה את האיש שישב חמישה חודשים בקן־הקוקיה בהיותו שפוי, בגלל טעות? הרופאים, שטרחו לבקש את סליחת בית־המישפט על הטעות, לא העלו על דעתם כי גם הנפגע זכאי להתנצלות.

(המשך מעמוד 73)
גדול בהרבה ממה שהמערכת הזאת משלמת לי," טען בזעם הרופא.

„לב חורג"

רפי לביא, צייר בן 45, עבר ניתוח מעקף־עורקים לפני חמישה שבועות

שהוא יקדים לי את המועד לניתוח. הרופא שערך לי את הבדיקות בתל־השומר, הפרופסור עזרא זהר, ניסה לעזור לי להקדים את מועד הניתוח."

רפי לביא לא המתין שנה, כמו הרבה אחרים. הוא נותח כעבור חודשיים.

היום הוא צוחק. לדבריו הוא שכח את שעבר עליו. אבל הוא מתקשה להבין למה בארץ אין יכול אדם להגיע לניתוח יומיים אחרי תום סידרת הבדיקות.

ציאליסטית, ולכן אני מצפה שהמדינה תדע לתת שירות רפואי. אני יכול להציע איך לפתור בקלות את חוסר התקציב: מימית — לבתי־החולים! אם אחרי זה חולה כלשהו יעדיף לשכב על סדינים של בית־חולים פרטי — זו זכותו. אבל לא יתכן שחולה פרטי יקבל בבית־חולים פרטי רפואה טובה יותר מפועל שבא להינתח בבית־חולים ציבורי," הכריז בזעם האמן שלקה בליבו.

תחת לחכות שנה בתור לניתוח לב פתוח, יכול כל אדם להינתח מייד תמורת 8000 דולר - ויש תחרות מי יבצע את הניתוח הפרטי הראשון

בתל־השומר. הוא ביקש לספר את סיפורו, כדי להסביר איזו מצוקה עוברת על חולים כמוהו, עד שהם מגיעים לניתוח במוסד ציבורי. „אדם שלא עבר זאת, לא יוכל להבין. בכל רגע חשבתי שאני עלול למות, שאשתי תהיה אלמנה שילדי יגדלו ללא אב.

„אין רופא שיוכל להבטיח לי שבתקופת ההמתנה עד מועד הניתוח לא אקבל התקף־לב. ישבתי בבית והקפדתי להיזהר, אבל הכאבים בחזה נמשכו וקשה היה למנוע

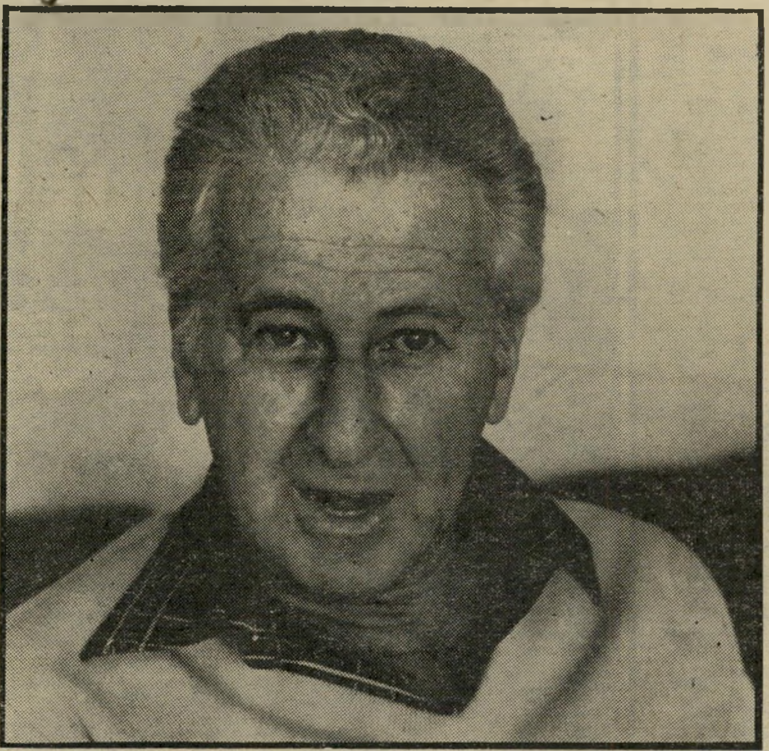

המועמד לניתוח יעקב כתבן (54) נענה מייד להצעה להינתח תמורת 2000 דולר בבית־החולים **אסותא**. הוא לא שאל שאלות, כי הוא סמך על המנתח המומחה דני גור, והופתע כשהניתוח בוטל. „כשאתה מסתובב יום־יום ומעליך רובצת סכנת־חיים וכאבים טורדניים, אתה לא שואל: ,למה לי יש אפשרות לזכות בניתוח פרטי תמורת כסף ולאחר אין?'" אמר כתבן.

„אני חי" רפי לביא (45), צייר, המתין במתח בתור למועד הניתוח. היום הוא מאושר בביתו, חמישה שבועות אחרי הניתוח.

את החרדה שהשתלטה עלי," סיפר הצייר בהתרגשות.

„כל האנשים סביבי חששו לחיי. ידידי יגאל תומרקין התקשר אל הרופא והתחנן

„תקופת ההמתנה היא סיוט. אחרי ההתקף כבר לא יהיה טעם לנתח. כשקבעו שאני בסיכון, כמובן שדאגתי. צעקתי, הייתי עצבני. לי אין כסף לשלם את מלוא הסכום כדי להינתח באופן פרטי. מהסיבה הזאת אני גם קונה תרופה תוצרת הארץ ולא מעדיף על פניה תרופה תוצרת־חוץ. „אני חי במדינה המתיימרת להיות סו־

קובל גור: „במשך שנים ניסה מישרד־הבריאות להתנער מהטיפול בבעיית כירורגיית־הלב־הפתוח. התפטרתי כמה פעמים מהעבודה, ונקראתי אל המנכ"ל והשר, ששיכנעו אותי לחזור. התייחסו אל עניין ניתוחי־לב־פתוח כאל לב חורג. פיתאום, כדי למנוע רפואה פרטית, עושים רושם שהם מטפלים בבעיה." **גילה רזין** ■

השר מרידור: „לגויים יש אמון ברופא היהודי!"

יעקב מרידור, השר לענייני־כלכלה, הצהיר כמה פעמים שבכוונתו לפתח בישראל תיירות רפואית. אחד מעוזריו אף מונה לטפל בעניין, כדי להוציאו אל הפועל.

במלון „פלזה" בירושלים מתגוררת אשת־עסקים אמריקאית, שעניינה את השר ברעיון להקים מרכז רפואי במיזרח ירושלים. המקום יפעל כמו בית־מלון יוקרתי, והתיירים החולים יוכלו לגור, לעבור בדיקות ואף להינתח בו. האמריקאית קשורה גם במשקיע דרום־אפריקאי, המוכן אף הוא להשקיע בפרוייקט זה. בשיחה עם „העולם הזה" אישר מרידור, שהוא הוגה בעניין. הרעיון צץ במוחו משום ש„הגויים מאמינים ברופא היהודי," כפי שהתבטא.

„מדי שנה מייצרת ישראל 350 רופאים, והם יורדים מהארץ, משום שאין להם פת מקומות־עבודה. ההשקעה בסטודנטים אלה, בתקופת לימודיהם, היא יקרה למדינה, ואם הם עוזבים אותה, היא הולכת לאיבוד."

מרידור סיפר שמישרדו ביקש ממקרקעי־ישראל להציע לו אדמות לפרוייקט הרפואי שהוא מתכנן, ושכבר הוכשרו אדמות באיזור ים־המלח, להקמת מרכז לטיפול במחלות־עור. היזמים בשטח כירורגיית הלב חופנו ברובם לאיזור מיזרח־ירושלים.

בעידודה של הממשלה, חפכו חשטחים אבן־שואבת למנתחי־הלב. גם הפרופסור דני גור ניסה בעבר לעניין רופא כירורג מרמאללה בהקמת יחידה בבית־החולים בעירו, שהתמחה בכירורגיית לב פתוח.

האם מתכוון מרידור להתחרות בדני גור במירוץ להקמת בתי־חולים פרטיים? „לא," ענה מרידור. „העניין שלי בפרוייקט הוא כשר, לא כאיש־עסקים. חוץ מזה, לפרוייקט יש עתיד בטוח, ויהיה בישראל מקום לעשרות בתי־חולים כאלה."

בינתיים עניין מישרדו בפרוייקט את מישרד־התיירות ואת מישרד־הפנים. ומה עם מישרד־הבריאות? „כן, גם את מישרד־הבריאות."

KENT

מפעם לפעם מגיע לי...

KENT
שווה כל מחיר.

קנט. הנאה אמיתית. השילוב
הנפלא של רעננות וטעם עדין, נקי ורך.
הטעם המיוחד של תערובת הטבק
האמריקאית ופילטר המיקרונייט המפורסם.

קשר גאולשוחי

כ"ד אדר תשמ"ב, 17.2.82 מיספר 2320 76 עמודים שנה 46 המחיר: 25 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

הסיפור המדהים מאחרי הפשרה

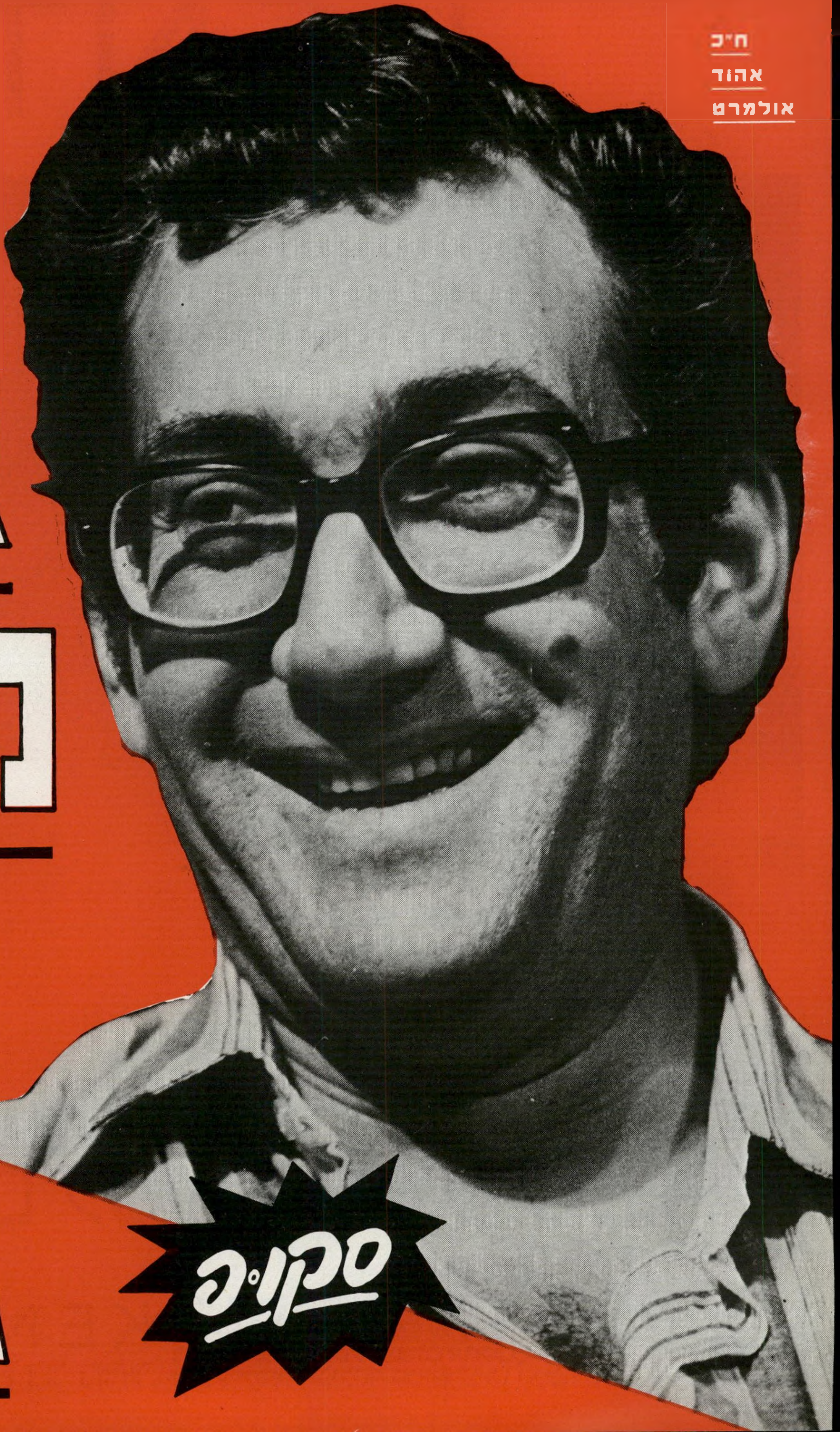

ח"כ
אהוד
אולמרט

בין אולמרט וגנדי: אולמרט מייצג את גנישו!